

รายงานการติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา เพื่อความพลอดภัยในสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ

371.26
ส 691 ก

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย
ในสถานศึกษา
กรุงเทพฯ : 2569
240 หน้า
ISBN (E-Book) 978-616-270-554-0
1. การติดตามและประเมินผล 2. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย
3. ความปลอดภัยในสถานศึกษา 4. ชื่อเรื่อง

รายงานการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 16/2569

สิ่งพิมพ์ครั้งที่ 1 2569

จำนวนที่พิมพ์ (E-Book) -

จัดทำโดย สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
 99/20 ถนนสุขุมวิท เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300
 โทรศัพท์ 0 2668 7123 ต่อ 2330, 2332
 โทรสาร 0 2243 7915
 Website: <http://www.onec.go.th>

คำนำ

รายงานการวิจัยการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จัดทำขึ้นภายใต้กรอบนโยบายและทิศทางการพัฒนาการศึกษาของประเทศตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ซึ่งมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและปลอดภัย ตลอดจนสอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 ที่กำหนดให้สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบและมาตรการในการคุ้มครองความปลอดภัยของผู้เรียนทั้งด้านร่างกายและจิตใจ

ในช่วงที่ผ่านมา สังคมไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านสภาพแวดล้อม ภัยพิบัติ โรคระบาด ความรุนแรง เทคโนโลยี และภัยคุกคามจากสื่อสังคมออนไลน์ ซึ่งส่งผลกระทบโดยตรงต่อเด็กและเยาวชนในวัยเรียน กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้ความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นนโยบายวาระเร่งด่วน และขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาภายใต้แนวคิดความปลอดภัยรอบด้าน และมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา “3 ป” ได้แก่ การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลและรายงานสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องยังพบว่า การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ยังคงประสบปัญหาและข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร ระบบการดำเนินงาน และสถานการณ์ความไม่ปลอดภัยที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้ของผู้เรียน

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวมของประเทศ จึงเห็นความจำเป็นในการดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงาน ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข ตลอดจนจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ปัจจุบัน โดยรายงานการวิจัยฉบับนี้มุ่งหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้กำหนดนโยบาย ผู้บริหาร และสถานศึกษา ในการนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการพิจารณาปรับปรุงพัฒนา และขับเคลื่อนนโยบายหรือมาตรการด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการศึกษา และความมั่นคงของประเทศต่อไป

(รองศาสตราจารย์ประวิต เอราวรรณ์)

เลขาธิการสภาการศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา (2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา (3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา และ (4) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ในการการยกระดับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมหน่วยงานระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับสถานศึกษา รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดำเนินการใน 3 ส่วน ได้แก่ (1) การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข (2) การศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา และ (3) การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร การสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม และแบบสอบถามจากผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน ในหน่วยงานที่จัดการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ครอบคลุมกรุงเทพมหานครและทุกภูมิภาคของประเทศ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา สถิติอนุมาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ดังนี้

1. สภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

1.1 หน่วยงาน/องค์กรในระดับนโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง พบว่า การดำเนินงานมีลักษณะเป็นการบูรณาการเชิงนโยบายและการปฏิบัติที่ครอบคลุมในหลายมิติ ทั้งด้านนโยบาย กฎหมาย การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามของภาครัฐในการสร้างระบบการศึกษาที่เอื้อต่อความปลอดภัยและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

ในด้านนโยบายและมาตรการ พบว่า หน่วยงานด้านการศึกษาได้กำหนดนโยบาย แผนงาน และโครงการที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดมาตรการป้องกัน และแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม พร้อมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานผ่านโครงการและกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ปลอดภัย

ในด้านกฎหมายและกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้อง พบว่า การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษามีการขับเคลื่อนภายใต้กรอบนโยบายของรัฐและมาตรการด้านการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งช่วยกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้มีความชัดเจนและเป็นระบบ รวมทั้งมีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษามีการบูรณาการเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย ทักษะชีวิต และสุขภาวะของผู้เรียนเข้าสู่กระบวนการเรียนการสอนทั้งในรายวิชา และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นในการป้องกันตนเอง จากความเสี่ยงและภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ

ในด้านสื่อการเรียนการสอน พบว่า หน่วยงานด้านการศึกษามีการพัฒนาและใช้สื่อการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อดิจิทัล เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา นอกจากนี้ ยังมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารจัดการข้อมูลและการติดตามสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของผู้เรียน

ในด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า สถานศึกษามีการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยเน้นกระบวนการคัดกรอง การเฝ้าระวัง และการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนที่มีความเสี่ยง รวมทั้งการส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจและสังคมให้กับผู้เรียน

ในด้านการพัฒนาบุคลากร พบว่า หน่วยงานด้านการศึกษามีการดำเนินโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

ในด้านการบริหารจัดการ พบว่า หน่วยงานด้านการศึกษามีการพัฒนาระบบบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีการใช้ข้อมูลสารสนเทศและระบบฐานข้อมูลในการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร รวมทั้งมีการจัดตั้งกลไกการดำเนินงานที่ชัดเจนในระดับหน่วยงานและสถานศึกษา

ในด้านการกำกับติดตามและประเมินผล พบว่า มีการดำเนินการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการรายงานผล การนิเทศติดตาม และการประเมินผลการดำเนินงาน ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งช่วยให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในด้านเครือข่ายและการมีส่วนร่วม พบว่า การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษามีการสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และชุมชน เพื่อร่วมกันสนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีบทบาทสำคัญในการช่วยดูแลและเฝ้าระวังพฤติกรรมเสี่ยงของผู้เรียน รวมทั้งช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการพัฒนาของเด็กและเยาวชน

1.2 หน่วยงานระดับพื้นที่และสถานศึกษา สถานศึกษามีการปฏิบัติด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในระดับมากถึงมากที่สุดในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือ ด้านนโยบายและแผนงาน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการ ทั้งนี้ พบความแตกต่างของระดับการปฏิบัติระหว่างสถานศึกษาตามสังกัด ที่ตั้ง และขนาดของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษานอกเขตเทศบาลมีแนวโน้มการปฏิบัติในระดับสูงกว่าข้อมูลเชิงคุณภาพสะท้อนว่า การขับเคลื่อนงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นไปตามโครงสร้างการบังคับบัญชาและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัด สถานศึกษาส่วนใหญ่ นำประเด็นความปลอดภัยบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี มีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ และดำเนินการตามมาตรการที่สอดคล้องกับบริบทความเสี่ยงของพื้นที่ การจัดการเรียนการสอนมีการบูรณาการประเด็นความปลอดภัยผ่านหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรมเสริมต่าง ๆ ขณะที่การใช้สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลายและเหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียน ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการคัดกรอง เฝ้าระวัง และช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นขั้นตอน ตั้งแต่การจับเก็บข้อมูลพื้นฐาน การประเมินสุขภาพกายและจิตใจ การแบ่งกลุ่มผู้เรียนตามระดับความเสี่ยง ไปจนถึงการให้ความช่วยเหลือและการส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม ระบบสนับสนุนบางส่วน เช่น ระบบสารสนเทศด้านความปลอดภัย ยังมีข้อจำกัดด้านความพร้อมและประสิทธิภาพในการใช้งาน

2. ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่ การมีนโยบายที่ชัดเจนจากหน่วยงานต้นสังกัด การมีผู้บริหารให้ความสำคัญและขับเคลื่อนงานอย่างจริงจัง การมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นรูปธรรม การบูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย การมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจด้านความปลอดภัย และการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้การดำเนินงานบรรลุผล ขณะที่**ปัญหาอุปสรรค**ที่พบ ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรเฉพาะทาง ความไม่ต่อเนื่องของการพัฒนาบุคลากร ความซ้ำซ้อนของระบบและเครื่องมือ รวมถึงการกำกับติดตามที่ยังไม่เป็นระบบในบางสังกัด ซึ่งมี**แนวทางการแก้ไข**ที่สำคัญ ได้แก่ การพัฒนากลไกบูรณาการด้านความปลอดภัยในระดับชาติ การจัดสรรงบประมาณเฉพาะด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา การเสริมสร้างกำลังคนและผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง การพัฒนาระบบข้อมูลและการติดตามประเมินผลที่เป็นเอกภาพ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษามีความเข้มแข็ง ยั่งยืน และตอบสนองต่อบริบทความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

การประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ดำเนินการตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา 3 ป ได้แก่ การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม ครอบคลุมขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย ประกอบด้วย (1) ภัยจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (2) ภัยจากอุบัติเหตุ (3) ภัยจากการถูกละเมิดสิทธิ และ (4) ภัยจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ผลการประเมินสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

3.1 ผลการดำเนินงานตามมาตรการ 3 ป

ในภาพรวม สถานศึกษามีการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุดคือ การป้องกัน รองลงมาคือ การปลุกฝัง และ การปราบปรามตามลำดับ

ด้านการป้องกัน พบว่าสถานศึกษามุ่งเน้นการประเมินนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการความช่วยเหลือ โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นกลไกหลัก

ด้านการปลุกฝัง เน้นการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัย ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เชื่อมโยงกับชีวิตประจำวันของผู้เรียน

ด้านการปราบปราม ให้ความสำคัญกับการจัดการและแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดเหตุความไม่ปลอดภัย โดยใช้ระบบเฝ้าระวังและเทคโนโลยี เช่น กล้องวงจรปิด เพื่อสนับสนุนการตรวจสอบข้อเท็จจริง

เมื่อเปรียบเทียบตามบริบท พบความแตกต่างของระดับการดำเนินงานตามสังกัด ที่ตั้ง ภูมิภาค และขนาดของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษานอกเขตเทศบาล สถานศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสถานศึกษาขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติโดยรวมสูงกว่ากลุ่มอื่นในหลายมิติ

3.2 ความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย

ผลการวิจัยด้านระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย

ในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความสอดคล้องกันในทุกกลุ่มภัย สะท้อนให้เห็นว่าสถานศึกษามีการตระหนักรู้และให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณารายกลุ่มภัย พบว่า ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุมีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจสูงสุด รองลงมาคือ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ ขณะที่ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์มีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุด ส่วนระดับผลสำเร็จในการดำเนินงาน พบว่า ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เช่นเดียวกัน ในขณะที่ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณารายประเด็นในแต่ละกลุ่มภัย พบว่า สถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จสูงในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันอุบัติเหตุ การล่วงละเมิดทางเพศ ความรุนแรงระหว่างครูกับนักเรียน และการดูแลด้านโภชนาการและสุขอนามัย ซึ่งเป็นประเด็นที่มีมาตรการและแนวทางดำเนินงานที่ชัดเจน ในทางตรงกันข้าม ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่น ได้แก่ การก่อเหตุระเบิด การกลั่นแกล้งรังแก ความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว ภาวะจิตเวช โรคระบาดในสัตว์ และการติดเกม ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความซับซ้อนและต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนในการดำเนินงาน

3.3 ระดับความปลอดภัยและความเสี่ยงในมุมมองของผู้เรียน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความคิดเห็นวาระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุดทุกกลุ่มภัย แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกปลอดภัยและเชื่อมั่นต่อสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ซึ่งเป็นผลสะท้อนจากการดำเนินมาตรการด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ

อย่างไรก็ตาม แม้วาระดับอันตรายโดยรวมจะอยู่ในระดับต่ำ แต่ยังพบว่าผู้เรียนมองว่าปัญหาการกลั่นแกล้งรังแก การทะเลาะวิวาท การดูหมิ่นเหยียดหยาม และการติดเกม เป็นประเด็นที่มีความเสี่ยงสูงกว่าประเด็นอื่น สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าวยังคงเป็นภัยใกล้ตัวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต การเรียนรู้ และสุขภาพทางจิตใจของนักเรียนในระยะยาว

ผลการวิจัยยังพบว่านักเรียนในกรุงเทพมหานครและเขตเทศบาลรับรู้ระดับอันตรายและความเสี่ยงสูงกว่านักเรียนในพื้นที่นอกเขตเทศบาล อาจเนื่องมาจากบริบทสังคมเมืองที่มีความซับซ้อน ความหลากหลายของผู้คน และปัจจัยเสี่ยงทางสังคมที่มากกว่า ส่งผลให้ผู้เรียนมีโอกาสเผชิญกับปัญหาความรุนแรง การละเมิดสิทธิ หรือปัญหาสุขภาพจิตมากขึ้น

นอกจากนี้ นักเรียนระดับมัธยมศึกษามีการรับรู้ความเสี่ยงสูงกว่านักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งอาจเป็นผลจากพัฒนาการทางสังคมและอารมณ์ที่ทำให้สามารถรับรู้และตระหนักถึงปัญหาความปลอดภัยได้มากขึ้น รวมถึงมีโอกาสเผชิญสถานการณ์เสี่ยงที่หลากหลายมากกว่า

โดยสรุป ผลการประเมินชี้ให้เห็นว่า การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษามีความเข้มแข็งในระดับปฏิบัติ มีความรู้ความเข้าใจและผลสัมฤทธิ์ในระดับสูง และได้รับความเชื่อมั่นจากผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ยังควรให้ความสำคัญกับการพัฒนามาตรการด้านสุขภาพทางกายและจิตใจ การลดความเหลื่อมล้ำระหว่างพื้นที่และบริบทสถานศึกษา และการออกแบบการดูแลเชิงรุกสำหรับกลุ่มผู้เรียนที่มีความเสี่ยง เพื่อยกระดับความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างยั่งยืนในระยะยาว

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

4.1 เครื่องมือและกลไกของหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ

1) กำหนดประเด็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีลักษณะเชิงระบบและยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ รวมทั้งกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และกลไกการติดตามที่ชัดเจนในระยะกลางและระยะยาว

2) กำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานทุกภาคส่วนในการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการกำหนดแผนงาน มาตรฐานการดำเนินการ และตัวชี้วัดสำหรับการทำงานร่วมกัน ในรูปแบบการจัดตั้งสภาหรืออนุกรรมการหรือคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ

3) เพิ่มการจัดสรรงบประมาณภาครัฐสำหรับการสนับสนุนการดำเนินงานให้บริการเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยเฉพาะ อาทิ การอบรมให้ความรู้ การดูแลสภาพแวดล้อม การให้บริการต่าง ๆ แก่สถานศึกษาทุกแห่งโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และสร้างความเข้มแข็งของระบบการให้บริการที่ทั่วถึงในระดับชุมชนและระดับประเทศ

4) ปรับปรุงพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศในระดับประเทศและระดับท้องถิ่นให้มีความเชื่อมโยงเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

5) บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกับความเสี่ยงของสถานศึกษาหรือผู้เรียนอย่างเข้มงวด พร้อมกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน เช่น กฎหมายการจำหน่ายและการใช้บุหรี่ไฟฟ้า กฎหมายแนวเขตพื้นที่ (Zoning) บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา เป็นต้น

6) ผนวก สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้ทุกส่วนในสังคมเกิดความตระหนักและร่วมกันรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เป็นวาระแห่งชาติ และมีกลไกการส่งเสริมหรือสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการดูแลช่วยเหลือด้านความปลอดภัย

4.2 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานระดับนโยบาย/ต้นสังกัด

1) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

(1) ดำเนินการทำข้อตกลง (MOU) ในระยะยาวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

(2) ปรับปรุงพัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษาทุกแห่งให้เป็นระบบเดียวกัน ครอบคลุมสารสนเทศที่จำเป็นในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา กำหนดขอบเขตการเข้าถึงข้อมูล การนำเข้าข้อมูล และการรายงานผลการจัดการศึกษาของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน

2) การกำหนดนโยบายและการนำสู่การปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินงาน

(1) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานของการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานในทุกด้าน โดยกำหนดเป็นนโยบายถาวร (Institutionalized Policy) แทนการดำเนินงานในลักษณะโครงการระยะสั้น

(2) ทบทวน ปรับปรุงกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย โดยการศึกษาวิจัยผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้านก่อนการประกาศใช้ และสอดคล้องตามบริบทของสถานศึกษาทั้งที่ตั้ง ระดับ ขนาดและประเภทการศึกษา

(3) จัดทำมาตรฐานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษา และกำหนดให้มีผลบังคับใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษา ที่ครอบคลุมด้านการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สมรรถนะของบุคลากร และการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ให้สถานศึกษาต้องยึดปฏิบัติ

3) การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน

(1) จัดทำคู่มือการดำเนินงานที่เป็นแนวทางและมาตรฐานการดำเนินงานอย่างชัดเจน พร้อมมีระบบการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามมาตรการที่กำหนด ภายใต้รูปแบบที่ยืดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

(2) กำหนดหลักสูตร และการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นหลักสูตรบังคับในการอบรมพัฒนาบุคลากรทุกระดับ

(3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลและแพลตฟอร์มกลางด้านความปลอดภัย ให้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากกว่าการเป็นเพียงบรรยายงานผลการดำเนินงาน และส่งเสริมให้มีการบูรณาการข้อมูลด้านความปลอดภัยระหว่างหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานด้านสาธารณสุข และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นระบบเดียวกัน อาทิ การปรับปรุงระบบ MOE Safety Center ให้สามารถใช้งานได้จริงในทุกพื้นที่ ลดความซ้ำซ้อนในการรายงานผล เป็นต้น

(4) พัฒนาศักยภาพบุคลากรเชิงลึกและเฉพาะด้าน คือ การกำหนดนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในประเด็นจิตวิทยาวัยรุ่น สุขภาพจิต การจัดการความเสี่ยง และการดูแลเด็กกลุ่มเปราะบางอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(5) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้หลักการบริหารจัดการ (4M) ในการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบาย/กิจกรรม/โครงการ หรือแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษา

(6) สนับสนุน และปรับปรุงระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ให้มีความอิสระและคล่องตัว โดยการกระจายอำนาจการบริหารจัดการด้านงบประมาณสำหรับหน่วยงานระดับพื้นที่ และสถานศึกษา ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวและตรงตามความต้องการจำเป็น เช่น การจัดการอบรมพัฒนาความรู้ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา การปรับปรุงสภาพแวดล้อม การดูแลสุขภาพของบุคลากร เป็นต้น

(7) ทบทวนปรับปรุงเกณฑ์การจัดสรรอัตราตำแหน่งงานของบุคลากรให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินการอย่างมีคุณภาพ พร้อมกับกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในตำแหน่งที่ชัดเจน ได้แก่ การเพิ่มจำนวนครูสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง และการเพิ่มบุคลากรเฉพาะด้าน เช่น นักจิตวิทยาประจำโรงเรียนหรือประจำเขตพื้นที่ให้ครบทุกแห่ง เป็นต้น

4) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

(1) จัดทำแนวทาง และองค์ความรู้ในการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ครอบคลุมทุกกลุ่มภัย ที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ต่อผู้เรียน

(2) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินความเสี่ยงของผู้เรียนรายบุคคลที่มีคุณภาพ และระบบการวิเคราะห์และประเมินผู้เรียนที่เป็นมาตรฐาน

(3) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการติดตามและประเมินผลด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

5) เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ

(1) จัดทำระบบโปรแกรมการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล ที่สามารถบันทึกฐานข้อมูลผู้เรียนเกี่ยวกับความเป็นอยู่ สุขภาพร่างกาย จิตใจ และสามารถวิเคราะห์ระดับความเสี่ยง พร้อมทั้งระบุแนวทางการดำเนินการสำหรับสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

(2) จัดทำสื่อหรือแหล่งรวบรวมความรู้ (Knowledge Center) สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อความปลอดภัยในทุกด้าน ที่มีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยในการใช้งาน

(3) สนับสนุนการจัดซื้อ หรือจัดสรรงบประมาณสำหรับการให้บริการโปรแกรมสำเร็จรูปแพลตฟอร์มที่จำเป็นในการใช้จัดทำสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้ใช้งานได้อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้สามารถจัดทำสื่อที่ทันสมัยและเข้าถึงผู้เรียนได้ในยุคปัจจุบัน

4.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานระดับพื้นที่

1) การส่งเสริมสนับสนุน

(1) กำหนดนโยบาย แผนงาน และจัดสรรงบประมาณประจำปีสำหรับการจัดกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องและรองรับด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยเฉพาะ ครอบคลุมการดำเนินงานของหน่วยงานและการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัด

(2) กำหนดแผนการส่งเสริม สนับสนุน และจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในส่วนที่จำเป็นในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(3) ส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำด้านความปลอดภัย (Safety Leadership) พร้อมสนับสนุนการดำเนินงานเชิงพื้นที่และเครือข่าย

(4) ศึกษาวิเคราะห์ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

(5) หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดนโยบาย แผนงาน กิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ครอบคลุมและทั่วถึงสถานศึกษาทุกแห่งในพื้นที่

2) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

(1) พัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่สะท้อนผลการจัดการศึกษาตามสภาพบริบทจริงของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

(2) ควรมีการกำหนดมาตรฐาน และตรวจสอบประเมินประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา เช่น สุขภาพจิตของครู สมรรถภาพร่างกายของพนักงานขับรถ เป็นต้น

4.4 ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

1) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

(1) สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากภายนอก โดยการสื่อสารประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากทุกส่วนให้มากขึ้น เช่น การให้บริการองค์ความรู้ การดูแลสภาพแวดล้อม การให้บริการทางสุขภาพ เป็นต้น

(2) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการกำหนดแนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในสถานศึกษา

2) การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติ

(1) กำหนดแนวนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรการ เป้าประสงค์ แผนการดำเนินงานของสถานศึกษา การรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินงาน และการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น

(2) จัดทำแผนเผชิญเหตุและมาตรการป้องกันเหตุให้ครอบคลุมทุกกลุ่มภัย พร้อมกำหนดแผนและดำเนินการซักซ้อมอย่างเคร่งครัด

(3) สร้างวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ

(4) มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลแก้ไขกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นประจำสม่ำเสมอ

3) ผู้บริหารและบุคลากร

(1) ผู้บริหาร และบุคลากรทุกคนมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการดูแลและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา

(2) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษามีบทบาทในการขับเคลื่อนและกำหนดนโยบาย แนวทาง พร้อมมีการวางแผนบริหารจัดการที่ส่งเสริมการดำเนินงานของบุคลากร

(3) ครูมีการปรับตัว พัฒนาตนเองและมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนให้แก่ผู้เรียน

4) การสร้างความตระหนักและการรับรู้ร่วมกัน

(1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดูแลและตระหนักถึงการป้องกันความเสี่ยงจากภัยต่าง ๆ ของผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้เรียน โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกันในสถานศึกษา

(2) สร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการดูแล รักษาความปลอดภัยของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาของสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างชัดเจน

(3) สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายท้องถิ่น อาทิ การจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยรอบด้านของสถานศึกษา ที่ประกอบด้วยผู้แทนผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อยกระดับความปลอดภัยอย่างยั่งยืน

(4) ชุมชนและผู้ปกครองให้ความสนใจและร่วมกับสถานศึกษาในการรักษาความปลอดภัยแก่ผู้เรียนในทุกด้าน

5) การส่งเสริมสนับสนุน

(1) สถานศึกษาบริหารจัดการและดำเนินการในส่วนที่สามารถดำเนินการได้ตามศักยภาพ โดยไม่ต้องรอหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ

(2) ปรับปรุงและสร้างสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยทั้งด้านสุขลักษณะ สุภาพจิตใจ อาคารสถานที่ บรรยากาศในสถานศึกษารวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทุกคนในสถานศึกษา

(3) พัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หรือการช่วยชีวิตเบื้องต้น เช่น การทำ PCR การพดคุยด้านจิตวิทยา กฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ เป็นต้น

(4) จัดกิจกรรมให้ความรู้ และฝึกอบรมด้านความปลอดภัยให้แก่บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนโดยรอบ

(5) พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นลักษณะเชิงรุก โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐาน (Data-driven Decision Making)

4.5 ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของสถานศึกษา

1) จัดทำแผนป้องกันความเสี่ยงรายบุคคล และแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนรายบุคคล

2) กำหนดให้มีการจัดหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการประเด็นความปลอดภัย สุขภาวะ และทักษะชีวิตในทุกกลุ่มวัย พร้อมแนวทางการปฏิบัติในรูปแบบตารางเวลาโดยเน้นการฝึกทักษะ (Skill-based) มากกว่าการสอนทฤษฎี และเกณฑ์การวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติจริง และการวัด คุณลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างชัดเจน

3) ครูและบุคลากรทางการศึกษาปรับบทบาทให้สามารถเป็นที่ปรึกษา ให้แก่ผู้เรียนได้ และ ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาแก่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

4) เปิดโอกาสให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านความปลอดภัยจากภัยต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงออก เผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ ในการปฏิบัติต่อสถานการณ์ความเสี่ยงและความไม่ปลอดภัยด้านต่าง ๆ

6) กำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติตนของผู้บริหาร ครู บุคลากร และ นักเรียน พร้อมออกแบบและทดสอบแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านอุบัติเหตุ ด้านยาเสพติด การบูลลี่/เหยียดเพศ และการทะเลาะวิวาท

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ระดับประเทศ / ภาครัฐ

(สร้างระบบ-เชื่อมแผน-ยั่งยืน)

- บูรณาการความปลอดภัยกับแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
- กำหนดเป้าหมาย-ตัวชี้วัด-กลไกระยะกลาง-ระยะยาว
- ตั้งคณะกรรมการ/สภาความปลอดภัยจากทุกภาคส่วน
- จัดงบประมาณเฉพาะด้านความปลอดภัยครอบคลุมสถานศึกษาทุกแห่ง
- บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวด (เช่น บุหรี่ไฟฟ้า, Zoning)
- สื่อสารให้ “ความปลอดภัยในโรงเรียน” เป็นวาระแห่งชาติ

ระดับนโยบาย/ หน่วยงานต้นสังกัด

(จากนโยบาย -> การปฏิบัติจริง)

- ทำ MOU ระยะยาวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- กำหนดนโยบายถาวร (Institutionalized Policy) อยู่ในโครงสร้างหลัก
- จัดทำมาตรฐานความปลอดภัยของสถานศึกษาใช้ในการประเมินคุณภาพสถานศึกษา
- พัฒนาเครื่องมือและระบบวิเคราะห์ความเสี่ยงที่ยืดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษา
- ใช้ฐานข้อมูลและแพลตฟอร์มกลาง (เช่น MOE Safety Center)
- เพิ่มบุคลากรเฉพาะทาง เช่น นักจิตวิทยาโรงเรียน

ระดับพื้นที่/เขตพื้นที่การศึกษา

(หนุนสถานศึกษา - ขับเคลื่อนเชิงพื้นที่)

- จัดสรรงบประมาณและแผนงานด้านความปลอดภัยโดยเฉพาะ
- พัฒนาบุคลากร ตามบริบทพื้นที่อย่างต่อเนื่อง
- กำกับ ติดตามและประเมินผล ตามสภาพบริบทจริง

ระดับสถานศึกษา

(โรงเรียนปลอดภัย = กาย + ใจ)

- กำหนดนโยบายและแผนความปลอดภัยที่ชัดเจน ครอบคลุมทุกกลุ่มภัย
- จัดทำแผนเผชิญเหตุ/แผนป้องกันความเสี่ยง และซักซ้อมอย่างสม่ำเสมอ
- สร้างวัฒนธรรมสถานศึกษาที่ปลอดภัย เป็นมิตร ไม่บูลลี่ (Stop Bullying)

เป้าหมายสูงสุด (THE ULTIMATE GOAL)

“สถานศึกษาปลอดภัยอย่างรอบด้าน ยั่งยืนด้วยระบบขับเคลื่อนด้วยข้อมูล และมีทุกคนร่วมรับผิดชอบ”

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
สารบัญ	ฐ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์	2
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
จริยธรรมการวิจัย	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัย	6
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	9
ยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย	13
มาตรการความปลอดภัย 3 ป (ป้องกัน ปลุกฝัง ปราบปราม)	15
การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในต่างประเทศ	20
แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรค	36
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยติดตามและประเมินผล	37
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
กรอบแนวคิดการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ส่วนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	47
ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษา	
เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	
ส่วนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	51
ส่วนที่ 3 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย	57
ในสถานศึกษา	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
ตอนที่ 1 สภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	62
1.1 การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ของหน่วยงาน/องค์กร ในระดับนโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด	62
1.2 การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานระดับ ภูมิภาคและสถานศึกษา	82
ตอนที่ 2 ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	92
ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อความปลอดภัยของสถานศึกษา	97
3.1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม	97
3.2 ผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	105
ตอนที่ 4 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษา	132
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	145
สรุปผลการวิจัย	146
อภิปรายผล	163
ข้อเสนอแนะ	167
บรรณานุกรม	173
ภาคผนวก	179

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ 2.1	สรุปแนวคิดและแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษาของต่างประเทศ	31
ตารางที่ 3.1	กลุ่มตัวอย่างหน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาของการเก็บข้อมูล เชิงคุณภาพ	48
ตารางที่ 3.2	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาคและสังกัด	53
ตารางที่ 3.3	แสดงผลการทดลองใช้แบบสอบถาม 3 ฉบับ	56
ตารางที่ 3.4	กรอบการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษา	59
ตารางที่ 4.1	สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ของหน่วยงาน/องค์กร ในระดับนโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด	81
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในด้านสภาพการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	82
ตารางที่ 4.3	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัด ที่ตั้งของสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา	84
ตารางที่ 4.4	จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล	102
ตารางที่ 4.5	จำนวนและร้อยละ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครูผู้สอน	103
ตารางที่ 4.6	จำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน	104
ตารางที่ 4.7	ผลการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป	106
ตารางที่ 4.8	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป ในสถานศึกษา ของผู้บริหารและครู สังกัด ภูมิภาค และขนาดของสถานศึกษา	113
ตารางที่ 4.9	ค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานการจัด การศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ของสถานศึกษา	117
ตารางที่ 4.10	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จ จำแนกตามสังกัด	120
ตารางที่ 4.11	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา	121
ตารางที่ 4.12	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จ จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา	122
ตารางที่ 4.13	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จ จำแนก ตามที่ตั้งของสถานศึกษา	122

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ 4.14	ค่าเฉลี่ยและระดับอันตรายในโรงเรียน และระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามความคิดเห็นของนักเรียน	126
ตารางที่ 4.15	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจำแนกตามเพศของนักเรียน	128
ตารางที่ 4.16	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจำแนกตามเกรดเฉลี่ยของนักเรียน	129
ตารางที่ 4.17	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจำแนกตามชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษา	130
ตารางที่ 4.18	ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งที่นักเรียนศึกษาอยู่	131
ตารางที่ 4.19	ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา	132
ตารางที่ 4.20	ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา	132
ตารางที่ 4.21	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	137

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 2.1	กรอบแนวคิดในการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	46
ภาพที่ 4.1	ร้อยละของสถานศึกษาจำแนกตามภูมิภาคและเขตที่ตั้ง	97
ภาพที่ 4.2	ร้อยละของสถานศึกษาจำแนกตามสังกัดและขนาดของสถานศึกษา	98
ภาพที่ 4.3	ร้อยละของสถานศึกษาจำแนกตามระดับชั้นที่เปิดสอนและจำนวนครูและบุคลากรในสถานศึกษา	98
ภาพที่ 4.4	ร้อยละของสถานการณ์ประเมินและรับรองการเป็นโรงเรียนแกนนำ/โรงเรียนต้นแบบด้านความปลอดภัย	99
ภาพที่ 4.5	ร้อยละของสถานศึกษาที่อยู่ระหว่างการประเมิน/พัฒนาให้ได้รับการรับรองจำแนกตามกลุ่มภัยและปีที่คาดว่าจะสำเร็จ	100
ภาพที่ 4.6	ร้อยละของสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนแกนนำสถานศึกษาปลอดภัยจำแนกตามปีและหน่วยงานที่รับรอง	100
ภาพที่ 4.7	ร้อยละของสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานศึกษาปลอดภัยจำแนกตามปีและหน่วยงานที่รับรอง	101
ภาพที่ 4.8	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	144
ภาพที่ 5.1	สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาประเด็นหลัก (5 อันดับ)	149
ภาพที่ 5.2	การดำเนินงานตามมาตรการ 3 ป	155
ภาพที่ 5.3	ภาพรวมระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	157

บทที่ 1 บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) และแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และมีคุณธรรม จริยธรรม รวมถึงวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยหวังให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรม จริยธรรม ปลอดภัย และสมานฉันท์อันจะนำสู่ความมั่นคงในชีวิตและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข พร้อมทั้งกำหนดบทบาทของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการศึกษาดำเนินการพัฒนาระบบ กลไกและมาตรการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามรูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียนทุกระดับ ด้วยการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ กอปรพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมวด 7 มาตรา 63 กำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการส่งเสริมความปลอดภัยที่เหมาะสม ความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยของนักเรียน นักศึกษา ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการพัฒนาระบบ กลไก และมาตรการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบใหม่สำหรับผู้เรียนทุกระดับ

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาสังคมมีสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ทั้งด้านธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ด้านสาธารณสุข แนวโน้มความขัดแย้งรุนแรง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่ส่งผลให้เกิดภัยอันตรายหลากหลายรูปแบบขึ้นกับมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ปี 2563 เป็นต้นมา ทั่วโลกประสบปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID – 19) ที่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อการพัฒนาประเทศ รวมถึงระบบการศึกษา ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกส่วนได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในสถานศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักด้านการศึกษาของประเทศ ได้ประกาศนโยบายวาระเร่งด่วน (Quick win) ในปี 2564 วาระที่ 1 เรื่องความปลอดภัยของผู้เรียน โดยให้สถานศึกษาทุกแห่งมีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคมที่เปลี่ยนแปลง ภายใต้กรอบแนวคิดความปลอดภัยรอบด้านในโรงเรียน ประกอบด้วย สามเสาหลัก (Three Pillars) ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน (Safer Learning Facilities) ด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษา (School Disaster Management) และด้านการศึกษาเพื่อลดความเสี่ยงและการรู้รับปรับตัวจากภัยพิบัติ (Risk Reduction and Resilience Education) และมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา “3 ป” ได้แก่ การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม

นอกจากกระทรวงศึกษาธิการแล้ว ยังมีหน่วยงานทุกภาคส่วนก็ได้ให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการเพื่อให้เด็กและเยาวชนหรือผู้ที่อยู่ในวัยเรียนมีสถานะที่ปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ แต่จากรายงานผลการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการปี 2566 พบว่า มีสถานศึกษาจำนวนเพียง 13,319 แห่ง จากจำนวนสถานศึกษาทั้งหมด 56,561 แห่งทั่วประเทศ หรือร้อยละ 23.54 ที่ได้จัดทำข้อมูลรายงานผลการดำเนินงานมายังกระทรวงศึกษาธิการ และสถานศึกษากลุ่มนี้มีการปฏิบัติตามนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีปัญหาอุปสรรคสำคัญในการปฏิบัติคือ การขาดแคลนงบประมาณ และบุคลากรที่รับผิดชอบ (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2566) และจากข้อมูลรายงานสถานการณ์

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนของ กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน (2565) พบว่า คดีส่วนใหญ่ที่เกิดขึ้นเป็นการกระทำความผิดของนักเรียนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 33.10 ของคดีทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและส่งผลให้เกิดการกระทำผิดในคดีอื่น ๆ ตามมา นอกจากนี้แนวโน้มอาชญากรรมในปี 2566 ภัยจากสื่อสังคมออนไลน์กำลังเป็นภัยคุกคามเด็กและเยาวชนที่รุนแรงและมีความถี่มากขึ้น สถิติการกลั่นแกล้งทั่วโลกตั้งแต่ปี 2561 – 2564 จาก 28 ประเทศทั่วโลก พบว่าถูกกลั่นแกล้งบนโซเชียลมีเดียซึ่งเด็กและเยาวชนไทยกว่าร้อยละ 80 ประสบกับการคุกคามและถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียนหรือบนโซเชียลมีเดียเป็นอันดับต้น ๆ ของเอเชีย สอดคล้องกับงานวิจัยในปี 2563 ที่พบว่าการใช้ความรุนแรง การข่มเหงรังแกกันหรือการบูลลี่ในประเทศไทยติดอันดับ 2 ของโลกรองจากประเทศญี่ปุ่น (กรมสุขภาพจิต, 2563) และผลจากการสำรวจเฝ้าระวังพฤติกรรมสุขภาพ ประเด็นพฤติกรรมถูกกลั่นแกล้งรังแก ของกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) พบเด็กและเยาวชนเคยถูกกลั่นแกล้งรังแกร้อยละ 44.2 โดยเป็นการถูกกลั่นแกล้งในโรงเรียนถึงร้อยละ 86.9 ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งทางด้านสุขภาพและจิตใจของผู้เรียนเป็นอย่างมากจากผลการประเมินสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นในปี 2566 มีจำนวนเด็กกลุ่มเสี่ยงสูงที่จะเป็นโรคซึมเศร้า และ/หรือฆ่าตัวตายจำนวน 7,285 คน จากเด็กและเยาวชน 180,000 คน (ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว (คิด for คิดส์, 2566))

จากที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัญหาที่ยังคงเกิดขึ้น และทำให้เด็กและเยาวชนซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในวัยเรียนเกิดความไม่ปลอดภัยทั้งด้านชีวิต ร่างกาย และจิตใจ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนรู้ที่นำไปสู่คุณภาพผู้เรียน และส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาในภาพรวมของประเทศอีกด้วย สถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ เป็นสถานที่สร้างความรู้ ทักษะ ค่านิยม และประสบการณ์ต่าง ๆ ให้กับเด็กที่จะเป็นอนาคตของชาติ การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องตระหนักและเข้มงวดให้เกิดผลมากยิ่งขึ้น และมีปัจจัยหลายอย่างส่งผลให้การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษายังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้น จำเป็นต้องหาแนวทางเพื่อป้องกันและแก้ไข โดยจำเป็นต้องแสวงหาข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการตัดสินใจในการปรับปรุง ส่งเสริมและพัฒนากิจการการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวมของประเทศ **ประกอบกับ**ในปี 2566 กระทรวงศึกษาธิการมีประกาศนโยบายจุดเน้นในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย โดยเน้นย้ำในการเร่งสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเข้มข้นพร้อมกับดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามและประเมินผลการดำเนินการเพื่อปรับปรุงและพัฒนาขยายผลการดำเนินงาน จึงเห็นควรดำเนินการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการสร้างความปลอดภัยสำหรับสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อันจะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาปรับปรุง พัฒนา นโยบายหรือกำหนดมาตรการอื่น ๆ ที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาสำเร็จผลเป็นรูปธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา
4. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาความปลอดภัยในสถานศึกษาในครั้งนี้ มุ่งศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา 3 ป ที่กำหนดเป็นนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เริ่มต้นถูกเน้นย้ำและขับเคลื่อนอย่างเข้มข้นตั้งแต่การเปิดภาคเรียนที่ 2/2565 (พฤษภาคม 2565) เป็นต้นมา ประกอบด้วย การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม ครอบคลุมขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย คือ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาตามมาตรการ 3 ป เป็นการกำหนดนโยบายในรูปแบบแนวทางการปฏิบัติสำหรับหน่วยงานที่จัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการศึกษาให้เกิดความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนั้น การติดตามและประเมินผลในงานวิจัยนี้จึงเน้นการติดตามและประเมินผลกระบวนการจัดการศึกษา ที่หน่วยงานและสถานศึกษาดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ ส่วนการประเมินผลสำเร็จของการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นการประเมินตามการรับรู้และผลลัพธ์ของการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของครู ผู้บริหาร และนักเรียน

เนื่องจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกลุ่มผู้เรียนในสถานศึกษาที่มีจำนวนมากที่สุด การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาในครั้งนี้ จึงมุ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพการจัดการศึกษาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาความคิดเห็นในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา มุ่งศึกษาผลสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาในระดับสถานศึกษา ครอบคลุมการศึกษาขั้นพื้นฐานประเภทสามัญ และอาชีวศึกษาเท่านั้น โดยศึกษาจากแหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) หน่วยงานส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ สป.ศธ สพฐ. สอศ. สช. สกร. สนศ.กทผ. อว. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา อาทิ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 2) ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานระดับพื้นที่ ได้แก่ ศธจ. สพป. สพม. สกร.จังหวัด สอจ. บข.ตชด. 3) ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/บุคลากร และผู้เรียน ในสถานศึกษาสังกัด สพฐ. สช. สอศ. สกร. บข.ตชด. สส. สนศ.กทผ. และ อว. (โรงเรียนสาธิต) ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานครและ 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ กระจายตามบริบททั้งในเมืองและนอกเมือง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย หมายถึง การดำเนินงานหรือแนวทางการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษาตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ การป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปราม ครอบคลุมขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย คือ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

สภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง รูปแบบ วิธีการ และกระบวนการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติเกี่ยวกับการสื่อสารและการส่งมอบนโยบาย ได้แก่ นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ กฎหมาย ทรัพยากร สนับสนุน ได้แก่ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน สมรรถนะและการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ การกำกับ ติดตาม และ ประเมินผล และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายนอก

ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขของกระบวนการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เกี่ยวกับการสื่อสารและการส่งมอบนโยบาย ได้แก่ นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ กฎหมาย ทรัพยากรสนับสนุน ได้แก่ หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน สมรรถนะและการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ การกำกับ ติดตาม และประเมินผล และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ได้แก่ เครือข่ายการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายนอก

การประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการศึกษา วิเคราะห์ความคิดเห็น/สถานการณ์ความปลอดภัยของผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา 3 ป ได้แก่ การป้องกัน ปกป้อง และปราบปราม ครอบคลุมขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย คือ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

มาตรการ 3 ป หมายถึง มาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษาที่กำหนดขึ้นเพื่อบังคับให้เกิดความปลอดภัยอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย “การป้องกัน” คือ การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อุปสรรค หรือ ความไม่ปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา “การปกป้อง” คือ การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดีและการสร้างเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดทักษะ ในการป้องกันภัยให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และ “การปราบปราม” คือ การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย หมายถึง ขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษาที่แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มภัย ได้แก่

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) หมายถึง ภัยที่เกิดจากการกระทำ ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นในสถานศึกษา ทั้งร่างกายและจิตใจ รวมถึงการล่วงละเมิดต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ได้รับผลกระทบ ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ระหว่างนักเรียนด้วยกัน หรือนักเรียนกับผู้ใหญ่ อาทิ การทะเลาะวิวาท การล่วงละเมิดทางเพศ การล่อลวงลักพาตัว การกลั่นแกล้งรังแก เป็นต้น

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) หมายถึง เหตุการณ์ที่ไม่ปลอดภัยซึ่งเกิดขึ้นโดยไม่คาดคิด ภายในสถานศึกษา หรือระหว่างการเดินทาง ครอบคลุมถึงความเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพและ อุปกรณ์ต่าง ๆ อาทิ ภัยจากยานพาหนะ ภัยธรรมชาติ (เช่น อุทกภัย วาตภัย) ภัยจากอาคารเรียนและ สิ่งก่อสร้างชำรุด ภัยจากการจัดกิจกรรม เป็นต้น

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) หมายถึง ภัยที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองสิทธิและ เสรีภาพของเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะสิทธิในการเรียนและการได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียม รวมถึง การร้องเรียนถึงความไม่เป็นธรรมจากระบบการศึกษา อาทิ การถูกทอดทิ้งหรือปล่อยปละละเลย การคุกคาม ทางเพศ การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม เป็นต้น

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ หมายถึง ภัยที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพกาย และสุขภาพจิตของผู้เรียน ครอบคลุมทั้งโรคภัยไข้เจ็บ ปัญหาสาธารณสุข และพฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ส่งผลต่อ คุณภาพชีวิต อาทิ ยาเสพติด ดัดเกม ภาวะจิตเวช โรคระบาดในมนุษย์และสัตว์ (เช่น COVID-19) ภัยไซเบอร์ การพนัน มลภาวะเป็นพิษ (เช่น ฝุ่น PM 2.5) เป็นต้น

จริยธรรมการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีการดำเนินการเก็บข้อมูลนักเรียนด้วยแบบสอบถามสำหรับนักเรียน โดยเป็นการเก็บข้อมูลความคิดเห็น ซึ่งได้รับการอนุญาตและอยู่ภายใต้การดูแลของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง เป็นการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัย แนวทางปฏิบัติในการดำเนินการวิจัยในมนุษย์ด้านพฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์เชิงนโยบาย สารสนเทศที่ได้จากงานวิจัย หน่วยงานระดับนโยบายใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาทบทวนการขับเคลื่อนและการส่งมอบนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ต่อหน่วยงานระดับปฏิบัติ โดยข้อมูลที่ชี้ให้เห็นถึงวิธีการขับเคลื่อน และการรับนโยบายไปปฏิบัติ รวมถึงข้อมูลสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงาน ที่สามารถนำไปใช้เพื่อปรับปรุง พัฒนานโยบาย แนวทางมาตรการหรือหรือส่วนอื่นที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลบรรลุตามเป้าหมายต่อไป

ประโยชน์เชิงปฏิบัติ สารสนเทศที่ได้จากงานวิจัย หน่วยงานระดับภูมิภาค สถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งครูอาจารย์ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และอาชีวศึกษา ตลอดจนสภาพปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนา ปรับปรุง และวางแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน และการป้องกันภัยที่เกิดขึ้นในอนาคต รวมถึง หน่วยงานในภาคส่วนต่าง ๆ มีแนวทางในการวางแผนการดำเนินการส่งเสริมและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสม และตรงต่อความต้องการจำเป็น

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการศึกษาแนวความคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัย
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
3. ยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย
4. มาตรการความปลอดภัย 3 ป (ป้องกัน ปกป้อง ปราม)
5. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในต่างประเทศ
6. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรค
7. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยติดตามและประเมินผล
8. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัย

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับความปลอดภัยพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ที่ประเทศไทยยึดเป็นหลักปฏิบัติประกอบด้วย 1) ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) และ 2) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

ในการประชุมสมัชชาสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2491 (ค.ศ. 1948) ได้รับรอง ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน เพื่อจุดมุ่งหมายที่ว่าปัจเจกบุคคลทุกคน และทุกส่วนของสังคม โดยการคำนึงถึงปฏิญญานี้เป็นเงื่อนไข จะมุ่งมั่นส่งเสริมการเคารพสิทธิ และอิสรภาพเหล่านี้ ด้วยการสอนและการศึกษา และให้มีการยอมรับและยึดถือโดยสากลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยมาตรการอันก้าวหน้าในประเทศ และระหว่างประเทศ ทั้งในบรรดาประชาชนของรัฐสมาชิกด้วยตนเอง และในบรรดาประชาชนของดินแดนที่อยู่ใต้เขตอำนาจแห่งรัฐนั้น ซึ่งถือเป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ในการวางรากฐานด้านสิทธิมนุษยชนฉบับแรกของโลก และเป็นรากฐานในการพัฒนากำหนดกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชนต่าง ๆ ในปัจจุบัน ในส่วนประเทศไทย ได้ให้การรับรองและได้นำหลักการปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน มาใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประชาชน ประกอบด้วยสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน จำนวน 30 ข้อ ได้แก่ 1) ทุกคนเกิดมาเท่าเทียม 2) ไม่แบ่งแยก 3) สิทธิในการมีชีวิต 4) ไม่ตกเป็นทาส 5) ไม่ถูกทรมานหรือการปฏิบัติ หรือการลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม หรืออย่างย่ำแย่ 6) ได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย 7) เท่าเทียมกันตามกฎหมาย 8) สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย 9) ไม่ถูกคุมขังโดยพลการ 10) ได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม และเปิดเผยจากศาลที่อิสระและไม่ลำเอียง 11) เป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะตัดสิน 12) สิทธิความเป็นส่วนตัว 13) เสรีภาพในการเดินทาง 14) สิทธิที่จะลี้ภัย ในประเทศอื่น 15) สิทธิที่จะมีสัญชาติ 16) เสรีภาพในการแต่งงาน 17) สิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน 18) เสรีภาพในการนับถือศาสนา 19) เสรีภาพในการแสดงออก 20) เสรีภาพในการชุมนุมอย่างสันติ 21) การมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ 22) การได้รับการดูแลและคุ้มครองจากรัฐ 23) สิทธิในการทำงาน 24) สิทธิในการพักผ่อน 25) คุณภาพชีวิตที่ดี

26) สิทธิในการศึกษา 27) การมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม 28) สันติภาพระหว่างประเทศ 29) เคารพสิทธิผู้อื่น และ 30) ไม่มีใครเอาสิทธิเหล่านี้ไปจากเราได้ (สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, 2556)

1.2 อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child)

ประเทศไทยได้ลงนามเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 ซึ่งเป็นข้อตกลงระหว่างประเทศ ที่คำนึงถึงสิทธิของเด็กที่จะได้รับการดูแลช่วยเหลือทั้งในสภาพแวดล้อมของครอบครัวและการเลี้ยงดูอื่น ๆ บนพื้นฐานของประเพณีและค่านิยมทางวัฒนธรรมของชาติพันธุ์และสังคม โดยมีหลักการสำคัญ คือ การไม่เลือกปฏิบัติและประโยชน์สูงสุดของเด็ก โดยสาระสำคัญของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ประกอบด้วย สิทธิของเด็ก 4 ด้าน ได้แก่ สิทธิในการอยู่รอด สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และสิทธิในการมีส่วนร่วม ทั้งนี้ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กได้กำหนดหลักการและเนื้อหาเกี่ยวกับสิทธิเด็กที่พึงได้รับการคุ้มครองทั้งทางด้านร่างกายชีวิต เสรีภาพ และสวัสดิภาพของเด็กทุกคน รวมถึงเด็กพิการและเด็กด้อยโอกาส จำนวน 54 ข้อ สรุปสาระสำคัญที่ครอบคลุมการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาได้ ดังนี้

ข้อ 1 เด็ก คือ บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

ข้อ 2 การไม่เลือกปฏิบัติ เด็กทุกคนต้องได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน และได้รับการปฏิบัติอย่างยุติธรรม โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างภาษา เชื้อชาติ ศาสนา สถานะทางครอบครัว เพศสภาพ หรือปัจจัยอื่น ๆ

ข้อ 3 เพื่อประโยชน์สูงสุดของเด็ก เมื่อผู้ใหญ่กระทำการตัดสินใจใด ๆ ควรคำนึงถึงผลกระทบและประโยชน์สูงสุดของเด็ก ขณะที่ภาครัฐต้องให้ความคุ้มครองสิทธิของเด็ก และต้องประกันว่าผู้มีหน้าที่ดูแลเด็กทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ 6 การมีชีวิตรอดและพัฒนาการ เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตรัฐต้องดูแลให้เด็กรอดชีวิตและมีพัฒนาการที่ดีที่สุด

ข้อ 11 การคุ้มครองจากการถูกลักพาตัว รัฐต้องป้องกันไม่ให้เกิดถูกลักพาตัวออกจากประเทศแบบผิดกฎหมาย เช่น การถูกลักพาตัว หรือถูกพาตัวออกนอกประเทศโดยพ่อแม่หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง โดยไม่ได้รับการยินยอมจากอีกฝ่ายหนึ่ง

ข้อ 12 เคารพความคิดเห็นเด็ก เด็กมีสิทธิได้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในเรื่องที่เกี่ยวกับตัวเด็กเอง และผู้ใหญ่ควรรับฟังอย่างตั้งใจ

ข้อ 13 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เด็กมีสิทธิแสดงความคิดเห็นและความรู้สึก และสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนรู้มา ไม่ว่าจะเป็นด้วยการพูดคุย วาดรูป การเขียนหรือด้วยวิธีการใดก็ตามที่ไม่เป็นผลร้ายกับผู้อื่นในสังคม

ข้อ 15 เสรีภาพในการจัดตั้งหรือเข้าร่วมกลุ่ม เด็กสามารถเข้าร่วม หรือจัดตั้งกลุ่มหรือองค์กร ภายใต้ความสงบและไม่ขัดแย้งกับสิทธิผู้อื่น

ข้อ 16 การคุ้มครองความเป็นส่วนตัว เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับความเป็นส่วนตัว กฎหมายต้องให้ความคุ้มครองเด็กจากการถูกละเมิดชื่อเสียง ความเป็นส่วนตัว หรือการดูหมิ่น

ข้อ 17 การได้รับข้อมูลข่าวสาร เด็กมีสิทธิได้รับข้อมูลข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หนังสือ และแหล่งข้อมูลอื่น ๆ โดยที่ผู้ใหญ่ควรดูแลข้อมูลที่เด็กได้รับไม่ให้อันตรายต่อเด็ก ขณะที่รัฐควรส่งเสริมให้สื่อเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์จากแหล่งที่มาที่หลากหลาย และในภาษาที่เด็กเข้าใจ

ข้อ 18 การคุ้มครองจากความรุนแรง รัฐต้องให้ความคุ้มครองเด็กจากความรุนแรง การถูกละเมิด และการละเลยจากผู้ให้การดูแล

ข้อ 23 เด็กพิการ เด็กพิการทุกคนควรมีชีวิตที่ดีที่สุดในสังคม รัฐควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มีส่วนร่วมในสังคม ได้รับการดูแลให้สามารถใช้ชีวิตได้ด้วยตัวเอง

ข้อ 24 เด็กมีสิทธิได้รับบริหารสาธารณสุขที่ดีที่สุด มีน้ำดื่มที่สะอาด ตลอดจนโภชนาการที่ถูกสุขลักษณะในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ขณะเดียวกันผู้ใหญ่และเด็กควรได้รับข้อมูลเรื่องความเป็นอยู่และสุขภาพที่ดี

ข้อ 25 ตรวจสอบสถานที่หรือหน่วยงานที่ดูแลเด็ก เด็กทุกคนที่อยู่ในสถานที่หรือหน่วยงานใดก็ตาม นอกเหนือจากที่บ้านควรต้องได้รับการตรวจสอบดูแลความเรียบร้อยในทุก ๆ ด้าน และดูว่าสถานที่นั้นยังคงเป็นที่ที่ดีที่สุดที่เด็กจะอยู่หรือไม่

ข้อ 26 สวัสดิการสังคมและเงินช่วยเหลือ รัฐควรให้ความช่วยเหลือทั้งทางการเงินและด้านอื่น ๆ แก่เด็กที่ครอบครัวยากจน

ข้อ 27 อาหาร เสื้อผ้า และบ้านที่ปลอดภัย เด็กมีสิทธิได้รับความเป็นอยู่ที่ดี ไม่ว่าจะเป็นอาหาร เสื้อผ้า และที่อยู่อาศัยที่ปลอดภัยเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ รัฐควรให้ความช่วยเหลือแก่ครอบครัวและเด็กที่ขาดปัจจัยเหล่านี้

ข้อ 28 การได้รับการศึกษา เด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา การเรียนระดับประถมศึกษา ไม่ควรมีค่าใช้จ่าย และต้องจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาไว้รองรับสำหรับเด็กทุกคน เด็กควรได้รับการศึกษาถึงระดับสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ขณะที่ระเบียบวินัยภายในโรงเรียนต้องไม่ขัดต่อสิทธิของเด็กและปราศจากความรุนแรง

ข้อ 29 จุดมุ่งหมายของการศึกษา การศึกษาของเด็กต้องช่วยเขาพัฒนาศักยภาพและพรสวรรค์และต้องสอนให้เด็กเข้าใจสิทธิของเขา และเคารพสิทธิของผู้อื่น รวมทั้งวัฒนธรรมที่แตกต่าง เพื่อให้เด็กสามารถเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย รวมถึงเข้าใจการอยู่ร่วมกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติด้วย

ข้อ 31 ศิลปะ วัฒนธรรม การละเล่น เด็กทุกคนมีสิทธิได้พัก ได้ผ่อนคลาย ได้เล่นสนุก และได้มีส่วนร่วมในวัฒนธรรมและกิจกรรมสร้างสรรค์

ข้อ 32 การคุ้มครองจากการงานอันตราย เด็กมีสิทธิได้รับการคุ้มครองจากการทำงานที่เป็นอันตราย หรือส่งผลเสียต่อการศึกษา สุขภาพ หรือพัฒนาการ หากต้องมีการใช้แรงงานเด็ก เด็กต้องมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

ข้อ 33 การคุ้มครองจากยาเสพติด รัฐต้องคุ้มครองเด็กจากการเสพ ผลิต ส่ง หรือขายยาเสพติด

ข้อ 34 การคุ้มครองจากการล่วงละเมิดทางเพศ รัฐมีหน้าที่คุ้มครองเด็กจากการถูกแสวงประโยชน์ทางเพศ และการล่วงละเมิดทางเพศ รวมไปถึงการบังคับให้ค้าประเวณีหรือถ่ายทำสื่ออนาจาร

ข้อ 35 การป้องกันการค้ามนุษย์ รัฐต้องคุ้มครองเด็กจากการถูกลักพาตัว ถูกขาย หรือการค้ามนุษย์ทั้งภายในประเทศหรือระหว่างประเทศ

ข้อ 36 การคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ เด็กมีสิทธิได้รับการคุ้มครองจากการแสวงประโยชน์ทุกรูปแบบ

ข้อ 37 เด็กที่ถูกกักตัว เด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดกฎหมายจะต้องไม่ถูกละเมิดต่อชีวิต ถูกทรมาน ทำทารุณ จำคุกตลอดชีวิต หรือติดคุกเหมือนกับผู้ใหญ่ สถานพินิจต้องเป็นตัวเลือกสุดท้าย และถ้าต้องอยู่ก็ต้องเป็นเวลาสั้นที่สุดเท่าที่เป็นไปได้ เด็กที่อยู่ในสถานพินิจควรได้รับความช่วยเหลือด้านกฎหมายและสามารถติดต่อกับครอบครัวได้

ข้อ 39 การเยียวยาสภาพจิตใจ เด็กมีสิทธิได้รับความช่วยเหลือหากถูกทำร้าย ถูกละเลย ได้รับผลกระทบจากสงคราม เพื่อที่เด็กจะได้กลับมามีความเป็นอยู่ที่ดีและคงไว้ซึ่งศักดิ์ศรี

ข้อ 40 เด็กที่ทำความผิดกฎหมาย เด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดกฎหมายมีสิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือทางกฎหมาย และการปฏิบัติอย่างยุติธรรม และต้องมีวิธีช่วยเหลือให้เด็กกลับมาเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมได้ สถานพินิจควรเป็นทางเลือกสุดท้ายสำหรับเด็ก

ข้อ 42 ทุกคนต้องได้รับทราบเรื่องสิทธิเด็ก รัฐควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กให้แก่เด็กและผู้ใหญ่ได้รับทราบอย่างทั่วถึง เพื่อให้ทุกคนได้รับรู้เรื่องสิทธิเด็ก

นอกจากนี้อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กยังมีการอธิบายการทำงานของหน่วยงานของรัฐ สหประชาชาติ รวมทั้งองค์กรต่าง ๆ ในการสร้างหลักประกันให้เด็กมีสิทธิที่พึงมีตามกำหนดทุกข้ออย่างเท่าเทียม (กรมกิจการเด็กและเยาวชน, ม.ป.ป.)

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษามีหลักการดำเนินการที่เกี่ยวข้องและอยู่ภายใต้กฎหมาย กฎ ระเบียบครอบคลุมทั้งด้านร่างกายและจิตใจของผู้เรียนในสถานศึกษา ดังนี้

2.1 พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546

พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 (2546) กำหนดให้มีผู้ทำหน้าที่ในการดำเนินการเกี่ยวกับการสงเคราะห์ คุ้มครองสวัสดิภาพ และส่งเสริมความประพฤติเด็ก โดยมีการระบุขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติต่อเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการอุปการะเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน และมีพัฒนาการที่เหมาะสม อันจะเป็นการส่งเสริมความมั่นคงของสถาบันครอบครัว รวมทั้งป้องกันมิให้เด็กถูกกระทำการต่าง ๆ ที่เป็นอันตรายทั้งชีวิตและจิตใจ ซึ่งเป็นการกำหนดกฎหมายที่สอดคล้องภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก และมีการกำหนดรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในสถานศึกษา ดังนี้

มาตรา 26 กำหนดไว้ว่าห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการต่อเด็กไม่ว่าเด็กจะยินยอมหรือไม่ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้แก่ 1) การกระทำที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจ คือ การทารุณกรรม จงใจหรือละเลยไม่ทำให้สิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีวิตหรือการรักษาพยาบาลจนอาจก่อให้เกิดอันตราย 2) การกระทำที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาหรือขัดขวางต่อการพัฒนาการของเด็ก อาทิ การใช้ จ้าง หรือวานเด็กให้ทำงานหรือกระทำการอันอาจเป็นอันตราย ให้เด็กเล่นกีฬาหรือให้กระทำการใด ๆ เพื่อแสวงหาประโยชน์ทางการค้า 3) กระทำการต่าง ๆ ที่จะทำให้เด็กประพฤติดนไม่สมควรหรือเสี่ยงต่อการกระทำผิด อาทิ ให้เด็กไปเป็นขอทาน เด็กเร่ร่อน หรือใช้เด็กเป็นเครื่องมือในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ให้เด็กเล่นการพนันไม่ว่าชนิดใดหรือเข้าไปในสถานที่เล่นการพนัน สถานค้าประเวณี หรือสถานที่ที่ห้ามมิให้เด็กเข้า แสดงหรือกระทำการในลักษณะลามกอนาจาร และจำหน่าย แลกเปลี่ยน หรือให้สูราหรือบุหรี่แก่เด็ก เว้นแต่การปฏิบัติทางการแพทย์ และ 4) การโฆษณาทางสื่อมวลชนหรือเผยแพร่ด้วยประการใด เพื่อรับเด็กหรือยกเด็กให้แก่บุคคลอื่นที่มิใช่ญาติของเด็ก เว้นแต่เป็นการกระทำของ ทางราชการหรือได้รับอนุญาตจากทางราชการแล้ว

มาตรา 27 ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหรือเผยแพร่ทางสื่อมวลชนหรือสื่อสารสนเทศประเภทใด ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือผู้ปกครอง โดยเจตนาที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่จิตใจ ชื่อเสียง เกียรติคุณ หรือสิทธิประโยชน์อื่นใดของเด็ก หรือเพื่อแสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือ ผู้อื่นโดยมิชอบ

นอกจากนี้ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้องหรือผู้ที่พบเห็นเด็กที่ได้รับการกระทำที่ห้ามไว้ข้างต้น ต้องให้การช่วยเหลือและแจ้งต่อผู้เกี่ยวข้องโดยเร็วที่สุด และในกรณีหากพบหรือสงสัยว่าเด็กถูกทารุณกรรมหรือเจ็บป่วยเนื่องจากการเลี้ยงดูโดยมิชอบ ในส่วนแพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ที่รับตัวเด็กไว้รักษาพยาบาล ครูอาจารย์ หรือนายจ้าง ซึ่งมีหน้าที่ดูแลเด็กที่เป็นศิษย์หรือลูกจ้าง จะต้องรายงานให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้มีหน้าที่คุ้มครองสวัสดิภาพเด็กทราบโดยเร็วที่สุด ในส่วนของโรงเรียนและสถานศึกษากำหนดให้เป็นผู้มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการส่งเสริมความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา กำหนดในมาตรา 63 ไว้ว่า “โรงเรียนและสถานศึกษา

ต้องจัดให้มีระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อส่งเสริมความประพฤติที่เหมาะสมความรับผิดชอบต่อสังคม และความปลอดภัยแก่นักเรียนและนักศึกษา ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง” และนักเรียนและนักศึกษามีหน้าที่ต้องแต่งกายและประพฤติตนตามระเบียบของโรงเรียนหรือสถานศึกษาและตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งหากพบว่ามีผู้ฝ่าฝืนพนักงานเจ้าหน้าที่ดูแลความประพฤติมีอำนาจมอบให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาของนักเรียนหรือนักศึกษานั้น ดำเนินการสอบถามและอบรมสั่งสอนหรือลงโทษตามระเบียบเมื่อได้อบรมสั่งสอนหรือลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือผู้บริหารโรงเรียนหรือสถานศึกษาแจ้งให้ผู้ปกครองว่ากล่าวตักเตือนหรือสั่งสอนเด็กอีกชั้นหนึ่ง ทั้งนี้ การลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาให้กระทำได้ตามสมควรเพื่อการอบรมสั่งสอนตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด

2.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนต้องมีสภาพแวดล้อมและสภาพที่ปลอดภัย โดยคำนึงถึงจำนวนและสภาพของผู้เรียน ระยะทางหรือการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง รวมถึงการมีสถานที่ อุปกรณ์ในการศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่นครบถ้วนสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 กำหนดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการรักษาความปลอดภัยของสถานที่ อาคาร วัสดุ อุปกรณ์ เจ้าหน้าที่ รวมถึงข้อมูลข่าวสารให้พ้นจากการโจรกรรม จารกรรม การก่อวินาศกรรม การก่อการร้าย หรือเหตุอื่นที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งในกรณีนี้ครอบคลุมถึงสถานศึกษาของรัฐ จะต้องมีการรักษาความปลอดภัยจากภัยต่าง ๆ ประกอบด้วย ภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุ เช่น พายุ น้ำท่วม ไฟป่า แผ่นดินไหว ดินถล่ม และเพลิงไหม้ และภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ อาทิ การจลาจล การก่อความไม่สงบ การโจรกรรม การก่อวินาศกรรม และการก่อการร้าย เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาของประเทศ ได้ออกกฎกระทรวง และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการที่สอดคล้องตามพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ รวมถึงกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมการแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง (2559) กำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษามีระบบงานและกิจกรรมแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครองตามระดับที่จัดการศึกษา ซึ่งโรงเรียนหรือสถานศึกษามีหน้าที่พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยจัดให้มีระบบข้อมูลแรกเข้าจนจบการศึกษา ระบบป้องกันคุ้มครองผู้เรียนโดยดำเนินการสำรวจ เฝ้าระวัง และติดตามนักเรียนที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำผิด จัดให้มีมาตรการส่งเสริมความปลอดภัย ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความรุนแรง ประกอบด้วย แผนงาน ผู้รับผิดชอบ และการติดตามตรวจสอบ ทั้งนี้ ในการดำเนินการเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาของผู้เรียนต้องเป็นการหาแนวทางร่วมกันกับผู้ปกครอง และส่งเสริมให้ผู้ปกครองชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการส่งเสริมพฤติกรรมและความปลอดภัยของผู้เรียน พร้อมทั้งมีระบบการติดตามประเมินผล และรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัดอย่างน้อยปีการศึกษาละหนึ่งครั้ง

2) กฎกระทรวง กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 (2562) กำหนดให้นักเรียนและนักศึกษาต้องไม่ประพฤติตน ดังต่อไปนี้ (1) หนีเรียนหรือออกนอกสถานศึกษาโดยไม่ได้รับอนุญาตในช่วงเวลาเรียน (2) เล่นการพนัน จัดให้มีการเล่นการพนัน หรือมั่วสุมในวงการเล่น (3) พกพาอาวุธหรือวัตถุระเบิด (4) ซื้อ จำหน่าย แลกเปลี่ยน เสพสุราหรือเครื่องดื่ม

ที่มีแอลกอฮอล์ สิ่งมีพิษ บุหรี่ หรือยาเสพติด (5) ลักทรัพย์ ทรัพย์สิน ทรัพย์สิน ช่มชู้ หรือบังคับขืนใจเพื่อเอาทรัพย์สิน บุคคลอื่น (6) ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกายผู้อื่น เตรียมการหรือกระทำการใด ๆ อันน่าจะก่อให้เกิด ความไม่สงบเรียบร้อยหรือขัดต่อศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือรวมกลุ่มหรือมั่วสุมเพื่อกระทำการดังกล่าว (7) แสดงพฤติกรรมทางซู้สาวอันไม่เหมาะสม กระทำการลามกอนาจาร แต่งกายล่อแหลมหรือไม่เรียบร้อย ในโรงเรียนหรือสถานศึกษา หรือแต่งเครื่องแบบนักเรียนหรือนักศึกษาไม่เรียบร้อย (8) เกี่ยวข้องกับ การค้าประเวณี และ (9) เทียวเตรนนอกสถานที่พัก รวมกลุ่ม หรือมั่วสุมอันเป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ ตนเองและผู้อื่น ทั้งนี้ ให้โรงเรียนหรือสถานศึกษากำหนดระเบียบว่าด้วยความประพฤติของนักเรียนนักศึกษา ได้โดยไม่ขัดหรือแย้งกับกฎกระทรวงนี้

3) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานที่ส่งเสริมความประพฤติ นักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 (2548) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการส่งเสริมพฤติกรรม ผู้เรียน โดยทำหน้าที่ในการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและสถานศึกษาและผู้ปกครองให้ ตรวจสอบพฤติกรรม ว่ากล่าว อบรม สั่งสอนผู้เรียน พร้อมให้คำแนะนำ ว่ากล่าว ตักเตือนแก่ผู้ปกครองให้ดูแล นักเรียนนักศึกษาให้อยู่ในกฎ ระเบียบ พร้อมสอดส่องดูแลพฤติกรรมของบุคคลหรือแหล่งชักจูงให้เกิด พฤติกรรมมิชอบรายงานต่อคณะกรรมการคุ้มครองเด็กแห่งชาติ และดำเนินการตามข้อปฏิบัติที่กำหนดไว้ ในระเบียบนี้

4) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ. 2548 (2548) กำหนดให้โรงเรียนหรือสถานศึกษาสามารถลงโทษนักเรียนหรือนักศึกษาที่กระทำความผิดตามกฎหมาย ระเบียบได้ 4 สถาน คือ (1) ว่ากล่าวตักเตือน (2) ทำทัณฑ์บน (3) ตัดคะแนนความประพฤติ และ (4) ทำกิจกรรม เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ทั้งนี้ การลงโทษนักเรียนและนักศึกษาต้องไม่กระทำด้วยวิธีรุนแรง มีลักษณะ กลั่นแกล้ง หรือลงโทษด้วยความโกรธ ความพยาบาท และต้องคำนึงถึงความร้ายแรงของพฤติกรรม ประกอบกับอายุของนักเรียนและนักศึกษาด้วย

5) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2559 (2559) กำหนดให้โรงเรียน เอกชนต้องมีการจัดการศึกษาภายใต้เนื้อที่ สถานที่และอาคารเรียน จำนวนครูและนักเรียนที่มีความเหมาะสม ปลอดภัย และไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของผู้เรียน

6) ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ. 2562 (2562) เป็นการ กำหนดระเบียบการใช้รถโรงเรียนให้สอดคล้องและเป็นไปตามข้อกำหนดการรักษาความปลอดภัยของรถยนต์ ที่ใช้ในการรับจ้าง รับ-ส่งนักเรียน ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก ซึ่งลักษณะของรถจะต้องมีเครื่องหมายติดชัดเจน กระจกโปร่งใส และมีสีที่กำหนด โดยผู้ดำเนินการต้อง ควบคุมดูแลเรื่องความปลอดภัยทั้งของตัวรถ นักเรียน และพนักงานขับรถ มีการจัดให้มีมาตรการความปลอดภัย อุปกรณ์เครื่องมือที่จำเป็น และดำเนินการตามที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

2.4 กฎหมาย กฎ ระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาในสถานศึกษา นอกจากกฎหมาย ระเบียบการปฏิบัติของบุคคลทุกส่วน ที่เกี่ยวข้องแล้ว สถานที่จัดการศึกษา ยังต้องดำเนินการภายใต้กฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) พระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554 (2554) กำหนดให้นายจ้างมีหน้าที่จัดและดูแลสถานประกอบกิจการและลูกจ้างให้มีสภาพการทำงานและ สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานของลูกจ้าง ไม่ให้ได้รับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย จิตใจ และสุขภาพอนามัยและลูกจ้างมีหน้าที่ให้ความร่วมมือในการ

ดำเนินการทั้งหมด อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าพระราชบัญญัตินี้ไม่ได้ใช้บังคับกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่นหรือกิจการอื่นที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง แต่หน่วยงานดังกล่าวข้างต้นต้องจัดให้มีมาตรฐานในการบริหารและการจัดการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานในหน่วยงานไม่ต่ำกว่ามาตรฐานความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานตามพระราชบัญญัตินี้เช่นกัน ซึ่งจากพระราชบัญญัตินี้ได้มีการกำหนดเป็นกฎกระทรวงในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ

กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. 2555 (2555) กำหนดให้อาคารสถานที่จัดให้มีระบบป้องกันและระงับอัคคีภัย และต้องดูแลระบบป้องกันและระงับอัคคีภัยให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย

กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับไฟฟ้า พ.ศ. 2558 (2558) กำหนดเกี่ยวกับข้อบังคับในการปฏิบัติเกี่ยวกับไฟฟ้าให้ใช้งานได้โดยปลอดภัย และป้องกัน แก๊ส เหตุได้อย่างถูกต้อง

กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง พ.ศ. 2559 (2559) บังคับใช้กับสถานประกอบการ/งานที่มีความเสี่ยงจากความร้อน แสงสว่าง หรือระดับเสียงส่งผลกระทบต่อสุขภาพและความปลอดภัยของคนทำงาน และ

กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ. 2564 (2564) กำหนดการปฏิบัติของสถานที่ที่มีการก่อสร้างสิ่งก่อสร้างทุกชนิด เช่น อาคาร ถนน สะพาน ประปา ร้ว กำแพง ประตู ป้ายหรือสิ่งที่สร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย พื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างเพื่อจอดรถ ทางเข้าออกของรถ และหมายรวมถึงการต่อเติม ซ่อมแซม ปรับปรุง ดัดแปลง เคลื่อนย้าย รื้อถอน หรือทำลายสิ่งก่อสร้าง เพื่อให้การทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้างมีมาตรฐานและความปลอดภัยมากขึ้น

2) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 (2522) มีเป้าหมายเพื่อควบคุมความปลอดภัยของอาคารและผู้ใช้อาคาร ให้โครงสร้าง ทนทาน ไม่เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทในการกำหนดกฎหมายเพื่อความปลอดภัยที่เกี่ยวข้อง อาทิ กฎกระทรวง กำหนดการรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทนของอาคาร และพื้นดินที่รองรับอาคารในการต้านทานแรงสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหว พ.ศ. 2564 และ ออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การออกแบบและคำนวณโครงสร้างอาคารเพื่อต้านทานแรงสั่นสะเทือนของแผ่นดินไหว พ.ศ. 2564 กำหนดระดับอันตรายจากแผ่นดินไหวพื้นที่ที่ต้องพิจารณาแรงแผ่นดินไหว 3 บริเวณ ครอบคลุม 43 จังหวัดทั่วประเทศ โดยกำหนดให้สถานศึกษาที่มีพื้นที่อาคารตั้งแต่ 1,000 ตารางเมตรขึ้นไปอยู่ในประเภทความสำคัญของอาคารระดับมาก รวมถึงข้อบัญญัติท้องถิ่นที่กำหนดรายละเอียดการก่อสร้างอาคารเฉพาะท้องถิ่นที่ต้องการควบคุมการก่อสร้างอาคารและประกาศพระราชกฤษฎีกาให้ใช้พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 และบังคับใช้กฎหมายควบคุมอาคาร ในการออกแบบและก่อสร้างอาคารของสถานศึกษาต้องได้รับอนุญาตตามข้อกำหนดกฎหมายข้างต้น ที่สอดคล้องกับประเด็นการกำหนดระดับอันตรายจากแผ่นดินไหวเพื่ออำนวยความสะดวกในการพัฒนาและการใช้ข้อบังคับการก่อสร้างและมาตรฐานภายใต้ความรับผิดชอบตามที่เหมาะสมของหน่วยงานระดับชาติ รัฐ หรือท้องถิ่น นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการทำให้โรงเรียนใหม่ปลอดภัย ความพยายามในการระบุโรงเรียนที่มีความเสี่ยงสูงที่มีอยู่ โดยการกำหนดมาตรฐานสำหรับการปรับปรุงหรือการแทนที่อาคารที่อันตราย โดยกำหนด

- 1) มาตรฐานประกอบการออกแบบอาคารเพื่อดำเนินงานการสันสีเทอนของแผ่นดินไหว มยผ. 1301/1302 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1) 2) มาตรฐานการออกแบบอาคารเหล็กโครงสร้างรูปพรรณเพื่อดำเนินงานการสันสีเทอนของแผ่นดินไหว มยผ. 1304 รวมทั้งออก กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การอนุญาตดัดแปลงอาคารเพื่อเสริมความมั่นคงแข็งแรงของอาคารให้สามารถต้านทานแรงสันสีเทอนจากแผ่นดินไหว พ.ศ. 2555
- 2) มาตรฐานการประเมินและการเสริมความมั่นคงแข็งแรงของโครงสร้างอาคารในเขตที่อาจได้รับแรงสันสีเทอนของแผ่นดินไหว มยผ. 1303 – 57

3. ยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย

จากกฎหมายแม่บทต่าง ๆ ของประเทศนำมาสู่การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ดังนี้

3.1 แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กำหนดขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งต้องพัฒนาระบบและกระบวนการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและเท่าเทียม คนไทยได้รับการพัฒนาคุณภาพ และสร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรมทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างปลอดภัย สงบสุข และพอเพียง พร้อมกับการพัฒนาศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ให้พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 กำหนดเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 3Rs ได้แก่ การอ่านออก (Reading) การเขียนได้ (Writing) และการคิดเลขเป็น (Arithmetic) และ 8Cs ได้แก่ ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา (Critical Thinking and Problem Solving) ทักษะด้านการสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Creativity and Innovation) ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์ (Cross-cultural Understanding) ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ (Collaboration, Teamwork and Leadership) ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และการรู้เท่าทันสื่อ (Communications, Information and Media Literacy) ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Computing and ICT Literacy) ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้ (Career and Learning Skills) และ ความมีเมตตา กรุณา มีวินัย คุณธรรม จริยธรรม (Compassion)

ทั้งนี้ แผนการศึกษาแห่งชาติฯ มีการกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการจัดการศึกษาในระยะ 20 ปี ไว้ 5 ด้าน 53 ตัวชี้วัด ซึ่งมีการกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างชัดเจน คือ ด้านคุณภาพการศึกษา (Quality) ตัวชี้วัดที่ 7 ร้อยละของผู้เรียนทุกระดับ การศึกษามีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความตระหนักในความสำคัญของการดำรงชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความมีคุณธรรม จริยธรรม และการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพิ่มขึ้น และตัวชี้วัดที่ 13 ร้อยละของสถานศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอน/กิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง (Civic Education) เพิ่มขึ้น และด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ตัวชี้วัดที่ 14 ร้อยละของสถานศึกษาที่ปลอดภัยเสถียรเพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

3.2 มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561 เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของคนไทย เพื่อให้หน่วยงานที่จัดการศึกษาและสถานศึกษาทุกแห่งยึดเป็นกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาสำหรับสร้างคนไทย 4.0 ตามบริบทของท้องถิ่นและสถานศึกษา แต่มีจุดหมายร่วมคือ “ธำรงความเป็นไทยและแข่งขันได้ในเวทีโลก” ซึ่งกำหนดในรูปแบบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของการศึกษา (Desired Outcomes of Education : DOE Thailand) ตามระดับและประเภทการศึกษา ประกอบด้วยคุณลักษณะขั้นต่ำ 3 ด้าน ได้แก่

1) ผู้เรียนรู้ หมายถึงเป็นผู้มีความเพียร ใฝ่เรียนรู้ และมีทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อก้าวทันโลกยุคดิจิทัล และโลกอนาคต และมีสมรรถนะ (Competency) ที่เกิดจากความรู้ ความรอบรู้ด้านต่าง ๆ มีสุนทรียะ รักรักและประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาไทย มีทักษะชีวิต เพื่อสร้างงานหรือสัมมาอาชีพ บนพื้นฐานความพอเพียง ความมั่นคงในชีวิต และคุณภาพชีวิตที่ดีต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม 2) ผู้ร่วมสร้างสรรค์นวัตกรรม เป็นผู้ มีทักษะทางปัญญา ทักษะศตวรรษที่ 21 ความฉลาดดิจิทัล (Digital intelligence) ทักษะการคิดสร้างสรรค์ ทักษะข้ามวัฒนธรรม สมรรถนะการบูรณาการข้ามศาสตร์และมีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ เพื่อร่วมสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยีหรือสังคม เพิ่มโอกาสและมูลค่าให้กับตนเอง และสังคม และ 3) พลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นผู้มีความรักชาติ รักท้องถิ่น รู้ภูมิคุ้มกัน มีจิตสำนึกเป็นพลเมืองไทยและพลโลก มีจิตอาสา มีอุดมการณ์และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชาติ บนหลักการประชาธิปไตย ความยุติธรรม ความเท่าเทียม เสมอภาค เพื่อการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน และการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและ ประชาคมโลกอย่างสันติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2562)

3.3 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กำหนดเป็นรายละเอียดในการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งจะสร้าง และพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้เป็นผู้ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น พลเมืองไทยและพลเมืองโลก โดยผ่านการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ และผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรม เพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ซึ่งกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดองค์ความรู้ ทักษะสำคัญและ คุณลักษณะในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) ความสามารถในการสื่อสาร คือ มีความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมการใช้ ภาษาในการถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และ ประสพการณ์ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหา ความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจน การเลือกใช้วิธีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2) ความสามารถในการคิด คือ สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ มีวิจารณญาณ และเป็นระบบ เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาและมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต คือ ความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันไม่ว่าจะเป็น การเรียนรู้ การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการ ปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและ สภาพแวดล้อม และรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น และ

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี คือ ความสามารถในการเลือกใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสมและมีคุณธรรม

ทั้งนี้ มีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยปรับเนื้อหาและทักษะให้ผู้เรียนเกิดความคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหา และมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ให้มีความชัดเจนมากขึ้น และเพิ่มสาระการเรียนรู้การออกแบบและเทคโนโลยีและวิทยาการคำนวณ และองค์ความรู้ที่เป็นสากลในการเพิ่มความสามารถ ทักษะ และกระบวนการทางภูมิศาสตร์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

3.4 นโยบายและจุดเน้นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีประกาศนโยบายจุดเน้นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยอย่างชัดเจน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2563 เป็นต้นมา จากการเผชิญกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) โดยมีการกำหนดนโยบาย แผนยุทธศาสตร์ความปลอดภัย ดังนี้

- 1) ส่งเสริมความปลอดภัยของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
- 2) จัดตั้ง “ศูนย์ความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ” เรียกโดยย่อว่า “ศป.ศธ.” เป็นหน่วยงานภายในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และจัดทำระบบการบริหารจัดการระบบมาตรฐานความปลอดภัย (MOE Safety Center) เพื่อดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในด้านความปลอดภัย
- 3) แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายความปลอดภัยกระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่และอำนาจกำหนดนโยบายและกำกับ ติดตามด้านความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ
- 4) บูรณาการความปลอดภัยในสถานศึกษาร่วมกับกระทรวงต่าง ๆ เครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา และช่วยเหลือ แก้ไขปัญหา เยียวยาโดยมีความร่วมมือในการลงนามข้อตกลง โครงการ “SAFE สถานศึกษาปลอดภัย” จาก 8 กระทรวง และอีก 2 หน่วยงาน ประกอบด้วย กระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงคมนาคม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงยุติธรรม และสำนักนายกรัฐมนตรี
- 5) กำกับ ติดตาม ความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานในสังกัด
- 6) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา
- 7) คัดเลือกสถานศึกษา และยกย่องเชิดชูเกียรติสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินการประสบผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์

โดยมอบหมายให้หน่วยงานในระดับพื้นที่ จนถึงสถานศึกษาดำเนินการกิจตามนโยบายความปลอดภัย ภายใต้มาตรการ 3 ป ได้แก่ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม ครอบคลุมขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย

4. มาตรการความปลอดภัย 3 ป (การป้องกัน การปลูกฝัง การปราบปราม)

มาตรการความปลอดภัย 3 ป (การป้องกัน การปลูกฝัง การปราบปราม) เป็นมาตรการที่กำหนดขึ้นให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีการดำเนินการเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและเพื่อให้การดำเนินการเกิดความยั่งยืน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานโดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา

การป้องกัน หมายถึง การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อุปสรรค หรือความไม่ปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการสร้างมาตรการป้องกันจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่

- 1) การประเมินปัจจัยเสี่ยงของสถานศึกษา
- 2) การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย
- 3) การจัดทำแผนความปลอดภัยสถานศึกษา
- 4) การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา
- 5) การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา
- 6) การจัดโครงสร้างข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยสถานศึกษา
- 7) การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
- 8) การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยสถานศึกษา
- 9) การจัดระบบคัดกรองและดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 10) การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการ

ช่วยเหลือ

การปลูกฝัง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดีและการสร้างเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดทักษะในการป้องกันภัยให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้แก่

- 1) การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้ และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้กับตนเองผู้อื่น และสังคม
- 2) การจัดกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจ และพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง
- 3) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัย ให้นักเรียน

การปราบปราม หมายถึง การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือ เยียวยา ปั่นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย ได้แก่

- 1) การจัดการแก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา
- 2) การช่วยเหลือ เยียวยา ปั่นฟู จิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย
- 3) การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

4.2 ขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา

การดำเนินการตามมาตรการ เป็นการดำเนินการเพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษา ภายใต้ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย ดังนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ได้แก่ การล่อลวงลอบสังหาร การทะเลาะวิวาท การกลั่นแกล้งรังแก การชุมนุมประท้วงและการจลาจล การก่อวินาศกรรม การระเบิด สารเคมีและวัตถุอันตราย และการล่อลวง ลักพาตัว

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ได้แก่ ภัยธรรมชาติ ภัยจากอาคารเรียน สิ่งก่อสร้าง ภัยจากยานพาหนะ ภัยจากการจัดกิจกรรม และภัยจากเครื่องมือ อุปกรณ์

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) ได้แก่ การถูกปล่อยปละ ละเลย ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) ได้แก่ ภาวะจิตเวช ติดเกม ยาเสพติด โรคระบาดในมนุษย์ ภัยไซเบอร์ การพนัน มลภาวะเป็นพิษ โรคระบาดในสัตว์ และภาวะทุพโภชนาการ

4.3 ขั้นตอนในการดำเนินงานความปลอดภัยในสถานศึกษา

การดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ การประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและจัดลำดับความเสี่ยง การจัดทำแผนดำเนินการความปลอดภัย การดำเนินการตามมาตรการ การดำเนินการตามข้อบ่งชี้ความปลอดภัย การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

4.4 แนวทางการปฏิบัติและตัวชี้วัด

การดำเนินการตามมาตรการ 3 ป (การป้องกัน การปลูกฝัง การปราบปราม) เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษามีแนวทางการปฏิบัติและตัวชี้วัด ดังนี้

การป้องกัน

1) กำหนดพื้นที่ความปลอดภัย

แนวทางการปฏิบัติ : (1) ประชุมชี้แจง วางแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยร่วมกันทั้งภายในและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องภายนอก (2) กำหนดพื้นที่ควบคุมความปลอดภัย และอุปกรณ์ควบคุมความปลอดภัยส่วนบุคคล (3) จัดทำป้ายสัญลักษณ์แสดงความเสี่ยงในจุดหรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง และ (4) ทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งมีการกำหนดพื้นที่การควบคุมความปลอดภัย ป้ายสัญลักษณ์ และอุปกรณ์ควบคุมความปลอดภัยส่วนบุคคล

2) จัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ : (1) แต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (2) เสนอแผนความปลอดภัยของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (3) กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานและผู้รับผิดชอบงาน (4) กำหนดนโยบายความปลอดภัยของสถานศึกษา และ (5) เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์นโยบายและแผนความปลอดภัยของสถานศึกษาให้รับทราบร่วมกัน

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งมีแผนความปลอดภัยสถานศึกษาที่ครอบคลุมทุกมิติ

3) การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ : (1) จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพภูมิทัศน์ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องพิเศษ และห้องอื่น ๆ ให้มีความปลอดภัย และ (2) จัดทำแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างหลากหลาย

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่มีความปลอดภัยต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

4) การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ : (1) สำรวจและประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา (2) สถานศึกษาจัดทำโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา (3) กำหนดบทบาทหน้าที่ ภาระงานของคณะกรรมการความปลอดภัยอย่างชัดเจน (4) จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา และ (5) ประสานความร่วมมือของคณะกรรมการกับภาคีเครือข่ายและหน่วยงานต้นสังกัด

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งจัดระบบโครงสร้างในการบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา

5) การจัดทำข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ : (1) แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา (2) จัดหาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ (3) เก็บรวบรวมข้อมูลอย่างครบถ้วนรอบด้าน (4) วิเคราะห์ จัดระบบหมวดหมู่สารสนเทศ และ (5) จัดทำรายงานข้อมูลสารสนเทศที่จัดเก็บอย่างเป็นระบบ

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบข้อมูลสารสนเทศความปลอดภัยสถานศึกษา

6) การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย

แนวทางการปฏิบัติ : (1) ประสานความร่วมมือในการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในพื้นที่และภาคส่วนต่าง ๆ (2) มีการประชุมวางแผนเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาร่วมกัน (3) มีกิจกรรมการดำเนินงานในการเสริมสร้างความปลอดภัยสถานศึกษา (4) มีการประเมินผลร่วมกัน (5) มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความร่วมมือ และ (6) มีการยกย่องชมเชยเครือข่ายภาคีความร่วมมือ

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งมีเครือข่ายความร่วมมือความปลอดภัย อย่างน้อย 1 เครือข่าย

7) การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ : (1) แต่งตั้งคณะทำงานด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์องค์กร (2) กำหนดรูปแบบการสื่อสารประชาสัมพันธ์ที่ครอบคลุมทั้ง 3 ช่องทาง ประกอบด้วย On Ground ได้แก่ การจัดป้ายนิเทศการ จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมรณรงค์ในวันสำคัญต่าง ๆ On Line ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Line, Tik Tok, Youtube เป็นต้น และ On Air ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผ่านระบบเสียงตามสายทั้งในสถานศึกษาและชุมชน และ (3) ปรับรูปแบบระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพการณ์ของสถานศึกษา

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งมีช่องทางการสื่อสารอย่างน้อย 3 ช่องทาง

8) การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

แนวทางการปฏิบัติ : (1) แต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับสถานศึกษา (2) มีการคัดกรองนักเรียนแยกเป็น 3 กลุ่มได้อย่างชัดเจน ประกอบด้วย กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา (3) มีการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม เช่น การเยี่ยมบ้านนักเรียน การสอบถาม การสัมภาษณ์ เป็นต้น (4) จัดกิจกรรมสำหรับเด็กกลุ่มต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ กลุ่มปกติ จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถตามปกติ กลุ่มเสี่ยง จัดกิจกรรมป้องกันปัญหา และกลุ่มมีปัญหา จัดกิจกรรมแก้ปัญหาและระบบส่งต่อ และ (5) สรุป รายงานผลการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

9) การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการ

แนวทางการปฏิบัติ : (1) มอบหมายให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ทำหน้าที่ในการประเมินนักเรียนรายบุคคล (2) จัดทำเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินนักเรียนรายบุคคลที่ครอบคลุมทุกด้าน (3) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ดำเนินการประเมินนักเรียนรายบุคคล และ (4) จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ รายงานผลการประเมินนักเรียนรายบุคคล

ตัวชี้วัด : นักเรียนทุกคนได้รับการประเมินอย่างรอบด้าน

การปลูกฝัง

1) การสร้างจิตสำนึกความตระหนักการรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ผู้อื่นและสังคม

แนวทางการปฏิบัติ : (1) สืบหาข้อมูลด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา (2) จัดลำดับความรุนแรง เร่งด่วนของความปลอดภัยสถานศึกษา (3) ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีเนื้อหา

สอดคล้องกับความปลอดภัยที่มีความรุนแรงและเร่งด่วน (4) จัดทำคู่มือ/แนวทางว่าด้วยการความปลอดภัยในสถานศึกษา (5) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาแก่ ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน และ (6) จัดทำศูนย์บริการสื่อด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งมีหลักสูตรความปลอดภัยสถานศึกษา

2) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง

แนวทางการปฏิบัติ : (1) จัดประชุมครู และบุคลากรทางการศึกษาเพื่อชี้แจงแนวทางเกี่ยวกับการความปลอดภัยในสถานศึกษา (2) กิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยบูรณาการเนื้อหาความปลอดภัยในสถานศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ (3) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่ผู้ปกครอง และชุมชน (4) จัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษาผ่านกิจกรรม Classroom meeting ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจด้านความปลอดภัยสถานศึกษาให้นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง

3) การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน

แนวทางการปฏิบัติ : (1) จัดกิจกรรมเสริมทักษะประสบการณ์ โดยเน้นการลงมือปฏิบัติที่เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นต้น (2) จัดกิจกรรมสอดแทรกด้านความปลอดภัยสถานศึกษาในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ และ (3) สรรหาต้นแบบผู้จัดกิจกรรม และการจัดกิจกรรมเสริมทักษะที่เป็นเลิศ

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งมีกิจกรรมเสริมทักษะประสบการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน

การปราบปราม

1) การจัดการแก้ไขปัญหากรณีเกิดเหตุความปลอดภัยในสถานศึกษา

แนวทางการปฏิบัติ : (1) กำหนดแนวทางปฏิบัติการจัดการ หรือการระงับเหตุ การช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุในสถานศึกษา และสร้างการรับรู้ร่วมกันทุกภาคส่วน (2) จัดตั้งคณะทำงานเคลื่อนที่เร็ว (Roving Team) หรือชื่ออื่น ที่สามารถเข้าระงับเหตุได้อย่างทันเหตุการณ์ (3) เตรียมบุคลากร เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ที่พร้อมรับสถานการณ์ (4) ติดตั้งระบบเตือนภัย เช่น กล้อง วงจรปิด สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ (5) ซ้อมระงับเหตุอย่างต่อเนื่อง เช่น การดับเพลิง การซ้อมหนีไฟ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นต้น (6) ประสานเครือข่ายการมีส่วนร่วมเพื่อให้ความช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์ (7) ส่งต่อผู้ประสบเหตุเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือที่มีประสิทธิภาพ และ (8) กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงาน

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการแก้ปัญหาด้านความปลอดภัยสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

2) การช่วยเหลือ เยียวยา พ้นพหุจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย

แนวทางการปฏิบัติ : (1) จัดทำข้อมูลบุคคลและหน่วยงานในพื้นที่ตั้งของสถานศึกษาที่สามารถติดต่อ ประสานงานและให้การช่วยเหลือ เยียวยา พ้นพหุจิตใจได้อย่างรวดเร็วทันท่วงที (2) จัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือ เยียวยา พ้นพหุ และให้คำปรึกษาโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่าง ๆ (3) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือที่เหมาะสม (4) ประสานงานเครือข่ายการมีส่วนร่วม หน่วยงาน องค์กร เพื่อให้การช่วยเหลือ

เยียวยา ฟันฟู (5) จัดระบบประกันภัยรายบุคคลหรือรายกลุ่มที่สามารถให้ความคุ้มครองสำหรับ ครู บุคลากรทางการศึกษา และนักเรียน และ (6) สร้างขวัญกำลังใจโดยการติดตาม เยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ

ตัวชี้วัด : สถานศึกษาทุกแห่งมีระบบการช่วยเหลือ เยียวยา ฟันฟู จิตใจผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย

3) การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย

แนวทางการปฏิบัติ : (1) แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านกฎหมาย ให้ผู้ประสบเหตุได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด (2) รายงานเหตุการณ์ต่อผู้บังคับบัญชาหน่วยงานต้นสังกัด (3) ดำเนินคดี จำแนกประเภทของเหตุที่เกิดขึ้น ติดต่อประสานงานผู้ปกครองเพื่อดำเนินการหรือดำเนินการแทนผู้ปกครอง และ (4) ให้การคุ้มครองนักเรียนให้อยู่ในความปลอดภัย

ตัวชี้วัด : ผู้ประสบเหตุทุกคนได้รับการคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นสามารถสรุปว่าการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย เป็นการดำเนินงานหรือแนวทางการดำเนินงานของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เป็นรูปแบบ วิธีการ และกระบวนการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยครอบคลุมถึงนโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ การกำกับ ติดตาม และประเมินผล และเครือข่ายการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษาตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ การป้องกัน ปกป้อง และปราบปราม ครอบคลุมขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย คือ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

5. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในต่างประเทศ

การสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่หลายประเทศให้ความสำคัญ ต่อไปนี้คือการศึกษานโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาใน 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศฟินแลนด์ ประเทศญี่ปุ่น ประเทศสิงคโปร์ ประเทศนิวซีแลนด์ และประเทศแคนาดา โดยสรุปผลการศึกษาในภาพรวมที่ครอบคลุมถึงนโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ การกำกับ ติดตาม และประเมินผล และเครือข่ายการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายนอก แบ่งการนำเสนอเป็น 5 ประเด็น ประกอบด้วย นโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา การจัดการความปลอดภัยทางกายภาพ ระบบสนับสนุนทางจิตใจและสังคม เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในโรงเรียน และผลลัพธ์ของนโยบายความปลอดภัยในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความปลอดภัยในสถานศึกษาทั้ง 4 กลุ่มภัย มีรายละเอียดดังนี้

5.1 การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในประเทศฟินแลนด์

ระบบการศึกษาของฟินแลนด์ได้รับการยอมรับทั่วโลก ไม่เพียงแต่ในด้านคุณภาพการศึกษาแต่ยังรวมถึงสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียน ความปลอดภัยในสถานศึกษาของฟินแลนด์ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่ด้านกายภาพ แต่ยังรวมถึงความปลอดภัยทางจิตใจและสังคมด้วย ฟินแลนด์มีนโยบายที่เน้นความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน การสนับสนุนทางจิตวิทยา และการป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียน กล่าวได้ว่าประเทศฟินแลนด์มีระบบการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพในทุกด้าน เพื่อให้เห็นภาพแนวทางการดำเนินงานของฟินแลนด์ที่น่าสนใจอย่างชัดเจนจึงขอนำเสนอข้อมูล ดังนี้

5.1.1 นโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

รัฐบาลฟินแลนด์มีการกำหนดนโยบายที่เข้มงวดเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนผ่านโครงการในระดับประเทศ ซึ่งเป็นการดำเนินการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาในสถานศึกษาให้ครอบคลุมรอบด้าน อาทิ โครงการโรงเรียนปลอดภัยและเป็นมิตรกับเด็ก โดยกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย และปราศจากการคุกคาม การป้องกันการกลั่นแกล้ง (Anti-Bullying Program - KiVa) โครงการ KiVa ในประเทศฟินแลนด์เป็นหนึ่งในโปรแกรมต่อต้านการกลั่นแกล้งที่ได้รับการยอมรับในระดับโลก มีการดำเนินการที่เน้นการสร้างความตระหนักรู้และแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งทั้งในโรงเรียนและสื่อออนไลน์ และ **มาตรการป้องกันความรุนแรง** ดำเนินการโดยการฝึกอบรมบุคลากรให้สามารถรับมือกับเหตุฉุกเฉิน รวมถึงมีการวางแผนรับมือกับภัยคุกคาม เช่น เหตุการณ์ความรุนแรงในโรงเรียน เป็นต้น (KiVa Anti-Bullying Program, 2025)

นอกจากนี้ ฟินแลนด์ยังให้ความสำคัญกับระบบการผลิตครู คือทุกมหาวิทยาลัยที่ผลิตครูต้องมีโรงเรียนฝึกสอนอย่างน้อยหนึ่งแห่ง เพื่อสังเกต ฝึกฝน และเรียนรู้การสอนโดยมีบุคลากรที่มีประสบการณ์ และคุณวุฒิระดับสูงช่วยให้คำชี้แนะ ซึ่งนักศึกษาฝึกสอนจะได้พบกับสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและมีแรงสนับสนุนให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ รวมถึงการคัดเลือกครูที่เข้มงวดส่งผลให้ครูในประเทศฟินแลนด์เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับสูงและสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Finnish National Agency for Education, 2025)

หลักสูตรการจัดการศึกษาของฟินแลนด์กำหนดให้ผู้เรียนมีทักษะและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 เพื่อปลูกฝังและส่งเสริมทักษะความเป็นมนุษย์ของเยาวชน อาทิ ทักษะการดูแลและควบคุมตนเอง ทักษะทางสังคม หรือทักษะการสื่อสารอันเป็นทักษะที่จะช่วยให้เยาวชนสามารถเอาตัวรอดจากความไม่ปลอดภัยต่าง ๆ ได้ และที่ชัดเจนด้านความปลอดภัยคือ สมรรถนะที่ 3 คือการดูแลตนเองและการจัดการชีวิตประจำวัน ปลูกฝังให้เด็ก ๆ รู้จักรับผิดชอบการใช้ชีวิต สุขภาวะ และความปลอดภัยของทั้งตนเองและคนรอบข้าง (นันทชนก คามชิตานนท์, 2021) ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการจราจร โดยใช้วิธีออกแบบการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเริ่มตั้งแต่เด็กวัย 0 ขวบเป็นต้นไป โดยประกอบด้วยการจัดการศึกษาตามระดับ ได้แก่ วัยแรกเกิดถึงสามปี เป็นเรื่องการโดยสารปลอดภัย มีศูนย์อนามัยมารดาเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับความรู้และข้อมูลการดูแลเด็กเมื่ออยู่ในยานพาหนะ และพัฒนาความรู้แก่พ่อแม่ผ่านองค์ความรู้ด้านความปลอดภัยจราจรและการพัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน ระดับประถมศึกษา กำหนดให้ความปลอดภัยบนท้องถนนเป็นหนึ่งในหัวข้อที่ทุกโรงเรียนต้องจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียน ผ่านสมรรถนะการดูแลตนเอง และระดับมัธยมศึกษา นักเรียนต้องเรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบและพฤติกรรมจราจรที่ควรปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งต่อตนเองและผู้อื่น (กุลธิดา รุ่งเรืองเกียรติ, 2565)

5.1.2 การจัดการความปลอดภัยทางกายภาพ

โรงเรียนในฟินแลนด์ส่วนใหญ่จะได้รับการดูแลและบริหารจัดการศึกษาโดยท้องถิ่น ซึ่งแต่ละท้องถิ่นจะให้ความสำคัญกับ **สภาพแวดล้อมโรงเรียนที่ปลอดภัย** และสนับสนุนการมีส่วนร่วม โดยโรงเรียนในฟินแลนด์จะได้รับการออกแบบให้เป็นมิตรกับนักเรียน สิ่งก่อสร้างทั้งหมดจะคำนึงถึงแสงสว่าง การระบายอากาศ และการจัดพื้นที่ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ การพักผ่อน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ และการออกแบบอาคารให้เหมาะสมกับสภาพอากาศเพื่อ**การป้องกันภัยพิบัติและอุบัติเหตุ** พร้อมกับมีมาตรการด้านความปลอดภัย เช่น การฝึกซ้อมรับมือเหตุฉุกเฉิน การติดตั้งระบบเตือนภัย เป็นต้น

5.1.3 ระบบสนับสนุนทางจิตใจและสังคม

การจัดการศึกษาของประเทศฟินแลนด์มีระบบสนับสนุนทางจิตใจและสังคมให้นักเรียนเพื่อสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ปลอดภัย โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพัฒนาทางการศึกษาและการฝึกอบรมครูประจำการของฟินแลนด์จัดให้มีการอบรมเรื่องสุขภาพจิตแก่ครูและบุคลากร และกำหนดให้ทุกโรงเรียนมีครูแนะแนว นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ที่คอยให้คำปรึกษาแก่นักเรียน การจัดการเรียนรู้แบบไม่กดดัน คือ ระบบการศึกษาของฟินแลนด์ไม่มีการสอบแข่งขันในช่วงวัยเด็ก เพื่อลดความเครียดและแรงกดดันจากการเรียน ทิโมธี วอลท์เกอร์ อ้างถึงใน ศรัญญ์ศรินทร์ ศรประสิทธิ์ (2022) ได้กล่าวถึงลักษณะที่โดดเด่นในการจัดการศึกษาของประเทศฟินแลนด์คือ ชั่วโมงเรียนในแต่ละวันของครูและนักเรียนมีระยะเวลาสั้น โรงเรียนอนุบาลจนถึงมัธยมมีช่วงพักระหว่างวันบ่อยครั้ง ไม่มีการทดสอบมาตรฐานระดับชาติ ครูหรือโรงเรียนไม่มีภาระรับผิดชอบในเชิงลงโทษ หลักสูตรการเรียนเน้นการเรียนรู้และการเจริญเติบโตแบบองค์รวม ไม่มีการตรวจสอบภายนอกหน่วยงานด้านการศึกษา ไม่มีการจำแนกนักเรียนตามความสามารถหรือภูมิหลังของครอบครัว มีการสนับสนุนทุนและทรัพยากรอย่างเท่าเทียม มีวัฒนธรรมการเป็นผู้นำและการสอนแบบร่วมมือ ครูมีอัตราการลาออกต่ำและมีสถานะทางสังคมสูง และใช้คุณวุฒิที่เน้นการวิจัยเป็นคุณสมบัติพื้นฐานในการพิจารณาการผ่านการประเมินของครู รวมไปถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียนในฟินแลนด์จะให้ความสำคัญกับการสื่อสารระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อสร้างความร่วมมือในการดูแลความปลอดภัยของเด็ก

5.1.4 เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในโรงเรียน

โรงเรียนหลายแห่งในประเทศฟินแลนด์มี ระบบติดตามและเฝ้าระวัง ด้วยการใช้เทคโนโลยีในการตรวจสอบความปลอดภัย เช่น ระบบกล้องวงจรปิด และระบบแจ้งเตือนภัย เป็นต้น และการจัดหลักสูตรความปลอดภัยทางไซเบอร์ โดยฟินแลนด์มีหลักสูตรให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางไซเบอร์ เพื่อป้องกันการล่วงละเมิดและอาชญากรรมทางอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

5.1.5 ผลลัพธ์ของนโยบายความปลอดภัยในโรงเรียนฟินแลนด์

ฟินแลนด์มีอัตราการกลั่นแกล้งและความรุนแรงในโรงเรียนต่ำมาก เมื่อเทียบกับหลายประเทศในยุโรป จากโปรแกรม KiVa ได้รับการนำไปใช้ในกว่า 90 ประเทศทั่วโลก เนื่องจากประสิทธิภาพในการลดปัญหาการกลั่นแกล้ง และนักเรียนฟินแลนด์มีความสุขในการเรียน และมีระดับความเครียดต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ (OECD, 2020)

กล่าวโดยสรุปประเทศฟินแลนด์เป็นตัวอย่างที่ดีของประเทศที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างครอบคลุม ทั้งด้านกายภาพ จิตใจ และสังคม ซึ่งช่วยส่งเสริมให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย

5.2 การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในประเทศญี่ปุ่น

การจัดการศึกษาของประเทศญี่ปุ่นบริหารจัดการโดยกระทรวงศึกษาธิการ วัฒนธรรม กีฬา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology: MEXT) การศึกษาของญี่ปุ่นเน้นเรื่องความขยัน การแข่งขันทัดตนเอง และอุปนิสัยการเรียนรู้ที่ดี โรงเรียนให้ความสำคัญกับการสอนทัศนคติ คุณธรรม จริยธรรมให้กับนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อพัฒนาอุปนิสัยและการสร้างให้ประชากรอ่านออกเขียนได้และปรับตัวให้เข้ากับค่านิยมและวัฒนธรรมของสังคมได้ และอาจกล่าวได้ว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนในญี่ปุ่นมีความโดดเด่นในด้านระเบียบวินัย และการความปลอดภัยมากที่สุด ดังข้อมูลต่อไปนี้

5.2.1 นโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

รัฐบาลญี่ปุ่นมีการกำหนดมาตรการความปลอดภัยที่เข้มงวด เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นประเทศที่ประสบภัยพิบัติบ่อย เช่น แผ่นดินไหว สึนามิ และไต้ฝุ่น โรงเรียนจึงมีมาตรการรับมือที่เข้มงวด มีการฝึกซ้อมรับมือภัยพิบัติอย่างสม่ำเสมอ และกำหนด**มาตรการป้องกันภัยพิบัติ** โดยการฝึกซ้อมอพยพประจำปี ซึ่งโรงเรียนในญี่ปุ่นมีการฝึกซ้อมรับมือแผ่นดินไหว ไฟไหม้ และสึนามิอย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง เพื่อให้นักเรียนและบุคลากรสามารถปฏิบัติตามแผนฉุกเฉินได้อย่างถูกต้อง การกำหนดการสร้าง**อาคารเรียนที่ต้านทานแผ่นดินไหว** โดยโรงเรียนถูกออกแบบให้มีโครงสร้างต้านทานแรงสั่นสะเทือน และมีเส้นทางอพยพที่ปลอดภัย และเตรียมพร้อม**อุปกรณ์ฉุกเฉิน**ในโรงเรียนทุกแห่งจะมีหมวกกันน็อกฉุกเฉิน อาหารสำรอง น้ำดื่ม และอุปกรณ์ปฐมพยาบาล นอกจากนี้ เพื่อสุขภาพและความปลอดภัยของนักเรียน กระทรวงศึกษาธิการฯ หรือ MEXT ยังดำเนินการตามนโยบายที่มุ่งรับประกันความปลอดภัยของนักเรียนในโรงเรียนครอบคลุมหลายด้าน เช่น ด้านอาหารในโรงเรียน การดูแลความปลอดภัยทางกายภาพ การป้องกันการกลั่นแกล้ง และการมีส่วนร่วมของชุมชนการจัดการความปลอดภัยทางถนน (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology: MEXT, 2025)

ระบบการศึกษาของประเทศญี่ปุ่น การจัดการศึกษาภาคบังคับ (ประถมศึกษา-มัธยมศึกษาตอนต้น) เน้นการจัดการศึกษาที่ปลูกฝังพื้นฐานสำคัญในการดำรงชีวิตด้วยตนเองในสังคมได้ พร้อมทั้งส่งเสริมและต่อยอดความสามารถเฉพาะตัวของเด็กแต่ละคน และพัฒนาลักษณะนิสัยพื้นฐานซึ่งมีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตเป็นผู้สร้างชาติและสังคมในอนาคต เด็กทุกคนจะได้รับการปลูกฝังด้านระเบียบวินัยและการดูแลตนเองรวมถึงการช่วยเหลือเพื่อนและครู เช่น ในหนึ่งวันของนักเรียนประถมศึกษาในประเทศญี่ปุ่น ตอนเช้าเด็กนักเรียนจะเดินไปโรงเรียนด้วยตนเอง ทุกคนสลับหน้าที่ในการเป็นหัวหน้าชั้นเรียนในช่วงโฮมรูม และช่วยเหลือการสอนของครู การรับประทานอาหารกลางวันนักเรียนจะได้เรียนรู้ความรู้เกี่ยวกับโภชนาการ และอุปนิสัยในการบริโภคที่ควรปฏิบัติจากนักโภชนาการ รวมทั้งการทำความสะอาดในพื้นที่ต่าง ๆ ของโรงเรียนตามการจัดเวร เป็นต้น (สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย, 2561)

5.2.2 การจัดการความปลอดภัยทางกายภาพ

โรงเรียนในประเทศญี่ปุ่นหลายโรงเรียนจัดให้มี**เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย** หรือมีพนักงานรักษาความปลอดภัยหรืออาสาสมัครจากชุมชนมาดูแลความปลอดภัยรอบโรงเรียน การใช้**ระบบบัตรนักเรียนอัจฉริยะ** ในการเข้า - ออกโรงเรียน เพื่อตรวจสอบความปลอดภัย และการควบคุมการเข้าออกของผู้ปกครองและบุคคลภายนอกต้องแจ้งล่วงหน้าและลงทะเบียนก่อนเข้ามาในบริเวณโรงเรียน นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการเพื่อการเดินทางไป - กลับโรงเรียนอย่างปลอดภัยของนักเรียน ได้แก่ การใช้ระบบ "**กลุ่มเดินโรงเรียน**" (Tsugaku Shudan) โดยนักเรียนระดับประถมศึกษาจะเดินทางไปโรงเรียนเป็นกลุ่ม มีนักเรียนรุ่นพี่นำทางและอาสาสมัครจากชุมชนช่วยดูแลตลอดระยะทางการเดินทาง การใช้**สัญญาณไฟและเครื่องหมายทางจราจรที่ออกแบบเพื่อเด็กนักเรียน** หน่วยงานในท้องถิ่นมีการจัดทำทางม้าลาย ป้ายหยุด และสัญญาณไฟจราจรถูกออกแบบให้อยู่ในจุดที่นักเรียนใช้เดินทางบ่อย และการ**ตรวจตราโดยตำรวจและอาสาสมัคร** โดยเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครในชุมชนจะออกตรวจบริเวณโรงเรียนในช่วงเช้าและเย็น (The Government of Japan, 2025)

5.2.3 ระบบสนับสนุนทางจิตใจและสังคม

ในหลาย ๆ โรงเรียนของประเทศญี่ปุ่นพบปัญหาความรุนแรง การกลั่นแกล้ง และปัญหาอื่น ๆ และการกลั่นแกล้งเป็นปัญหาสังคมที่ญี่ปุ่นให้ความสำคัญอย่างมาก ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและโรงเรียน

มีการจัดการกับปัญหานี้ด้วยระบบการป้องกันการกลั่นแกล้ง (Ijime Prevention) ซึ่งประกอบด้วย การบังคับใช้กฎหมายป้องกันการกลั่นแกล้ง คือ *Act on the Promotion of Measures to Prevent Bullying (2013)* ที่กำหนดให้โรงเรียนต้องมีมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้ง การกำหนดบทบาทของครู และที่ปรึกษา โดยโรงเรียนมีครูที่ปรึกษาคอยดูแลนักเรียน และนักเรียนสามารถแจ้งเหตุผ่านช่องทางลับเฉพาะ และการสอดส่องของเพื่อนนักเรียน โดยมีการส่งเสริมให้เพื่อนนักเรียนช่วยกันสังเกตพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และแจ้งครูเมื่อพบเห็นเหตุการณ์กลั่นแกล้ง ระบบดูแลสุขภาพจิตและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย โรงเรียนของญี่ปุ่นมีห้องพยาบาลและนักจิตวิทยาประจำ ซึ่งนักเรียนสามารถปรึกษาปัญหาทางร่างกายและจิตใจได้ และการจัดหลักสูตรปลูกฝังจิตสำนึกและวินัย ซึ่งโรงเรียนของญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับการสอนให้เด็ก มีระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือกัน และมีความรับผิดชอบต่อสังคม (Cabinet Secretariat JAPAN, 2020)

5.2.4 เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในโรงเรียน

โรงเรียนญี่ปุ่นส่วนใหญ่ติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) ภายในและรอบบริเวณโรงเรียนเพื่อเฝ้าระวังเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ และแอปพลิเคชันแจ้งเตือนภัย ซึ่งโรงเรียนบางแห่งใช้แอปพลิเคชันแจ้งเตือนภัยพิบัติและอันตราย เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

5.2.5 ผลลัพธ์ของมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียนญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นมีอัตราการอาชญากรรมในโรงเรียนต่ำมาก เมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ ระบบกลุ่มเดินโรงเรียนและความร่วมมือของชุมชนทำให้การเดินทางไปกลับโรงเรียนมีความปลอดภัยสูง และมาตรการป้องกันภัยพิบัติที่เข้มงวดช่วยลดความสูญเสียเมื่อต้องเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉิน

กล่าวโดยสรุปญี่ปุ่นเป็นหนึ่งในประเทศที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างจริงจังทั้งในด้านการป้องกันภัยพิบัติ ความปลอดภัยทางกายภาพ การป้องกันการกลั่นแกล้ง และการเดินทางไป - กลับโรงเรียน โดยมีความร่วมมือจากภาครัฐ โรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างเข้มแข็ง

5.3 ความปลอดภัยในสถานศึกษาของประเทศสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์ถือว่าเป็นประเทศที่มีคุณภาพการศึกษาสูงติดอันดับของโลก ด้วยวิสัยทัศน์และนโยบายการจัดการศึกษาที่โดดเด่น รวมถึงยังเป็นประเทศที่กำหนดนโยบายให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงด้านวิทยาการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง และมีมาตรการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนที่เข้มงวดที่สุดในโลก โดยรัฐบาลมีนโยบายที่ครอบคลุมทั้งด้านความปลอดภัยทางกายภาพ สุขภาพจิต และการป้องกันภัยคุกคามต่าง ๆ

5.3.1 นโยบายการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาสิงคโปร์

มาตรการระดับประเทศที่รัฐบาลสิงคโปร์ให้ความสำคัญและมีกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการในการวางแผนการรับมือกับเหตุฉุกเฉินและวิกฤตต่าง ๆ เช่น

1) การจัดการหมอกควัน มีการกำหนดแผนความต่อเนื่องของโรงเรียนเมื่อเกิดสถานการณ์หมอกควัน เพื่อสร้างความมั่นใจในความเป็อยู่ที่ดีของนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน และสามารถดำเนินการตามมาตรการได้อย่างเหมาะสมตามสภาพอากาศ โดยโรงเรียนของกระทรวงศึกษาธิการในระดับปฐมวัยประถมศึกษา มัธยมศึกษา และโรงเรียนการศึกษาพิเศษจะต้องจัดทำแผนการรับมือหมอกควันพร้อมดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดเมื่อเกิดสถานการณ์อย่างเหมาะสม ทั้งการจัดการเรียนการสอนที่จะต้องมีการดำเนินการตามค่า PSI ไม่ว่าจะเป็นการปรับระดับและลักษณะของกิจกรรมตามค่า PM 2.5 ได้ตลอดทั้งวัน รวมทั้งมาตรการการสั่งปิดการเรียนการสอนเมื่อพยากรณ์อากาศในวันถัดไปคาดว่าจะอยู่ในระดับ “อันตราย” โดยทางโรงเรียนจะต้องแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและจัดเตรียมการดูแลเด็กไว้ล่วงหน้าสำหรับเหตุการณ์ดังกล่าว และกำหนดแนวทางการดำเนินการสำหรับการสอบวัดผลระดับชาติ หากโรงเรียนปิดทำการ การสอบระดับชาติ หรือการสอบและ

ประเมินผลแห่งสิงคโปร์ (SEAB) จะถูกดำเนินการตามมาตรการที่กำหนดไว้เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการประเมินอย่างเป็นธรรม (Ministry of Education SINGAPORE, n.d.)

2) กระทรวงวัฒนธรรม ชุมชน และเยาวชนของสิงคโปร์ จัดตั้งสภาด้านการศึกษาใหม่ที่มีชื่อว่า สมาชิกรัฐสภาการศึกษาการผจญภัยกลางแจ้ง หรือ Outdoor Adventure Education (OEA) ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนจากกระทรวงศึกษาธิการ Outward Bound Singapore, Outdoor Learning and Adventure Education Association, Republic Polytechnic, Sport Singapore และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค ทำหน้าที่เพื่อพัฒนา ภาคการศึกษาและกิจกรรมกลางแจ้งของสิงคโปร์ โดยมีการกำหนดมาตรฐานระดับชาติสำหรับการดำเนินงาน และความปลอดภัย รวมถึงงานด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้กิจกรรมกลางแจ้งเป็นส่วนหนึ่งของการยกระดับทักษะความรู้ความสามารถของนักเรียนสิงคโปร์ให้ครบถ้วนรอบด้าน ซึ่งการจัดตั้งสภาฯ จะทำให้การศึกษา กลางแจ้งมีหลักปฏิบัติที่ชัดเจน เชื่อถือได้ และดึงดูดทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้เข้ามาช่วยพัฒนาการศึกษา กิจกรรม กลางแจ้ง เพื่อสร้างความปลอดภัย กิจกรรมที่แข็งแกร่ง รวมถึงสร้างอาชีพสำหรับผู้สอนและผู้ประกอบการ “กลางแจ้ง” (นงลักษณ์ อัจฉริยะ, 2565)

3) กระทรวงศึกษาธิการสิงคโปร์ร่วมกับ หน่วยงานด้านความมั่นคงทางไซเบอร์ของรัฐบาลสิงคโปร์ หรือ Government Technology Agency of Singapore (GovTech) ในการส่งเสริมและสร้างความปลอดภัย ด้านเทคโนโลยีให้นักเรียน เช่น การจำกัดเวลาหน้าจอ การเข้าถึงเว็บไซต์หรือแอปพลิเคชันที่ไม่เหมาะสม เป็นต้น (สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์, 2568)

5.3.2 การจัดการความปลอดภัยทางกายภาพ

การศึกษาแบบองค์รวมของประเทศสิงคโปร์ จะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม สำหรับอนาคต โดยเน้นค่านิยม ความเป็นอยู่ทางสังคมและอารมณ์ และการพัฒนาบุคลิกภาพ โดยส่วนหนึ่ง ของการออกแบบประสบการณ์การเรียนรู้ที่เอื้อ ผู้เรียนต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เอาใจใส่และ ปลอดภัย โรงเรียนทุกแห่งมีโครงสร้างอาคารที่ถูกออกแบบให้มีมาตรฐานความปลอดภัยสูง และมีทางออกฉุกเฉินที่เพียงพอ รวมถึงมีระบบการจัดการเหตุฉุกเฉินของโรงเรียนเพื่อรับมือกับเหตุฉุกเฉิน ตอบสนอง พันฟู และจัดการสถานการณ์ให้กลับสู่ภาวะปกติ บุคลากรในโรงเรียนได้รับการฝึกอบรมเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบ ในการจัดการกับสถานการณ์ฉุกเฉิน ตั้งแต่การปฐมพยาบาล การค้นหา การจัดการเหตุการณ์ฉุกเฉิน การอพยพ และการจัดการผู้บาดเจ็บ ผู้บริหารโรงเรียนจะจัดการชี้แจงสรุปและประชุมร่วมกับเจ้าหน้าที่เป็นประจำ เพื่อทบทวนและปรับปรุงขั้นตอนและกระบวนการรับมือเหตุฉุกเฉิน ผู้นำโรงเรียน เจ้าหน้าที่ และนักเรียน เข้าร่วมการฝึกซ้อมเหตุเป็นประจำเพื่อฝึกฝนการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินในโรงเรียน รวมทั้งเหตุการณ์ ความปลอดภัยต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมของกองกำลังตำรวจสิงคโปร์และกองกำลังป้องกันพลเรือนสิงคโปร์ รวมถึงโรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้น ในการให้ความร่วมมือสำหรับการจัดการสถานการณ์ ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นอกจากนี้ มาตรการความปลอดภัยทางกายภาพในโรงเรียน ในสิงคโปร์มีการควบคุม การเข้า - ออกอย่างเคร่งครัด โดยบุคคลภายนอกต้องลงทะเบียนก่อนเข้าพื้นที่โรงเรียน ติดตั้งกล้องวงจรปิด (CCTV) รอบโรงเรียนและภายในอาคารเรียนเพื่อเฝ้าระวังเหตุการณ์ไม่พึงประสงค์ รวมทั้งมีเจ้าหน้าที่รักษา ความปลอดภัยคอยตรวจสอบและลาดตระเวนอย่างสม่ำเสมอ ในส่วนการป้องกันอุบัติเหตุในโรงเรียนมีการ ติดตั้งป้ายเตือนและอุปกรณ์ความปลอดภัยในจุดเสี่ยง เช่น บันได พื้นเปียกลื่น และสนามเด็กเล่น ในส่วนของ ความปลอดภัยในการเดินทางไป - กลับโรงเรียนสิงคโปร์มีโครงการ “Safe Routes to School” ที่ออกแบบ เส้นทางเดินทางของนักเรียนให้ปลอดภัย มีเจ้าหน้าที่ตำรวจและอาสาสมัครช่วยดูแลความปลอดภัยบริเวณ

ทางข้ามถนนและป้ายรถเมล์ และโรงเรียนต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัย เช่น การติดตั้งเข็มขัดนิรภัย และการตรวจสอบสภาพรถอย่างสม่ำเสมอ (Land Transport Authority of Singapore, 2024)

5.3.3 ระบบสนับสนุนทางจิตใจและสังคม

กระทรวงศึกษาธิการสิงคโปร์ ได้กำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาของประเทศสิงคโปร์ ให้เด็กที่จบการศึกษาควรมีจิตสำนึกที่ดี มีคุณธรรม มีความรู้ ทักษะ และมีความพร้อมที่จะรับโอกาสและความท้าทายในอนาคต ซึ่งหมายถึงการดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุขโดยมีคุณลักษณะอันประกอบด้วย 1) เป็นบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเอง มีความกระตือรือร้นต่อชีวิต มีสัญญาณที่เข้มแข็งสามารถแยกแยะสิ่งถูกผิด ปรับตัวได้ และยืดหยุ่น รู้จักตนเอง มีวิจรรย์ญาณในการตัดสินใจ คิดอย่างเป็นอิสระและสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) เป็นผู้มุ่งมั่นในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง เป็นผู้มีความอยากรู้อยากเห็น มีวิจรรย์ญาณและความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากความหลงใหลและจุดมุ่งหมายของตนเอง 3) เป็นผู้สนับสนุนที่กระตือรือร้น มีความเห็นอกเห็นใจและมีจิตใจเปิดกว้างในการทำงานร่วมกันในทีมอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดริเริ่ม มีความกล้าที่จะรับความเสี่ยงอย่างมีความรับผิดชอบ และมีความมุ่งมั่นในความเป็นเลิศ และ 4) เป็นพลเมืองที่มีความห่วงใย มีรากฐานมาจากสิงคโปร์มีจิตสำนึกพลเมืองที่เข้มแข็ง มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ และมีบทบาทเชิงรุกในการปรับปรุงชีวิตของผู้อื่น และผลลัพธ์ของการศึกษาจะถูกแปลงเป็นผลลัพธ์ของการพัฒนา 8 กลุ่มสาระของแต่ละระดับการศึกษา ได้แก่ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และการศึกษาหลังมัธยมศึกษา

ครู ในประเทศสิงคโปร์มีอิทธิพลต่อจิตใจของเด็ก เป็นที่ปรึกษา และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปลูกฝังค่านิยมทางสังคมและศีลธรรมที่ดีผ่านคำพูดและการกระทำทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ครูถ่ายทอดทักษะการเรียนรู้และการคิดให้กับนักเรียน เพื่อพัฒนาศักยภาพพวกเขาอย่างเต็มที่และสร้างโอกาสในอนาคต โดยให้คำมั่นว่าจะยึดมั่นต่อพันธกิจในการดัดนิสัยภาพที่ดีที่สุดของผู้เรียน ประพฤติดีในการปฏิบัติหน้าที่และความรับผิดชอบ ชี้แนะนักเรียนให้ยึดเป็นพลเมืองที่ดีและมีประโยชน์ต่อประเทศ เรียนรู้และส่งต่อความรักในการเรียนรู้แก่ผู้เรียน พร้อมกับได้รับความไว้วางใจ การสนับสนุน และความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนให้บรรลุตามภารกิจ

สิงคโปร์มีระบบการป้องกันการกลั่นแกล้งและความรุนแรงในโรงเรียน โดยมีการออกนโยบาย Zero Tolerance ต่อการกลั่นแกล้ง (Bullying) ทั้งในโรงเรียนและออนไลน์ มีโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและจัดการปัญหาการกลั่นแกล้ง รวมถึงส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมโรงเรียนที่เป็นมิตรและเอื้อต่อการเรียนรู้ และระบบรายงานเหตุการณ์ซึ่งนักเรียนสามารถแจ้งปัญหาการกลั่นแกล้งหรือเหตุการณ์ที่ไม่เหมาะสมผ่านช่องทางที่โรงเรียนกำหนด นอกจากนี้ยังมีระบบการดูแลสุขภาพจิตและสวัสดิการของนักเรียน โดยการสนับสนุนด้านสุขภาพจิต กำหนดให้โรงเรียนมีนักจิตวิทยาและที่ปรึกษาคอยให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม มีการสอนทักษะชีวิตและการบริหารความเครียดกำหนดเป็นหลักสูตรที่สอนให้นักเรียนสามารถจัดการกับความเครียดและพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และการสนับสนุนสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษซึ่งมีมาตรการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือมีความเสี่ยงต่อปัญหาทางจิตใจ (Ministry of Education Singapore, 2024)

5.3.4 เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

สิงคโปร์ใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียน อาทิ แอปพลิเคชันติดตามความปลอดภัยของนักเรียน โดยผู้ปกครองสามารถใช้แอปพลิเคชันติดตามการเดินทางของนักเรียนและ

รับการแจ้งเตือนเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน รวมถึงระบบแจ้งเตือนภัยฉุกเฉินในโรงเรียนที่สามารถแจ้งให้ครูและนักเรียนทราบได้ทันทีเมื่อมีเหตุการณ์ไม่ปกติ

5.3.5 ผลลัพธ์ของมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียนสิงคโปร์

สิงคโปร์มีอัตราการเกิดอาชญากรรมในโรงเรียนต่ำมาก เนื่องจากมาตรการรักษาความปลอดภัยที่เข้มงวด ระบบป้องกันการกลั่นแกล้งช่วยลดปัญหาความรุนแรงในโรงเรียน และส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เป็นมิตร นโยบายสุขภาพจิตช่วยให้นักเรียนมีความเป็นอยู่ที่ดี และลดปัญหาความเครียดจากการเรียน ซึ่งจากรายงานคุณภาพชีวิตเด็กประจำปี 2018 โดยองค์กร Save the Children ได้มีการจัดอันดับประเทศที่ดีที่สุดต่อการเจริญเติบโตของเด็ก ซึ่งผลการสำรวจคุณภาพชีวิตเด็กทั่วโลกกว่า 175 ประเทศนี้ สิงคโปร์เป็นประเทศที่ดีที่สุดในโลกต่อการเจริญเติบโตของเด็ก โดยมีดัชนีชี้วัดทั้งหมด 8 ประการ ได้แก่ อัตราการเสียชีวิตของเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี อัตราการเจริญเติบโตของเด็ก การศึกษาและการลาออกจากโรงเรียนของเด็ก อัตราการใช้แรงงานเด็ก อัตราการแต่งงานในเด็ก อัตราการตั้งครรภ์ของแม่วัยรุ่น ประชากรเด็กที่โยกย้ายถิ่นฐานอันเนื่องมาจากความขัดแย้ง และอัตราการเกิดอาชญากรรมในเด็ก (Thongchai Cholsiripong, 2018)

สรุป สิงคโปร์มีมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียนที่ครอบคลุมทุกด้าน ตั้งแต่ความปลอดภัยทางกายภาพ การป้องกันภัยพิบัติและอุบัติเหตุ การป้องกันการกลั่นแกล้ง และการดูแลสุขภาพจิตของนักเรียน ซึ่งช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน

5.4 ความปลอดภัยในสถานศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์

ประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศที่ได้รับการยอมรับว่ามีการศึกษาที่มีคุณภาพ ทั้งยังมีสภาพแวดล้อมทางด้านการศึกษาที่ปลอดภัย จากสภาพภูมิศาสตร์และประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา ทำให้ผู้คนทั่วโลกสนใจอพยพย้ายถิ่นและมาศึกษาต่อในประเทศนิวซีแลนด์ ส่งผลให้นักเรียนในโรงเรียนมีความหลากหลายวัฒนธรรม (Ministry of Education, 2016 อ้างถึงใน สุภิญญา สมมติดวงและคณะ, 2561)

5.4.1 นโยบายด้านความปลอดภัยในโรงเรียนของนิวซีแลนด์

นิวซีแลนด์เป็นประเทศที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างมาก โดยรัฐบาลกำหนดมาตรการเชิงรุกเพื่อดูแลทั้งความปลอดภัยทางกายภาพ สุขภาพจิต และสวัสดิการของนักเรียน ซึ่งมีแนวทางที่ครอบคลุมทั้งระดับโรงเรียน บุคลากร และชุมชนนิวซีแลนด์ โดยมีการออกกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยและสุขภาพ (Health and Safety at Work Act 2015) ที่กำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งต้องดำเนินมาตรการรักษาความปลอดภัยให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรอื่น ๆ ขณะเดียวกันกระทรวงศึกษาธิการนิวซีแลนด์ (Ministry of Education New Zealand, n.d.) กำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในโรงเรียน โดยกำหนดให้โรงเรียนต้องมีแผนด้านความปลอดภัยที่ครอบคลุมและสามารถปฏิบัติได้จริง นอกจากนี้ยังมีนโยบายการดูแลนักเรียนนักศึกษาต่างชาติที่ชัดเจน คือ สถาบันการศึกษาเกือบทั้งหมดในนิวซีแลนด์จะมีแผนที่คอยดูแลนักศึกษาต่างชาติ (International student office) โดยมีเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือและให้คำแนะนำในทุกด้านตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในประเทศ (Ministry of Education New Zealand, 2024)

ในส่วนนโยบายและกลยุทธ์การจัดการศึกษาของประเทศนิวซีแลนด์ เน้นผลิตผู้นำและประชาชนสำหรับศตวรรษที่ 21 เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยสนับสนุนให้รู้จักการแก้ไขปัญหา การทำงานร่วมกับผู้อื่น ซึ่งเป็นทักษะสำคัญที่จำเป็นในการดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขและไม่มีความขัดแย้งในสังคมพหุวัฒนธรรม

5.4.2 การจัดการความปลอดภัยทางกายภาพ

เนื่องจากนิวซีแลนด์เป็นประเทศที่เผชิญกับแผ่นดินไหวและภูเขาไฟระเบิดบ่อยครั้ง จึงต้องมีการป้องกันและรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งโรงเรียนมีการกำหนดมาตรการป้องกันไว้อย่างเข้มงวด ได้แก่ การจัดการฝึกซ้อมแผ่นดินไหวและอพยพ (ShakeOut Drills) ให้นักเรียนเรียนรู้วิธีหลบภัยและอพยพ เมื่อเกิดแผ่นดินไหว การกำหนดและก่อสร้างโครงสร้างอาคารที่ปลอดภัยสามารถทนต่อแผ่นดินไหวได้ และมีแผนรองรับหากต้องอพยพฉุกเฉินสำหรับเหตุการณ์ทางธรรมชาติ โดยโรงเรียนต้องมีคู่มือสำหรับนักเรียนและบุคลากรเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติในกรณีเกิดภัยพิบัติ พร้อมกับการฝึกอบรมบุคลากร โดยครูและเจ้าหน้าที่ โรงเรียนต้องเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดูแลความปลอดภัยของนักเรียน รวมถึงการรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน นอกจากนี้ ยังมีการกำหนดมาตรการอื่น ๆ ในโรงเรียนอย่างชัดเจน อาทิ ด้านความปลอดภัยในการเดินทางไปและกลับจากโรงเรียน ได้แก่ มาตรการความปลอดภัยบนรถโรงเรียน โดยรถโรงเรียนในนิวซีแลนด์ ต้องติดตั้งระบบรักษาความปลอดภัย และมีข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้เข็มขัดนิรภัย โครงการ "Walking School Bus" เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนเดินทางมาโรงเรียนเป็นกลุ่ม โดยมีอาสาสมัครจากชุมชนดูแลและจัดการจราจรหน้าโรงเรียน โดยมีการกำหนดเขตจำกัดความเร็ว และมีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัยของนักเรียนขณะข้ามถนน และที่สำคัญยังมีระบบรับฟังความคิดเห็นของนักเรียนและผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียนอีกด้วย (Advanced Safety, 2024)

5.4.3 ระบบสนับสนุนทางจิตใจและสังคม

เนื่องจากห้องเรียนของนิวซีแลนด์ประกอบด้วยผู้เรียนที่หลากหลาย นิวซีแลนด์จึงมีนโยบายส่งเสริมให้ทุกโรงเรียนมีศักยภาพในการจัดการเรียนการสอนที่รองรับผู้เรียนที่มีความแตกต่าง ทั้งด้านวัฒนธรรมและความสามารถ โดยต้องมีความปลอดภัยทั้งด้านกายภาพ และด้านอารมณ์ เช่น การป้องกันการกลั่นแกล้งและความรุนแรงในโรงเรียน ได้แก่ การจัดโครงการ "Wellbeing for Learning" ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและปลอดภัยผ่านการสอนทักษะด้านอารมณ์และสังคม นโยบายต่อต้านการกลั่นแกล้ง (Bullying-Free NZ) โครงการต่อต้านการกลั่นแกล้งในโรงเรียนและมีสายด่วนให้คำปรึกษา สำหรับนักเรียนที่เผชิญปัญหา Zero Tolerance โรงเรียนมีกฎระเบียบที่เข้มงวดเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง และให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาย่างสร้างสรรค์ เป็นต้น นอกจากนี้ นิวซีแลนด์ยังมีระบบบริหารจัดการศึกษาที่ยึดหลักการให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาที่เน้นระบบการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้านสุขภาพจิตและสวัสดิการของนักเรียน ได้แก่ การบริการให้คำปรึกษา ในโรงเรียน โดยโรงเรียนทุกแห่งมีนักจิตวิทยาหรือนักแนะแนวที่สามารถให้คำแนะนำและสนับสนุนนักเรียนที่มีปัญหาด้านอารมณ์ การจัดโครงการ "Mana Ake" เป็นโครงการสนับสนุนสุขภาพจิตสำหรับเด็กวัยประถมศึกษา โดยมีนักจิตวิทยาและนักสังคมสงเคราะห์คอยดูแลและกำหนดแนวทางการเรียนรู้แบบไม่มีแรงกดดัน โดยโรงเรียนในนิวซีแลนด์ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียนมากกว่าการแข่งขันด้านวิชาการ ที่รุนแรง และสิ่งสำคัญคือ ครูในประเทศนิวซีแลนด์ต้องเป็นผู้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของ วัฒนธรรมกับการศึกษา และสามารถจัดการศึกษาในห้องเรียนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมได้ ส่งผลให้นักเรียนต่างวัฒนธรรมสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างเข้าใจและมีความสุข (Bullying-Free NZ, 2024)

5.4.4 เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ในโรงเรียนส่วนใหญ่ของนิวซีแลนด์มีการใช้เทคโนโลยีและมาตรการเฝ้าระวังความปลอดภัย ได้แก่ ระบบแจ้งเตือนภัยฉุกเฉิน (School Emergency Alert System) เป็นการแจ้งเตือนเหตุฉุกเฉินผ่าน SMS หรือแอปพลิเคชัน มีการติดตั้งกล้องวงจรปิดในโรงเรียน เพื่อเฝ้าระวังเหตุการณ์ไม่ปกติ

และกำหนดมาตรการความปลอดภัยทางไซเบอร์ที่มีหลักสูตรให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางอินเทอร์เน็ต เพื่อลดปัญหาการกลั่นแกล้งออนไลน์ (National Emergency Management Agency, 2024)

5.4.5 ผลลัพธ์ของมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียนของนิวซีแลนด์

โรงเรียนมีความพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทำให้สามารถลดความเสี่ยงและความเสียหายได้ นักเรียนในนิวซีแลนด์ได้รับการศึกษาภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นมิตร อัตราการกลั่นแกล้งและพฤติกรรมรุนแรงในโรงเรียนลดลง เนื่องจากมีมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการยังสามารถบริหารจัดการผู้ลี้ภัยประมาณ 750 คนต่อปี ให้มีความพร้อมเข้าสู่ระบบการศึกษารวมถึงการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ถึงแม้ว่าจะมีความหลากหลายในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม แต่จากรายงานของ CS Global Partners 2022 ประเทศนิวซีแลนด์ยังเป็นประเทศที่มีความปลอดภัยอันดับ 1 ในภูมิภาค East Asia & Pacific และเป็นอันดับที่ 2 ของโลก ในการจัดอันดับประเทศที่น่าอยู่ที่สุดในโลก ประจำปี 2022 (CS Global Partners, 2025)

สรุป นิวซีแลนด์เน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัย มีมาตรการรักษาความปลอดภัยในโรงเรียนที่ครอบคลุม ทั้งด้านกายภาพ จิตใจ และสังคม ของนักเรียนในประเทศไม่ว่าจะเชื้อชาติ ศาสนาหรือวัฒนธรรมใด จะได้รับการจัดการศึกษาและการดูแลความปลอดภัยอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาและให้ความสำคัญกับสุขภาพจิตของนักเรียน ซึ่งช่วยเสริมสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นมิตรกับเด็ก รวมถึงการมีมาตรการป้องกันภัยพิบัติที่เข้มงวด ทำให้ประเทศนิวซีแลนด์เป็นประเทศที่เป็นเป้าหมายในการไปอยู่ของประชากรนานาชาติ

5.5 การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของประเทศแคนาดา

แคนาดาเป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบการศึกษาที่มีคุณภาพสูงและให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างมาก การศึกษาของแคนาดาไม่มีกระทรวงศึกษาธิการระดับชาติ แต่การจัดการศึกษาจะอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการของแต่ละรัฐและเขตปกครองพิเศษซึ่งมีทั้งหมด 10 รัฐ/จังหวัด และ 3 เขตปกครองพิเศษ ซึ่งระบบการศึกษาของแคนาดาทุกเขตมีมาตรฐานระดับเดียวกัน และมีการจัดระบบการศึกษาล้ายคลึงกัน ด้านความปลอดภัยในโรงเรียนรัฐบาลกลางและรัฐบาลระดับมณฑลร่วมมือกันกำหนดนโยบายให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับนักเรียน ครู และบุคลากรทุกคน โดยมีนโยบายป้องกันการกลั่นแกล้ง การสนับสนุนสุขภาพจิต และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ครอบคลุมและยอมรับความหลากหลาย (Ministry of Education Canada, n.d.)

5.5.1 นโยบายด้านความปลอดภัยในโรงเรียนของแคนาดา

แคนาดามีการกำหนดกฎหมายด้านความปลอดภัยในโรงเรียน และมาตรการความปลอดภัยที่เข้มงวด เช่น *Safe Schools Act* ของรัฐออนแทรีโอ ซึ่งกำหนดให้โรงเรียนต้องมียุทธศาสตร์ด้านความปลอดภัยที่ชัดเจน มีระบบการเข้า-ออกที่ปลอดภัย เช่น การใช้บัตรประจำตัว การตรวจสอบบุคคลภายนอก และการล็อกประตูอัตโนมัติ (*Safe Schools Act (Ontario)*, 2000)

การจัดการศึกษาของประเทศแคนาดามีนโยบายลดการเลือกปฏิบัติทุกคนมีสิทธิเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเท่าเทียม อาทิ การแก้ปัญหาช่องว่างทางการศึกษาของชนพื้นเมือง แต่ละรัฐมีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษที่แตกต่างจากเด็กทั่วไป และในหลักสูตรการจัดการศึกษาที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยบูรณาการเรื่องสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาคระหว่างชาติพันธุ์และเพศ การเป็นพลเมืองของโลกส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับชุมชนและสังคม ส่งเสริมวัฒนธรรมเปิดรับโอกาสใหม่ ๆ และก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม รวมทั้งการบริหารจัดการศึกษาของแต่ละรัฐมีการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีสิ่งอำนวยความสะดวก และอุปกรณ์

ทางการศึกษาที่เพียงพอต่อความต้องการใช้งาน ที่สำคัญให้ความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนจะได้รับความปลอดภัย และได้รับการจัดการศึกษาที่ดีทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนพิเศษ (กิตติศักดิ์ มโนพัฒนกร, 2565, หน้า 65-80)

5.5.2 การจัดการความปลอดภัยทางกายภาพ

แคนาดากำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งมีแผนการรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ แผนฉุกเฉินในกรณีเกิดเหตุรุนแรง (Emergency Response Plan) สำหรับรับมือกับเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น ไฟไหม้ แผ่นดินไหว หรือเหตุการณ์ความรุนแรง บุคลากรโรงเรียนต้องผ่านการฝึกอบรมเกี่ยวกับการรับมือเหตุฉุกเฉิน เช่น การปฐมพยาบาล และการจัดการเหตุการณ์รุนแรง มีการฝึกซ้อมอพยพและล็อกดาวน์ (Lockdown Drills) นักเรียนและบุคลากรได้รับการฝึกซ้อมเกี่ยวกับวิธีการปฏิบัติตัวในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น การซ่อนตัวในห้องเรียนเมื่อเกิดภัยคุกคาม รวมถึงการกำหนดโครงสร้างการออกแบบอาคารที่ปลอดภัย ทนต่อภัยพิบัติและมีเส้นทางอพยพที่ชัดเจน

5.5.3 ระบบสนับสนุนทางจิตใจและสังคม

แต่ละรัฐกำหนดให้มีการป้องกันความรุนแรงและการกลั่นแกล้งในโรงเรียน โดยกำหนดเป็นนโยบายต่อต้านการกลั่นแกล้ง (Anti-Bullying Policy) และกฎหมายที่เข้มงวดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง เช่น *Accepting Schools Act* ของออนแทรีโอ และโครงการ *Safe and Inclusive Schools* ซึ่งจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมความหลากหลายและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในโรงเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีระบบการเฝ้าระวังและรายงานพฤติกรรมรุนแรง โดยโรงเรียนมีช่องทางให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองแจ้งเหตุการณ์ความรุนแรงหรือการกลั่นแกล้งได้อย่างปลอดภัย มีการดูแลสุขภาพจิตและความเป็นอยู่ที่ดีของนักเรียน โดยการจัดโครงการสนับสนุนสุขภาพจิตในโรงเรียนให้นักเรียนสามารถเข้าถึงนักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และที่ปรึกษาในโรงเรียนได้ พร้อมกับมีบริการให้คำปรึกษาและสายด่วนสำหรับนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ นอกจากนี้มีการจัดการเรียนรู้ด้านอารมณ์และสังคม (Social-Emotional Learning – SEL) โดยการสอนทักษะการจัดการอารมณ์และการแก้ไขปัญหาเพื่อลดความเครียดให้แก่นักเรียน (PREVNet, 2021)

5.5.4 เทคโนโลยีเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

สถานศึกษาส่วนใหญ่ในแคนาดาใช้เทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนด้วยระบบเฝ้าระวังผ่านกล้องวงจรปิด (CCTV Monitoring) เพื่อลดความเสี่ยงจากอาชญากรรม มีระบบแจ้งเตือนผ่านแอปพลิเคชันหรือข้อความเพื่อให้บุคลากรและนักเรียนได้รับข้อมูลทันทีในกรณีฉุกเฉิน รวมทั้งจัดให้มีระบบความปลอดภัยทางไซเบอร์ โดยการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัยทางอินเทอร์เน็ต และมาตรการป้องกันการล่วงละเมิดทางออนไลน์ให้แก่นักเรียนในโรงเรียน (Canadian Centre for Child Protection, 2025)

5.5.5 ผลลัพธ์ของมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียนแคนาดา

โรงเรียนแคนาดามีอัตราการเกิดอาชญากรรมและความรุนแรงต่ำ เนื่องจากมีมาตรการป้องกันที่มีประสิทธิภาพ มีระบบสนับสนุนด้านสุขภาพจิตช่วยลดปัญหาความเครียดของนักเรียน และส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตร และนโยบายป้องกันการกลั่นแกล้งช่วยให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ปลอดภัยสำหรับทุกคน

สรุป แคนาดามีมาตรการด้านความปลอดภัยในโรงเรียนที่เข้มงวด โดยเน้นทั้งด้านการป้องกันเหตุรุนแรง การดูแลสุขภาพจิต และการสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยให้กับนักเรียน ระบบการเฝ้าระวังและการรายงานปัญหามีประสิทธิภาพ ทำให้โรงเรียนในแคนาดาเป็นหนึ่งในสถานศึกษาที่ปลอดภัยที่สุดในโลก

จากสาระสำคัญของแนวคิดและแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของทั้ง 5 ประเทศ ดังกล่าวข้างต้น สรุปเป็นแนวคิดและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของต่างประเทศ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 สรุปแนวคิดและแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของต่างประเทศ

ประเทศ	นโยบายด้านความปลอดภัย ในสถานศึกษา	การจัดการความปลอดภัย ทางกายภาพ	ระบบสนับสนุน ทางจิตใจและสังคม	เทคโนโลยี เพื่อความปลอดภัย	ผลลัพธ์ของนโยบาย
1. ฟินแลนด์	1. โครงการโรงเรียนปลอดภัย และเป็นมิตรกับเด็ก 2. โครงการ KiVa โปรแกรมต่อต้านการกลั่นแกล้งที่ได้รับ การยอมรับในระดับโลก 3. ระบบการผลิตครู มีการคัดเลือกครูที่เข้มงวด และให้ความสำคัญกับการฝึกประสบการณ์ที่ต้องปลูกฝังสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากผู้มีคุณวุฒิระดับสูง 4. หลักสูตรการจัดการศึกษา เน้นให้ผู้เรียนมีทักษะและสมรรถนะในศตวรรษที่ 21 โดยการจัดการเรียนรู้ทักษะทางสังคมและการเอาตัวรอดตามช่วงวัย	1. บริหารจัดการสภาพแวดล้อมโรงเรียนที่ปลอดภัยโดยการดูแลของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น 2. การออกแบบอาคารที่เป็นมิตรกับนักเรียน โดยคำนึงถึงแสงสว่าง การระบายอากาศ เอื้อต่อการพักผ่อนและการเรียนรู้ 3. การออกแบบอาคารที่เหมาะสมกับสภาพอากาศเพื่อป้องกันภัยพิบัติและอุบัติเหตุ 4. มีมาตรการด้านความปลอดภัย การฝึกซ้อมรับมือเหตุฉุกเฉิน และการติดตั้งระบบเตือนภัย	1. กำหนดให้ทุกโรงเรียนมีครูแนะแนว นักจิตวิทยา และนักสังคมสงเคราะห์ 2. จัดให้มีการพัฒนาฝึกอบรมครูประจำการเรื่องสุขภาพจิต 3. การจัดการเรียนรู้แบบไม่กดดัน ไม่มีการสอบ แข่งขันในช่วงวัยเด็ก และไม่มีการทดสอบมาตรฐานระดับชาติ 4. กำหนดให้ชั่วโมงเรียนในแต่ละวันของครูและนักเรียนมีระยะเวลาสั้น อนุบาล-มัธยมมีช่วงเวลาพักระหว่างวันบ่อยครั้ง 5. ไม่มีการตรวจสอบภายนอกหน่วยงานด้านการศึกษา 6. ไม่มีการจำแนกนักเรียนตามความสามารถ 7. ให้ความสำคัญกับการสื่อสารระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครอง เพื่อสร้างความร่วมมือ	1. มีระบบติดตามและเฝ้าระวังได้แก่ กล้องวงจรปิด และระบบแจ้งเตือนภัย 2. จัดให้มีหลักสูตรความปลอดภัยทางไซเบอร์	มีอัตราการแกล้งและ การใช้ความรุนแรงในโรงเรียนต่ำ นักเรียนมีความสุขและมีระดับความเครียดต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ

ตารางที่ 2.1 สรุปแนวคิดและแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของต่างประเทศ (ต่อ)

ประเทศ	นโยบายด้านความปลอดภัย ในสถานศึกษา	การจัดการความปลอดภัย ทางกายภาพ	ระบบสนับสนุน ทางจิตใจและสังคม	เทคโนโลยี เพื่อความปลอดภัย	ผลลัพธ์ของนโยบาย
2. ญี่ปุ่น	1. กำหนดมาตรการความปลอดภัย ด้านภัยพิบัติระดับชาติที่เข้มงวด 2. กำหนดนโยบายรับประกัน ความปลอดภัยของนักเรียน ในโรงเรียนที่รอบด้าน อาทิ อาหาร ความปลอดภัยทางด้าน กายภาพ การกั้นแก๊ส เป็นต้น 3. การจัดการศึกษาภาคบังคับ เน้นปลูกฝังพื้นฐานสำคัญ ในการดำรงชีวิตด้วยตนเอง โดยเฉพาะด้านระเบียบวินัย	1. จัดให้มีเจ้าหน้าที่รักษา ความปลอดภัยทั้งในและ ภายนอกสถานศึกษา 2. ใช้ระบบบัตรนักเรียน อัจฉริยะในการเข้า-ออกโรงเรียน 3. ใช้ระบบกลุ่มเดินโรงเรียน โดยมีนักเรียนรุ่นพี่และอาสาสมัคร จากชุมชนดูแลตลอดระยะ ทางการเดินทาง 4. จัดให้มีสัญญาณไฟและ เครื่องหมายทางจราจรที่ออกแบบ เพื่อเด็กนักเรียนโดยเฉพาะ 5. ตรวจตราบริเวณโรงเรียน ในช่วงเช้าและเย็นโดยเจ้าหน้าที่ ตำรวจและอาสาสมัครในชุมชน	1. มีระบบป้องกันการกลั่นแกล้ง (Ijime Prevention) โดยการบังคับ ใช้กฎหมายป้องกันการกลั่นแกล้ง ครูที่ปรึกษาให้รับแจ้งเหตุผ่าน ช่องทางลับ และการสอดส่องของ เพื่อนนักเรียน 2. จัดระบบดูแลสุขภาพจิตและ สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย 3. การจัดหลักสูตรปลูกฝังจิตสำนึก และวินัยรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	1. โรงเรียนทุกแห่งติดตั้งกล้อง วงจรปิด (CCTV) 2. แอปพลิเคชันแจ้งเตือนภัย	1. มีอัตราอาชญากรรม ในโรงเรียนต่ำ 2. เด็กมีความปลอดภัย ในการเดินทางไปโรงเรียน ในระดับสูง 3. มีอัตราความสูญเสีย เมื่อต้องเผชิญเหตุการณ์ ฉุกเฉินต่ำ
3. สิงคโปร์	1. กำหนดแผนการจัดการหมอก ควันสำหรับโรงเรียนในประเทศ 2. จัดตั้งสภาการศึกษา “สมาชิกสภาการศึกษาการ ผจญภัยกลางแจ้ง” เพื่อกำหนด มาตรฐานระดับชาติสำหรับ ความปลอดภัยในการดำเนิน กิจกรรมกลางแจ้ง	1. โรงเรียนทุกแห่งออกแบบ โครงสร้างอาคารที่มีมาตรฐาน ความปลอดภัยสูง 2. จัดให้มีระบบการจัดการเหตุ ฉุกเฉินของโรงเรียน ประกอบด้วย การรับมือ ตอบสนอง และฟื้นฟู	1. กำหนดเป้าหมายคุณลักษณะ ของผู้จบการศึกษาที่ชัดเจนในการ ดำรงชีวิตได้อย่างเป็นสุข 2. ครูมีอิทธิพลสูงในการเป็น ที่ปรึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดี ในการปลูกฝังค่านิยมและศีลธรรม ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน	จัดให้มีแอปพลิเคชันติดตาม ความปลอดภัยของนักเรียน	1. อัตราการเกิด อาชญากรรมใน โรงเรียนต่ำมาก 2. ได้รับการจัดอันดับ ให้เป็นประเทศที่ดีที่สุดใน โลกต่อการ เจริญเติบโตของเด็ก

ตารางที่ 2.1 สรุปแนวคิดและแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของต่างประเทศ (ต่อ)

ประเทศ	นโยบายด้านความปลอดภัย ในสถานศึกษา	การจัดการความปลอดภัย ทางกายภาพ	ระบบสนับสนุน ทางจิตใจและสังคม	เทคโนโลยี เพื่อความปลอดภัย	ผลลัพธ์ของนโยบาย
	3. หน่วยงานความมั่นคงทางไซเบอร์ดูแลความปลอดภัยด้านเทคโนโลยีให้นักเรียน	3. บุคลากรได้รับการอบรมเป็นเจ้าหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉิน 4. มีระบบการลงทะเบียนเพื่อควบคุมการเข้า-ออกโรงเรียน 5. ทุกโรงเรียนการติดตั้งกล้องวงจรปิด และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยลาดตระเวนอย่างสม่ำเสมอ 6. โครงการ “Safe Routes to School” ออกแบบเส้นทางการเดินทางของนักเรียนให้ปลอดภัย	3. กำหนดนโยบาย Zero Tolerance ต่อต้านการกลั่นแกล้งทั้งในโรงเรียนและออนไลน์ 4. กำหนดให้โรงเรียนมีนักจิตวิทยาและที่ปรึกษาในโรงเรียน 5. จัดให้มีหลักสูตรการสอนทักษะชีวิตและการบริหารความเครียด		
4. นิวซีแลนด์	1. ออกกฎหมายว่าด้วยความปลอดภัยและสุขภาพ (Health and Safety at Work Act 2015) กำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งต้องดำเนินการ 2. กระทรวงศึกษาธิการกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยในโรงเรียน 3. กำหนดนโยบายการดูแลนักเรียนนักศึกษาต่างชาติ ที่ชัดเจนโดย International student office	1. กำหนดและก่อสร้างอาคารที่ปลอดภัยและทนต่อแผ่นดินไหว 2. โรงเรียนทุกแห่งจัดทำคู่มือสำหรับนักเรียนและบุคลากรในกรณีเกิดภัยพิบัติ พร้อมการอบรม ฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ 3. รถโรงเรียนต้องมีการติดตั้งระบบรักษาความปลอดภัย 4. จัดโครงการ “Walking School Bus” สนับสนุนการเดินทางมาโรงเรียนเป็นกลุ่ม	1. กำหนดนโยบายส่งเสริมให้โรงเรียนมีศักยภาพการจัดการเรียนการสอนที่รองรับพหุวัฒนธรรม 2. จัดโครงการ “Wellbeing for Learning” ส่งเสริมภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและปลอดภัย 3. นโยบายต่อต้านการกลั่นแกล้ง (Bullying-Free NZ) 4. กำหนดกฎระเบียบของโรงเรียนที่มีความเข้มงวดเกี่ยวกับพฤติกรรมรุนแรง (Zero Tolerance)	1. ใช้ระบบแจ้งเตือนภัยฉุกเฉิน (School Emergency Alert System) ผ่าน SMS หรือแอปพลิเคชัน 2. ติดตั้งกล้องวงจรปิดในโรงเรียน 3. กำหนดให้มีหลักสูตรความปลอดภัยทางไซเบอร์	1. นักเรียนได้รับการศึกษาภายใต้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเป็นมิตร 2. โรงเรียนมีความพร้อมในการรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติ 3. รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการสามารถบริหารจัดการผู้ลี้ภัยประมาณ 750 คนต่อปี

ตารางที่ 2.1 สรุปแนวคิดและแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของต่างประเทศ (ต่อ)

ประเทศ	นโยบายด้านความปลอดภัย ในสถานศึกษา	การจัดการความปลอดภัย ทางกายภาพ	ระบบสนับสนุน ทางจิตใจและสังคม	เทคโนโลยี เพื่อความปลอดภัย	ผลลัพธ์ของนโยบาย
	4. กำหนดนโยบายกลยุทธ์ การจัดการศึกษาที่เน้นทักษะ สำคัญในการดำรงชีวิตในสังคม พหุวัฒนธรรม	5. มีอาสาสมัครจากชุมชนดูแล การจัดการการจราจรหน้าโรงเรียน	5. มีระบบการบริหารจัดการศึกษา ที่เน้นระบบการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 6. ทุกโรงเรียนมีนักจิตวิทยาและ นักแนะแนวที่สามารถให้คำปรึกษา ด้านสุขภาพจิต 7. โครงการ “Mana Ake” ดูแล สุขภาพจิตเด็กวัยประถมศึกษา กำหนดแนวทางการเรียนรู้แบบ ไม่กดดัน 8. ครูต้องมีความรู้ความสามารถ เข้าใจและให้ความสำคัญกับ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม ของผู้เรียน		ให้มีความพร้อมเข้าสู่ ระบบการศึกษา 4. เป็นประเทศที่มี ความปลอดภัยอันดับ 1 ในภูมิภาค East Asia & Pacific และเป็น อันดับ 2 ของโลก
5. แคนาดา	1. กำหนดกฎหมายด้าน ความปลอดภัยในโรงเรียนและ มาตรการความปลอดภัย ที่เข้มงวด 2. นโยบายลดการปฏิบัติ ทุกคน มีสิทธิ์เข้าถึงการศึกษาอย่าง เท่าเทียม 3. กำหนดหลักสูตรการศึกษาที่เน้น เรื่องสิทธิมนุษยชน ความเสมอภาค ระหว่างชาติพันธุ์และเพศ	1. กำหนดให้โรงเรียนทุกแห่งมี แผนรับมือเหตุการณ์ฉุกเฉินและ ภัยพิบัติ แผนฉุกเฉินสำหรับ เหตุการณ์รุนแรง (Emergency Response Plan) 2. บุคลากรและนักเรียนทุกคน ได้รับการฝึกซ้อมอพยพและ ล็อกดาวน์ (Lockdown Drill) เช่น การซ่อนตัว เป็นต้น	1. แต่ละรัฐกำหนดนโยบายต่อต้าน การกลั่นแกล้ง (Anti-Bullying Policy) และกฎหมายที่เข้มงวด เกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง 2. จัดระบบเฝ้าระวังและรายงาน พฤติกรรมรุนแรง 3. สนับสนุนสุขภาพจิตในโรงเรียน ให้นักเรียนสามารถเข้าถึง นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ และที่ปรึกษาโรงเรียนได้ทันที	1. การติดตั้งและเฝ้าระวังภัย ผ่านกล้องวงจรปิด 2. ระบบแจ้งเตือนภัยผ่าน แอปพลิเคชันหรือข้อความเมื่อ มีเหตุฉุกเฉิน 3. จัดระบบความปลอดภัย มาตรการ การสอนเกี่ยวกับ ความปลอดภัยทางไซเบอร์	โรงเรียนในแคนาดา มีอัตราการเกิด อาชญากรรมและ ความรุนแรงต่ำ

ตารางที่ 2.1 สรุปแนวคิดและแนวทางการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของต่างประเทศ (ต่อ)

ประเทศ	นโยบายด้านความปลอดภัย ในสถานศึกษา	การจัดการความปลอดภัย ทางกายภาพ	ระบบสนับสนุน ทางจิตใจและสังคม	เทคโนโลยี เพื่อความปลอดภัย	ผลลัพธ์ของนโยบาย
	4. การบริหารจัดการศึกษาของแต่ละรัฐที่มีคุณภาพให้ความมั่นใจว่านักเรียนทุกคนได้รับความปลอดภัยและการจัดการศึกษาที่ดีทั้งนักเรียนปกติและนักเรียนพิเศษ	3. การกำหนดโครงสร้างการออกแบบอาคารที่ปลอดภัยทนต่อภัยพิบัติมีเส้นทางอพยพที่ชัดเจน	4. จัดการเรียนรู้ด้านสังคมและอารมณ์ (Social-Emotional Learning -SEL)		

6. แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรค

แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคเป็นส่วนสำคัญในการบริหารจัดการโครงการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) แนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จ (Success Factors) ปัจจัยความสำเร็จ คือ องค์ประกอบ กิจกรรม หรือเงื่อนไขที่จำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งหากดำเนินการได้ดีในด้านเหล่านี้แล้ว จะช่วยให้องค์กร โครงการ หรือกิจกรรมนั้น ๆ ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ มีลักษณะสำคัญ คือ ความเชื่อมโยง กับเป้าหมายเข้ากับการปฏิบัติงานประจำวัน เพื่อให้มั่นใจว่าทรัพยากรและพลังงานขององค์กรมุ่งเน้นไปใน ทิศทางที่ถูกต้อง มีความแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละองค์กร หรือโครงการและสามารถกำหนดตัวชี้วัด ผลงานหลัก (Key Performance Indicators - KPIs) เพื่อติดตามความก้าวหน้าและประเมินผลได้

Hoy & Miskel 2001, อ้างถึงใน จันทราณี สงวนนาม (2553) ระบุแนวคิดปัจจัยความสำเร็จที่ส่งผล ต่อประสิทธิภาพของสถานศึกษาประกอบด้วยประเด็นสำคัญได้ ได้แก่ 1) การมีภาวะผู้นำของผู้บริหาร การเป็น ผู้นำทางวิชาการ ความยืดหยุ่นประสิทธิภาพการบริหาร และการใช้อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ 2) การกำหนด เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนของสถานศึกษา 3) มุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน 4) หลักสูตรมีคุณภาพและ สร้างโอกาสในการเรียนรู้ 5) การปรับรูปแบบการเรียนการสอน และใช้เวลาในการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ 6) การเรียนรู้ด้วยตัวเอง 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง 8) บรรยากาศของสถานศึกษาและ บรรยากาศในชั้นเรียน 9) การพัฒนาศักยภาพการประเมินผล 10) การมีความสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากร ความสามัคคีกลมเกลียว และความพึงพอใจในการทำงาน และ 11) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

2) แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค

ปัญหาและอุปสรรค คือ ข้อจำกัด ความท้าทาย หรือปัจจัยเชิงลบที่ขัดขวางหรือลดโอกาสในการ บรรลุเป้าหมายขององค์กรหรือโครงการ การระบุและทำความเข้าใจอุปสรรคเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ สามารถวางแผนแนวทางป้องกันหรือแก้ไขปัญหาได้อย่างทันท่วงที มีลักษณะสำคัญคือมีความเสี่ยงต่อ ความสำเร็จ ซึ่งอุปสรรคอาจปรากฏในขั้นตอนใดก็ได้ของกระบวนการ ตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการดำเนินงาน

วิฑูรย์ สิมะโชติ และ วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์ (2558) กนกอร อุณสถานนท์ (2563) และ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) ระบุแนวคิดเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาไว้ โดยสรุปประกอบด้วย 1) ปัญหาและอุปสรรคด้านพฤติกรรมและบุคคล สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำที่ไม่ปลอดภัยของบุคคล ความยั่งยืนของพฤติกรรมเนื่องจากปัจจัย ทางสังคมภายนอก และการขาดความตระหนักร่วมกันของภาคีเครือข่าย ชุมชน และผู้ปกครอง เข้ามา มีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังอย่างจริงจัง 2) ปัญหาด้านการบริหารจัดการและระบบข้อมูล ได้แก่ การรายงาน ข้อมูลที่ล่าช้าหรือไม่เป็นความจริง ข้อจำกัดของระบบเทคโนโลยีและผู้ใช้งานบางส่วนยังขาดทักษะ ความเชี่ยวชาญ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนอกเวลาทำการครูและผู้บริหารมักได้รับการแจ้งเหตุล่าช้า ทำให้ ไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ได้ทันท่วงที และ 3) ปัญหาด้านทรัพยากรและนโยบาย ได้แก่ งบประมาณและ บุคลากรโดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก ขาดการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดที่ชัดเจนเพียงพอเพื่อให้ หน่วยงานในระดับพื้นที่ใช้เป็นคู่มือที่ถูกต้อง และการประเมินผลที่มีความเข้าใจในเกณฑ์ไม่ตรงกัน และ การรายงานผลการดำเนินงานในบางหัวข้อพบพบบรรยายที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ครอบคลุมประเด็นสำคัญ

กล่าวโดยสรุปแนวคิดทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด โดยที่ปัจจัยความสำเร็จคือ สิ่งที่ต้องทำ หรือต้องมีเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในขณะที่ปัญหาอุปสรรคคือ สิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยงหรือจัดการ เพื่อไม่ให้

เป้าหมายสูงสุด สำหรับการศึกษาปัจจัยความสำเร็จและปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาการจึงมีการวิเคราะห์ทั้งสองด้านเพื่อให้การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมีความชัดเจนและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

7. แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยติดตามและประเมินผล

วโร เพ็งสวัสดิ์ (2554) ได้สรุปและให้ความหมายของการวิจัยทางการบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการค้นคว้าหาความรู้ความจริง โดยใช้วิธีการที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับผู้บริหาร ครู นักเรียน การเรียนการสอน สถาบัน การศึกษาและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การดำเนินงานในสถาบันการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์

การติดตามและประเมินผลเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะทำให้ทราบว่าโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่นั้น บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ผลของการติดตามและประเมินผลจะทำให้ได้ข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึง ความสำเร็จ จุดแข็ง จุดอ่อน ข้อจำกัด และแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น โดยที่การติดตามและประเมินผลประกอบด้วยคำสองคำควบคู่กัน กล่าวคือ การติดตาม (Monitoring) หมายถึง การเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานตามแผนงานที่กำหนดไว้ เพื่อตัดสินใจว่าได้ผลตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ส่วนการประเมินผล (Evaluation) หมายถึง การตรวจสอบความก้าวหน้าของ แผนงาน โครงการ ตลอดจนการพิจารณาผลสัมฤทธิ์ของแผนงานโครงการนั้น ๆ ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ มากน้อยเพียงใด เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น จึงเป็นกระบวนการบ่งชี้ถึงคุณค่าของแผนงาน โครงการที่ดำเนินการ (กลุ่มงานติดตามและประเมินผล สำนักนโยบายและแผน สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, 2550 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567ข) และการติดตามและประเมินผลมีประโยชน์ หลายประการ โดยทำให้ทราบปัญหาและความต้องการที่แท้จริง สามารถจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและ แก้ปัญหาทันที เพื่อนำไปสู่การพัฒนาการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้สามารถวางแผนงาน โครงการ การดำเนินการพัฒนา แก้ปัญหาได้ถูกต้อง ตรงเป้าหมายของโครงการ รวมถึงมีข้อมูลสารสนเทศ มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาอุปสรรคหรือปรับแผนให้เหมาะสม ช่วยให้การดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง

สำหรับการวิจัยติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาครั้งนี้ มีแนวคิดหลักการประเมินยึดหลักเป้าหมายของโครงการ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2549) เป็นการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินการจัดการศึกษาทั้งหมดที่เกิดขึ้น ทั้งผลโดยตรงและผลโดยอ้อมตลอดจนการประเมิน ผลกระทบทั้งในทางบวกและทางลบ โดยใช้กระบวนการวิจัย เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการ ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาสำเร็จตามเป้าหมาย ของนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของกระทรวงศึกษาธิการตามมาตรการ 3 ป และเป็นไปตาม แนวทางการบริหารจัดการความปลอดภัยสถานศึกษา รวมถึงการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์เป็นกรอบการติดตามและประเมินผล เพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อถือได้ต่อไป

8. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

วิโรจน์ สารรัตนะ (2556) อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2567ข) กล่าวถึงแนวคิด เกี่ยวกับการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายไว้คือ ข้อเสนอเชิงนโยบายควรเสนอเป็นประเด็นหลักและมี ประเด็นรองขยายความประเด็นหลัก เพื่อให้เกิดความเข้าใจในสาระสำคัญและแนวปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน ข้อเสนอเชิงนโยบายควรเป็นข้อเสนอใหม่ ๆ กระบวนทัศน์ใหม่ ๆ ที่เชื่อว่าหากปฏิบัติแล้วจะช่วยแก้ปัญหา ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นข้อเสนอที่เพิ่มจากงานประจำ ไม่เป็นประเด็นเล็ก ๆ น้อย ๆ หรือเป็นประเด็น งานประจำที่ขาดจุดเน้นสำคัญ สำหรับการวิจัยเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก

ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 เป็นการจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบาย ด้วยการออกแบบการวิจัยผสมผสานวิธี (Mixed Methodology) เช่น การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยพหุกรณีศึกษา การวิจัยเอกสาร เป็นต้น โดยเน้นความหลากหลายของข้อมูล จากผลการวิจัยต่าง ๆ นำไปสังเคราะห์และจัดทำร่างข้อเสนอเชิงนโยบายตามหลักการมีส่วนร่วม เช่น สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น ขั้นตอนที่ 2 การคาดคะเนโอกาสการปฏิบัติของข้อเสนอเชิงนโยบาย ออกแบบโดยคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การอภิปรายกลุ่ม การสัมมนา หรือประชุมเชิงปฏิบัติการหรือประชาพิจารณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สอดคล้องกับการออกแบบนโยบายที่เน้นมนุษย์เป็นศูนย์กลาง (Human - Centred Public Services) ของ OECD Government at a Glance 2025 ที่มีแนวคิดการเสริมสร้างศักดิ์ศรีและความเป็นอยู่ที่ดีของพลเมืองผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม (Citizen Engagement) และการออกแบบบริการภาครัฐที่ยึดเอาความต้องการของมนุษย์เป็นหลัก (OECD, 2025)

สำหรับการวิจัยติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กระบวนการหลัก ได้แก่ กระบวนการที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา กระบวนการที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา และกระบวนการที่ 3 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานระดับภูมิภาค และสถานศึกษา

9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

สุกัญญา พรน้อย และคณะ (2563) ดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยพัฒนาและตรวจสอบโมเดลการวัดตัวบ่งชี้ และศึกษาความตรงเชิงสภาพ ความไว และความจำเพาะเจาะจงของตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา มีตัวบ่งชี้หลักจำนวน 4 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้ย่อยจำนวน 14 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1) ตัวบ่งชี้หลักสิ่งแวดล้อมกายภาพ ประกอบด้วย อาคารเรียนและอาคารประกอบ วัสดุอุปกรณ์บริเวณโรงเรียน ระบบไฟฟ้า และสนามเด็กเล่น 2) ตัวบ่งชี้หลักการเตรียมความพร้อมต่อเหตุการณ์ฉุกเฉินและภัยพิบัติ ประกอบด้วย การวางแผนรับมือภัยพิบัติ การฝึกซ้อมสถานการณ์ภัยพิบัติ และการประเมินสถานการณ์ 3) ตัวบ่งชี้หลักสูตรความปลอดภัย ประกอบด้วย การสร้างหลักสูตร การฝึกปฏิบัติ และการจัดการเรียนการสอนความปลอดภัย 4) ตัวบ่งชี้หลักระบบคุ้มครองและช่วยเหลือ ประกอบด้วย การคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการป้องกันอันตราย และการวิเคราะห์ความตรงเชิงสภาพของตัวบ่งชี้หลักจากการเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่มีความปลอดภัยในโรงเรียนแตกต่างกัน พบว่า ตัวบ่งชี้หลักมีคะแนนเฉลี่ยระหว่างกลุ่มโรงเรียนที่มีความปลอดภัยสูง ปานกลาง และต่ำ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย (2566) รายงานประเมินผลการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินการโครงการนำร่องเกี่ยวกับการคุ้มครองเด็กร่วมกันระหว่างองค์การยูนิเซฟและกระทรวงสาธารณสุข (ประเทศไทย) พ.ศ. 2561-2564 การศึกษาพบข้อมูลสำคัญ คือ เด็กในประเทศไทยต้องเผชิญกับการละเมิดการคุ้มครองเด็กโดยรวมถึงการกระทำความรุนแรงต่อเด็กซึ่งเป็นบรรทัดฐานทางสังคมที่ยอมรับได้ เด็กมากกว่า 10,000 คน

เข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเพราะอาการบาดเจ็บที่เป็นผลจากความรุนแรงทุกปี ซึ่งส่วนใหญ่มาจากการล่งละเมิดทางเพศ และระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ สร้างข้อมูลที่สำคัญยิ่งต่อการวางแผน ติดตาม และประเมินโครงการและมาตรการทางสาธารณสุขต่าง ๆ กระทรวงสาธารณสุขได้ใช้ประโยชน์จากสมรรถนะทางเทคนิคของ HIS ในเขตสุขภาพที่ 8 เพื่อกำหนดปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่มีอิทธิพลต่อความชินชาต่อความรุนแรงของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับการเรียกร้องรัฐบาลทั่วโลกให้ขยายการเฝ้าระวังความรุนแรงต่อเด็กโดยมีประชากรช่วยเหลือขององค์การอนามัยโลก ทั้งนี้ มีข้อเสนอแนะให้ระบุหุ้นส่วนเพื่อการพัฒนายุทธศาสตร์ระยะยาวยิ่งขึ้นสำหรับการดำเนินการหลักสูตรอบรม PLH อย่างเป็นระบบ โดยใช้โอกาสพิเศษนี้ในการสนับสนุน พม. กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) กระทรวงมหาดไทย (มท.) และ สธ. เพื่อจัดตั้งบ้านสำหรับหลักสูตรอบรม PLH ในสถานดูแลทางสังคมและศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียน และสถานบริการด้านสาธารณสุขภายใต้กรอบการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์หลายภาคส่วน เพื่อส่งมอบหลักสูตรอบรม PLH

องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย (2021) ได้พัฒนาคู่มือดูแลสุขภาพใจฉบับครูผู้สอน โดยระบุว่าครูเป็นบุคคลสำคัญในการช่วยดูแลสุขภาวะทางใจของเด็กผู้เรียน คำพูดที่ครูเลือกใช้ วิธีการสอน และบรรยากาศที่สร้างขึ้นในห้องเรียน ล้วนเป็นตัวช่วยเพื่อผลักดันและส่งเสริมการเรียนรู้ให้เด็กและเยาวชนในการใช้ขีดความสามารถของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่รู้หรือไม่ว่าตัวคุณในฐานะครู ก็สามารถทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการเสริมสร้างสุขภาวะทางใจที่ดีให้ผู้เรียนได้เช่นกัน สุขภาวะทางใจที่ดี เป็นรากฐานสำคัญที่จะทำให้เด็กเรียนรู้และเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่แข็งแกร่งและรู้รอบ สุขภาวะใจที่แข็งแกร่งจะช่วยให้พวกเขามีความยืดหยุ่นสามารถแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีสติเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาใดก็ตามทั้งในและนอกห้องเรียน ในฐานะครูผู้สอน ครูสามารถสร้างสุขภาวะทางใจเชิงบวกให้กับผู้เรียนได้ ผ่านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยโดยยึดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางการเรียนรู้ และการสร้างพื้นที่ที่ปลอดภัย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถแบ่งปันความคิด ความรู้สึกของตัวเองได้อย่างสบายใจ ทั้งนี้รวมถึงการเสริมกิจกรรมฝึกทักษะสร้างสุขภาวะทางใจที่ดีเป็นประจำทุกวันในห้องเรียน

ยูนิเซฟ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม สถาบันเบอร์เน็ต (2565) ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อระบุแนวทางการปรับปรุงให้ระบบและบริการสนับสนุนทางจิตใจและจิตสังคมมีประสิทธิภาพที่สุดสำหรับเด็กและวัยรุ่นอายุ 0-18 ปี มีข้อเสนอแนะในภาพรวมเพื่อปรับปรุงบริการสนับสนุนทางจิตใจและจิตสังคมสำหรับเด็กและวัยรุ่นในไทยของระดับประเทศ คือ 1) กำหนดหลักเกณฑ์และความคุ้มครองที่ชัดเจนสำหรับเด็กและวัยรุ่น พร้อมทั้งพัฒนาแผนงานกลไก และตัวชี้วัดสำหรับการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการให้บริการสนับสนุนทางจิตใจและจิตสังคม 2) จัดตั้งสภาหรือคณะกรรมการด้านสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่น ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบการประสานงานระหว่างหน่วยงานในระหว่างดำเนินการตามแผน 3) ในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล ประสานงานกับกระทรวงมหาดไทยและองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการจัดทำแผนงานที่บูรณาการหลายหน่วยงานในระดับท้องถิ่น การจัดสรรทรัพยากร และการประสานงาน 4) ปรับปรุงขั้นตอนการให้บริการด้านสุขภาพจิตแก่เด็กและวัยรุ่นของหน่วยงานต่าง ๆ ให้มาตรฐานเดียวกัน 5) เพิ่มงบประมาณเพื่อสนับสนุนการให้บริการด้านสุขภาพจิตแก่เด็กและวัยรุ่นในสถานพยาบาลระดับต่าง ๆ รวมทั้งแผนงานด้านการป้องกันและการส่งเสริม 6) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่บุคลากรด้านสุขภาพจิตโดยการกำหนดบทบาทที่ชัดเจนของหน่วยงานต่าง ๆ (สาธารณสุข การศึกษา สวัสดิการสังคม ยุติธรรม) ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการที่ควรได้รับความสำคัญ พร้อมทั้งกำหนดสมรรถนะ และความต้องการการฝึกอบรม บุคลากร เรื่องพัฒนาการของเด็กและวัยรุ่นและการส่งเสริม

สุขภาพจิตไว้ในการฝึกอบรมบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการให้บริการช่วยเหลือทางจิตใจและจิตสังคม ทั้งก่อนเริ่มปฏิบัติงานและระหว่างการทำงาน 7) ปรับปรุงการรวบรวม การใช้งาน และการเข้าถึงข้อมูล ทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น เพื่อใช้ประโยชน์ในการประเมินความต้องการบริการด้านสุขภาพจิต และให้พัฒนาแพลตฟอร์มที่เป็นมิตรต่อผู้ใช้งาน 8) เปิดโอกาสให้เด็กและวัยรุ่นได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแผนงานในการให้บริการช่วยเหลือทางจิตใจและจิตสังคมอย่างเป็นทางการ ผ่านกลไกที่เป็นมิตรต่อเด็ก และวัยรุ่น และ 9) ขยายขอบเขตโครงการในระดับชุมชนและระดับประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาการตีตราทางสังคมและการเลือกปฏิบัติ

วัชรินทร์ รักเสนาะ (2550) ศึกษายุทธวิธีการจัดระบบความปลอดภัยในสถาบันอาชีวศึกษา การจัดระบบความปลอดภัยในสถานศึกษาควรครอบคลุม 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการอาคาร สถานที่ และโรงงาน 2) ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ และ 3) ด้านการรณรงค์ความปลอดภัยในสถาบันอาชีวศึกษา และกำหนดวิธีการจัดระบบความปลอดภัย และองค์ประกอบต่าง ๆ คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ อาคาร สถานที่ และโรงฝึกงานของสถาบันอาชีวศึกษา ประกอบด้วย (1) การเลือกสถานที่ตั้งของสถาบันอาชีวศึกษา (2) สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น การถ่ายเทอากาศ ความร้อน แสงสว่าง เสียง เป็นต้น (3) การออกแบบ พื้นที่ของโรงฝึกงาน (4) การออกแบบติดตั้งเครื่องมือ เครื่องจักร ของโรงฝึกงาน 2) ด้านการป้องกันอุบัติเหตุ ในสถาบันอาชีวศึกษา ประกอบด้วย (1) การกำหนดนโยบายป้องกันอุบัติเหตุในสถานศึกษา (2) การกำหนด มาตรการความปลอดภัย คือ กฎ ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย (3) การมอบหมายงาน ให้ผู้บริหารระดับรองลงมารับผิดชอบโดยจะต้องมอบหมายให้เป็นลายลักษณ์อักษร 3) ด้านการรณรงค์ ความปลอดภัยในสถาบันอาชีวศึกษา ประกอบด้วย (1) การจัดนิทรรศการ (2) การตรวจสอบสภาพอนามัยและการทดสอบสมรรถภาพ (3) การรณรงค์ความปลอดภัยด้วยโปสเตอร์สัญลักษณ์ความปลอดภัย และ (4) การรณรงค์กิจกรรม 5 ส

ชัยวัฒน์ อุทัยแสน (2555) ศึกษาวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การบริหารความปลอดภัยสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า กลยุทธ์การบริหารความปลอดภัยสถานศึกษา ประกอบด้วย (1) การกำหนดแนวทางปฏิบัติเพื่อความปลอดภัย (2) การบริหารความเสี่ยง (3) การกำหนดแผนและมาตรฐานความปลอดภัย (4) การประเมินความปลอดภัย (5) นโยบายด้านความปลอดภัย และ (6) การป้องกันการเสียหาย และมีข้อเสนอในการสนับสนุนการบริหาร ความปลอดภัยของสถานศึกษา คือ 1) บุคลากรทางการศึกษาทุกคนควรมีจิตสำนึก และช่วยกันเป็นหูเป็นตาให้กับ สถานศึกษาเพื่อลดการสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น 2) ควรมีส่วนร่วมกันทุกภาคส่วนในการรักษาความปลอดภัย ในสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นบุคคลภายในสถานศึกษา ผู้ปกครองหรือชุมชนในพื้นที่ 3) ควรมีการประเมินผล องค์ประกอบกลยุทธ์การบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นประจำ แล้วนำผลการประเมินไปปรับปรุง แก้ไขมาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น 4) เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการป้องกัน ความปลอดภัยร่วมกับบุคลากรทุกภาคส่วนในสถานศึกษา 4) ชุมชนและผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วม ในนโยบายและมาตรการการรักษาความปลอดภัย 5) ผู้บริหารประเทศหรือผู้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ด้านการศึกษาต้องให้ความสำคัญในการสนับสนุน และกำหนดนโยบายด้านการศึกษาให้มีความต่อเนื่อง 6) เครือข่ายหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ควรมีส่วนร่วมและให้ความสำคัญในการดูแลความปลอดภัย ให้แก่นักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา 7) สถานศึกษาจัดระบบการรักษาความปลอดภัยของนักเรียน โดยการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ 8) สถานศึกษา ควรจัดให้มีแผนการป้องกันและการเคลื่อนย้ายกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน จัดให้มีป้ายคำเตือนเพื่อหลีกเลี่ยง การเกิดอุบัติเหตุ 9) สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการ โดยใช้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการ

มีส่วนร่วมในการหาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา และ 10) สถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนร่วมมือกันกำหนดมาตรการการรับ-ส่งนักเรียน

ธนัทวัฒน์ วรวัชรบรรชัย (2567) ดำเนินการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคิดเห็นต่อการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน ได้แก่ 1.1) ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน 1.2) การปฏิบัติเกี่ยวกับอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก 1.3) การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน 1.4) สภาพปัจจุบันของการปฏิบัติเกี่ยวกับการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ 1.5) การปฏิบัติเกี่ยวกับขอบข่ายความปลอดภัยในโรงเรียน 1.6) การปฏิบัติเกี่ยวกับภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ 1.7) การปฏิบัติเกี่ยวกับภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ 1.8) การปฏิบัติเกี่ยวกับภัยที่เกิดจากการละเมิดสิทธิ์ 1.9) การปฏิบัติเกี่ยวกับภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ ทุกข้อโดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน ประกอบด้วย การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม พบว่ารูปแบบการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนทุกองค์ประกอบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และความสามารถนำไปปฏิบัติได้ และสถานศึกษาควรมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้ 1) การป้องกัน โดยโรงเรียนสำรวจและจัดทำข้อมูลเด็กนักเรียน ประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารโรงเรียนและครูจัดทำแผนที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยในโรงเรียน 2) การปลุกฝัง โดยครูเป็นต้นแบบในการปลุกฝังสิ่งที่ถูกต้อง และสิ่งที่เป็นความดีในการที่นักเรียนจะได้ปฏิบัติตาม และ 3) การปราบปราม โดยโรงเรียนปฏิบัติตามมาตรการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ผู้บริหารและครูประจำชั้นดำเนินการในเบื้องต้นตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ และระเบียบของโรงเรียน ในกรณีที่ทราบเรื่อง และรายงานตามลำดับ

เปมิกา ไทยชัยภูมิ (2561) ดำเนินการศึกษาค้นคว้าในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน 3 ด้าน ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย การดูแลและปกป้องคุ้มครอง และการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย ผลการวิจัยพบว่า บทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของผู้ตอบแบบสอบถามโดยในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X=3.64$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการดูแลและปกป้องคุ้มครอง ($X=3.76$) รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ($X=3.75$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสอนเกี่ยวกับความปลอดภัย ($X=3.52$) ตามลำดับ

ก้องภพ ยี่หระ (2550) ศึกษาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 6 พบว่า พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารด้านการจูงใจและการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรม ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อแยกเป็นรายด้าน พบว่า 1) พฤติกรรมการบริหารด้านการจูงใจ ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน ตามลำดับ 2) พฤติกรรมการบริหารด้านการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานและการฝึกอบรมส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและการแก้ปัญหา และ 3) พฤติกรรมการบริหารด้านการควบคุม ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน และมีข้อเสนอแนวทางการพัฒนาพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารให้มีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1) ผู้บริหารควรพัฒนาการใช้ทักษะความเป็นผู้นำในสถานศึกษา โดยเฉพาะควรให้ครูมีอิสระในการแสดงความคิดเห็นต่องานสำคัญของโรงเรียน โดยกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน วัตถุประสงค์

ชัดเจน สร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญจำเป็นและเป็นหน้าที่ จัดสนับสนุนทรัพยากรอย่างเหมาะสมและเพียงพอ แต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินการที่มีความรู้ที่เหมาะสม ส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน

2) ผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ให้มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการส่งเสริมความร่วมมือโดยจัดกิจกรรมประสานงานระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก และ 3) ผู้บริหารพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหาร โดยตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2561) วิจัย เรื่อง การศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประกอบด้วย 1) นโยบายรัฐบาล กฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) มาตรฐานการศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) แนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) สภาพความร่วมมือของทุกภาคส่วนของสังคมในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) สภาพระบบกลไกและความร่วมมือในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6) กรอบความคิด หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้บุคคลมีวินัยของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีประกอบด้วยแนวคิดในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมกลุ่มแนวคิดทฤษฎีพัฒนาการทางความคิด 6 กลุ่ม ได้แก่ (1) ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของเพียเจต์ (Piaget) และทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) (2) กลุ่มแนวคิดจิตพิสัย (3) กลุ่มแนวคิดพฤติกรรมนิยม (4) กลุ่มแนวคิดจิตพฤติกรรมศาสตร์ (5) กลุ่มแนวคิดสังคมวิทยา และ (6) กลุ่มแนวคิดทางศาสนา

อดิสร ตีปานธรรม (2562) ศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน พร้อมข้อเสนอ คือ 1) ปัจจัยด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา ได้แก่ (1) การวางกฎเกณฑ์ให้ปลอดภัยจากอุบัติเหตุหรือการบาดเจ็บที่คาดไม่ถึง (2) มีการจัดสภาพแวดล้อมให้ปลอดภัย (3) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความปลอดภัย ให้ความรู้ด้านความปลอดภัย และ (4) มีการจัดการจราจรและป้ายบ่งชี้จราจรอย่างเห็นได้ชัด 2) ปัจจัยด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขอุบัติเหตุในสถานศึกษา ได้แก่ (1) สถานศึกษาควรจัดอบรมความรู้ให้กับนักเรียนทุกคนเกี่ยวกับภัยพิบัติจากไฟไหม้ (2) สถานศึกษาควรมีมาตรการในการป้องกันภัยพิบัติ (3) มีการจัดอบรมการดำเนินการเมื่อเกิดภัยพิบัติธรรมชาติ (4) ให้ความรู้ในการป้องกันดูแลตนเองก่อนและหลังเกิดเหตุ และ (5) กำหนดแนวทางการแก้ไขและแผนเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน 3) ปัจจัยด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านสังคม ได้แก่ (1) ครูและผู้บริหารจะต้องมีส่วนร่วมด้วยกัน โดยการดูแลเอาใจใส่ในนักเรียนและคอยสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน (2) นักเรียนช่วยกันสังเกตพฤติกรรมของเพื่อน พี่และน้อง (3) ควรมีการดำเนินงานในการดูแล ตรวจตรา/เฝ้าระวัง 4) การทำให้โรงเรียนกับครอบครัวได้มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน 5) การวางกฎเกณฑ์ให้ปลอดภัยจากบุคคล และ 4) ปัจจัยด้านมาตรการรักษาความปลอดภัยในสภาพอนามัยของนักเรียน ได้แก่ (1) มีมาตรการการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องสภาพอนามัยของเด็ก (2) ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลตนเองให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี (3) สถานศึกษาร่วมมือกับหน่วยงานสาธารณสุขของตำบล

หรือหน่วยงานโรงพยาบาลในการดูแลสุขภาพของนักเรียน (4) อบรมให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับโรคภัยต่าง ๆ และการดูแลตนเองเบื้องต้น และ (5) มีส่วนร่วมในการควบคุม ป้องกันโรคไม่ให้เกิดการระบาด และรูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา เป็นรูปแบบที่ดีสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ในสถานการณ์จริง โดย (1) ชุมชนควรจะมีส่วนร่วมในการจัดการด้านความปลอดภัยในนักเรียน (2) คนในชุมชนควรช่วยในเรื่องการเป็นหูเป็นตา สอดส่องดูแลในเรื่องต่าง ๆ (3) จัดตั้งกลุ่มความปลอดภัยในชุมชนและในสถานศึกษา (4) ช่วยกันสอนกันระวังความปลอดภัยให้กับเด็ก และ (5) ช่วยกันระวังความปลอดภัยจากคนในชุมชน

เตชินท์พัฒน์ โชติวัชรนันท์ (2567) นวัตกรรมและความปลอดภัยของสถานศึกษาในยุคดิจิทัล พบว่า ความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้และความสุขของนักเรียน นวัตกรรมด้านความปลอดภัยที่นิยมใช้ ได้แก่ ระบบ IoT เช่น เซอร์สแกนสิ่งผิดปกติ Video Door Phone ระบบประตูดิจิทัล และระบบรักษาความปลอดภัยขั้นสูง ทั้งนี้ การดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา มี 3 ด้านหลัก คือ ความปลอดภัย สุขอนามัย และสภาพแวดล้อม ในการทำงาน พร้อมมีมาตรการป้องกันและแก้ไขใน 6 ด้าน ได้แก่ อุบัติเหตุในสถานศึกษา ภัยธรรมชาติ ปัญหาทางสังคม สุขภาพอนามัย สัตว์มีพิษ และเหตุการณ์ความไม่สงบ เป็นไปตามหลัก 3 ป. ได้แก่ ป้องกัน ปลุกฝัง และปราบปราม เป็นมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา มุ่งเน้นให้เกิดความปลอดภัยต่อนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา และไม่ให้เกิดเหตุการณ์นั้นซ้ำอีก เพื่อสร้างความมั่นใจ และความเชื่อมั่น ให้แก่นักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไป โดยการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาตามรูปแบบของ ICBA MODEL คือการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา เช่น การกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา การอบรมความปลอดภัยในสถานศึกษาและการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษา การสำรวจและตรวจสอบความปลอดภัยในสถานศึกษา กิจกรรมอบรมป้องกันและระงับอัคคีภัยในสถานศึกษา กิจกรรมการตรวจสอบและซ่อมบำรุงระบบไฟฟ้า กิจกรรมมาตรการความปลอดภัยเกี่ยวกับสารเคมี

ศตวรรษ ถวิลคำ (2566) ดำเนินการศึกษากิจการความปลอดภัยในโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายที่ 42 - 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1) การจัดการความปลอดภัยโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามรูปแบบศาสนาของโรงเรียนแตกต่างกัน 3) แนวทางการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน ดังนี้ 3.1) ด้านอาคารสถานที่มีการปลุกฝังให้ทุกคนในโรงเรียนมีจิตสำนึกในการดูแลอาคารสถานที่ 3.2) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัย มีการประชุมและประสานขอความร่วมมือกับเกษตรกรในการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศร่วมกันรวมถึงการคัดแยกขยะอย่างถูกวิธี 3.3) ด้านการให้บริการความปลอดภัยมีการดำเนินกิจกรรมการอบรมลดอุบัติเหตุโดยการแจกหมวกนิรภัยให้นักเรียน 3.4) ด้านหลักสูตรความปลอดภัยได้ดำเนินการจัดทำหลักสูตรด้านความปลอดภัยรอบด้าน 3.5) ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัยในสุขอนามัยนักเรียน ได้จัดทำแนวทางการป้องกันควบคุมโรคติดต่อในโรงเรียน เพื่อให้ครูและนักเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจ

สุชาติ เกตุแก้ว (2566) ได้ศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยตามหลักปาณิณธรรม โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีที่บราษณ์บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรีเขต 1 พบว่าแนวทางการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยทั้ง 3 ด้าน คือ 1) ด้านการป้องกัน ในการประเมิน อาจใช้ข้อมูลเชิงสถิติเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาในช่วงเวลาที่กำหนดเพื่อประมาณความเสี่ยงที่จะเกิดเหตุอันตราย การประเมินยังอาจพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ เช่น โครงสร้างของสถานศึกษา การจัดการความปลอดภัย และ

การฝึกอบรมเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ 2) ปลุกฝัง คือการจัดลำดับความรุนแรงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและรวดเร็ว ซึ่งมีความสำคัญเป็นพิเศษในสถานการณ์ฉุกเฉินที่ต้องการการแก้ไขทันที คือการเสริมสร้างทักษะและสมรรถนะในด้านความปลอดภัยสำหรับสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้โรงเรียนมีความพร้อมและสามารถจัดการกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพและ 3) ปราบปราม การฟื้นฟูและช่วยเหลือในด้านความปลอดภัยสำหรับสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญ เพื่อให้สถานศึกษากลับมาทำงานได้โดยปลอดภัยหลังจากเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินหรืออุบัติเหตุการฟื้นฟูและช่วยเหลือความปลอดภัยของสถานศึกษา และการดำเนินการขั้นตอนของกฎในสถานศึกษาเพื่อความปลอดภัยมักจะเป็นกระบวนการที่เน้นไปที่การใช้กฎและข้อบังคับเพื่อให้สถานศึกษาปลอดภัยและป้องกันอันตราย การใช้กฎและข้อบังคับในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น การออกแบบและทดสอบแผนการอพยพหรือแผนการฟื้นฟูหลังจากภัยพิบัติการดำเนินการขั้นตอนของกฎในสถานศึกษามีความสำคัญอย่างมากในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยและมั่นใจให้กับนักเรียนและบุคลากร

สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 (2566) ได้ดำเนินโครงการวิจัยการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่รับผิดชอบของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2 มีข้อเสนอแนวทางการจัดการศึกษา ได้แก่ 1) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) หน่วยงานต้นสังกัดควรให้ความสำคัญกับนโยบายสถานศึกษาปลอดภัย โดยเฉพาะการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้สถานศึกษาอย่างเหมาะสมและพอเพียงเพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป 2) ด้านกระบวนการ (Process) สถานศึกษาควรสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ให้เกิดความตระหนัก รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรภายในสถานศึกษาสามารถนำผลการนิเทศ กำกับ และติดตามประเมินผล ผลสำรวจ ปัญหา และปัจจัยที่มีผลกระทบไปใช้ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาตลอดจนกำหนดแผนการขับเคลื่อนและดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษาให้เกิดผลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น 3) ด้านผลการดำเนินการ (Output) สถานศึกษาต้องมีการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบอย่าง (Best Practice) ให้สถานศึกษาอื่นนำไปปรับใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรม และควรส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถเผยแพร่องค์ความรู้และประสบการณ์ในการรักษาความปลอดภัยต่อผู้อื่นได้อย่างชัดเจน และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อำนาจ เหลื่อน้อย (2568) ได้ศึกษานวัตกรรมการบริหารจัดการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การป้องกัน คุ่มครอง ดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษา มีแนวทางในการแก้ปัญหา 7 ขั้นตอน (SECURED) คือ 1) ประเมินปัจจัยเสี่ยง (S: See Risk factor) 2) ส่งเสริมการจัดทำแผนบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา (E: Encourage to create a safety management plan) 3) สร้างการมีส่วนร่วม และภาคีเครือข่าย (C: Create participation) 4) สร้างความเข้าใจ และการรับรู้ (U: Understanding) 5) แก้ไขปัญหาความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา (R: Resolve problem) 6) ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย (E: Enforced according to relevant laws) และ 7) ติดตาม และ ประเมินผล (D: Do an evaluation)

พชฎ นรสิงห์ และ สิริธัญญา โกษะ (2567) ศึกษาการดำเนินงานด้านการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา และเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการความปลอดภัย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยโดยมีการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยมีกระบวนการในการบริหารจัดการความปลอดภัยประกอบด้วย การกำหนดนโยบายและจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา

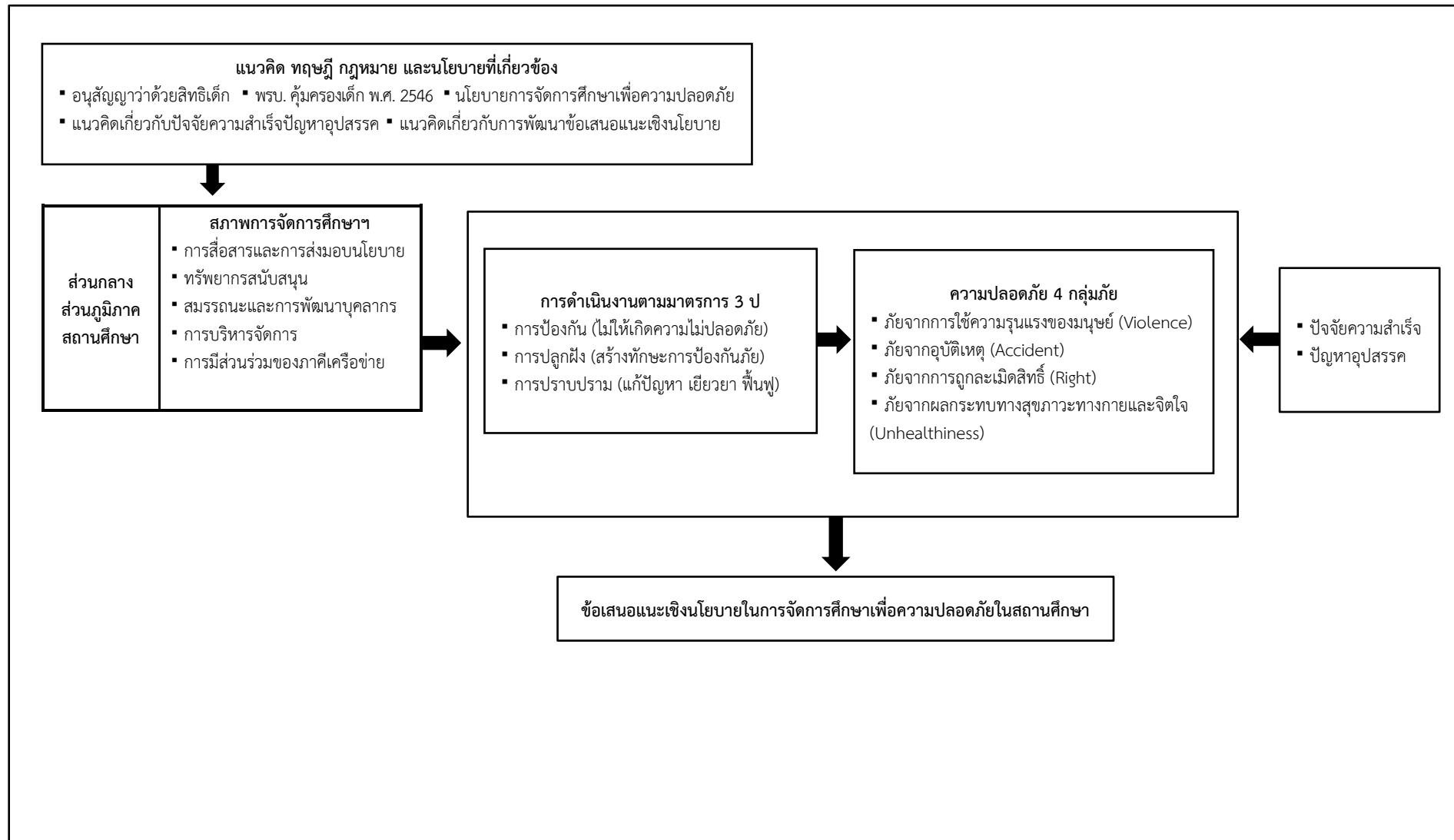
การประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยและจัดลำดับความเสี่ยง การวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินการตามข้อบ่งชี้ความปลอดภัย และการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดและทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดการด้านความปลอดภัยของโรงเรียนคือ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน โรงเรียนให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ วางแผน ร่วมดำเนินงาน และร่วมกำกับและติดตามผลการดำเนินงาน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา สรุปได้ว่า ประเด็นที่เกี่ยวข้องและส่งผลกระทบต่อสภาพการจัดการศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย การดำเนินงานด้านนโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ด้านหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผล และด้านเครือข่ายการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภายนอก ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดประเด็นการศึกษาตามประเด็นที่ค้นพบดังกล่าว

10. กรอบแนวคิดการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎี ความหมาย เป้าหมาย หลักการ นโยบาย งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผลการดำเนินงานที่ผ่านมา สามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่เป็นกระบวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และ 2) ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อ 3) การดำเนินงานตามมาตรการ 3 ปี และนำไปสู่ผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ประกอบด้วยความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ทั้งนี้ สารสนเทศจากวัตถุประสงค์ทั้ง 3 ข้อ จะเป็นตัวกำหนดนโยบายและนำไปสู่ 4) การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ซึ่งเป็นเป้าหมายสุดท้ายของงานวิจัย แสดงได้ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ใช้การวิจัยแบบผสม โดยการเก็บข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ มีวิธีการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ส่วนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ส่วนที่ 3 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ในแต่ละระยะมีรายละเอียดการดำเนินงานดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

การวิจัยในส่วนนี้เป็นการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา และวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 คือ เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จากการศึกษาและวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และใช้ข้อมูลเชิงปริมาณในการอธิบายภาพกว้างของสภาพ การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา และเพื่อให้การศึกษาสภาพการจัดการศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ครอบคลุมการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วยประเด็นหลักสำคัญคือ การสื่อสารและการส่งมอบนโยบาย ทรัพยากรสนับสนุน สมรรถนะและการพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงกำหนดขอบเขตการศึกษาแบ่งออกได้เป็น 9 ประเด็น ได้แก่ 1) นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ 2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) สื่อการเรียนการสอน 5) การดูแลให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน 6) การพัฒนาบุคลากร 7) การบริหารจัดการ 8) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล และ 9) เครือข่ายและการมีส่วนร่วม

แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การดำเนินการการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

1) แหล่งข้อมูลเอกสาร โดยการศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร หลักฐาน รายงานต่าง ๆ ของหน่วยงาน ที่จัดการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย ส่วนกลาง และหน่วยงานต้นสังกัด ประกอบด้วย หน่วยงานหลักที่จัดการศึกษา ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (สนศ. กทม.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สกล.) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.) และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ และหน่วยงานภาคเอกชน องค์กรอิสระ และมูลนิธิ

2) แหล่งข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่

2.1) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นผู้บริหารหรือผู้แทนหน่วยงานที่จัดการศึกษาในระดับภูมิภาค และผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในระดับสถานศึกษา ในการสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม ประกอบด้วย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (ศธจ.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สพป.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด (สกร. ประจำจังหวัด) สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด (สอจ.) สำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร (สนศ.กทม.) และสถานศึกษาในสังกัด สพฐ. สช. สอศ. บข.ตชด. สนศ.กทม. สกร. สส. และ อว. (โรงเรียนสาธิต) ครอบคลุมพื้นที่ 4 ภูมิภาค และกรุงเทพมหานคร และสถานศึกษาทุกขนาด (เล็ก กลาง ใหญ่ ใหญ่พิเศษ) รวมจำนวนทั้งสิ้น 25 แห่ง รายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 กลุ่มตัวอย่างหน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาของการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ภูมิภาค	จังหวัด	หน่วยงาน ระดับ ภูมิภาค	สพฐ.		สช.	สอศ.	สกร.	บข. ตชด.	อว.	อปท./ กทม.	รวม สถานศึกษา	รวม
			สพป.	สพม.								
ภาคเหนือ	ลำปาง	ศธจ.	เล็ก	-	ใหญ่	ใหญ่ พิเศษ	-	-	กลาง	-	4	5
ภาคกลาง	นครนายก	ทม./สกร.	เล็ก	-	-	-	สกร. เมือง	-	-	กลาง	3	5
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	สกลนคร	สพม.	กลาง	ใหญ่ พิเศษ	-	-	-	กลาง	กลาง	-	4	5
ภาคใต้	ตรัง	สพป.	ใหญ่	-	กลาง	-	สกร. เมือง	-	-	กลาง	4	5
กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	กรุงเทพฯ/ สมุทรสาคร	สนศ.กทม./ สอจ.	-	เล็ก	-	กลาง	-	-	-	ใหญ่	3	5
รวม		7	4	2	2	2	2	1	2	3	18	25

2.2) ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา ครอบคลุมพื้นที่ 4 ภูมิภาคและกรุงเทพมหานคร สังกัด สพฐ. สช. สอศ. บข.ตชด. สนศ.กทม. สกร. สส. และ อว. (โรงเรียนสาธิต) และสถานศึกษาทุกขนาด (เล็ก กลาง ใหญ่ ใหญ่พิเศษ) ในการตอบแบบสอบถามการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา (รายละเอียดกล่าวไว้ในระยะที่ 2 และในตารางที่ 3.2)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในส่วนนี้จัดทำขึ้นโดยรอบการพัฒนาเครื่องมือได้จากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนวทางการดำเนินงานตามมาตรการ 3 ป ของกระทรวงศึกษาธิการ และแนวทางการดำเนินงาน มาตรฐานของหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา และจัดทำเครื่องมือจำนวน 3 ชุด ดังนี้

1) แบบบันทึกข้อมูล จำนวน 1 ฉบับ ได้แก่ แบบบันทึกการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย ส่วนกลาง และหน่วยงานต้นสังกัด ในประเด็นการกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาตามขอบเขตการดำเนินการในปี พ.ศ. 2563-2567

2) แบบสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มผู้บริหาร/ผู้แทนหน่วยงานระดับภูมิภาค และสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหาร ศึกษาธิการก์ ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย

ในสถานศึกษา ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) จำนวน 2 ฉบับ จำแนกตามระดับหน่วยงาน 2 ระดับ ได้แก่ หน่วยงานระดับภูมิภาค และระดับสถานศึกษา โดยประเด็นข้อคำถามทั้งสองฉบับ ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ประเด็นคำถามเกี่ยวกับสภาพ ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขของการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา 9 ประเด็น ได้แก่ (1) นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ (2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (3) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (4) สื่อการเรียนการสอน (5) การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน (6) การพัฒนาบุคลากร (7) การบริหารจัดการ (8) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล และ (9) เครือข่ายและการมีส่วนร่วม และส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

3) แบบสอบถามการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จำนวน 2 ฉบับ ประกอบด้วย แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร และแบบสอบถามสำหรับครู โดยแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist Questionnaire) มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และคำถามปลายเปิด ตอนที่ 2 การดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (รายละเอียดปรากฏในเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนที่ 2)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

(1) แบบสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาและด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มและวัตถุประสงค์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่ามากกว่า 0.50 ในทุกข้อคำถาม ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ทั้งหมด แสดงถึงความสอดคล้องที่ยอมรับได้ในการนำข้อคำถามไปใช้ ทั้งนี้ ได้ดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาของคำถามตามข้อเสนอในการปรับปรุงข้อคำถามของผู้ทรงคุณวุฒิให้มีความสมบูรณ์ในการนำไปใช้

(2) แบบสอบถามการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาสำหรับผู้บริหารและครู ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

(2.1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านบริหารการศึกษาและด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่ามากกว่า 0.50 ในทุกข้อคำถาม ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ทั้งหมด แสดงถึงความสอดคล้องที่ยอมรับได้ในการนำข้อคำถามไปใช้ ทั้งนี้ได้ดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาของคำถามตามข้อเสนอในการปรับปรุงข้อคำถามของผู้ทรงคุณวุฒิให้มีความสมบูรณ์ในการนำไปใช้

(2.2) ผลการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง (Tryout) ผู้บริหาร/ครูที่กำกับดูแลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา รวมทั้งสิ้นจำนวน 100 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ในตอนที่ 2 การดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยเกณฑ์พิจารณาค่าความเที่ยงสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดคือ 0.50 และตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับคำถามโดยรวม โดยเกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดคือ 0.20

(ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) แบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.992 และ 0.990 ตามลำดับ และค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ซึ่งทุกประเด็นถือว่าอยู่ในระดับใช้ได้ดี และอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (รายละเอียดปรากฏในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนที่ 2 ตารางที่ 3.3)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ตามแหล่งข้อมูล ดังนี้

1) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร รายงานด้วยการสืบค้นและศึกษานโยบาย มาตรการ/แนวทางการดำเนินงาน รายงานผลการดำเนินงานประจำปีของหน่วยงานในระดับนโยบาย/ส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด ในช่วงปี พ.ศ. 2563 – 2567 และผู้ขอรับการประเมินดำเนินการศึกษาวิเคราะห์สังเคราะห์สภาพการดำเนินงาน ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

2.1) เลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นแหล่งข้อมูลหน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนด จำแนกตามภูมิภาค สังกัด และขนาดของสถานศึกษา

2.2) จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์และดำเนินการติดต่อประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มถึงหัวหน้าส่วนของหน่วยงานและสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง ในการดำเนินการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้แทนของหน่วยงาน

2.3) ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล (Site visit) ด้วยการสัมภาษณ์รายบุคคล (Individual Interview)/สัมภาษณ์แบบกลุ่ม (Group Interview) กับผู้บริหาร ศึกษาพิเศษ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ที่ดูแลรับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

3.1) กำหนดขนาดและสุ่มกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายที่กำหนดจำแนกตามภูมิภาค สังกัด และขนาดของสถานศึกษา

3.2) จัดทำจดหมายขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามการวิจัยติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยให้ผู้บริหารและผู้แทนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน

3.3) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล และประมวลผลข้อมูลการตอบกลับของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลจากการดำเนินงาน และสรุปผลตามประเด็นการศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข

2) การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ส่วนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

การวิจัยระยะนี้เป็นวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 คือ การศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยยึดหลักตามมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา 3 ป ได้แก่ การป้องกัน การปลุกฝัง และการปราบปราม และขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ได้แก่ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) และจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบนิยามของเครื่องมือในประเด็นที่ต้องการจะศึกษาออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1) การศึกษาผลการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยยึดหลักตามมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา 3 ป ได้แก่ การป้องกัน หมายถึง การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา อุปสรรค หรือความไม่ปลอดภัย ต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยการสร้างมาตรการป้องกันจากปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นทั้งในและนอกสถานศึกษา การปลุกฝัง หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติที่ดี และการสร้างเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดทักษะในการป้องกันภัยแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และ การปราบปราม หมายถึง การดำเนินการจัดการแก้ปัญหา การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟู และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย

2) การศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย คือ ภัยที่เกิดจากความรุนแรงของมนุษย์ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และ ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ (Unhealthiness)

3) การศึกษาระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ประกอบด้วย (1) ภัยที่เกิดจากความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ได้แก่ การคุกคาม/การล่วงละเมิด/คำประเวณี/แสวงหาประโยชน์ทางเพศ การล่อลวงและการลักพาตัว การทะเลาะวิวาท การกลั่นแกล้งรังแก การชุมนุมประท้วงและก่อจลาจล การก่อวินาศกรรม การกระเบิด สารเคมีและวัตถุอันตราย ความรุนแรงระหว่างครูและนักเรียน ความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว และการละเมิดชื่อเสียง/ความเป็นส่วนตัว/ดูหมิ่น (2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) ได้แก่ ภัยพิบัติ/ภัยธรรมชาติ ภัยจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (อาคาร สิ่งก่อสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวก สนามเด็กเล่น สนามกีฬา เครื่องใช้ไฟฟ้า บันได รั้ว ประตู สระน้ำ/บ่อน้ำ สถานที่ตั้งของโรงเรียน) ภัยจากยานพาหนะ/การเดินทาง/รถโรงเรียน ภัยจากการจัดกิจกรรม/เล่นกีฬา/การทำงาน การเล่นต่อสู้/หยอกล้อ และภัยจากเครื่องมือ/อุปกรณ์/ของเล่น/ตุ๊กตาตุ้ม/แท่งก้นน้ำ/โต๊ะ/เก้าอี้ (3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) ได้แก่ การถูกปล่อยปละละเลย/ทอดทิ้ง การคุกคามทางเพศ และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม/โรงเรียน และ (4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) ได้แก่ ความไม่ปกติของสุขภาพร่างกาย ภาวะจิตเวช ติดเกม ยาเสพติด โรคระบาดในมนุษย์ ภัยไซเบอร์ การพนัน สื่อ วิทยุ โทรทัศน์หนังสือพิมพ์และแหล่งอื่น มลภาวะเป็นพิษ (ความร้อน แสงสว่าง เสียง อากาศ สภาพแวดล้อม) โรคระบาดในสัตว์ ภาวะทุพโภชนาการ/สุขอนามัย และเสื้อผ้า/เครื่องแบบ

แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การดำเนินการศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

ประชากร ได้แก่ สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัด กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (โรงเรียนสาธิต) และสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 56,111 โรง จำแนกเป็นภาคเหนือ จำนวน 11,515 โรง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมจำนวน 23,555 โรง ภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน 12,488 โรง ภาคใต้ จำนวน 8,103 โรง และกรุงเทพมหานคร จำนวน 437 โรง (ศูนย์ข้อมูลการศึกษากรุงเทพมหานคร, 2566 อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567ก)

กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดจำนวนร้อยละ 2 ของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งหมด ใช้การโดยสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) มีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มสถานศึกษาในแต่ละภูมิภาค 4 ภูมิภาค คือ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและภาคตะวันออก ภาคใต้ และกรุงเทพมหานคร กระจายครอบคลุมทุกจังหวัดในแต่ละภูมิภาค ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 1,139 โรง จำแนกตามภูมิภาค ดังนี้

- ภาคเหนือ จำนวน 234 โรง
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 475 โรง
- ภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน 255 โรง
- ภาคใต้ จำนวน 166 โรง
- กรุงเทพมหานคร จำนวน 9 โรง

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มสถานศึกษาในแต่ละจังหวัด ด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) โดยใช้สังกัด และขนาดของสถานศึกษาโดยการกำหนดขนาดของสถานศึกษาจำแนกตามเกณฑ์ของที่ประชุมคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ครั้งที่ 5/2567 เมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2567 โดยกำหนดเป็น 4 ขนาด ดังนี้

ขนาดเล็ก	จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 119 คน ลงมา
ขนาดกลาง	จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 120-719 คน
ขนาดใหญ่	จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 720-1679 คน
ขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,680 คน ขึ้นไป

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญของสถานศึกษาแต่ละแห่งแบบเฉพาะเจาะจงด้วยการสุ่มอย่างง่าย สถานศึกษาละ 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครู จำนวน 1 คน และนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นสุดท้ายของสถานศึกษา จำนวน 3 คน ได้ตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 5,695 คน จำแนกตามภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ จำนวน 1,170 คน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 2,375 คน ภาคกลางและภาคตะวันออก จำนวน 1,275 คน ภาคใต้ จำนวน 830 คน และกรุงเทพมหานคร จำนวน 45 คน

แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีการคำนวณจำแนกรายสังกัด ดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิภาคและสังกัด

[illegible]

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา กรอบนิยามของเครื่องมือ พัฒนาจากผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วยแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ 2) แบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน จำนวน 1 ฉบับ และ 3) แบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ แต่ละฉบับมีรายละเอียด ดังนี้

1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาและแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist Questionnaire) มาตรฐานค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) แบ่งออกเป็น 3 ตอน แต่ละตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และคำถามปลายเปิด ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปของสถานศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา/ครู

ตอนที่ 2 การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยในตอนนี้แบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นที่ 1 สภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นข้อความให้ผู้ตอบแสดงระดับพฤติกรรมแบบมาตรฐานค่า ประเด็นที่ 2 การดำเนินการตามมาตรการ 3 ป (ป้องกัน ปกป้อง ปราม) ในสถานศึกษา เป็นข้อความให้ผู้ตอบแสดงระดับพฤติกรรมแบบมาตรฐานค่า และประเด็นที่ 3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย เป็นข้อความให้ผู้ตอบแสดงระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จของการดำเนินการ โดยความรู้ความเข้าใจ หมายถึง การรับรู้ข้อมูลที่เคยมีประสบการณ์หรือเคยพบเจอและสามารถอธิบายได้ เปรียบเทียบในเรื่องนั้นได้ว่าเป็นเหตุเป็นผล และสามารถนำความรู้ความเข้าใจนั้นไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ ซึ่งความรู้ความเข้าใจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน โดยความเข้าใจที่ถูกต้องจะช่วยให้เกิดการดำเนินการที่สอดคล้องกับเป้าหมาย และสามารถบรรลุผลลัพธ์ด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2567ค) และ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อระบุปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการดำเนินงาน (รายละเอียดในภาคผนวก ค)

2) แบบสอบถามสำหรับนักเรียน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist Questionnaire) มาตรฐานค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และคำถามปลายเปิด (Open Ended Question) แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และคำถามปลายเปิด ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตรฐานค่า เป็นข้อความให้ผู้ตอบระบุระดับอันตรายที่พบเจอในโรงเรียนและระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย และตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด

โดยแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและกำหนดเกณฑ์การความหมายของผลการศึกษา ดังนี้

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง ระดับความคิดเห็น/พฤติกรรม ในระดับมากที่สุดหรือเป็นประจำสม่ำเสมอ
- 4 หมายถึง ระดับความคิดเห็น/พฤติกรรม ในระดับมากหรือบ่อยครั้งแต่ไม่ประจำ
- 3 หมายถึง ระดับความคิดเห็น/พฤติกรรม ในระดับปานกลางหรือเป็นครั้งคราว
- 2 หมายถึง ระดับความคิดเห็น/พฤติกรรม ในระดับน้อยหรือนาน ๆ ครั้ง
- 1 หมายถึง ระดับความคิดเห็น/พฤติกรรม ในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มีการปฏิบัติเลย

เกณฑ์การแปลความหมาย ของค่าเฉลี่ย จากแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยที่ได้จากแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ใช้หลักของการแบ่งระดับแบบช่วงเท่ากัน (Equal intervals) โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 4.21-5.00 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจ/ผลสำเร็จ/อันตราย/ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระดับมากที่สุด
- 3.41-4.20 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจ/ผลสำเร็จ/อันตราย/ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระดับมาก
- 2.61-3.40 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจ/ผลสำเร็จ/อันตราย/ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระดับปานกลาง
- 1.81-2.60 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจ/ผลสำเร็จ/อันตราย/ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระดับน้อย
- 1.00-1.80 หมายถึง มีความรู้ความเข้าใจ/ผลสำเร็จ/อันตราย/ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือแบบสอบถามการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ทั้ง 3 ฉบับ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

(1) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาและด้านการวัดและประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 คน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) มีค่ามากกว่า 0.50 ในทุกข้อคำถาม ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ทั้งหมด แสดงถึงความสอดคล้องที่ยอมรับได้ในการนำข้อคำถามไปใช้ ทั้งนี้ได้ดำเนินการปรับปรุงเนื้อหาของคำถามตามข้อเสนอในการปรับปรุงข้อคำถามของผู้ทรงคุณวุฒิให้มีความสมบูรณ์ในการนำไปใช้ (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ข)

(2) ผลการทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง (Tryout) ผู้บริหาร/ครูที่กำลังดูแลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา และนักเรียนรวมทั้งสิ้นจำนวน 150 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยเกณฑ์พิจารณาค่าความเที่ยงสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดคือ 0.50 และตรวจสอบคุณภาพด้านอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามกับค่าเฉลี่ยรวม โดยเกณฑ์การพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนดคือ 0.20 (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2556) แบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ มีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.992, 0.981 และ 0.990 ตามลำดับ และค่าอำนาจจำแนกมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ซึ่งทุกประเด็นถือว่าอยู่ในระดับใช้ได้ และอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ รายละเอียดแสดงในตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงผลการทดลองใช้แบบสอบถาม 3 ฉบับ

แบบสอบถาม สำหรับ	เนื้อหาของกลุ่มข้อคำถาม	จำนวน ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก			ค่าความเที่ยง /ความเชื่อมั่น
			ต่ำสุด	สูงสุด	ค่ามัธยฐาน	
ผู้บริหาร (50 คน)	1. การดำเนินการด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย	39	0.432	0.853	0.539	0.977
	2. การดำเนินการตามมาตรการ 3 ป	72	0.341	0.871	0.612	0.984
	3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	82	0.259	0.868	0.821	0.927
	รวม 3 ด้าน	193				0.992
ครูผู้สอน (50 คน)	1. การดำเนินการด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย	39	0.547	0.760	0.677	0.972
	2. การดำเนินการตามมาตรการ 3 ป	72	0.497	0.686	0.686	0.985
	3. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	82	0.521	0.804	0.721	0.989
	รวม 3 ด้าน	193				0.990
นักเรียน (50 คน)	ข้อมูลเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา	82	0.200	0.845	0.665	0.981

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม มีรายละเอียดการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ดำเนินการกำหนดขนาดและสุ่มกลุ่มตัวอย่างสถานศึกษากลุ่มเป้าหมายที่กำหนดจำแนกตามภูมิภาค สังกัด และขนาดของสถานศึกษา
- 2) จัดทำจดหมายขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามการวิจัยติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยให้ผู้บริหารและผู้แทนเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถามผู้บริหารสถานศึกษา และแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอน
- 3) ดำเนินการรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล และประมวลผลข้อมูลการตอบกลับของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ผลการศึกษาศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 รูปแบบ ได้แก่

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
- 2) การวิเคราะห์สถิติอนุมาน (inferential statistics) และการวิเคราะห์สถิติทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ได้แก่ สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

ส่วนที่ 3 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

การวิจัยในระยะนี้ ดำเนินการตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) เครื่องมือและกลไกสนับสนุนจากภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ 2) บทบาทและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับสถานศึกษารวมทั้งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 3) การจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

แหล่งข้อมูล/ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

การดำเนินการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

1) ข้อค้นพบจากข้อมูลผลการวิจัยในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 โดยการสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ ข้อมูลสภาพการจัดการศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข รวมถึงผลการศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามแนวทางการดำเนินงาน ป้องกัน ปูกัน ผัง และปราบปราม ครอบคลุมขอบเขตความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย

2) ข้อมูลข้อเสนอแนะจากการสังเคราะห์เอกสารและรายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยใช้แบบบันทึกข้อมูลข้อค้นพบสำหรับจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ตัวอย่างแบบบันทึกข้อมูล

แหล่งข้อมูล	ข้อค้นพบ
1. ข้อมูลสภาพ... ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข	
2. ข้อเสนอแนะจากแบบสอบถาม...	
3. ข้อมูลข้อเสนอแนะเอกสารงานวิจัย...	

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการการเก็บรวบรวมข้อมูลในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ดำเนินการใน 2 ส่วน ดังนี้

1) เก็บรวบรวมข้อมูลผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 ตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ข้อที่ 2 และข้อที่ 3 ประกอบด้วย สภาพการจัดการศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไข และผลการศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา และวิเคราะห์ระบุข้อค้นพบสำหรับการยกร่างข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

2) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร และการสังเคราะห์รายงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับข้อค้นพบสำคัญ ปัจจัยส่งเสริม ปัจจัยอุปสรรค และข้อเสนอแนะที่ปรากฏในเอกสาร

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยดำเนินการการจัดหมวดหมู่ข้อมูล และการสังเคราะห์ประเด็นสำคัญ ดีความและสร้างข้อสรุป เพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่ดี จากนั้นนำผลการวิเคราะห์มาสังเคราะห์เป็นประเด็นเชิงนโยบาย และพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายใน 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) เครื่องมือและกลไกสนับสนุนจากภาครัฐ 2) บทบาทและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ ระดับสถานศึกษา รวมทั้งผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 3) การจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน ความสอดคล้องกับบริบท และผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่อการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

จากการดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ส่วนตามวัตถุประสงค์การวิจัย สามารถสรุปเป็นกรอบการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวิจัยและประเมินผล (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก ง) โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 กรอบการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์/ประเด็นการติดตามฯ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา			
สภาพการจัดการศึกษาตามมาตรการ 3 ป (การป้องกัน การปลูกฝัง การปราบปราม) ครอบคลุม 9 ประเด็น ได้แก่ 1) นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ 2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) สื่อการเรียนการสอน 5) การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน 6) การพัฒนาบุคลากร 7) การบริหารจัดการ 8) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล และ 9) เครือข่ายและการมีส่วนร่วม	1) เอกสารรายงาน ของหน่วยงานที่จัดการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับนโยบาย/ส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด ได้แก่ ศธ. สพฐ. สอศ. สช. สกร. อว. มท. (สธ. บก.ตชด.) กทม. สธ. และ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนอื่น ๆ 2) ผู้บริหารหรือผู้แทนหน่วยงานที่จัดการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับภูมิภาค และสถานศึกษา สังกัด สป.ศธ. สพฐ. สอศ. สช. สกร. อว. (โรงเรียนสาธิต) อปท. บข.ตชด. และ สนศ.กทม. 3) ผู้บริหารและครูในสถานศึกษา สังกัด สพฐ. สอศ. สช. สกร. อว. (โรงเรียนสาธิต) อปท. บข.ตชด. และ สนศ.กทม.	1) แบบบันทึกข้อมูล 2) แบบสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม 3) แบบสอบถาม	1) วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา			
1) ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข ตามมาตรการ 3 ป ได้(การป้องกัน การปลูกฝัง การปราบปราม) ครอบคลุม 9 ประเด็น ได้แก่ 1) นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ 2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 4) สื่อการเรียนการสอน 5) การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน 6) การพัฒนาบุคลากร 7) การบริหารจัดการ 8) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล และ 9) เครือข่ายและการมีส่วนร่วม	ผู้บริหารหรือผู้แทนหน่วยงานที่จัดการศึกษาระดับภูมิภาค และสถานศึกษา สังกัด สป.ศธ. สพฐ. สอศ. สช. สกร. อว. (โรงเรียนสาธิต) อปท. บข.ตชด. และ สนศ.กทม.	แบบสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม	วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา			
1) ผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาตาม มาตรการ 3 ป (การป้องกัน การปลูกฝัง การปราบปราม) ครอบคลุม ความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ได้แก่	1) ผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูผู้สอน 3) นักเรียน	1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร 2) แบบสอบถามสำหรับครู 3) แบบสอบถามสำหรับนักเรียน	1) สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ค่าความถี่ ร้อยละ

ตารางที่ 3.4 กรอบการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา (ต่อ)

วัตถุประสงค์/ประเด็นการติดตามฯ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
(1) ภัยที่เกิดจากความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) - การคุกคาม/การล่วงละเมิด/คำประณาม/แสวงหาประโยชน์ทางเพศ - การล่อลวงและการลักพาตัว - การทะเลาะวิวาท - การกลั่นแกล้งรังแก - การชุมนุมประท้วงและก่อจลาจล - การก่อวินาศกรรม - การระเบิด - สารเคมีและวัตถุอันตราย - ความรุนแรงระหว่างครูและนักเรียน - ความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว - การละเมิดชื่อเสียง/ความเป็นส่วนตัว/ดูหมิ่น (2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) - ภัยพิบัติ/ภัยธรรมชาติ - ภัยจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ (อาคาร สิ่งก่อสร้าง สิ่งอำนวยความสะดวก สนามเด็กเล่น สนามกีฬา เครื่องใช้ไฟฟ้า บันได รั้ว ประตู สระน้ำ/บ่อน้ำ สถานที่ตั้งของโรงเรียน) - ภัยจากยานพาหนะ การเดินทาง รถโรงเรียน - ภัยจากการจัดกิจกรรม เล่นกีฬา การทำงาน - การเล่นต่อสู้ หยอกล้อ - ภัยจากเครื่องมือ อุปกรณ์ ของเล่น ต้นไม้ ด้วง กิ้งก่า ไม้เตี้ย/เก้าอี้ (3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) - การถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง - การคุกคามทางเพศ - การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม/โรงเรียน	ในสถานศึกษาสังกัด สพม. สพป. สข. สอศ. สกร. อปท. บข.ตชด. อว. (โรงเรียนสาธิต) และ กทม.		ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติอนุมาน (inferential statistics) สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA)

ตารางที่ 3.4 กรอบการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา (ต่อ)

วัตถุประสงค์/ประเด็นการติดตามฯ	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
(4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) - ความไม่ปกติของสุขภาพร่างกาย - ภาวะจิตเวช - ติดเกม - ยาเสพติด - โรคระบาดในมนุษย์ - ภัยไซเบอร์ - การพนัน - สื่อ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และแหล่งอื่น - มลภาวะเป็นพิษ (ความร้อน แสงสว่าง เสียง อากาศสภาพแวดล้อม) - โรคระบาดในสัตว์ - ภาวะทุพโภชนาการ สุขอนามัย - เสื้อผ้า เครื่องแบบ			
4. เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา			
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) เครื่องมือและกลไกสนับสนุนจากภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ 2) บทบาทและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ และระดับสถานศึกษารวมทั้งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 3) การจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา	1) ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1, 2 และ 3 2) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	แบบบันทึกข้อมูล	1) วิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ที่มา: ลักษณะภัย 1) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิเด็ก (United Nations Convention on the Rights of the Child: CRC, UNCRC) 2) สำนักงานเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งสหประชาชาติ 3) กระทรวงศึกษาธิการ 4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 5) กรมส่งเสริมการเรียนรู้ 6) คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา 7) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข 8) มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก 9) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นการนำเสนอผลการศึกษาข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 สภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อความปลอดภัยของสถานศึกษา และ

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก คือ (1) เครื่องมือและกลไกสนับสนุนจากภาครัฐ และภาคส่วนต่าง ๆ (2) บทบาทและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ ระดับสถานศึกษา รวมทั้งผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (3) การจัดการในระดับสถานศึกษา โดยแต่ละตอนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ผลการวิจัยในส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานที่จัดการศึกษา ประกอบด้วย 1. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงาน/องค์กรในระดับนโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด และ 2. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาหน่วยงานในระดับภูมิภาคและสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ของหน่วยงาน/องค์กรในระดับนโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด

ผลการวิจัยในส่วนนี้เป็นการนำเสนอการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ระหว่างปี 2564-2566 ทั้งในกระทรวงศึกษาธิการและนอกกระทรวงศึกษาธิการในระดับนโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด โดยเป็นการนำเสนอภาพรวมการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมการดำเนินการสื่อสารและการส่งมอบนโยบาย ทรัพยากรสนับสนุนสมรรถนะและการพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย ใน 9 ประเด็น คือ นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ การกำกับ ติดตาม และประเมินผล และเครือข่ายและการมีส่วนร่วม โดยนำเสนอผลการดำเนินงานของหน่วยงาน ประกอบด้วย 1) หน่วยงานหลักที่จัดการศึกษา 2) หน่วยงานภาครัฐอื่น และ 3) หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรอิสระ และมูลนิธิ มีรายละเอียดดังนี้

1) หน่วยงานหลักที่จัดการศึกษา

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานระดับนโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลหลักในด้านการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 8 หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร กรมการปกครองท้องถิ่น และ กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีการดำเนินการ ดังนี้

(1) กระทรวงศึกษาธิการ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นางสาวตรีนุช เทียนทอง) แถลง 12 นโยบายการจัดการศึกษา 7 วาระเร่งด่วน (Quick Win) ของกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2564 ซึ่งกำหนดวาระที่ 1 ความปลอดภัยของผู้เรียน โดยจัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และได้รับการปกป้องคุ้มครองความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม และนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กำหนดให้มีการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ตามแนวทางการดำเนินงาน ได้แก่ 1) เร่งสร้างสถานศึกษาปลอดภัยเพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นของสังคม และป้องกันภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ และภัยอื่น ๆ โดยมีการวางมาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่แก่นักเรียน ครูและบุคลากรในสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น จัดโครงการโรงเรียน Sandbox: Safety Zone in School (SSS) หรือการจัดกิจกรรม Safety School Success จัดให้มีการฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคติดต่อ การจัดการความรุนแรง เกี่ยวกับร่างกาย จิตใจ และเพศ เป็นต้น 2) เร่งพัฒนาบรรทัดฐานชีวิตเรื่องความปลอดภัยให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษา และหน่วยงานทุกระดับ และ 3) เร่งพัฒนาให้มีหน่วยงานด้านความปลอดภัยที่มีโครงสร้างและกรอบอัตรากำลังอย่างชัดเจนในทุกส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการ และที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการมีการดำเนินนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

นโยบายสถานศึกษาปลอดภัย (MOE Safety Center) มีการประกาศจัดตั้งศูนย์ความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2564 เพื่อเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนนโยบายความปลอดภัยสู่การปฏิบัติ จัดให้มีรูปแบบ วิธีการ หรือกระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ให้ได้รับการปกป้อง คุ้มครองความปลอดภัย ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ รวมถึงการสร้างทักษะให้นักเรียน นักศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีความสามารถในการดูแลตนเอง จากภัยอันตรายต่าง ๆ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยกำหนดมาตรการความปลอดภัย 3 มาตรการ ดังนี้ 1) ป้องกัน 4 กลุ่มภัยให้ไกลตัว 2) ปลุกฝัง มีภูมิคุ้มกัน มีทักษะชีวิต 3) ปราบปราม หมดปัญหาเดิม ไม่เพิ่มปัญหาใหม่ ซึ่งที่ผ่านมา มีผลการดำเนินงานสำคัญ คือ มีระบบมาตรฐานความปลอดภัย เพื่อแจ้งเหตุความไม่ปลอดภัยและติดตามข่าวสาร 5 ช่องทาง ดังนี้ 1) www.moesafetycenter.com 2) Line: @MOESafetyCenter 3) Application: MOE Safety Center 4) Call Center 02-126-6565 และ 5) Facebook: MOE Safety Center ศูนย์ความปลอดภัย กระทรวงศึกษาธิการ และมีสมาชิกคือส่วนราชการ/หน่วยงาน สถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นสมาชิกประเภทหน่วยงาน และนักเรียน นักศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา และประชาชนทั่วไป เป็นสมาชิกประเภทบุคคล นอกจากนี้ ได้เล็งเห็นความสำคัญในการใช้งาน MOE Safety Center จึงนำมาสู่การจัดกิจกรรม SAFE สถานศึกษาปลอดภัยใน 4 ภูมิภาค 8 จังหวัด และร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ๆ ในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย รวมทั้งกิจกรรมส่งเสริมครู นักเรียน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในโครงการ MOE Challenge ประกอบด้วย การแข่งขันตอบปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบ MOE Safety Center การประกวดมิวสิกวิดีโอ (MV Challenge) และการประกวดหนังสือสั้นเกี่ยวกับสถานศึกษาปลอดภัย

ประกาศแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับกัญชาหรือกัญชงในสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดหรือในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ โดยห้ามนักเรียน นักศึกษา หรือบุคลากรของสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการใช้กัญชาหรือกัญชง และก่อกวนควมรบกวนร้านค้าที่จำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่มในบริเวณสถานศึกษา ส่วนราชการ หรือหน่วยงานในสังกัดและในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ ให้งดจำหน่ายอาหารหรือเครื่องดื่มที่มีการผสมส่วนใด ๆ

ของกัญชาหรือกัญชง นอกจากนี้ ดำเนินการสนับสนุนพัฒนาองค์ความรู้ เครื่องมือ และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้กัญชา กัญชง เพื่อลดผลกระทบต่อสุขภาพ ดังนี้ 1) สำนักงาน กศน. ร่วมกับโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร และมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ในพระอุปถัมภ์ พัฒนาหลักสูตรรายวิชา ทช33098 กัญชาและกัญชงศึกษาเพื่อใช้เป็นยาอย่างชาญฉลาด ซึ่งใช้สอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 หน่วยกิต 120 ชั่วโมง 2) ดำเนินงานร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ส. จัดทำคู่มือ “รู้คิด รู้ทันป้องกันยาเสพติด Be Smart Say No To Drugs” เพื่อใช้เป็นเครื่องมือให้กับครู อาจารย์ สำหรับใช้ในการสอนรายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา ในระดับชั้นประถมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ในระดับอาชีวศึกษา และ กศน. และ 3) สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาตามโครงการ “สถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุข” โดยมีกระบวนการดำเนินงาน 5 ด้าน คือ ป้องกัน ค้นหา ดูแลบำบัดรักษา เฝ้าระวัง และบริหารจัดการ

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยบูรณาการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติดในกลุ่มเด็กและเยาวชน ประกอบด้วย ปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา หรือเทียบเท่า ผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอน และเสริมกิจกรรมนอกหลักสูตรที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิดและทักษะที่เหมาะสมในการไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด ทั้งในด้านการใช้และการค้ายาเสพติด โดยมีผลการดำเนินงานที่สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้จัดการเรียนรู้และกิจกรรมให้กับผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ 1) การสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดและทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนในสถานศึกษา อาทิ การจัดค่ายทักษะชีวิตสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนระดับประถมศึกษา ค่ายแกนนำจิตอาสาป้องกันยาเสพติด ให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษาเอกชนระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น 2) สร้างภูมิคุ้มกันทางสังคม ให้กับผู้เรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 4,581,000 คน ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ปัญหาท้องในวัยเรียน ปัญหาทางเพศ ปัญหาความรุนแรง ปัญหายาเสพติด และปัญหาพฤติกรรม ผ่านกิจกรรมค่ายทักษะชีวิตเพื่อสร้างทักษะชีวิตให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเอง ทั้งด้านร่างกายและจิตใจจากภัยอันตราย ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางสังคม 3) รมรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด พัฒนาคุณภาพชีวิต ทักษะทางความคิด เสริมภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้ผู้เรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผ่านกระบวนการชมรม TO BE NUMBER ONE และ 4) จัดกิจกรรมเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันจากภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยสอดแทรกผ่านกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมพัฒนาจิตสาธารณะบำเพ็ญประโยชน์ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีความตระหนัก และพร้อมรับมือกับภัยคุกคามทุกรูปแบบให้กับนักเรียน

ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความปลอดภัย ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชีวิตรูปแบบใหม่

- **สร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด** ส่งเสริมสนับสนุนให้หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ทั้ง 77 จังหวัดทั่วประเทศ เสริมสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดในทุกช่วงวัย มีความรู้ ความคิดและทักษะที่เหมาะสมในการไม่เข้าไปเกี่ยวข้องกับปัญหายาเสพติด ทั้งในด้านการใช้ และการค้ายาเสพติด โดยการสร้างเครือข่ายและยกระดับความเข้มแข็งโครงการ TO BE NUMBER ONE เพื่อร่วมกันรณรงค์ และจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้เกิดค่านิยมของการเป็นหนึ่ง โดยไม่ต้องพึ่งยาเสพติด ซึ่งผลการดำเนินงานในการจัดตั้งชมรมและการขยายเครือข่ายสมาชิกชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา

- **ส่งเสริมต้นกล้านักเรียนต้นแบบ** สร้างความคิดอย่างมีวิจารณญาณ ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ นักเรียน นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจในพฤติกรรมที่เหมาะสมกับสภาพและวัย โดยนำทักษะและองค์ความรู้มาพัฒนากระบวนการคิดโดยใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจ มีเจตคติที่ดีต่อบ้านเมือง และความประพฤติที่ดีงามเหมาะสมอย่างมีคุณภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาความประพฤติที่ไม่เหมาะสมกับสภาพ และวัยของนักเรียนและนักศึกษา ส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน นักศึกษา ให้รู้จักคิดวิเคราะห์ รักการเรียนรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถแก้ปัญหา ปรับตัวและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยมีการจัดทำ แนวทางการดำเนินกิจกรรมโครงการค่ายยุวชนยุคใหม่ส่งเสริมต้นกล้านักเรียน

- **เสริมสร้างทักษะการเอาตัวรอดในภาวะวิกฤตและภัยธรรมชาติ** ขับเคลื่อนภารกิจส่งเสริม สนับสนุน ศึกษา วิเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนานักเรียน นักศึกษา ให้ได้รับการปกป้องและคุ้มครอง ความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข โดยผ่านกระบวนการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียนในการเสริมสร้างทักษะการเอาตัวรอด ในภาวะวิกฤตและภัยธรรมชาติขึ้น โดยมีศูนย์พัฒนาบุคลากรทางการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจกรรมเยาวชน รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัยให้กับนักเรียน นักศึกษา เยาวชน มีหน่วยปฏิบัติ ที่ตั้งอยู่ทั้งในส่วนกลางและภูมิภาค เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนโครงการ

(2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

ในปี 2564 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการตามนโยบายที่ 1 ด้านความปลอดภัย โดยกำหนดนโยบาย “การศึกษาขั้นพื้นฐานวิถีใหม่ วิถีคุณภาพ” มุ่งเน้นความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่งเสริม โอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินการ ขับเคลื่อนด้านความปลอดภัย โดยการพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และ บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาจากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ซึ่งการกำหนดมาตรการ ความปลอดภัยของสถานศึกษามีความสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และขับเคลื่อนนโยบาย ความปลอดภัยของสถานศึกษาให้นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา มีสภาวะแวดล้อมที่มั่นคง ปลอดภัย เกิดกระบวนการเรียนรู้และมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างรอบด้าน เติบโตตามศักยภาพ โดยเฉพาะการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) โดยดำเนินการจัดตั้ง OBEC Safety Center ที่เป็นศูนย์กลางในการดูแลความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา รับเรื่องร้องทุกข์ ติดตามเรื่องร้องเรียน ให้ความรู้และคำปรึกษาทั้งด้านการป้องกัน เผชิญเหตุ ช่วยเหลือและ เยียวยา ผ่านช่องทางที่หลากหลาย เข้าถึงง่าย โดยการนำเทคโนโลยีมาช่วยในการดำเนินการ ทำให้สามารถ ดำเนินการได้ทันทั่วถึง สร้างความเชื่อมั่นในด้านความปลอดภัยในโรงเรียนแก่สาธารณชน เกิดเป็นภาพลักษณ์ ที่ดี ตามพันธกิจ “โรงเรียนปลอดภัย น่านอยู่ น่านเรียน” โดยมีโครงการ กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องสรุป ดังนี้

โครงการสร้างผู้นำด้วยกระบวนการลูกเสือ มีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ ช่วยสร้างสรรค์สังคมให้มีความเจริญก้าวหน้า ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นในสถานศึกษา เกือบทุกแห่ง โดยการปลูกจิตสำนึกให้เด็กและเยาวชน ยึดมั่นในหลักศาสนาธรรมและวัฒนธรรมอันดีงาม ตลอดจนสร้างอุดมการณ์ความรักตนเอง สังคม และประเทศชาติให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชน และเสริมสร้าง ผู้นำด้วยกระบวนการลูกเสือ ส่งเสริมให้นักเรียนคิด และกล้าแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์ ชัดเจนคุณธรรม จริยธรรม เสริมสร้างระเบียบวินัยความจงรักภักดีต่อสถาบันชาติ ศาสนา สถาบันหลักของชาติและยึดมั่น การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข มีจิตอาสาช่วยเหลือสังคมและ

เป็นพลเมืองที่ดีของชาติ มีจิตวิญญาณที่ดี เพื่อให้เติบโตเป็นพลเมืองที่ดีและมีคุณภาพของประเทศสามารถนำทักษะ ความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยกำหนดนโยบายให้โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จัดบริการทางการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก และจัดทำเกณฑ์มาตรฐานด้านการดูแลนักเรียนประจำ และเกณฑ์มาตรฐานด้านโภชนาการสำหรับนักเรียนประจำขึ้น เพื่อให้โรงเรียนใช้เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงานและเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องตามนโยบายและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อย่างไรก็ตาม ยังมีการดำเนินการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษการศึกษาพิเศษ ได้แก่ การจัดทำคู่มือการดูแลนักเรียนประจำ สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ และคู่มือมาตรฐานด้านโภชนาการ สุขาภิบาลอาหาร สำหรับโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ทำให้นักเรียนในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพ มีสุขอนามัยและมีภาวะโภชนาการที่ดี โรงเรียนในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีกระบวนการบริหารงานอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

โครงการนักเรียนไทยสุขภาพดี นักเรียนทุกคนได้รับการส่งเสริมให้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคที่ถูกต้องออกกำลังกายทุกวันและรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ สามารถนำความรู้ ประสบการณ์และทักษะดูแลสุขภาพของตนเอง ตลอดจนบุคคลใกล้ชิดได้เป็นอย่างดี โรงเรียนในโครงการ จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพอนามัยของนักเรียนให้มีสุขภาพดี มีพละนาถัยสมบูรณ์แข็งแรง สามารถลดภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนได้ร้อยละ 50 และมีเครือข่ายดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานและองค์กรด้านสุขภาพ ในการส่งเสริม พัฒนาสุขภาพอนามัยของเด็กในวัยเรียนทุกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2565 ดำเนินการพัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาพที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ ดำเนินโครงการ/กิจกรรม เพื่อรองรับและขับเคลื่อนการดำเนินงานในเรื่องความปลอดภัยของผู้เรียน จำนวน 3 โครงการ คือ โครงการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดำเนินการทั้ง 245 เขตพื้นที่การศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความปลอดภัยผู้เรียนและสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีความสุข และปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เน้นสร้างทักษะชีวิต ให้ผู้เรียนมีความสามารถในการดูแลตนเองจากภัยอันตราย ต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่วนโครงการพื้นฐานเพื่อการพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่เฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และโครงการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อสันติในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ดำเนินการเฉพาะในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้รับโอกาสในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างทั่วถึง รวมทั้งสร้างความปลอดภัยให้ครู บุคลากรทางการศึกษา และสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการดำเนินงานส่วนใหญ่เป็นการจัดสรรงบประมาณในการขับเคลื่อนกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการ เช่น การจัดสรรงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรม การจัดจ้างบุคลากรจ้างเหมาเพื่อวัตถุประสงค์ต่าง ๆ การก่อสร้าง/ซ่อมแซมอาคารต่าง ๆ เป็นต้น นอกจากนี้ยังดำเนินการจัดกิจกรรมอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับความปลอดภัยผู้เรียนและการจัดการประชุม เชิงปฏิบัติการขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID 19) จึงทำให้มีการปรับรูปแบบการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมส่วนใหญ่ เป็นรูปแบบออนไลน์ และบูรณาการการปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้อง และมีการดำเนินการโครงการที่สำคัญ ได้แก่ โครงการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัย โครงการพัฒนาประสิทธิภาพและดูแลความปลอดภัยของนักเรียนและโรงเรียน โครงการประเมินสถานศึกษาด้านความปลอดภัยในการจัดประสบการณ์การรับมือจากปัจจัยเสี่ยงแบบองค์รวม (Holistic School Safety)

ในปี 2566 การดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นพื้นที่ปลอดภัยของผู้เรียนทุกคน พร้อมเสริมสร้างระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยอย่างเข้มข้นให้กับผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาจากโรคภัยต่าง ๆ ภัยพิบัติและภัยคุกคามทุกรูปแบบ ส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดีและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สร้างภูมิคุ้มกัน การรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยีในการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ (New Normal) และชีวิตวิถีปกติต่อไป (Next Normal) ทั้งนี้ได้กำหนดจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จุดเน้นที่ 2 เสริมสร้างระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยนักเรียน ด้วยระบบมาตรฐานความปลอดภัยกระทรวงศึกษาธิการ (MOE Safety Center) กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความปลอดภัยจากภัยคุกคาม โดยมีเป้าประสงค์ให้ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการดูแลความปลอดภัยจากภัยคุกคาม 9 รูปแบบ ได้แก่ ภัยยาเสพติด ภัยความรุนแรง ภัยพิบัติต่าง ๆ อุบัติเหตุ โรคอุบัติใหม่ ฝุ่น PM 2.5 การค้ามนุษย์ การคุกคามในชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงอาชญากรรมไซเบอร์ ได้รับการดูแลความปลอดภัยและสามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่ โรคอุบัติซ้ำ สถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีความปลอดภัย และจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และได้รับการส่งเสริมให้มีความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียน นอกจากการดำเนินโครงการเดิมอย่างต่อเนื่องยังมีการดำเนินการโครงการเพิ่มเติม ได้แก่ โครงการกำกับติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และติดตามผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของโรงเรียน (นาร์รอง) 6 ภูมิภาคที่สามารถเป็นแบบอย่างได้ โครงการส่งเสริมทักษะพื้นฐานด้านสุขภาพ พลานามัย และการป้องกันโรคติดต่ออุบัติใหม่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โครงการดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน

การดำเนินงานตามแผน มาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ในการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ โดยศูนย์ความปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผน มาตรการด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาในการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ได้แก่ การดูแลช่วยเหลือและคุ้มครองนักเรียน โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ คือ 1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา บูรณาการความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศ “ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ส่งต่อข้อมูลความเสี่ยงด้านพฤติกรรม อารมณ์ สังคม และสุขภาพจิต ให้ได้รับการดูแลช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญผ่านระบบดิจิทัล “School Health HERO” 2) ลงพื้นที่ติดตามเชิงประจักษ์ 3) อบรมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้ครูแกนนำและบุคลากรทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ภายใต้โครงการ “โรงเรียนสุขใจปลอดภัยโรคซึมเศร้า” 4) คัดเลือกครุต้นแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยจัดทำ “คู่มือการคัดเลือกครุต้นแบบการจัดการเรียนรู้บูรณาการทักษะชีวิต ประจำปี 2566” 5) คัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี พ.ศ. 2566 และ 6) Kick Off “หนึ่งโรงเรียน หนึ่งครูอนามัย สร้างเด็กไทยรอบรู้สุขภาพ”

ส่งเสริมการใช้ระบบมาตรฐานความปลอดภัย (MOE Safety Center) เป็นระบบมาตรฐานความปลอดภัยในโรงเรียนโดยใช้หลัก Digital Based Management เป็นรูปแบบ วิธีการหรือ

กระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา หรือประชาชนทั่วไป สามารถเข้าถึงระบบ MOE Safety Center เมื่อมีความรู้สึกไม่ปลอดภัยและมีความประสงค์จะร้องทุกข์ ร้องเรียน หรือเตือนให้เราทราบว่าสถานศึกษาแห่งหนึ่งกำลังเกิดภัยอย่างใดอย่างหนึ่งใน 4 กลุ่มภัย รวมถึงการพัฒนาครูและศึกษานิเทศก์และจัดทำหลักสูตรการพัฒนา และการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการ MOE Challenge แบ่งเป็นกิจกรรมการแข่งขันตอบปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบ MOE Safety Center การประกวดมิวสิกวิดีโอ (MV Challenge) และการประกวดหนังสือเกี่ยวกับสถานศึกษาปลอดภัย

(3) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.)

สช. มีการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ โดยมีแนวทางการดำเนินการที่เป็นโครงการสำคัญและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

การป้องกันและแก้ไขยาเสพติด ในปี 2564 ดำเนินการสร้างเครือข่ายโรงเรียนนำร่องด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยการพัฒนาครู เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติด การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มเยาวชนที่แพร่ระบาดในปัจจุบัน จัดกิจกรรมค่ายแกนนำจิตอาสา ป้องกันยาเสพติด สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และจัดการอบรมทักษะชีวิต สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด หลักสูตร 4 วัน เพื่อให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสารเสพติด สถานการณ์ของปัญหายาเสพติด โทษและผลกระทบที่เกิดจากยาเสพติด แผนที่มีความเสี่ยง การเอาตัวรอด/การป้องกันตัวเบื้องต้น การสังเกต จดจำ การแจ้งข่าวและการป้องกันอาชญากรรมเบื้องต้น

ในปี 2565 ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนเอกชนมีการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา โดยการสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดให้กับผู้เรียนในโรงเรียนเอกชนและให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดกิจกรรม ค่ายแกนนำจิตอาสา ป้องกันยาเสพติด เพื่อสร้างความตระหนักในการมีส่วนร่วมป้องกันยาเสพติดในตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม ให้แก่นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ค่ายทักษะชีวิตสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด เพื่อให้ความรู้สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติดและทักษะชีวิต แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา และการสร้างเครือข่ายโรงเรียนต้นแบบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายและแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา ให้แก่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชน

ในปี 2566 ดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพครูโรงเรียนเอกชนในการเสริมสร้างระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำระบบรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาให้แก่ครูและบุคลากรในโรงเรียนเอกชน จัดกิจกรรมค่ายทักษะชีวิตสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อป้องกันยาเสพติดให้แก่นักเรียน ผ่านการทำกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และ การอบรมแกนนำ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษาเอกชน เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะชีวิตเพื่อป้องกันยาเสพติดให้แก่นักเรียนโรงเรียนเอกชน โดยมีเป้าหมายเป็นการพัฒนาแกนนำเยาวชน ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่เป็นอาสาสมัครในศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษาหรือในชุมชนเมือง

จัดตั้งศูนย์ความปลอดภัย สช. มีการจัดทำแผนการดำเนินงานและจัดทำแนวทางบริหารจัดการระบบมาตรฐานความปลอดภัย (MOE Safety Center) สำหรับ สช. และสร้างการรับรู้ การเข้าถึง โดยจัดโครงการบริหารจัดการระบบมาตรฐานความปลอดภัย (MOE Safety Center) ให้โรงเรียนเอกชนซึ่งมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการป้องกันไม่ให้เกิดเหตุอันไม่พึงประสงค์ และฝึกปฏิบัติการใช้งานแพลตฟอร์ม MOE Safety Center

กำหนดยุทธศาสตร์/มาตรการการพัฒนาการศึกษาเอกชน โดยกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2566 – 2570 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ โดยส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ การวิจัยและนวัตกรรม พัฒนาหลักสูตร สร้างระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ยั่งยืน ผลักดันศักยภาพผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ สามารถดูแลและป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ ส่งเสริมด้านสุขภาพจิตและการปรับตัวได้

(4) โครงการเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยการพัฒนาระบบดูแลสุขภาพจิตผู้เรียน ได้แก่ การซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพจิตผู้เรียน การส่งเสริมการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพจิตในโรงเรียนเอกชน และการเสริมสร้างห้องเรียนแห่งความสุข การส่งเสริมการพัฒนาด้านการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา ได้แก่ การซักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับแนวปฏิบัติด้านการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา และส่งเสริมการสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา การสร้างความพร้อมในการเผชิญเหตุ และการจัดการแก้ไขปัญหาในโรงเรียนประเภทสามัญศึกษาและโรงเรียนประเภทนานาชาติ

(4) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.)

สอศ. มีการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

การรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในปี 2564 และ 2565 ตามประกาศของรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและขับเคลื่อนการแก้ปัญหายาเสพติดได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ ให้มีการเฝ้าระวังยาเสพติดในสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เล็งเห็นแนวทางการขับเคลื่อนกลุ่มเป้าหมายเด็กในสถานศึกษาของคณะกรรมการอำนวยการ ศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งได้รับงบประมาณในโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้ผู้เรียนเป็นกำลังคนที่มีคุณภาพของประเทศ สร้างความรู้ แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ดำเนินการตามนโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ โครงการอาชีวะต้านยาเสพติด เป็นการจัดกิจกรรมสนับสนุนสถานศึกษาดำเนินงานด้านยาเสพติด จัดทำแผนการปฏิบัติงานด้านยาเสพติดในสถานศึกษา สร้างเครือข่ายผู้นำด้านยาเสพติด สนับสนุนชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ในระดับนโยบายของสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัด จำนวน 77 แห่ง และจัดสรรงบประมาณให้กับกรมสุขภาพจิตเพื่อสนับสนุนการดำเนินการโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE

เสริมสร้างอาชีวศึกษาปลอดภัย (Safety) กำหนดประเด็นการขับเคลื่อนนโยบาย (Policy Driving) 7 ประเด็น ได้แก่ 1) จัดตั้งและขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์ความปลอดภัย (OVEC Safety Center) ทั้งในระดับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและสถานศึกษา 2) พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษา ที่เข้มข้นและมีประสิทธิภาพ 3) สร้างวิทยาลัยอาชีวศึกษาให้เป็น “สถานศึกษาแห่งความสุข” 4) สร้างความร่วมมือกับสาธารณสุข (สธ.) ในพื้นที่ เพื่อสร้าง “1 วิทยาลัย 1 ครอบครัว” 5) ส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรม อวท./อกท. เพื่อเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน 6) ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมกีฬา นันทนาการ และพหุปัญญาที่หลากหลาย รวมถึงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมให้กับผู้เรียน และ 7) ส่งเสริมการนำองค์ความรู้ งานวิจัย และการใช้นวัตกรรมอาชีวศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ชุมชน สังคม และประเทศ

กำหนดจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นโยบายเร่งด่วน เรื่องที่ 6 ขับเคลื่อนศูนย์ความปลอดภัย (Quick Win) มีการดำเนินการโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยดำเนินการติดตามคุณภาพโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้ทฤษฎี Balanced Score Card ภายใต้กรอบการป้องกันยาเสพติด 5 ด้าน ได้แก่ การป้องกัน การค้นหา การบำบัดรักษา การเฝ้าระวัง และการบริหารจัดการ รวมทั้งภายใต้ยุทธศาสตร์ TO BE NUMBER ONE 3 ยุทธศาสตร์ ตามแผนการดำเนินงาน โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานศึกษา บูรณาการทั้ง 4 กระบวนการ ตามทฤษฎี วงจรคุณภาพ และโครงการอาชีวะต้านยาเสพติด โดยสนับสนุนสถานศึกษาจัดทำแผนรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบูรณาการ สนับสนุนสถานศึกษารณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดบูรณาการ โครงการ TO BE NUMBER ONE และติดตามคุณภาพโครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และโครงการ เสริมสร้างอาชีวศึกษาปลอดภัย

(5) กรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.)

สกร. ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ อย่างต่อเนื่อง โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ ดังนี้

โครงการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติด โดยการจัดกิจกรรมค่ายพัฒนาทักษะชีวิต รู้ทันภัยยาเสพติด เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตรู้ทันภัยยาเสพติด เพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน และปลูกจิตสำนึกไม่ให้อยู่เกี่ยวกับยาเสพติดให้นักศึกษา

กำหนดนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงานโครงการสถานศึกษาปลอดภัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยดำเนินการภายใต้ภารกิจสำคัญตามนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โครงการสถานศึกษาปลอดภัย ซึ่งเป็นการนำระบบมาตรฐานความปลอดภัย MOE Safety Center ผ่านศูนย์ความปลอดภัย สำนักงาน กศน. (ในขณะนั้น) มาใช้แก้ปัญหาค่าความปลอดภัยของนักศึกษา ครู และบุคลากร

กำหนดจุดเน้นการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 โดยการสร้างความปลอดภัยในหน่วยงาน/สถานศึกษา และป้องกันจากภัยคุกคาม ในชีวิตรูปแบบต่าง ๆ ผ่านกิจกรรม “White Zone กศน. ปลอดภัย ไร้สารเสพติด” เน้นแนวทางการปฏิบัติ ภายใต้หลักการ 3 ป. ได้แก่ ป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม โดยวางแผนและมาตรการด้านความปลอดภัย จากสถานการณ์ต่าง ๆ อาทิ โรคระบาด เหตุการณ์ความไม่สงบ เป็นต้น ให้แก่ผู้เรียน ครู และบุคลากร ในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเข้มข้น รวมทั้งดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ติดตามประเมินผลการดำเนินการ เพื่อปรับปรุง พัฒนา และขยายผลต่อไป ดำเนินการปลูกฝังทัศนคติ พฤติกรรม และองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง โดยบูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างโอกาสในการเรียนรู้ และสร้างภูมิคุ้มกันควบคู่กับการใช้สื่อสังคมออนไลน์ในเชิงบวกและสร้างสรรค์ พร้อมทั้งหาแนวทางวิธีการปกป้องคุ้มครองต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และ (3) เสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก ด้านสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชน และวางแผน เตรียมความพร้อมในการป้องกัน รับมือ และเยียวยา เหตุการณ์ภัยพิบัติจากธรรมชาติ รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และในปี 2567 จัดให้มีระบบแนะแนวทางสำหรับผู้เรียน (Coaching) และวางแผนทางเลือกทางการศึกษาและการเรียนรู้ที่หลากหลายให้กับผู้เรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษและกลุ่มเปราะบาง ในการเข้าถึงการศึกษาเรียนรู้ และการฝึกอาชีพอย่างเท่าเทียม เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นพบแนวทางการเรียนและเป้าหมายชีวิตที่ตนเองชอบ รวมทั้งการดูแล เฝ้าระวัง และแก้ไขปัญห สุขภาวะทางจิตของผู้เรียน เพื่อให้สามารถอยู่ในสถานศึกษาได้อย่างมีความสุข

(6) สำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร (สนศ. กทม.)

ดำเนินการสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาตามแนวทางและประกาศนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและนโยบายของกรุงเทพมหานครแก่สถานศึกษาในสังกัด มีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

ติดตั้งระบบป้องกันอัคคีภัยเพื่อความปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครมีอาคารเรียนที่ปลอดภัยจากอัคคีภัย โดยการติดตั้งระบบป้องกันอัคคีภัย สามารถบริหารจัดการกรณีเกิดเหตุเพลิงไหม้ในโรงเรียน ช่วยลดความเสียหาย เกิดความปลอดภัยแก่นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

กิจกรรมนักเรียน กทม.ยุคใหม่สดใสไร้พุง โดยจัดสรรงบประมาณสำหรับอาหารเข้าให้กับโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารเช้าที่ถูกต้องโภชนาการ โดยมีการดำเนินการด้านโภชนาการโดยการจัดเมนูอาหารเช้าและอาหารกลางวันของนักเรียนผ่านโปรแกรม Thai School Lunch for BMA ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ ที่จัดทำโดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข เพื่อเป็นแนวทางในการสรุปผลการประเมินโภชนาการของเด็กนักเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

โครงการว่ายน้ำเป็น เล่นน้ำได้ปลอดภัย โดยการสนับสนุนงบประมาณในการจัดการเรียนการสอนว่ายน้ำ เพื่อให้นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครมีทักษะว่ายน้ำพื้นฐาน สามารถช่วยเหลือตัวเองและมีทักษะการเอาชีวิตรอด ป้องกันอุบัติเหตุทางน้ำที่อาจเกิดขึ้นได้ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมการออกกำลังกาย เพื่อให้เด็กนักเรียนมีสุขภาพแข็งแรง สมบูรณ์ และห่างไกลจากยาเสพติด และมีการดำเนินการต่อเนื่องในปี 2565 และปี 2566

โครงการป้องกันภาวะอันตรายจากการเกิดอุบัติเหตุในโรงเรียนด้วยการปฐมพยาบาลเบื้องต้น โดยการจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานครครอบคลุมทั้ง 437 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อเพิ่มทักษะในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากรุงเทพมหานคร เพิ่มความสามารถในการประเมินผู้บาดเจ็บเบื้องต้น และช่วยเหลือปฐมพยาบาลให้กับผู้บาดเจ็บหรือผู้ป่วยฉุกเฉินได้รับการดูแล และส่งต่อไปรับการรักษาตามระบบได้

กิจกรรมส่งเสริมสุขภาวะที่ดีของนักเรียน โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะทางสุขภาพกายและสุขภาพใจแก่นักเรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร บูรณาการกับการเรียนการสอนในรายวิชาสุขศึกษา โดยสำนักงานศึกษาจัดทำแนวทาง การจัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาวะทางกายและใจ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เพื่อให้โรงเรียนใช้ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในการดูแลสุขภาพกายและใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

โครงการสถานศึกษาปลอดภัยยาเสพติด โดยดำเนินกิจกรรมติดตามผลการดำเนินงานหรือกิจกรรมด้านยาเสพติดของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 109 แห่ง และติดตามการรายงานผลการดำเนินงานด้านยาเสพติดของโรงเรียนในระบบ Nispa และ CATAS และการดำเนินงานหรือกิจกรรมด้านยาเสพติดในโรงเรียนของนักเรียนแกนนำ และครูผู้รับผิดชอบการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมด้านยาเสพติดในโรงเรียน ขณะนี้โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษา

กิจกรรมสถานศึกษาปลอดภัย โดยมีการดำเนินการ ประกอบด้วย การประชาสัมพันธ์ 9 มาตรการความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร และตรวจเยี่ยมโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ในการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยก่อนการเปิดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 และการประชาสัมพันธ์คู่มือโรงเรียนปลอดภัย ให้กับโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร และตรวจเยี่ยมโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครในการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัยก่อนการเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 และมีการดำเนินการต่อเนื่องในปี 2566

โครงการ To Be Number One ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยดำเนินงานพื้นฐานตามแนวทางโครงการ TO BE NUMBER ONE ได้แก่ การจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร จัดกิจกรรมตามโครงการและมาตรการโรงเรียนกรุงเทพมหานครปลอดภัยเสถียรครบทั้ง 438 โรงเรียน และสนับสนุนให้มีการดำเนินงาน ศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร

โรงเรียน กทม. ปลอดภัย ขวณเด็กไทยสร้างวินัยจราจร ยก ๘ โรงเรียนนำร่อง “ขับขี่ปลอดภัย ไกลไกลปลอดภัย” โดยการรณรงค์เรื่องความปลอดภัยในท้องถนนแก่เด็กนักเรียนโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร รวมทั้งการสื่อสารไปยังผู้ปกครอง ตลอดจนประชาชนในชุมชนให้ตระหนักถึงความปลอดภัยในการเดินทางโดยรถจักรยานยนต์

โครงการส่งเสริมสุขภาพที่ดีของนักเรียน ดำเนินการประสานข้อมูลการดำเนินงานด้านภาวะโภชนาการจากสำนักอนามัยและศูนย์บริการสาธารณสุข และประชาสัมพันธ์ให้ครูผู้สอนรายวิชาสุขศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพทางกายและใจของนักเรียน และดำเนินกิจกรรมป้องกันโรคอ้วนและภาวะทุพโภชนาการในโรงเรียน

โครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครปลอดภัยเสถียร กำหนดให้สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครที่เปิดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา มีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน โดยใช้งบประมาณภายใต้โครงการโรงเรียนกรุงเทพมหานครปลอดภัยเสถียร โรงเรียนละ 20,000 บาท ซึ่งมีครูแกนนำและนักเรียนแกนนำในโรงเรียน ร่วมทำกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน

(7) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (สถ.)

ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้เรียน โดยการดำเนินกิจกรรม/โครงการที่สำคัญ ดังนี้

โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด กิจกรรมก่อสร้างลานกีฬา/สนามกีฬา โดยการจัดสรรงบประมาณให้ อบต. ก่อสร้างลานกีฬา/สนามกีฬา เพื่อสร้างพื้นที่สร้างสรรค์เชิงบวกเยาวชนกลุ่มเสี่ยง มีสถานที่สำหรับออกกำลังกาย และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างสุขภาพ จูงใจให้ห่างไกลยาเสพติดและลดปัญหายาเสพติดในพื้นที่ และมีเป้าหมายการดำเนินการต่อเนื่องตามแผนปฏิบัติการ 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570) ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

โครงการต้นแบบป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนของ อบต. โดยการจัดการสัมมนาเชิงปฏิบัติการด้านความปลอดภัยทางถนนแก่ ผู้แทน สถจ. ผู้แทน อบต. 76 จังหวัด จังหวัดละ 4 แห่ง และบุคลากรส่วนกลางรวม 310 คน

โครงการเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนการก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมและสนับสนุนให้อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย เหมาะสมเป็นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในท้องถิ่น โดยการจัดสรรงบประมาณค่าก่อสร้างอาคาร

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณรายการดังกล่าวเป็นประจำทุกปี ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 - 2566

โครงการเงินอุดหนุนสำหรับก่อสร้างสระว่ายน้ำในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดสรรงบประมาณรายการเงินอุดหนุนสำหรับก่อสร้างสระว่ายน้ำในโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและดำเนินการต่อเนื่องในทุกปีงบประมาณ เพื่อลดความเสี่ยงในการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางน้ำในการสัญจรของผู้เรียนในสังกัด

การดำเนินมาตรการเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ออกแบบการดำเนินมาตรการเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (5Ps) โดยนำแนวทางการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐานมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษาพิจารณาดำเนินมาตรการเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามขั้นตอน 5Ps ในการป้องกันความเสี่ยงและเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยด้านต่าง ๆ ตามบริบทและความเหมาะสม

โครงการพัฒนาระบบสุขาภิบาลอาหารที่ดีในโรงเรียนประถมศึกษา โดยจัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษาที่มีความต้องการพัฒนาปรับปรุงระบบการจัดทำอาหารกลางวันในโรงเรียนให้มีคุณภาพ สะอาด ปลอดภัย อำนวยความสะดวกด้านวัสดุอุปกรณ์การจัดทำอาหารแก่เจ้าหน้าที่อาหารกลางวันในโรงเรียน

(8) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.)

ร่วมกับหน่วยงานภายนอกดำเนินโครงการความปลอดภัยของระบบไฟฟ้าในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) ได้แก่ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) สำนักงานโครงการสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (บช.ตชด.) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (PEA) คณะแม่บ้านและครอบครัวการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี (มจธ.) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ฝ่ายเลขานุการโครงการเทคโนโลยีสารสนเทศตามพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในการพัฒนาความรู้ โดย ส่งเสริมให้โรงเรียนมีการเรียนการสอนเรื่องไฟฟ้าและความปลอดภัยบรรจุอยู่ในหลักสูตรโรงเรียน และมอบสื่อการสอนเรื่อง ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้นให้แก่โรงเรียน รวมถึงการอบรมการสอนแก่โรงเรียน โดย สสวท. ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบระบบไฟฟ้าในโรงเรียน ตชด. อย่างต่อเนื่อง และสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านความปลอดภัยของระบบไฟฟ้าในโรงเรียน ตชด. เพื่อซ่อมบำรุง อาคารเรียน และปรับปรุงระบบไฟฟ้าทั้งอาคารแก่โรงเรียน ตชด. ที่มีภาวะเสี่ยงด้านความปลอดภัยของระบบไฟฟ้า ให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานให้ดียิ่งขึ้น และดำเนินกิจกรรมภายในโรงเรียน โดยการจัดตั้งคณะทำงานความปลอดภัยของระบบไฟฟ้าในโรงเรียน ตชด. (Safety Officer/ Safety Committee) เพื่อติดตามวางแผน ตรวจสอบความปลอดภัยของระบบไฟฟ้าในโรงเรียน รวมทั้งพัฒนาให้ความรู้แก่ Safety Officer และมอบสื่อ และอุปกรณ์ตรวจวัดแรงดันไฟฟ้า ให้แก่ Safety Officer ทุกโรงเรียน

2) หน่วยงานภาครัฐอื่น

การดำเนินการของหน่วยงานภาครัฐอื่นมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนและขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยอาศัยภารกิจและอำนาจหน้าที่เฉพาะของแต่ละหน่วยงานในการบูรณาการความร่วมมือ ดังนี้

(1) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยร่วมกับหน่วยงานทางการศึกษา ดังนี้

บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือ (MOU) ในการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อความร่วมมือในการขับเคลื่อนแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในสถานศึกษาทุกระดับชั้น ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมถึงส่งเสริมให้หน่วยงานและบุคลากรทางการศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการและลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย

การประกวดนวัตกรรมด้านการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยและการลดอุบัติเหตุ ทางถนนของประเทศไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (DDPM Innovation Contest 2023 ภายใต้แนวคิด “การยกระดับการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัยและการลดอุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทยให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง” ตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2564 - 2570 และการลดอุบัติเหตุทางถนนภายใต้แผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2565 - 2570 เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย นักเรียนระดับอาชีวศึกษา นิสิต นักศึกษา และประชาชน ได้ร่วมคิด ร่วมสร้างสรรค์ และร่วมพัฒนาแนวคิดและนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย และการลดอุบัติเหตุทางถนนของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

การประกวดนวัตกรรมด้านสาธารณภัย “เกมส์ดิจิทัลแห่งการเรียนรู้ภัยพิบัติ” เพื่อใช้เกมเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติให้แก่เยาวชน และประชาชนเกิดความเข้าใจและตระหนักถึงการป้องกันตนเอง ครอบครัว และชุมชน เพื่อสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยในสังคม โดยการประกวดแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทนักเรียน/นักศึกษา/สถาบันการศึกษา และประเภทประชาชนทั่วไป สำหรับรางวัลเพื่อตัดสินผู้ที่ได้รับเงินรางวัลพร้อมโล่รางวัล

(2) สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ

ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนและสร้างความรู้ในการดูแลความปลอดภัยและป้องกันภัยคุกคามด้านไซเบอร์ผ่านกิจกรรม/โครงการต่าง ๆ ดังนี้

การจัดแข่งขันทักษะทางไซเบอร์ โดยการจัดการแข่งขันทักษะทางไซเบอร์ Thailand Cyber Top Talent 2021 - 2023 ในรูปแบบ Capture the flag อย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ที่เข้าร่วมการแข่งขันเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะ และประสบการณ์ ให้กลายเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทัดเทียมในระดับสากล และเป็นการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับภัยคุกคามทางด้านไซเบอร์ให้กับบุคคลทั่วไปมากขึ้น และกิจกรรมแข่งขันทักษะทางไซเบอร์สำหรับผู้หญิงและเพศสภาพเป็นหญิง “Women Thailand Cyber Top Talent 2022”

การจัดอบรมเยาวชนรุ่นใหม่รู้เท่าทันภัยไซเบอร์ เพื่อเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจกับนักเรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา และนิสิต/นักศึกษาทั่วประเทศ ให้ตระหนักถึงภัยที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้อินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยี พร้อมเรียนรู้วิธีป้องกันภัยคุกคามทางอินเทอร์เน็ตในเบื้องต้น และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดแก่ผู้ปกครองและบุคคลรอบข้างได้ ตลอดจนเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กับเยาวชน นักเรียน นักศึกษา เกิดความสนใจอาชีพด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ นำไปสู่การพัฒนาศักยภาพและเพิ่มบุคลากรด้านไซเบอร์ของประเทศในอนาคต

การสร้างความตระหนักรู้การรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ โดยมีการจัดนิทรรศการให้ความรู้กับหน่วยงาน องค์กร โรงเรียนต่าง ๆ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้และสร้างความตระหนักรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์ให้แก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไป อาทิ งาน “เทคโนโลยีก้าวล้ำ นวัตกรรมก้าวหน้า วิทยาศาสตร์นำพา พัฒนาสู่สุขภาพกายใจ” งาน “นวัตกรรมภูมิปัญญาผู้สูงอายุ สร้างงาน สร้างอาชีพ” และงาน “Defense & Security 2022” เป็นต้น

(3) กรมกิจการเด็กและเยาวชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ดำเนินการขับเคลื่อนโครงการรณรงค์และป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE โดยกรมกิจการเด็กและเยาวชน ร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายตามแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด เพื่อจัดทำโครงการส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน แกนนำเด็กและเยาวชน ทั้งในระบบการศึกษา นอกกระบวนการศึกษา ตลอดจนเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีพื้นที่แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ ลดพื้นที่เสี่ยง ลดปัจจัยเสี่ยง มีภูมิคุ้มกันจากยาเสพติด มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโทษของยาเสพติด เสริมสร้างทักษะในการดำรงตนให้เหมาะสมและปลอดภัย โดยได้ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันแก้ไขปัญหายาเสพติด ได้แก่ การสนับสนุนบุคลากรร่วมเป็นคณะกรรมการตัดสินการประกวดและติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน และการสนับสนุนงบประมาณให้แก่สภาเด็กและเยาวชนทุกระดับ เพื่อให้สภาเด็กและเยาวชนจัดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคม โดยหนึ่งในกิจกรรมที่สภาเด็กและเยาวชนดำเนินการนั้น จะขับเคลื่อนประเด็นการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

(4) กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ดำเนินการสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจโดยมีการดำเนินงานโครงการที่สำคัญ ดังนี้

โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด TO BE NUMBER ONE (โครงการพระราชดำริ) โดยการดำเนินการตามแนวทางของโครงการ TO BE NUMBER ONE อาทิ จัดกิจกรรมรณรงค์ในพื้นที่ จัดกิจกรรมการประกวด จัดบริการศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE พัฒนาและสนับสนุนการจัดตั้งชมรม TO BE NUMBER ONE ในสถานศึกษา ผลิตและพัฒนาสื่อสำหรับเครือข่าย แกนนำ และสมาชิกทั่วประเทศ เป็นต้น

โครงการเสริมสร้างสุขภาพจิตเด็กไทยวัยเรียน ในปีงบประมาณ 2564 กรมสุขภาพจิตดำเนินการสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาพฤติกรรม อารมณ์ การเรียนรู้ หรือเด็กกลุ่มเสี่ยงที่ครูค้นพบอย่างต่อเนื่อง อาทิ โปรแกรมการพัฒนาทักษะการควบคุมตนเอง (self-control) เพื่อป้องกันพฤติกรรมรังแกกัน (bullying) และการมีส่วนร่วมจากครอบครัว บ้าน โรงเรียน และชุมชน ช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมตามวัย สามารถใช้สติปัญญาและวุฒิภาวะทางอารมณ์ในการป้องกันแก้ไขปัญหาวิกฤตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

โครงการเสริมสร้างทักษะชีวิตและป้องกันปัญหาสุขภาพจิตวัยรุ่น พัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะชีวิตเด็กและวัยรุ่นไทยที่ครอบคลุมองค์ประกอบทักษะชีวิตที่สามารถนำไปใช้ได้ในการประเมินเป็นข้อมูลพื้นฐาน และใช้ติดตามผลการพัฒนาทักษะชีวิต ใช้ในระดับพื้นที่ ระบบการศึกษา และสาธารณสุข สามารถนำข้อมูลมากำหนดนโยบายการส่งเสริมทักษะชีวิตและสุขภาพจิตที่เหมาะสมกับวัยรุ่นที่มีปัญหาพฤติกรรมและอารมณ์ ทั้งในและนอกระบบการศึกษา

โครงการเสริมสร้างทักษะชีวิตและป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่น ได้แก่ การดูแลวัยรุ่นวัยเรียน วัยรุ่นกลุ่มเปราะบางทางสังคม โดยการ พัฒนานาองค์ความรู้ และพัฒนาบุคลากรผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิต วัยเรียน วัยรุ่น ผู้รับผิดชอบงานสารสนเทศฐานข้อมูล School Health HERO การเฝ้าระวังทักษะชีวิตเด็กและ วัยรุ่นไทย และส่งเสริมพัฒนาการและสุขภาพจิตเด็กและเยาวชนในพื้นที่

โครงการเสริมสร้างทักษะชีวิตและดูแลปัญหาสุขภาพจิตเด็กและเยาวชนไทยด้วยระบบสุขภาพจิตดิจิทัล กำหนดแผนยุทธศาสตร์การดูแลเด็กและเยาวชนไทยมีปัญหาอารมณ์ดี เป็นเยาวชนที่มีคุณภาพของสังคมโดยมีเป้าหมายให้เด็กวัยเรียนและวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ และส่งเสริมให้มีภูมิคุ้มกันทางสุขภาพจิตของตนเองซึ่งสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ ได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างทักษะชีวิตและดูแลปัญหาสุขภาพจิตเด็กและเยาวชนไทยด้วยระบบสุขภาพจิตดิจิทัล โดยมุ่งเน้นที่จะดูแลสุขภาพจิตในเด็กวัยเรียนและวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงต่อปัญหาพฤติกรรมอารมณ์และสังคม ผ่านระบบSchool Health HERO และเด็กกลุ่มเปราะบางทางสังคมโดยใช้การปฐมพยาบาลทางใจดูแลช่วยเหลือปัญหาสุขภาพจิตพร้อมเชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศเพื่อการคุ้มครองเด็ก (CPIS) ให้เด็กและเยาวชนไทยมีสุขภาพที่ดี ทั้งนี้ โครงการได้รับรางวัลบริการภาครัฐ **ประเภทพัฒนาการบริการ ระดับดีเด่น ในผลงานเรื่อง “School Health HERO ระบบสุขภาพจิตโรงเรียนวิถีใหม่”** โดยสถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ กรมสุขภาพจิต และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(5) กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

มีการดำเนินกิจกรรม/โครงการสำหรับนักเรียน ในหลากหลายรูปแบบ ดังนี้

โครงการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคหนองพยาธิในนักเรียนและเยาวชนในพื้นที่ถิ่นทุรกันดาร และพื้นที่แผนภูฟ้าพัฒนาตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปี 2564 โดยการจัดทำสื่อ พัฒนาสิ่งแวดล้อมและสิ่งปฏิภูมิในโรงเรียนและชุมชน สนับสนุนให้มีการตรวจคัดกรองและรักษาหนองพยาธิในทุกโรงเรียนและนักเรียนทุกคน สร้างและพัฒนางานวิจัย และนวัตกรรมการเฝ้าระวัง ป้องกัน ควบคุมโรคหนองพยาธิ และจัดการเรียนการสอนความรู้ด้านการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ตับและมะเร็งท่อน้ำดีในโรงเรียนให้ครบทุกพื้นที่ โดยบูรณาการสอดแทรกในทุกกลุ่มสาระวิชา และดำเนินการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องโดยหน่วยงานในพื้นที่โครงการได้รับการสนับสนุนวัสดุวิทยาศาสตร์ ยารักษาโรค และสื่อความรู้โรคหนองพยาธิ

พัฒนาระบบ E-Service สำหรับให้สถานศึกษาประเมินผลการดำเนินงานตนเองตามเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาปลอดภัยและสุรา

แผนงานควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และยาสูบ โดยระบบ E-service เพื่อให้สถานศึกษาประเมินผลดำเนินงานตามเกณฑ์คุณภาพสถานศึกษาปลอดภัยและสุราด้วยตนเอง และพัฒนาความรู้ด้านการป้องกันควบคุมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Health Literacy) ให้แก่บุคลากรครูสถานศึกษาภาครัฐและเอกชน

แผนงานการเฝ้าระวัง ควบคุม ป้องกันโรคพยาธิใบไม้ในตับและมะเร็งท่อน้ำดี (OVCCA) จัดการเรียนการสอนความรู้ด้านการป้องกันโรคพยาธิใบไม้ในตับและมะเร็งท่อน้ำดี ผ่านการจัดการเรียนการสอนสอดแทรกในชั่วโมงเรียนสุขศึกษาของโรงเรียนทุกแห่ง

แผนงานควบคุมการบริโภคผลิตภัณฑ์ โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดภัย ในโรงเรียนที่สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โดยการทำงานตามแนวทาง 7 มาตรการเพื่อสถานศึกษาปลอดภัย เพื่อเฝ้าระวังและป้องกันเด็กและเยาวชนไม่ให้เป็นนักสูบหน้าใหม่

(6) กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

มีการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพของเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาที่สำคัญ ดังนี้

โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ ประกอบด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ การป้องกันโรคโควิด - 19 ในสถานศึกษา เด็กไทยสายตาสี MOU การขับเคลื่อนการพัฒนาศักยภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 และประชุม Seventy-Fourth Session of the Who Regional Committee for South-East Asia Nepal 6 - 10 September 2021 เกี่ยวกับกรอบการทำงานระดับภูมิภาคสำหรับแผนปฏิบัติการวัคซีน การฟื้นฟูสุขภาพในโรงเรียน และการยุติไวรัสตับอักเสบ เอชไอวี และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

โครงการส่งเสริมสุขภาพเด็กพิเศษ โดยร่วมขับเคลื่อนดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพเด็กพิเศษกับหน่วยงานที่ได้จัดทำข้อตกลง (MOU) 6 หน่วยงาน ได้แก่ กรมอนามัย กรมสุขภาพจิต สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ องค์การยูนิเซฟ และสมาคมกีฬาเอเชียโอลิมปิกแห่งประเทศไทย การพัฒนาเครื่องมือในการคัดกรองสุขภาพเด็กพิเศษ ได้แก่ สมุดบันทึกการคัดกรองสุขภาพเด็กพิเศษและการส่งเสริมสุขภาพเด็กพิเศษ และคู่มือการดำเนินงาน

โครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแนวใหม่ (New HPS Plus HL) เสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพเด็กวัยเรียนวัยรุ่นตามแนววิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ยกระดับการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานงานส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนในยุคดิจิทัล เสริมสร้างสมรรถนะผู้พิทักษ์อนามัยนักเรียนในการเฝ้าระวังภัยคุกคามสุขภาพอย่างปลอดภัย และพัฒนาระบบและกลไกการเข้าถึงบริการส่งเสริมสุขภาพเด็กพิเศษแบบองค์รวม

โครงการส่งเสริมสุขภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 ด้วย 4H ประกอบด้วย 1) ขับเคลื่อนนโยบายการพัฒนาคุณภาพเด็กไทยในศตวรรษที่ 21 2) ยกระดับคุณภาพมาตรฐานการส่งเสริมสุขภาพวัยเรียนวัยรุ่น อาทิ ขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมาตรฐานสากล (Global Standards for Health Promoting School: GSHPs) 3) เสริมสร้างความรอบรู้และทักษะสุขภาพ และ 4) พัฒนาระบบเฝ้าระวังและกำกับติดตามผ่านระบบดิจิทัลแพลตฟอร์ม

(7) กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

โดยกองความปลอดภัยแรงงาน ดำเนินกิจกรรม “สถานศึกษาปลอดภัย” ตั้งแต่ปี 2563 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา สร้างเครือข่ายความร่วมมือของการพัฒนาและรณรงค์ ความปลอดภัยในสถานศึกษา รวมทั้งสร้างต้นแบบ การดำเนินการความปลอดภัยในสถานศึกษา อันจะส่งผลให้การขับเคลื่อนระเบียบ วาระแห่งชาติ “แรงงานปลอดภัยและสุขภาพอนามัยดี” และในปี 2564-2566 ดำเนินกิจกรรมสถานศึกษาปลอดภัยภายใต้โครงการปลูกฝังวัฒนธรรมความปลอดภัยให้กับยุวแรงงานก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานเพื่อขับเคลื่อนความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของประเทศไทย (Safety Thailand) ให้ครอบคลุมทุกภาคส่วน และเพื่อสนับสนุนให้สถานศึกษาทั่วประเทศพัฒนาสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัยให้กับยุวแรงงานตามเกณฑ์การประเมินสถานศึกษาปลอดภัย

(8) กรมการขนส่งทางบก กระทรวงคมนาคม

ดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่สำคัญ ดังนี้

โครงการสนามจราจรเยาวชนเสริมสร้างจิตสำนึกความปลอดภัย ได้ดำเนินโครงการมาอย่างต่อเนื่อง นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการใช้รถใช้ถนนอย่างปลอดภัย เพื่อวางรากฐานที่ดีให้แก่กลุ่มนักเรียนระดับประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 ทั่วประเทศ

โครงการนักเรียนรุ่นใหม่มีใบขับขี่ โดยมอบหมายให้สำนักงานขนส่งทุกแห่งทั่วประเทศ บูรณาการร่วมกับสถานศึกษาและภาคเอกชนในพื้นที่ จัดโครงการ “นักเรียนรุ่นใหม่มีใบขับขี่” เพื่อเสริมสร้างจิตสำนึกความปลอดภัยบนท้องถนน สร้างความตระหนักถึงการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด และพัฒนาศักยภาพในการขับขี่รถจักรยานยนต์ให้นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และนักศึกษาระดับอุดมศึกษาทั่วประเทศที่มีอายุครบ 15 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป

(9) สำนักมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม

กำหนดมาตรฐาน มตช.4-2564 มาตรฐานความปลอดภัยในโรงเรียน โดยร่วมกับสมาคมอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในการทำงาน จัดทำมาตรฐานการตรวจสอบและรับรองแห่งชาติ ความปลอดภัยในโรงเรียน มตช.4 - 2564 ซึ่งเป็นข้อกำหนดสำหรับการจัดการด้านความปลอดภัยที่สามารถนำไปใช้ได้กับโรงเรียนทุกประเภทและทุกขนาด โดยเป็นมาตรฐานที่คำนึงถึงความเสี่ยงจากการบาดเจ็บและการเจ็บป่วยจากสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน รวมถึงการเจ็บป่วยจากโรคติดต่อ และปัจจัยอื่น ๆ ภายในโรงเรียน และดำเนินการเผยแพร่มาตรฐานสู่ภาคการศึกษา สร้างคุณภาพชีวิตที่ดีแก่ชุมชนและครอบครัวอย่างต่อเนื่อง โดยการให้ความรู้ด้านมาตรฐานแก่ ครู - อาจารย์ ในสถาบันการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา ด้วยการพัฒนาหลักสูตรการบูรณาการการมาตรฐานสู่การเรียนการสอน และการให้ความรู้แก่ครูผู้สอน

(10) สำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

ร่วมยกระดับนักเรียน นักศึกษา และบุคลากรภาครัฐและภาคเอกชน ให้มีทักษะด้านความปลอดภัยไซเบอร์ (Cybersecurity) PDPA ต่อยอดอาชีพ Content Creator, Influencer, Gamer, Programmer จำนวน 42,329 ราย

(11) กรมสอบสวนคดีพิเศษ (DSI) (กองเทคโนโลยีและสารสนเทศ) กระทรวงยุติธรรม

ดำเนินการป้องกันอาชญากรรมทางเพศในสถานศึกษาและชุมชน โดยการลงพื้นที่ปฏิบัติเผยแพร่ข้อมูล ให้แก่สมาชิกเครือข่ายดีเอสไอ (DSI STATION) จำนวน 29 สถานี 2) กลุ่มเป้าหมายในสถานศึกษา จำนวน 100 คน/ปี

3) หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรอิสระ และมูลนิธิ

หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรอิสระ และมูลนิธิ มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยช่วยเติมเต็มการดำเนินงานของภาครัฐ ทั้งด้านทรัพยากร องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และเครือข่ายความร่วมมือ ดังนี้

(1) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

มีบทบาทสำคัญในการรณรงค์เพื่อป้องกันและลดปัจจัยความเสี่ยงจากภัยต่าง ๆ โดยมีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมอย่างหลากหลายแก่เด็กและนักเรียนในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกปี ดังนี้

แผนการจัดการความปลอดภัยและปัจจัยเสี่ยงทางสังคม มีการดำเนินการในสถานศึกษาด้วยการพัฒนาชุดสื่อการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยทางถนนสำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระดับประถมศึกษาตอนต้น ที่มุ่งสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพในประเด็นความปลอดภัยทางถนน

แผนอาหารเพื่อสุขภาพ ขับเคลื่อนการลดการบริโภคหวาน มัน เค็ม โดยสนับสนุนการพัฒนา นโยบายลดการบริโภคหวานระดับชาติ และขยายผลการดำเนินงานลดการบริโภคหวาน มัน เค็ม โดยมีสถานศึกษาเป็นเป้าหมายในโครงการ “โรงเรียนบูรณาการอ่อนหวาน”

การขับเคลื่อนโรงเรียนส่งเสริมกิจกรรมทางกาย โดยสสส. ร่วมกับภาคีเครือข่าย สนับสนุน และส่งเสริมให้เด็ก เยาวชน มีกิจกรรมทางกายพอเพียงมากขึ้น มีเป้าหมายสูงสุดคือ “เด็กนักเรียนทุกคน ได้รับโอกาสและมีกิจกรรมทางกายอย่างมีคุณภาพและเพียงพอ” ภายใต้ “แนวคิดการส่งเสริมกิจกรรมทางกายเชิงระบบ 4PC” มี 5 องค์ประกอบ

การพัฒนาหลักสูตร “ห้องเรียนสุฝุ่น” ภายใต้ “โครงการสร้างการเรียนรู้และการสื่อสารสู่ภัยฝุ่น เพื่อการป้องกันด้านสุขภาพในโรงเรียนต่อภาวะวิกฤตปัญหาฝุ่นละออง” สร้างความตระหนักถึงปัญหาด้านสุขภาพจากฝุ่นละออง เตรียมรับมือสถานการณ์ที่มีค่าฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐาน เสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับเด็กและเยาวชนในโรงเรียน ด้วยการสนับสนุนอุปกรณ์ และออกแบบการเรียนรู้เรื่องภัยฝุ่นละออง PM 2.5 ในโรงเรียน และสนับสนุนให้กระทรวงศึกษาธิการ บรรจุหลักสูตร “ห้องเรียนสุฝุ่น” อยู่ในหลักสูตรการเรียนการสอนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตรของโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

การผลักดันเนื้อหาการควบคุมยาสูบ ให้ถูกบรรจุเป็นหลักสูตรการเรียนการสอนของสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยสนับสนุนเครือข่ายวิชาชีพเภสัชกรรมเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพและควบคุมยาสูบ พัฒนาเนื้อหาการเรียนการสอนและการฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพเภสัชกรรม ที่สอดแทรกเรื่องการควบคุมยาสูบ การสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรคไม่ติดต่ออย่างเป็นระบบ

สนับสนุนการผลิตสื่อการสอน สำหรับโครงการการศึกษาเพื่อต่อต้านการใช้ยาเสพติดในเด็กนักเรียน (Drug Abuse Resistance Education : D.A.R.E) ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อให้ครูตำรวจ D.A.R.E สามารถนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้ในการสอนออนไลน์ให้นักเรียนในโครงการ D.A.R.E ถือเป็นงานนำสื่อเทคโนโลยีไปใช้อย่างมีความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนที่ทันสมัย

พัฒนาชุดสื่อพัฒนาการสอนและจิตสำนึกเพื่อรู้เท่าทันการพนัน โดยพัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่พร้อมใช้ การส่งเสริมการสื่อสารสร้างความรู้ จัดอบรมครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและระดับประถมศึกษา

การสนับสนุนการดำเนินงานป้องกันและพัฒนาแนวทางการดูแลช่วยเหลือการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ร่วมกับมูลนิธิแพธทูเฮลท์ ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองดูแลช่วยเหลือเด็ก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนการพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพศวิถีศึกษาให้แก่เยาวชนในสถานศึกษา และพัฒนาแนวทางในการดูแลช่วยเหลือการตั้งครรภ์ในวัยเรียน ให้เด็กนักเรียนสามารถเรียนต่อจนจบการศึกษาในสถานศึกษาได้

นวัตกรรมจากเครือข่ายโรงเรียนปลอดบุหรี่ ขับเคลื่อนสถานศึกษาปลอดบุหรี่ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ ขับเคลื่อนงานการป้องกันนักสูบหน้าใหม่ ผ่านโครงการสถานศึกษาปลอดบุหรี่ ทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

(2) สภาองค์กรของผู้บริโภค

สภาองค์กรของผู้บริโภคเล็งเห็นความสำคัญของอุบัติเหตุการเดินทางและการสร้างระบบการจัดการรับส่งนักเรียนปลอดภัย กำหนดบทบาทโรงเรียนมีส่วนร่วมสร้างมาตรฐานความปลอดภัย และให้กระทรวงศึกษาธิการปรับปรุงระเบียบข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และรณรงค์โครงการรถรับส่งนักเรียนฟรีทั่วไทย เดินทางปลอดภัย 100 เปอร์เซ็นต์

(3) มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก

มีการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่

โครงการโรงเรียนคุ้มครองเด็ก โดยการดำเนินการมีเป้าหมายหลักให้นักเรียนรู้จักป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศและความปลอดภัยทางเพศ นักเรียนสามารถระบุได้ว่าเหตุการณ์ไหนจะเป็นภัยกับตัวเองและสามารถป้องกันตนเองให้ปลอดภัยได้

โครงการป้องกันการรังแกกันในโรงเรียน โดยพัฒนาคู่มือการจัดกิจกรรมป้องกันการรังแกกันสำหรับครู เพื่อนำไปใช้กับนักเรียน และดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมแก่นักเรียนเป็นประจำอย่างต่อเนื่องทุกปี

บอร์ดเกม “รวมพลังเด็กพิทักษ์ความปลอดภัย” หรือ Safety Ranger Game จัดทำสื่อการเรียนรู้เรื่องความปลอดภัย ในลักษณะบอร์ดเกม ชื่อเกม “Safety Ranger” หรือ “เกมรวมพลังเด็กพิทักษ์ความปลอดภัย” ซึ่งเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ให้เด็กได้เรียนรู้เรื่องภัยอันตรายต่าง ๆ ผ่านการเล่นเกมที่มีความสนุกสนาน มีความหลากหลาย มีความเหมาะสมสำหรับเด็กในทุกพื้นที่และเข้าถึงกลุ่มเด็กได้มากขึ้น

(4) สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์

ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนสถานศึกษาในการดูแลปัญหาสุขภาพจิตของผู้เรียน ดังนี้

โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุข เพื่อเป็นโค้ชสำหรับบุคลากรการศึกษา ในการดูแลปัญหาสุขภาพจิตในนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา (Hero Consultant)

โครงการอบรมพัฒนาศักยภาพผู้รับผิดชอบงาน Admin ส่วนกลาง ประจำศูนย์สุขภาพจิต ในการดำเนินงานสุขภาพจิตในโรงเรียน School Health HERO

โครงการพัฒนาระบบเสริมสร้างทักษะชีวิตและดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาชีวศึกษา เพื่อสนับสนุนให้วิทยาลัยอาชีวศึกษาส่งเสริมทักษะชีวิตนักเรียนอาชีวศึกษาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน รวมถึงพัฒนาครูอาจารย์ในสถานศึกษาให้ปรึกษาแนะนำนักศึกษาทุนฯ ด้านสภาพจิตใจและแก้ไขพฤติกรรม

(5) องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย

การปกป้องคุ้มครองเด็กในโรงเรียน (ประเทศไทย) ร่วมกับสถานเอกอัครราชทูตอังกฤษประจำประเทศไทย ส่งเสริมสนับสนุนองค์ความรู้และการวิจัย โดยมุ่งเน้นความสำคัญของการปกป้องคุ้มครองเด็กในรั้วโรงเรียน และนำเสนอการปฏิบัติที่ถูกต้องให้โรงเรียนนำไปปรับใช้เพื่อป้องกันการล่วงละเมิดต่อเด็ก

(6) องค์การแพลน อินเตอร์เนชั่นแนล ประเทศไทย

ดำเนินโครงการเสริมสร้างความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษาและบริหารจัดการเสี่ยงภัยพิบัติ โดยร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดำเนินโครงการโดยจัดทำแพลตฟอร์มออนไลน์การเรียนรู้ โครงการเสริมสร้างความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา (โครงการ Safe Schools) โรงเรียนปลอดภัยขึ้น ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาชุดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมกลุ่มภัยของ สพฐ. รวมถึงมาตรการ 3 ป. คือ การป้องกัน การปลุกฝังและการปราบปราม เพื่อเป็นสื่อความรู้ให้แก่ ครู และบุคลากรทางการศึกษา ตามกลุ่มของ สพฐ. 4 กลุ่มภัยด้วยกระบวนการการพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการภัย โดยพึ่งพาทรัพยากรของสถานศึกษาตนเองก่อนที่จะขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานภายนอก เพื่อความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากที่สุดในการรับมือกับภัยตามบริบทได้ทันทั่วทั้ง โดยดำเนินการด้านความปลอดภัยรอบด้านตามกรอบ 3 เสาหลักสากลโรงเรียนปลอดภัย (CSSF)

(7) มูลนิธิแพथทูเฮลท์ (PATH2Health)

มีบทบาทในการผลักดันงานเพศวิถีศึกษาและดูแลนักเรียนที่ตั้งครรภ์ในระหว่างเรียน โดยการดำเนินการจัดประชุมชี้แจงนโยบายเพศวิถีศึกษาไปยังสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทั้ง 77 จังหวัด พัฒนาศักยภาพครูผ่านระบบการอบรม e-Learning และมีครูที่เรียนจบหลักสูตรและส่งแผนการสอนแล้ว 53,742 คน จากผู้ลงทะเบียนทั้งหมด จำนวน 121,244 คน นอกจากนี้ยังพัฒนาคู่มือ คลิปวิดีโอแนวทางการดูแลนักเรียน ตั้งครรภ์และการจัดการเรียนรู้แบบรายบุคคล

จากการศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ของหน่วยงาน/องค์กรในระดับ นโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด สามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ของหน่วยงาน/องค์กรในระดับนโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด

หน่วยงาน	บทบาท/หน้าที่หลัก	นโยบาย/แผน/มาตรการที่สำคัญ	ลักษณะเด่นของการดำเนินงาน
กระทรวงศึกษาธิการ	กำหนดนโยบายและทิศทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในภาพรวม	นโยบายสถานศึกษาปลอดภัย มาตรการ 3 ป ระบบ MOE Safety Center สถานศึกษาปลอดภัยเสถียร และขับเคลื่อนโครงการ TO BE NUMBER ONE	เป็นหน่วยงานนโยบายระดับชาติ ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาและบูรณาการทุกสังกัด
สพฐ.	จัดและดูแลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วประเทศ	นโยบายสถานศึกษาปลอดภัย มาตรการ 3 ป พัฒนาระบบ OBEC Safety Center เป็นระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และโรงเรียนปลอดภัยจากภัย 9 รูปแบบ	ดำเนินการเชิงระบบในสถานศึกษา สังกัด สพฐ. ที่มีจำนวนสถานศึกษาสูงที่สุดครอบคลุมทั่วประเทศโดยเน้นความปลอดภัยทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
สช.	ส่งเสริมและกำกับดูแลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาเอกชน	ศูนย์ความปลอดภัย สช. ค่ายทักษะชีวิต และเครือข่ายโรงเรียนต้นแบบ	นำนโยบาย/มาตรฐานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของกระทรวงศึกษาธิการมาปรับและกำหนดให้เหมาะสมกับบริบทสถานศึกษาเอกชน
สอศ.	ดูแลสถานศึกษาอาชีวศึกษา	ดำเนินนโยบายสถานศึกษาปลอดภัย ระบบ OVEC Safety Center อาชีวศึกษา ต้านยาเสพติด สถานศึกษาแห่งความสุข และ White Zone	จัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในกลุ่มผู้เรียนวัยรุ่น-วัยทำงาน เน้นการสร้างทักษะอาชีพ ควบคู่กับความปลอดภัย
สกร.	ส่งเสริมและกำกับดูแลสถานศึกษาที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	นโยบายสถานศึกษาปลอดภัย เสถียร และระบบแนะแนว (Coaching)	เน้นกลุ่มผู้เรียนเปราะบาง และกลุ่มเสี่ยงรวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต
สนศ.กทม.	ส่งเสริม กำกับ และดูแลสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร	นโยบายสถานศึกษาปลอดภัย เสถียร โครงการป้องกันอัคคีภัย โครงการปลอดภัย วัยน้ำเป็น และสร้างความรู้ การปฐมพยาบาล	ดำเนินการเชิงพื้นที่ในบริบทเมืองใหญ่ เน้นส่งเสริมสนับสนุนการจัดโครงสร้างพื้นฐานและสุขภาวะ
สอ.	สนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการศึกษา	มาตรการความปลอดภัย 5Ps จัดสร้างสนามกีฬา พัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ส่งเสริมศักยภาพท้องถิ่นและความปลอดภัยเชิงชุมชน
บข.ตชด.	ดูแลสถานศึกษาในพื้นที่ห่างไกล/ชายแดน	โครงการความปลอดภัยระบบไฟฟ้าโรงเรียน ตชด.	เน้นความปลอดภัยขั้นพื้นฐานในพื้นที่ทุรกันดาร

ตารางที่ 4.1 สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ของหน่วยงาน/องค์กรในระดับนโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด (ต่อ)

หน่วยงาน	บทบาท/หน้าที่หลัก	นโยบาย/แผน/มาตรการที่สำคัญ	ลักษณะเด่นของการดำเนินงาน
หน่วยงานภาครัฐอื่น	สนับสนุนองค์ความรู้เชิงวิชาการ เทคโนโลยี และการบริการเฉพาะทางรวมถึงรองรับระบบฟื้นฟูหลังได้รับผลกระทบ	ส่งเสริมสุขภาพจิตในสถานศึกษา โครงการ TO BE NUMBER ONE ความปลอดภัยไซเบอร์ ระบบ School Health HERO ระบบสุขภาพจิตโรงเรียน วิถีใหม่	สนับสนุนด้านความปลอดภัยทางถนน สุขภาวะ และการป้องกันภัยเสี่ยงจากสังคม
หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรอิสระ และ มูลนิธิ	เป็นหน่วยงานเสริมหนุนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา และรองรับระบบฟื้นฟูหลังได้รับผลกระทบ	บูรณาการกับโครงการ TO BE NUMBER ONE โรงเรียนปลอดภัย CSSF การคุ้มครองเด็กในโรงเรียน	เน้นการดูแลช่วยเหลือ และการป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงในเด็กและเยาวชนทั้งในและนอกระบบการศึกษา

1.2 การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษา

ผลการศึกษาสภาพการการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาในระดับหน่วยงาน ส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา ประกอบด้วย 9 ประเด็น ได้แก่ นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ กฎหมาย ที่เกี่ยวข้องหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ การกำกับ ติดตามและประเมินผล และ เครือข่ายและการมีส่วนร่วม แบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ และ 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ รายละเอียดดังนี้

1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษา พบว่า ในภาพรวมสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านในประเด็นหลักและประเด็นย่อย โดยสถานศึกษามีการปฏิบัติในด้านที่สูงที่สุดคือ การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.65, SD = 0.46) รองลงมา คือ นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ (ค่าเฉลี่ย = 4.56, SD = 0.52) ใกล้เคียงกับการพัฒนาบุคลากร (ค่าเฉลี่ย = 4.55, SD = 0.49) และ หลักสูตรการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย = 4.53, SD = 0.53) ใกล้เคียงกับการบริหารจัดการ (ค่าเฉลี่ย = 4.52, SD = 0.53) ตามลำดับ รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในด้านสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

สภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับการปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	ระดับการปฏิบัติ
1. นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ	4.60 (0.53)	มากที่สุด	4.57 (0.62)	มากที่สุด	4.56 (0.52)	มากที่สุด
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.48 (0.63)	มากที่สุด	4.46 (0.67)	มากที่สุด	4.47 (0.61)	มากที่สุด
3. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.55 (0.51)	มากที่สุด	4.52 (0.64)	มากที่สุด	4.53 (0.53)	มากที่สุด

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในด้านสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา (ต่อ)

สภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ การปฏิบัติ
4. สื่อการเรียนการสอน	4.50 (0.52)	มากที่สุด	4.44 (0.67)	มากที่สุด	4.47 (0.53)	มากที่สุด
5. การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน	4.68 (0.45)	มากที่สุด	4.65 (0.58)	มากที่สุด	4.65 (0.46)	มากที่สุด
6. การพัฒนาบุคลากร	4.60 (0.46)	มากที่สุด	4.53 (0.63)	มากที่สุด	4.55 (0.49)	มากที่สุด
7. การบริหารจัดการ	4.51 (0.53)	มากที่สุด	4.55 (0.65)	มากที่สุด	4.52 (0.53)	มากที่สุด
8. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล	4.48 (0.55)	มากที่สุด	4.41 (0.68)	มากที่สุด	4.44 (0.557)	มากที่สุด
9. เครือข่ายและการมีส่วนร่วม	4.52 (0.55)	มากที่สุด	4.48 (0.64)	มากที่สุด	4.49 (0.57)	มากที่สุด

สภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า ในภาพรวมสถานศึกษามีการปฏิบัติค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาดูแล เฝ้าระวัง ช่วยเหลือ และคุ้มครองความปลอดภัยของนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา รองลงมาคือ สถานศึกษาให้ความสำคัญและจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กในครอบครัวยากจน เด็กพิการ เด็กเล็ก เป็นต้น และ สถานศึกษามีระบบการลงโทษนักเรียนที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการทำร้ายทั้งด้านร่างกายและจิตใจของนักเรียน ตามลำดับ เมื่อพิจารณาแยกตามกลุ่มผู้ตอบพบว่า กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษามีการสื่อสารนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยให้นักเรียน ครู บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้รับทราบ รองลงมาคือ สถานศึกษาดูแล เฝ้าระวัง ช่วยเหลือ และคุ้มครองความปลอดภัยของนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา และ สถานศึกษาให้ความสำคัญและจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กในครอบครัวยากจน เด็กพิการ เด็กเล็ก เป็นต้น ตามลำดับ ส่วนกลุ่มครูผู้สอน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สถานศึกษาดูแล เฝ้าระวัง ช่วยเหลือ และคุ้มครองความปลอดภัยของนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา รองลงมาคือ สถานศึกษาให้ความสำคัญและจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กในครอบครัวยากจน เด็กพิการ เด็กเล็ก เป็นต้น และ การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน ตามลำดับ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ก)

เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอนในสถานศึกษา มีความเห็นว่าสถานศึกษามีการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาในด้านสภาพการดำเนินการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (ที่ระดับ 0.05) จำนวน 5 ด้าน คือ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผล และด้านเครือข่ายและการมีส่วนร่วม โดยทั้ง 5 ด้านดังกล่าวนี้ กลุ่มผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มครูผู้สอน ส่วนอีก 4 ด้าน คือ นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการ พบว่าสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกัน และเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ในภาพรวมจำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา (8 หน่วยงาน) พบว่า สถานศึกษาต่างสังกัดกัน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นระดับการปฏิบัติแตกต่างกันทั้ง 9 ด้าน รายละเอียดแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้บริหารและครูผู้สอนสังกัด ที่ตั้งของสถานศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

สภาพการดำเนินงาน	กลุ่มที่มากกว่า	สังกัดที่ต่างกัน	ขนาดที่ต่างกัน	ที่ตั้งที่ต่างกัน
1. นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ	ไม่แตกต่างกัน	สพฐ.>สช. สอศ. ตชด. สกร.	เล็ก>กลาง และใหญ่	นอกเขตฯ
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	ไม่แตกต่างกัน	สพฐ.>สช. สอศ. สกร.	เล็ก และใหญ่พิเศษ>ใหญ่	นอกเขตฯ
3. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	ไม่แตกต่างกัน	ตชด.>อว.	เล็ก>กลาง	ไม่แตกต่างกัน
4. สื่อการเรียนการสอน	ผู้บริหาร	สพฐ.>สช.	ใหญ่พิเศษ>กลาง	ไม่แตกต่างกัน
5. การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร	สพฐ.>สช. สอศ. อว. สกร. ตชด. อปท. ตชด.>สกร.	เล็ก>กลาง	นอกเขตฯ
6. การพัฒนาบุคลากร	ผู้บริหาร	สพฐ.>สช. สอศ. อว. ตชด.>สช. อปท. อว. กทม>อว.	ไม่มี	นอกเขตฯ
7. การบริหารจัดการ	ไม่แตกต่างกัน	สพฐ.>สช.	ใหญ่พิเศษ>กลางและใหญ่	นอกเขตฯ
8. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล	ผู้บริหาร	สพฐ.>สช. สอศ. อว.	เล็ก>กลาง และใหญ่	นอกเขตฯ
9. เครือข่ายและการมีส่วนร่วม	ผู้บริหาร	สพฐ.>สช. สอศ. อว. อปท.>สช. สกร.>สช. สอศ. อว.		เล็ก และใหญ่ พิเศษ>กลาง, เล็ก>ใหญ่

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติในการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาจำแนกตามสังกัด มีรายละเอียดความแตกต่างระหว่างสังกัดเป็นรายคู่ดังต่อไปนี้

นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กองบัญชาการ ตำรวจตระเวนชายแดน และสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ส่วนหน่วยงานงานคู่อื่น ๆ นอกจากที่กล่าวแล้ว มีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ ส่วนหน่วยงานงานคู่อื่น ๆ นอกจากที่กล่าวแล้ว มีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษาสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ส่วนหน่วยงานงานคู่อื่น ๆ นอกจากที่กล่าวแล้ว มีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

สื่อการเรียนการสอน พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ส่วนหน่วยงานงานคู่อื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดอื่นทุกสังกัด ยกเว้นสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และยังพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับหน่วยงานงานคู่อื่น ๆ นอกจากที่กล่าวแล้วมีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

การพัฒนาบุคลากร พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ส่วนสถานศึกษาในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนเห็นว่ามีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ และสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม นอกนี้ยังพบว่า สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เห็นว่าสถานศึกษาในสังกัดมีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สำหรับหน่วยงานงานอื่น ๆ มีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการปฏิบัติในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาจำแนกตามขนาด พบว่า ในภาพรวมสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติแตกต่างกันในเกือบทุกประเด็น (ยกเว้นการพัฒนาบุคลากร) โดยมีรายละเอียดของความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กและขนาดใหญ่พิเศษ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่

หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลาง

สื่อการเรียนการสอน พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลาง

การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลาง

การพัฒนาบุคลากร พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

การบริหารจัดการ พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่

การกำกับ ติดตาม และประเมินผล พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่

เครือข่ายและการมีส่วนร่วม พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กและขนาดใหญ่พิเศษ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลาง และพบว่าสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ก)

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและในกรุงเทพมหานคร กับสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล มีความเห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาแตกต่างกันเกือบทุกประเด็น ยกเว้นหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และสื่อการเรียนการสอน ที่พบว่าไม่แตกต่างกัน โดยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลมีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและในกรุงเทพมหานคร

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการศึกษาข้อมูลการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานในระดับภูมิภาคและสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาทั้ง 9 ประเด็น และดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ โดยหน่วยงานระดับภูมิภาคส่วนใหญ่ดำเนินการในด้านการนำนโยบายสู่การปฏิบัติและการส่งเสริมสนับสนุนในทุกด้าน ยกเว้นด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ส่วนสถานศึกษา มีการปฏิบัติครบถ้วนทั้ง 9 ประเด็น ดังนี้

(1) นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ

- หน่วยงานระดับภูมิภาคสังกัด สพฐ. สกร. บข.ตชด. อปท. รับนโยบายจากหน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้น ส่งต่อนโยบายไปยังสถานศึกษา ในส่วน สช. สอศ. รับนโยบายจากหน่วยงานส่วนกลางโดยตรง และ อว. (โรงเรียนสาธิต) รับนโยบายจากมหาวิทยาลัยที่สังกัด

- หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาในจังหวัดดำเนินการตามนโยบายการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัดผ่านการสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัด

- สถานศึกษาส่วนใหญ่เข้าร่วมโครงการสถานศึกษาปลอดภัยที่หน่วยงานภายนอกจัดขึ้น เช่น กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

- การสื่อสารส่งมอบนโยบายเป็นลำดับจากหน่วยงานส่วนภูมิภาคถึงสถานศึกษา สถานศึกษา
รับนโยบายไปขยายต่อถึงบุคลากรในสถานศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ถึงชุมชน
- สถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยโดยกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ
ประจำปี โดยกำหนดเป็นโครงการ/กิจกรรม และในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการมีการจัดทำแผนเผชิญเหตุ
ของสถานศึกษา และกำหนดมาตรการด้านความปลอดภัยโดยเน้นย้ำในบางประเด็นตามบริบทของสถานศึกษา
เช่น สถานศึกษาที่อยู่ใจกลางเมืองมีความเสี่ยงอันตรายจากการจราจร ยาเสพติด เป็นต้น

(2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับในส่วนที่มีความจำเป็น
ต้องดำเนินการ เช่น พระราชบัญญัติความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554
พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 กฎกระทรวงว่าด้วยการควบคุมเครื่องเล่น พ.ศ. 2558 เป็นต้น
- สถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของกระทรวงหรือหน่วยงานต้นสังกัด
โดยกำหนดเป็นระเบียบของสถานศึกษาและแนวปฏิบัติเพื่อควบคุมความเรียบร้อยภายในสถานศึกษา
- สถานศึกษาบางแห่งมีการสร้างความรู้ความเข้าใจและยึดการดำเนินการที่สอดคล้องกับ กฎหมาย
ในบางเรื่องตามบริบทของสถานศึกษา เช่น พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 กฎหมายการคุ้มครองสิทธิ
เสรีภาพ กฎหมายด้านยาเสพติด พระราชบัญญัติการจราจร เป็นต้น แต่ส่วนใหญ่จะเป็นการบังคับใช้กฎหมายจาก
หน่วยงานภายนอก

(3) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

- สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดการศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551
ในรายวิชาสุขศึกษา หน้าที่พลเมือง ลูกเสือ ทุจริตศึกษา สังคมศึกษา
- สถานศึกษาส่วนใหญ่สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยในเนื้อหาวิชาที่สอน
- สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนด้านความปลอดภัยผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้แก่
กิจกรรมชุมนุม วิชาเลือก
- สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรม/โครงการ/หลักสูตรอบรมความรู้ระยะสั้น อาทิ
ค่ายคุณธรรม จริยธรรม กิจกรรมครู D.A.R.E เป็นต้น
- สถานศึกษาอาชีวศึกษามีเนื้อหาหลักสูตรและมาตรฐานความปลอดภัยในการปฏิบัติงานหรือ
การจัดการเรียนการสอนในแต่ละสาขาวิชาโดยเฉพาะ
- ในสถานศึกษาเอกชนและสถานศึกษาสังกัด อว. จัดการศึกษาตามแนวทางการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาที่มีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนรูปแบบเฉพาะที่เน้นปลูกฝังผู้เรียนให้มีคุณลักษณะการรู้จัก
และดูแลตนเองทั้งทางร่างกายและจิตใจตั้งแต่แรกเข้า

(4) สื่อการเรียนการสอน

- หน่วยงานส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำสื่อด้วยตนเอง เช่น
การจัดทำโปสเตอร์ ภาพ คลิปวิดีโอ เป็นต้น และบางหน่วยงานมีนักจิตวิทยาโรงเรียน (นักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่
การศึกษา) ผลิตและจัดหาสื่อต่าง ๆ มาให้สถานศึกษา
- สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้สื่อการเรียนการสอนเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย
ที่เหมาะสมตามระดับการศึกษา และการสื่อสารผ่านการพูดคุยโดยตรงจากครูผู้สอนและนักเรียน

- สถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความรู้โดยใช้กิจกรรมต่าง ๆ เช่น การอบรมความรู้เชิงปฏิบัติการ การเข้าค่ายคุณธรรม จริยธรรม ห้องสมุดเคลื่อนที่ การจัดกิจกรรมรณรงค์ เป็นต้น
- สถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้วิทยากรจากหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกสถานศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านเพื่อมาให้ความรู้ในด้านต่าง ๆ
- สถานศึกษาบางส่วนส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างสรรค์สื่อในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยตนเอง เช่น การจัดทำโครงงาน คลิปวิดีโอ เป็นต้น
- สถานศึกษาบางส่วนใช้บทบาทสมมติ การเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง หรือสถานการณ์จริง
- สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้รับสื่อ ประชาสัมพันธ์ รณรงค์จากหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในเรื่องนั้น ๆ เช่น คลิปวิดีโอ โปสเตอร์ เอกสาร สื่อโซเชียลมีเดีย เว็บไซต์ เป็นต้น

(5) การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน

- หน่วยงานส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่มีการกำกับ ดูแล ส่งเสริมและช่วยเหลือสถานศึกษาในการดูแลให้ความช่วยเหลือผู้เรียน และประสานงานส่งต่อข้อมูลให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานระดับนโยบาย เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้เรียน
- สถานศึกษาทุกแห่งมีการจัดทำข้อมูลผู้เรียนเพื่อใช้ในการเฝ้าระวัง ดูแล ให้ความช่วยเหลือผู้เรียน โดยมีการดำเนินงานในแนวทางเดียวกัน ดังนี้
 - 1) การจัดทำข้อมูลนักเรียนเมื่อแรกรับเข้ามาเรียนเพื่อบันทึกข้อมูลเบื้องต้นของผู้เรียน
 - 2) ตรวจสอบข้อมูลผู้เรียนโดยผ่านโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน ซึ่งรูปแบบ วิธีการ และจำนวนนักเรียนในการตรวจเยี่ยมขึ้นอยู่กับบริบทของสถานศึกษา และทำการบันทึกข้อมูลของผู้เรียนในระบบสารสนเทศของหน่วยงาน ได้แก่ สพฐ. บันทึกข้อมูลในระบบจัดเก็บข้อมูลรายบุคคล (DMC) สอศ. บันทึกข้อมูลในระบบบริหารจัดการอาชีวศึกษา (RMS) อปท. บันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการศึกษาท้องถิ่น (LEC) เป็นต้น
 - 3) ประเมินและคัดกรองผู้เรียนจากข้อมูลพื้นฐานควบคู่กับระบบและเครื่องมือประเมินผู้เรียนทางด้านสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตใจ ที่สถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ ระบบสุขภาพจิตโรงเรียน วิธีใหม่เพื่อเฝ้าระวัง เรียนรู้และรับคำปรึกษาเพื่อดูแลนักเรียน (School Health HERO) แบบประเมินจุดแข็งจุดอ่อน (SDQ) โปรแกรม Student Care และ แบบเฝ้าระวังพัฒนาการ DSPM ในระดับปฐมวัย
 - 4) จัดแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา เพื่อวางแผนในการดูแลให้ความช่วยเหลือเด็กแต่ละกลุ่ม
- หน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีระบบช่วยดูแลความปลอดภัยของผู้เรียนคือศูนย์ความปลอดภัยสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หรือระบบ MOE Safety Center เป็นศูนย์รับแจ้งเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษาใน 4 กลุ่มภัย ได้แก่ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุในสถานศึกษา(Accident) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) ภัยที่เกิดจากผลกระทบต่อสุขภาพทางร่างกายและจิตใจ (Unhealthiness) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) ปัจจุบันระบบนี้ได้มีการปิดปรับปรุงระบบและยังไม่สามารถใช้งานได้
- สถานศึกษาทุกแห่งมีการดูแลผู้เรียนอย่างใกล้ชิดโดยครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นซึ่งจะเป็นผู้จัดทำข้อมูล สังเกตพฤติกรรม พูดคุย ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือผู้เรียนในเบื้องต้น ผ่านการจัดเวลาอย่างเป็นระบบในช่วง Homeroom และนอกเวลา
- สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการในกรณีที่ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นไม่สามารถช่วยเหลือผู้เรียนได้ โดยการแจ้งต่อผู้บริหารสถานศึกษา และแจ้งต่อผู้ปกครองเพื่อร่วมกันดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียน หากมีความรุนแรง

เกินกว่าที่ทางสถานศึกษาและผู้ปกครองจัดการได้จะดำเนินการแจ้งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้ามาดูแลให้ความช่วยเหลือผู้เรียนเป็นลำดับ

- สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการป้องกันความเสี่ยงของผู้เรียนโดยดำเนินการดูแลให้ความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาแก่ผู้ขาดแคลน

(6) การพัฒนาบุคลากร

- การพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของหน่วยงานระดับนโยบาย เพื่อนำมาขยายผลสู่การปฏิบัติของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด ผู้เข้ารับการอบรมพัฒนาส่วนใหญ่เป็นผู้บริหาร ผู้แทนหน่วยงานส่วนภูมิภาค

- การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยพบว่ามีการพัฒนาบุคลากรใน 3 ลักษณะ ได้แก่

1) สถานศึกษาส่วนใหญ่เข้ารับการอบรมพัฒนาความรู้ที่หน่วยงานระดับนโยบายหรือหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการจัดให้แก่บุคลากรผ่านช่องทางที่หลากหลาย ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การอบรมออนไลน์ และการขอความร่วมมือจากหน่วยงานในพื้นที่เข้ามาให้ความรู้ ส่วนใหญ่เข้ารับการอบรม จะเป็นครูหรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่ดูแลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษาในด้านนั้น ๆ (สังกัดสพฐ. สอศ. สกร. และ กทม.)

2) สถานศึกษาบางส่วนเข้ารับการพัฒนาความรู้ที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นตามภารกิจ เช่น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด หน่วยงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ตำรวจภูธรจังหวัด สำนักงานขนส่งจังหวัด หน่วยงานภาคเอกชน เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาให้ความรู้แก่บุคลากร นักเรียนทั้งหมดในสถานศึกษาผ่านการจัดอบรม การฝึกปฏิบัติจริง และการเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ออนไลน์ (สข. บข.ตชด. อว. และ อปท.)

3) สถานศึกษาในสังกัด สข. อปท. กทม. และ อว. ส่วนใหญ่ และสถานศึกษาสังกัดอื่น ๆ บางส่วนมีการอบรมพัฒนาโดยสถานศึกษาจัดขึ้นเอง เป็นการอบรมพัฒนาความรู้แก่บุคลากรเพื่อเสริมทักษะการจัดการเรียนรู้และการดูแลความปลอดภัยของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นการพัฒนาตามหลักสูตรที่สถานศึกษากำหนดเอง เช่น การพัฒนาครูแนะแนว การพัฒนาครูสอนว่ายน้ำ ครูพยาบาล เป็นต้น

4) สถานศึกษาทุกแห่งมีการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรโดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ผ่านเอกสาร สื่อออนไลน์ สื่อเผยแพร่ต่าง ๆ และการพัฒนาโดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ร่วมกันภายในสถานศึกษา

- หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ มีการพัฒนาบุคลากรเน้นกระบวนการดำเนินงาน ระบบ และความรู้ โดยมีหลักสูตรและประเด็นการพัฒนา อาทิ จัดอบรมโครงการ MOE Safety Center การอบรมการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย 3 ปี และภัยคุกคาม 9 รูปแบบ การอบรมการใช้งานระบบ School Health Hero การอบรมนักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่การศึกษา การพัฒนานักจิตวิทยาในโรงเรียนเพื่อคัดกรองนักเรียนด้านสุขภาพจิต อบรมพนักงานเจ้าหน้าที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและนักศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (พสน.) การอบรมศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน การอบรมการจัดทำแผนเผชิญเหตุ สกร. อบรมแกนนำครูผู้ดูแลคนพิการ และสถาบันส่งเสริมการเรียนรู้ภาค อบรมการจัดทำสื่อเทคโนโลยี การจรรยาบรรณและยาเสพติด

- หน่วยงานและสถานศึกษาที่สังกัดหน่วยงานอื่น ดำเนินการจัดอบรมพัฒนาที่เน้นการเสริมสร้างทักษะแก่บุคลากรในประเด็นการป้องกันและดูแลความปลอดภัยจากอุบัติเหตุต่าง ๆ การจัดทำสื่อ การดูแลผู้เรียนด้านสาธารณสุข การดูแลผู้เรียนด้านร่างกายและจิตใจ ตามบริบทและแนวทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

- สถานศึกษาบางแห่งสะท้อนว่าเนื่องจากหน่วยงานระดับนโยบายหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลไม่ได้มีการดำเนินการด้านการจัดการศึกษาเป็นหลัก อาทิ สถานศึกษาในสังกัด บช.ตชด. อบท. จึงขาดหน่วยงานรับผิดชอบดูแลการพัฒนาบุคลากรและขาดบุคลากรที่จะช่วยส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการหรือการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

(7) การบริหารจัดการ

- หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาแต่ละสังกัดส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาในแนวทางเดียวกัน คือ การกำหนดกิจกรรม/โครงการการดำเนินงานไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี โดยกำหนดในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้ง 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว (ทักษะชีวิต) กิจกรรมนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาด หรือกิจกรรมชุมนุม และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

- การสนับสนุนทรัพยากร ด้านงบประมาณหน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาแต่ละสังกัดส่วนใหญ่ไม่ได้มีการกำหนดหรือจัดสรรงบประมาณสำหรับการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในแผนงานหลักอย่างชัดเจน แต่มีการบริหารจัดการตามความจำเป็นและความเหมาะสม โดยการจัดสรรในรูปแบบโครงการ/กิจกรรมที่นอกเหนือจากแผนงานหลัก ซึ่งพบว่าส่งผลให้การดำเนินการบางอย่างที่มีความจำเป็นไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เช่น การจัดอบรมความรู้ การซ่อมแซมอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น นอกจากนี้ การปรับปรุงสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ การรักษาความปลอดภัย อาทิ การติดตั้งกล้องวงจรปิด การจ้างเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของสถานศึกษาบางส่วนยังไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการอย่างชัดเจน ยกเว้นสถานศึกษาสังกัด อบท. และ อว. ที่มีการกำหนดงบประมาณสำหรับการดูแลสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ในแผนการจัดสรรงบประมาณของหน่วยงานต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี

- การมอบหมายงานและการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบ หน่วยงานและสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการมอบหมายงานและกำหนดผู้รับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างชัดเจน สำหรับหน่วยงานและสถานศึกษาที่มีบุคลากรเพียงพอจะมีการมอบหมายงานตามลักษณะงาน โดยแบ่งออกเป็นฝ่ายงาน รวมถึงการแต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยในสถานศึกษา ขณะที่หน่วยงานและสถานศึกษาที่มีบุคลากรน้อยจะเป็นการมอบหมายงานให้มีผู้ดูแลรับผิดชอบหลักจำนวน 1 คน ในการดำเนินงานทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

- หน่วยงานระดับภูมิภาคสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์ความปลอดภัย แต่ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่าการดำเนินงานของศูนย์และคณะกรรมการยังไม่ส่งผลต่อการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ขณะที่การดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการโดยนักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งมีจำนวน 1 คน ต่อ 1 เขต และในบางเขตพื้นที่การศึกษายังไม่มีนักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่การศึกษา สะท้อนให้เห็นถึงการขาดแคลนบุคลากร ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากยังไม่มีกำหนดตำแหน่งและความก้าวหน้าในสายงานที่ชัดเจน และการมีภาระงานที่มากเกินไป

- ระบบบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยสถานศึกษาแต่ละสังกัดมีการใช้แตกต่างกันไป ทั้งที่หน่วยงานจัดทำขึ้นเองและหน่วยงานอื่นจัดทำขึ้น เช่น ระบบแนะนำสำหรับอาหารกลางวัน

สำหรับโรงเรียน Thai School Lunch ที่สถานศึกษาส่วนใหญ่นำมาใช้ในการจัดการดูแลด้านโภชนาการของผู้เรียน ในส่วนหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีการพัฒนาระบบมาตรฐานความปลอดภัยในสถานศึกษา MOE Safety Center เพื่อติดตามและแจ้งเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา โดยที่ผ่านมาพบว่า ระบบนี้ยังไม่สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ระหว่างการปรับปรุงพัฒนา ทั้งนี้ สถานศึกษาทุกสังกัดส่วนใหญ่มีการดำเนินการและเห็นว่าการสั่งการและมอบหมายงานโดยตรงจากผู้บริหาร พร้อมติดตามผลการดำเนินงานด้วยตนเองเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

- หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาส่วนใหญ่ต้องอาศัยความร่วมมือหรือการสนับสนุน โดยการเข้ามาดำเนินการจากหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกที่มีภารกิจงานเกี่ยวข้องกับเรื่องเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยโดยตรง เช่น การดูแลสุขภาพผู้เรียนโดยกระทรวงสาธารณสุข การดูแลความปลอดภัยโดยรอบสถานศึกษาโดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นต้น

(8) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

- หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามลำดับขั้นการสั่งการหากเป็นนโยบาย กิจกรรม/โครงการจากหน่วยงานต้นสังกัดจะมีการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นทางการผ่านหนังสือราชการและระบบการรายงานอื่น ๆ ที่ใช้อยู่ ทั้งการรายงานผลการดำเนินงานโดยตรงแก่ต้นสังกัด ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และรายงานผ่านหน่วยงานส่วนภูมิภาคหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล อาทิ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรมส่งเสริมการเรียนรู้ และกรุงเทพมหานคร โดยมีศึกษานิเทศก์เป็นผู้ดำเนินการ หรือในบางครั้งคณะผู้บริหารลงพื้นที่ตรวจสอบด้วยตนเอง

- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้การติดตามผลการดำเนินงานจากรายงานผลการดำเนินโครงการที่ได้รับจัดสรรงบประมาณประจำปีของสถานศึกษาโดยกองการศึกษาสำนักงานเทศบาล กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนมีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลด้วยแบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานประจำโรงเรียน โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ผ่านกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนสาธิตมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลโดยสำนักงานอธิการบดีมหาวิทยาลัย ซึ่งจากข้อมูลพบว่าการกำกับ ติดตามและประเมินผลเป็นการดำเนินการในภาพรวมของการจัดการศึกษาและนโยบายการสั่งการเฉพาะเรื่องเร่งด่วน แต่ยังไม่มีการกำกับ ติดตามและประเมินผลในด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยอย่างชัดเจนและครอบคลุม ทั้งนี้ สถานศึกษาบางแห่งสะท้อนว่ายังไม่มีมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเนื่องจากยังไม่มียุทธศาสตร์และแนวทางที่ชัดเจนจากหน่วยงานต้นสังกัด

- สถานศึกษาทุกสังกัดมีระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานภายในสถานศึกษาตามแผนปฏิบัติการประจำปี แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และตามนโยบายหรือข้อสั่งการของหน่วยงานต้นสังกัดในบางประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการติดตามและประเมินผลโครงการ/กิจกรรมที่จัดขึ้น

- การสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวมโดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง ผ่านการตรวจเยี่ยมและเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการติดตามและประเมินผลร่วมกับครูผู้สอน และครูประเมินตนเองโดยใช้กระบวนการ PLC ร่วมกันเป็นรายสัปดาห์หรือรายเดือน

- สถานศึกษาทุกแห่งมีการดำเนินการตรวจสอบความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน ตามมาตรฐานหรือมาตรการที่แต่ละสังกัดกำหนดไว้ให้สถานศึกษาในสังกัดใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านความปลอดภัย เช่น

มาตรการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน มาตรการความปลอดภัยของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร 12 ด้าน เป็นต้น และก่อนเปิดภาคเรียนหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานส่วนภูมิภาคจะลงพื้นที่กำกับ ติดตามความพร้อมของสถานศึกษาโดยศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารในหน่วยงานหรือผู้ที่รับมอบหมายแต่ละสังกัดแตกต่างกันออกไป

- สถานศึกษาบางแห่งได้รับการกำกับติดตามการดำเนินงานจากหน่วยงานภายนอกที่เข้ามาร่วมดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษาตามภารกิจ กิจกรรม โครงการ รวมทั้งการติดตามและประเมินผลจากผู้ปกครองที่ให้ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

(9) เครือข่ายและการมีส่วนร่วม

หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินการในรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือ โดยชุมชน องค์กร และหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมถึงผู้ปกครอง ในการสนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ไม่ว่าจะเป็นการสนับสนุนทรัพยากร การเข้ามาดำเนินการในด้านต่าง ๆ ตามแนวทางและรูปแบบที่แตกต่างกันไป อาทิ การรักษาความปลอดภัย การดูแลสุขภาพกายและใจ การอบรมให้ความรู้ กิจกรรมส่งเสริมทักษะการเอาตัวรอด และความร่วมมือทางวิชาการ เป็นต้น ซึ่งความร่วมมือมีทั้งการดำเนินการตามภารกิจของหน่วยงานและสถานศึกษาขอความร่วมมือให้เข้ามาช่วย ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่สะท้อนว่ายังพบปัญหาการดำเนินงานบางอย่างไม่มีความต่อเนื่องและยั่งยืน และการขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในบางด้านต้องมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

ตอนที่ 2 ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

2.1 ปัจจัยความสำเร็จ

จากการศึกษาข้อมูลของหน่วยงานและสถานศึกษาทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณสามารถสรุปปัจจัยที่ส่งผลให้การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาประสบความสำเร็จประกอบด้วยปัจจัยในแต่ละด้าน ดังนี้

1) **ด้านนโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ** พบว่า (1) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยที่ชัดเจน มีการสื่อสารนโยบายถึงสถานศึกษาโดยตรง มีการวางมาตรการความปลอดภัยอย่างครอบคลุมทุกมิติ พร้อมทั้งมีการขับเคลื่อนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง (2) ผู้บริหาร ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการกำหนดนโยบายแนวทางปฏิบัติอย่างชัดเจน มีภาวะผู้นำสามารถผลักดันการดำเนินการต่าง ๆ ในหน่วยงานหรือสถานศึกษา รวมถึงเครือข่ายภายนอกให้เกิดขึ้นได้ พร้อมมีการติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

2) **ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง** พบว่า มีความร่วมมือร่วมใจของผู้บริหาร ครู ผู้เรียน และผู้ปกครอง ในการดำเนินการตามแนวทางของกฎหมายหรือมาตรการที่สถานศึกษากำหนดอย่างเคร่งครัด

3) **ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน** พบว่า การจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนที่ปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านการดูแลความปลอดภัยของตนเองตามพัฒนาการตั้งแต่วัยปฐมวัย เน้นความรู้ด้านภัยต่าง ๆ และการดูแลตนเองทั้งด้านร่างกายและจิตใจ การปลูกฝังบทบาทความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีแก่ผู้เรียน

4) **ด้านสื่อการเรียนการสอน** พบว่า ครูผู้สอน มีการดูแลเอาใจใส่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะภัยต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น พร้อมศึกษาหาความรู้อย่างต่อเนื่อง รวมไปถึงการใช้กระบวนการ PLC เพื่อพัฒนาตนเองให้สามารถดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

5) **ด้านการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน** พบว่า (1) ผู้เรียนมีทักษะ ความรู้ และความพร้อม ในการดูแลตนเอง มีพฤติกรรมที่ไม่นำตนเองเข้าไปสู่ความเสี่ยงจากความไม่ปลอดภัยในด้านต่าง ๆ (2) การสร้าง และการมีความตระหนักของทุกฝ่ายทั้งในระดับหน่วยงาน บุคลากร และชุมชนโดยรอบ ผู้มีส่วนได้ส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายรวมถึงตัวผู้เรียนเอง ซึ่งปัจจัยด้านนี้จะพบชัดเจนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม การศึกษาเอกชนและสถานศึกษาประเภทโรงเรียนสาธิต เนื่องจากการสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ปกครองที่จะ เลือกส่งลูกเข้ามาเรียน

6) **ด้านการพัฒนาบุคลากร** พบว่า (1) บุคลากร/วิทยากรที่มาอบรมให้ความรู้มีความเชี่ยวชาญ และได้รับการยอมรับในสาขาวิชาเฉพาะในการจัดการศึกษาหรือกิจกรรมด้านความปลอดภัยให้แก่บุคลากรและ ผู้เรียน (2) มีหน่วยงานกลางในการพัฒนา รวบรวมและเผยแพร่สื่อ องค์ความรู้ที่ทุกคนสามารถเข้าไปศึกษาและ เลือกนำมาใช้ในการจัดการศึกษาได้อย่างง่ายและเหมาะสมตามความต้องการ

7) **การบริหารจัดการ** พบว่า (1) การจัดสรรทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ บุคลากร การพัฒนาทักษะองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่เพียงพอ ต่อเนื่อง เหมาะสมและรองรับกับนโยบาย มาตรการ และแนวทาง การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย (2) กำหนดกิจกรรม มาตรการด้านความปลอดภัย และเป้าหมายและ แนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน เช่น การเข้าร่วมโรงเรียนต้นแบบความปลอดภัย เป็นต้น และ (3) ครูผู้สอน มีจำนวนเพียงพอและเหมาะสมในการดูแลผู้เรียนได้อย่างใกล้ชิดและทั่วถึง

8) **การกำกับ ติดตาม และประเมินผล** พบว่า มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาตั้งแต่ระดับสถานศึกษาจนถึงระดับภาพรวม ของประเทศ

9) **เครือข่ายและการมีส่วนร่วม** พบว่า (1) มีเครือข่ายความร่วมมือ ของทุกภาคส่วนทั้งใน กระทรวงศึกษาธิการและนอกกระทรวงในการส่งเสริม สนับสนุน เข้ามาดำเนินการ หรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในสถานศึกษาอย่างทั่วถึงและครอบคลุมทุกด้าน (2) ที่ตั้งของสถานศึกษาอยู่ในชุมชนเมืองที่มีการดูแลรักษา ความปลอดภัยอย่างรอบด้านจากหน่วยงานภายนอก รวมถึงความร่วมมือร่วมใจกันรักษาความปลอดภัยในชุมชน และ (3) มีการส่งเสริมสภาพแวดล้อมในครอบครัวทั้งด้านความพร้อมในการดูแลผู้เรียน และทัศนคติต่อ ความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ ของผู้ปกครอง

2.2 ปัญหาอุปสรรคในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

จากข้อมูลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาในภาพรวมพบปัญหาอุปสรรค ในทุกด้านยกเว้นด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน และด้านการกำกับ ติดตาม และประเมินผล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) **ด้านนโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ** พบว่า การกำหนดนโยบาย แนวทางการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยเป็นการมอบนโยบายในภาพกว้างยังไม่มี ความชัดเจน

2) **ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง** พบว่า การบังคับใช้กฎหมายและบทลงโทษบางเรื่องยังไม่สอดคล้อง กับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในสถานศึกษา อาทิ กฎหมายเกี่ยวกับบุหรี่ปริศนาที่กำหนดโทษเฉพาะแก่ผู้ขายเท่านั้น ไม่มีผลบังคับใช้กับผู้เสพ ส่งผลให้ผู้เรียนนำมาใช้โดยไม่มีความเกรงกลัวความผิด

3) **ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน** พบว่า ครูผู้สอนเองยังขาดความรู้ในการปฏิบัติ ตนที่ถูกต้องและเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียน เช่น การบูลี่ การเอาใจใส่ จิตวิทยาวัยรุ่น การยอมรับความแตกต่าง เป็นต้น

4) **ด้านการพัฒนาบุคลากร** พบว่า การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปฏิบัติและป้องกันภัยต่าง ๆ เป็นการดำเนินการเฉพาะบุคลากรที่รับผิดชอบเท่านั้น และมีสถานศึกษาบางส่วนที่สามารถดำเนินการส่งต่อความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรภายในสถานศึกษาได้อย่างครบถ้วน ส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

5) **การบริหารจัดการ** พบว่า (1) การดำเนินงานที่ไม่มีความต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของบุคลากรผู้รับผิดชอบ (2) การจัดทำแนวทาง หรือแผน อาทิ แผนเผชิญเหตุ เป็นการจัดทำไว้เป็นเพียงเอกสารไม่ได้มีการซักซ้อมทำความเข้าใจวิธีการปฏิบัติที่ถูกต้อง (3) ขาดทรัพยากรในการดำเนินงาน ได้แก่ งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาที่มีความเสื่อมโทรมและไม่ความปลอดภัย บุคลากรโดยเฉพาะนักจิตวิทยาที่ปัจจุบันมีความสำคัญและจำเป็นอย่างมาก และระบบการรายงานผลที่มีประสิทธิภาพ และ (4) MOE Safety Center ไม่เสถียรเป็นเพียงระบบรายงานเหตุที่เป็นสถิติส่งผลให้สถานศึกษาไม่ยากับบันทึกเหตุที่เกิดขึ้นในระบบ และมีความล่าช้าในการรายงาน

6) **เครือข่ายและการมีส่วนร่วม** พบว่า (1) การประสานงานขอความร่วมมือหรือการส่งเสริมสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทำได้ยากและบางหน่วยงานต้องมีการค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน (2) สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษาที่ควบคุมยาก เช่น ร้านค้า สภาพชุมชน สถานที่ตั้งของสถานศึกษาที่อาจจะมีความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ (3) ผู้ปกครอง บางส่วนยังขาดความตระหนักเกี่ยวกับความปลอดภัยของผู้เรียน และสภาพความเป็นอยู่ของครอบครัวที่มีความจำเป็นเฉพาะไม่สามารถดำเนินการหรือให้ความร่วมมือในการดูแลและป้องกันความปลอดภัยของผู้เรียนได้

2.3 แนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่จำเป็นต้องดำเนินการของหน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยงานระดับคุณภาพ ระดับสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภาครัฐ และสังคมโดยรวม โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) หน่วยงานระดับนโยบาย

(1) **ด้านนโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ** ได้แก่ กำหนดนโยบาย เป้าหมาย ของการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนและคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

(2) **ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง** ได้แก่ ปรับปรุงแก้ไขระเบียบที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้เรียนในวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ เช่น ระเบียบทรงผมนักเรียนที่ปัจจุบันสถานศึกษาบางประเภท อาทิ อาชีวศึกษา ครูผู้สอนไม่สามารถแยกแยะผู้เรียนและประชาชนทั่วไปได้ส่งผลให้การดูแลเฝ้าระวังเป็นไปได้ยาก

(3) **ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน** ได้แก่ จัดทำมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม โครงการ และการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้สถานศึกษายึดเป็นแนวทางดำเนินงาน

(4) **ด้านสื่อการเรียนการสอน** ได้แก่ 1) สนับสนุนโปรแกรม หรือแพลตฟอร์ม ในการจัดทำสื่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับสถานศึกษาที่เป็นการใช้งานอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้สามารถจัดทำสื่อที่ทันสมัยและเข้าถึงผู้เรียนในยุคปัจจุบัน และ 2) จัดทำสื่อหรือ Knowledge Center สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในทุกด้าน และมีความปลอดภัยในการใช้งาน

(5) **ด้านการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน** ได้แก่ จัดทำระบบฐานข้อมูลผู้เรียนที่รวบรวมข้อมูลทั้งด้านความเป็นอยู่ สุขภาพร่างกาย จิตใจ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของเรียนได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อีกทั้งลดความล่าช้าในการจัดทำรายงานข้อมูลผู้เรียนสำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(6) **ด้านการพัฒนาบุคลากร** ได้แก่ 1) เพิ่มหลักสูตรการอบรมพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยให้มากขึ้น พร้อมทำการทดสอบบุคลากรก่อนการอบรมเพื่อการจัดการความรู้ที่เหมาะสมตรงตามความจำเป็น เช่น เจ้าหน้าที่ พสน. และทักษะการใช้ Digital เป็นต้น และ 2) กระทรวงศึกษาธิการจัดอบรมความรู้แก่ผู้ใช้งานระบบ MOE Safety Center ให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นประโยชน์ของระบบ พร้อมปรับปรุงระบบให้มีความเสถียรและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา

(7) **การบริหารจัดการ** ได้แก่ 1) จัดทำคู่มือการดำเนินงานที่เป็นแนวทางและมาตรฐานการดำเนินงานอย่างชัดเจน พร้อมการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามมาตรการที่กำหนดภายใต้รูปแบบที่มีความยืดหยุ่น โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง 2) จัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ เช่น นักจิตวิทยาประจำโรงเรียนหรือประจำเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมกำหนดตำแหน่งและความก้าวหน้าในตำแหน่งที่ชัดเจน 3) ปรับปรุงเกณฑ์การจัดสรรครูสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความจำเป็นในการดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง 4) สร้างช่องทางการสื่อสาร การประสานงาน การให้ความช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่สถานศึกษาหรือผู้เรียนเข้าถึงได้โดยตรง 5) จัดสรรทรัพยากรสำหรับการดำเนินงานตามนโยบาย/กิจกรรม/โครงการ หรือแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษา 6) สนับสนุนงบประมาณสำหรับหน่วยงานหรือสถานศึกษาที่สามารถบริหารจัดการในการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับทักษะหรือความรู้เฉพาะด้านตามความจำเป็นของสถานศึกษา และ 7) ปรับปรุงระเบียบการใช้งบประมาณของสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่น สามารถบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยมีความอิสระและคล่องตัวในการใช้จ่าย เช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อม การจัดซื้อพัสดุที่มีความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับงานด้านความปลอดภัย เป็นต้น โดยเฉพาะหน่วยงานสังกัด อบท.

(8) **การกำกับ ติดตาม และประเมินผล** ได้แก่ 1) มีเครื่องมือ แนวทาง ความรู้ ในการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านจิตใจสำหรับประเมินความปลอดภัยของผู้เรียนรายบุคคลที่มีคุณภาพ วัดได้จริง หรือมีผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ประเมินเด็กทุกแห่งให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน และ 2) ปรับปรุงพัฒนาระบบการรายงานผลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยที่เชื่อมโยงข้อมูลของแต่ละหน่วยงานเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการจัดทำและนำเข้าข้อมูลของสถานศึกษา

(9) **เครือข่ายและการมีส่วนร่วม** ได้แก่ ดำเนินการทำข้อตกลง (MOU) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความร่วมมือหรือร่วมดำเนินการในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

2) หน่วยงานระดับภูมิภาค มีประเด็นแนวทางแก้ไขการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานระดับภูมิภาค 4 ประเด็น ดังนี้

(1) **ด้านนโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ** ได้แก่ 1) หน่วยงานในระดับจังหวัดควรส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานในสถานศึกษาเอกชนให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงมากขึ้น เช่น การส่งมอบนโยบายการจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น และ 2) ส่งเสริมสนับสนุนโครงการที่สอดคล้องและรองรับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน

(2) **ด้านการพัฒนาบุคลากร** ได้แก่ 1) ส่งเสริมสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ ต่อเนื่อง และชัดเจน 2) จัดอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพในด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เหมาะสมตามสภาพบริบทและความต้องการของสถานศึกษา และ 3) ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยศึกษานิเทศก์

(3) **การบริหารจัดการ** ได้แก่ จัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรม/โครงการด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยเฉพาะ ทั้งในการดำเนินงานของหน่วยงานและการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยระบุไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี

(4) **การกำกับ ติดตาม และประเมินผล** ได้แก่ มีระบบหรือวิธีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานที่สะท้อนผลตามสภาพจริงของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

3) ระดับสถานศึกษา พบว่า มีประเด็นแนวทางแก้ไขการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษา 6 ประเด็น ดังนี้

(1) **ด้านนโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ** ได้แก่ 1) กำหนดแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ จัดทำแผนการดำเนินงาน จัดการรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินงาน ประเมินผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็ก และประสานความร่วมมือในการดำเนินงานให้เกิดระบบการทำงานและวัฒนธรรมการทำงานที่มีเป้าหมายเดียวกัน และ 2) ผู้บริหารให้ความสำคัญ มีบทบาทในการขับเคลื่อนและกำหนดนโยบายแนวทาง พร้อมทั้งมีการวางแผนบริหารจัดการที่ส่งเสริมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของบุคลากรในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

(2) **ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน** ได้แก่ การสอดแทรกความรู้ด้านความปลอดภัยในหลักสูตรของสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติจริง และการวัดคุณลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียน

(3) **ด้านการดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน** ได้แก่ ปรับบทบาทของครูให้สามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้เรียนได้ในทุกเรื่อง โดยเฉพาะครูแนะแนวที่เดิมดูแลให้คำแนะนำเฉพาะการเรียนและทุนการศึกษาเท่านั้น

(4) **ด้านการพัฒนาบุคลากร** ได้แก่ 1) ครูควรมีการปรับตัว พัฒนาตนเอง ใช้การ PLC อย่างสม่ำเสมอ และมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียนในการปฏิบัติตน 2) พัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ในการช่วยเหลือผู้เรียนเบื้องต้น เช่น การทำ PCR การพูดคุยด้านจิตวิทยา กฎหมาย เป็นต้น และ 3) ตรวจสอบสภาพและประเมินประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร อาทิ สุขภาพจิตของครู และสมรรถนะของพนักงานขับรถ เป็นต้น

(5) **การบริหารจัดการ** ได้แก่ 1) บริหารจัดการและดำเนินการในส่วนที่ทำได้โดยไม่ต้องรอหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น และ 2) ปรับปรุงและสร้างสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยทั้งด้านสุขลักษณะ สุขภาพจิตใจ อาคารสถานที่ บรรยากาศในสถานศึกษา รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทุกคนในสถานศึกษา

(6) **เครือข่ายและการมีส่วนร่วม** ได้แก่ สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการดำเนินงานจากภายนอก โดยการสื่อสารประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากทุกส่วนให้มากขึ้น เช่น การเข้ามาให้บริการตามภารกิจของหน่วยงานรัฐ การระดมทุน การมีส่วนร่วมจากชุมชน ผู้ปกครอง เป็นต้น

4) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐ และสังคมโดยรวม

มีแนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ดังนี้

(1) รัฐควรมีระบบกลไกในการบริหารงานที่กำหนดให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการส่วนที่เกี่ยวข้องครอบคลุมสถานศึกษาทุกแห่งโดยไม่แบ่งแยก มีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันระหว่างหน่วยงาน รวมถึงการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน เช่น การอบรมให้ความรู้ การดูแลสภาพแวดล้อม การให้บริการต่าง ๆ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

(2) มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกับความเสี่ยงของสถานศึกษาหรือผู้เรียนอย่างเข้มงวดพร้อมกำหนดบทลงโทษที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและมีความชัดเจน

(3) รณรงค์ สื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ทุกส่วนในสังคมเกิดความตระหนักและร่วมมือกันในการรักษาความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นวาระแห่งชาติ

(4) ชุมชน ผู้ปกครองให้ความสนใจและร่วมกับสถานศึกษาในการรักษาความปลอดภัยของผู้เรียนในทุกด้าน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อความปลอดภัยของสถานศึกษา

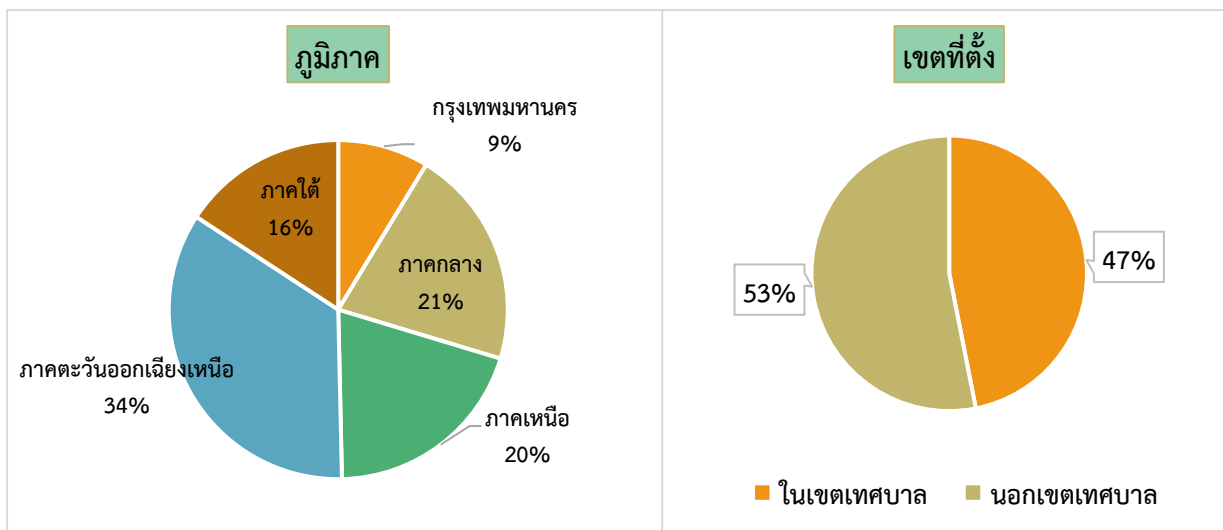
ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อความปลอดภัยของสถานศึกษา ที่ได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ผู้วิจัยนำมาสรุปและนำเสนอข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลสถานศึกษา ข้อมูลผู้บริหาร ข้อมูลครู และข้อมูลนักเรียน จากการกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 5,695 คน ได้รับแบบสอบถามกลับ โดยมีจำนวนผู้ตอบทั้งสิ้น 5,811 คน คิดเป็นร้อยละ 102 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) **ข้อมูลสถานศึกษา** สถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 1,306 แห่ง ข้อมูลประกอบด้วย ภูมิภาคและเขตที่ตั้ง สังกัด ขนาด ระดับชั้นที่เปิดสอน จำนวนครูและบุคลากร และสถานการณ์การเป็นโรงเรียนแกนนำ/โรงเรียนต้นแบบสถานศึกษาปลอดภัย แสดงได้ดังภาพที่ 4.1 – ภาพที่ 4.7

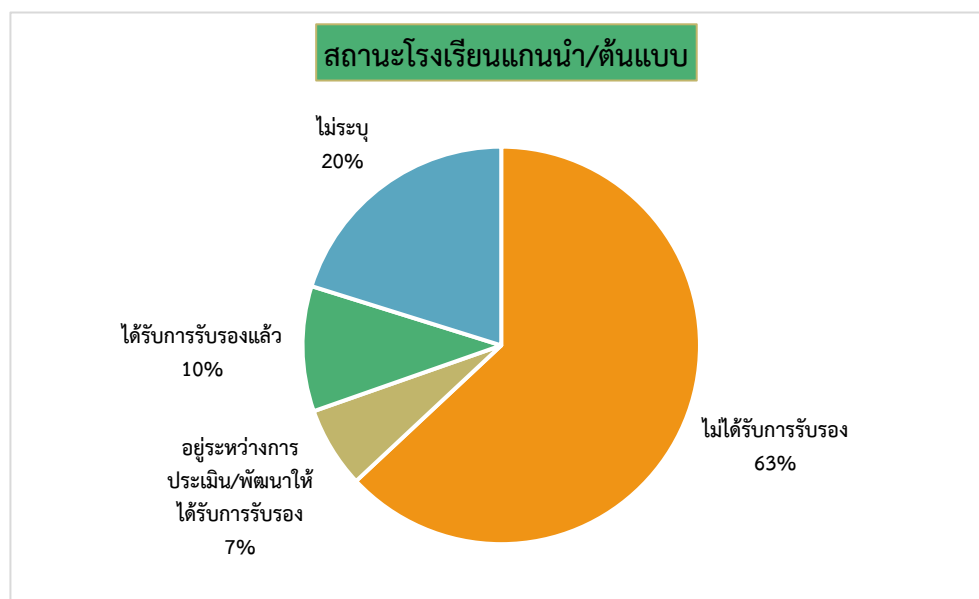
ภาพที่ 4.1 ร้อยละของสถานศึกษาจำแนกตามภูมิภาคและเขตที่ตั้ง

จากภาพที่ 4.1 พบว่า สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งหมด 1,306 แห่ง จำแนกตามภาคที่ตั้งของสถานศึกษาพบว่า กลุ่มใหญ่ที่สุดร้อยละ 34 อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาอยู่ในภาคกลาง และภาคเหนือตามลำดับ และเมื่อจำแนกตามเขตที่ตั้งส่วนใหญ่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล ร้อยละ 53 ส่วนสถานศึกษาที่เหลืออยู่ในเขตเทศบาล (รวมที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร) ร้อยละ 47

จากภาพที่ 4.3 สถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเป็นสถานศึกษาที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลหรือก่อนประถมศึกษาถึงสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า เป็นสถานศึกษา เปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา-ประถมศึกษา มากที่สุด ร้อยละ 38.9 รองลงมาคือเปิดสอนเฉพาะระดับประถมศึกษา ร้อยละ 16 และระดับก่อนประถมศึกษา - มัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 14 ตามลำดับ และจำนวนครูและบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ส่วนใหญ่มีจำนวน 11-20 คน มีร้อยละ 40.3 รองลงมาคือมีไม่เกิน 10 คน ร้อยละ 21 และ 21-30 คน ร้อยละ 13 ตามลำดับ

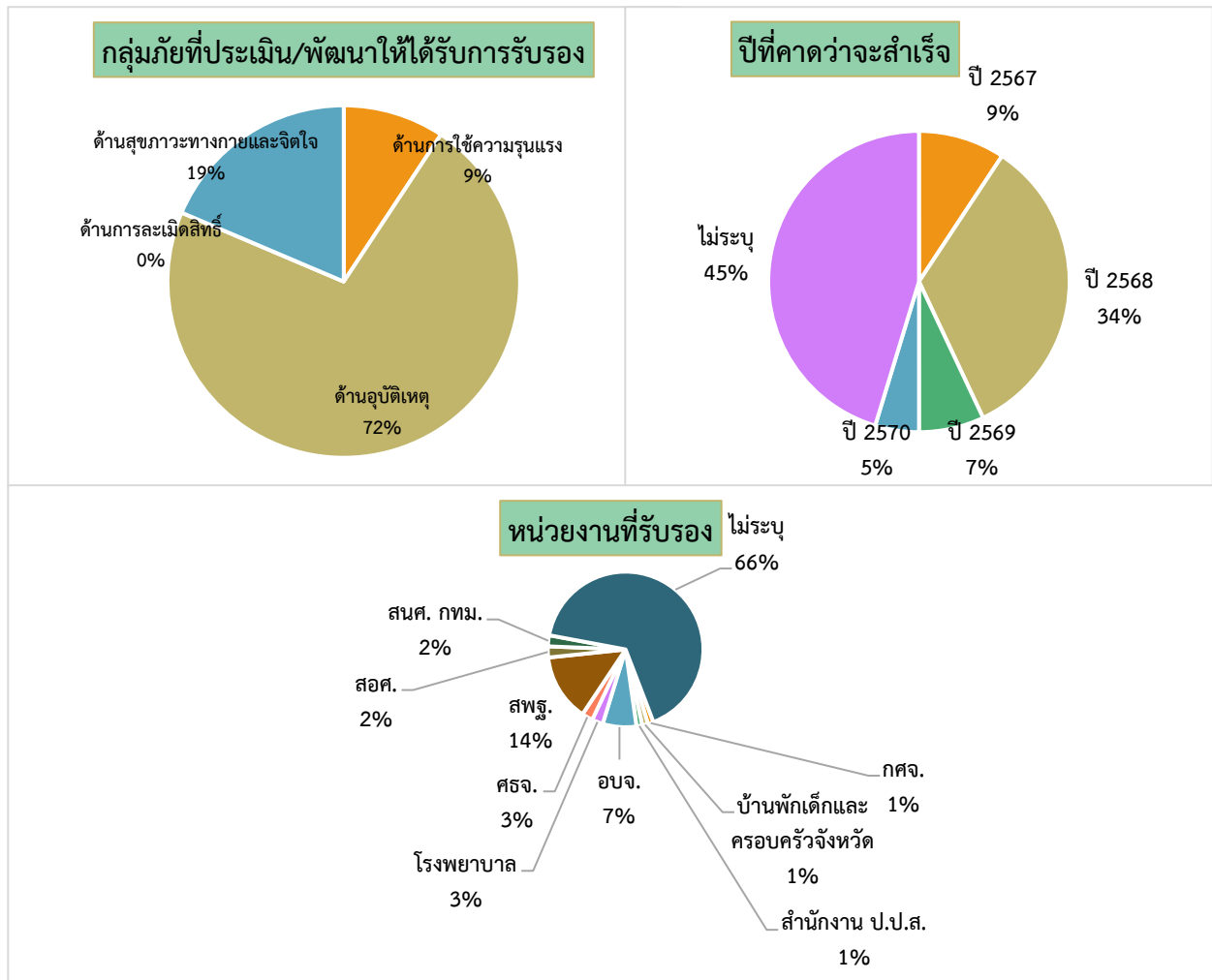
ภาพที่ 4.4 ร้อยละของสถานการณ์ประเมินและรับรองการเป็นโรงเรียนแกนนำ/โรงเรียนต้นแบบด้านความปลอดภัย

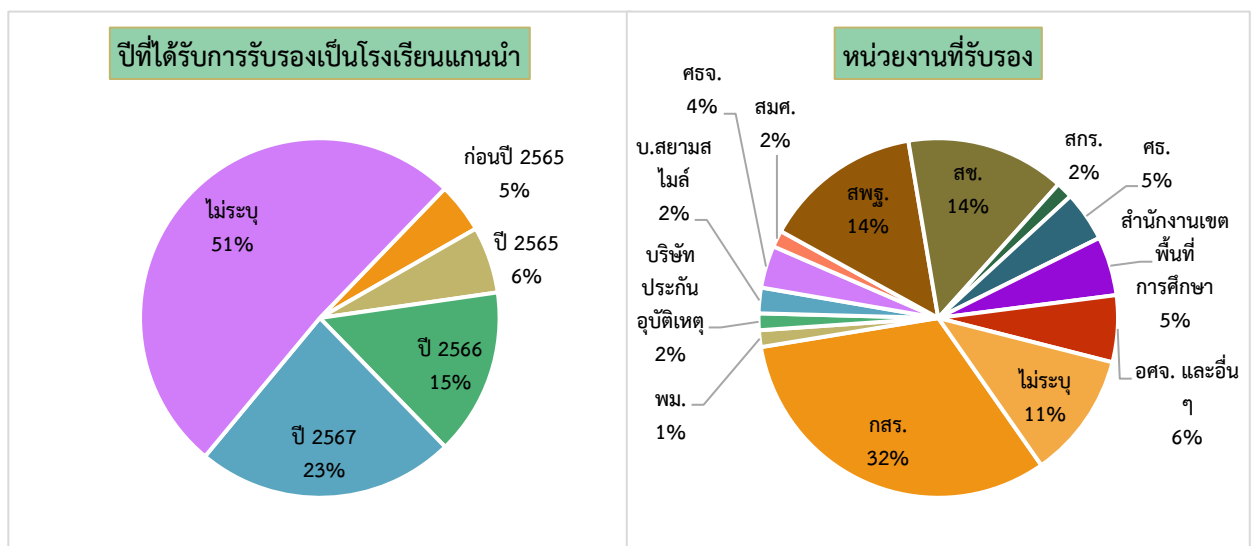
จากภาพที่ 4.4 สถานการณ์ประเมินและรับรองการเป็นโรงเรียนแกนนำ/โรงเรียนต้นแบบ พบว่า โรงเรียน/สถานศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 63.1 ยังไม่ได้รับการรับรอง ที่ได้รับการรับรองแล้วมีร้อยละ 10.2 และอยู่ในระหว่างการประเมิน/พัฒนาให้ได้รับการรับรองร้อยละ 6.6 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 20.2 ไม่ได้ระบุว่าอยู่ในสถานะใด

และจากข้อมูลกลุ่มตัวอย่างมีสถานศึกษาที่อยู่ในระหว่างการประเมิน/พัฒนาให้ได้รับการรับรองจำนวน 86 แห่ง เมื่อจำแนกตามประเภทของกลุ่มภัย 4 กลุ่ม พบว่า ส่วนใหญ่ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 72.1 อยู่ในกลุ่มภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ส่วนภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ และภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงมีร้อยละ 18.6 และ 9.3 ตามลำดับ โดยไม่มีสถานศึกษาแห่งใดอยู่ในกลุ่มภัยที่เกิดจากการละเมิดสิทธิโดยส่วนปีที่คาดว่าจะประสบความสำเร็จนั้น ร้อยละ 33.7 คาดว่าจะประสบความสำเร็จในปี พ.ศ. 2568 รองลงมาคือปี พ.ศ. 2567 และ พ.ศ. 2569 ซึ่งมีใกล้เคียงกันคือร้อยละ 9.3 และ 7.0 ตามลำดับ แต่ก็มีสถานศึกษาในกลุ่มนี้มากถึงร้อยละ 45.3 ไม่ได้ระบุปีที่คาดว่าจะสำเร็จ โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 14.0 ระบุว่าหน่วยงานที่รับรองคือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รองลงมาคือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ส่วนหน่วยงานอื่นที่เป็นผู้รับรองแต่ละหน่วยงานมีเพียง 1-2 แห่งเท่านั้น แสดงดังภาพที่ 4.5

ภาพที่ 4.5 ร้อยละของสถานศึกษาที่อยู่ระหว่างการประเมิน/พัฒนาให้ได้รับการรับรองจำแนกตามกลุ่มภัยและปีที่คาดว่าจะสำเร็จ

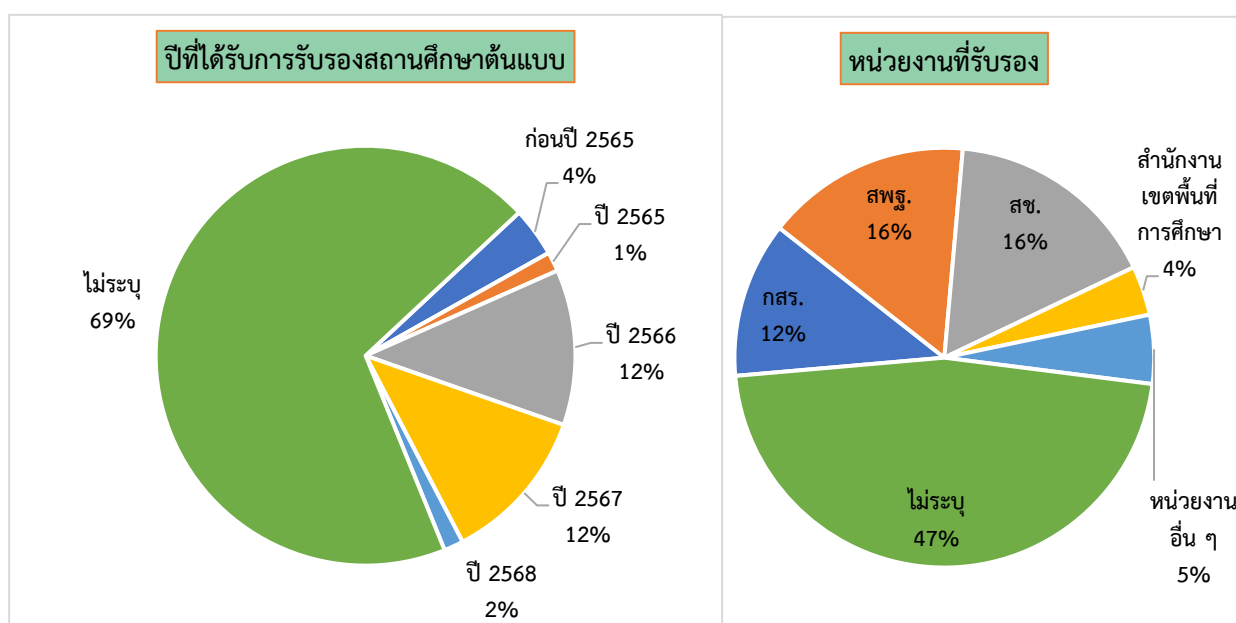

ภาพที่ 4.6 ร้อยละของสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนแกนนำสถานศึกษาปลอดภัยจำแนกตามปีและหน่วยงานที่รับรอง

จากภาพที่ 4.6 ในกลุ่มของสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการรับรองแล้วจำนวน 133 แห่ง พบว่าได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนแกนนำสถานศึกษาปลอดภัยในปี พ.ศ. 2567 มากที่สุดซึ่งมีร้อยละ 23.3 รองลงมาได้รับการรับรองในปี พ.ศ. 2566 และก่อนปี พ.ศ. 2566 ตามลำดับ ส่วนหน่วยงานที่รับรองที่มีร้อยละสูงสุด 29.1 คือ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน รองลงมามีร้อยละเท่ากันสองหน่วยงาน คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กับ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และมีหน่วยงานที่รับรองหน่วยอื่น ๆ อีกหลายหน่วยงาน แต่มีสัดส่วนน้อยกว่าสามหน่วยงานที่กล่าวแล้ว

ภาพที่ 4.7 ร้อยละของสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานศึกษาปลอดภัยจำแนกตามปีและหน่วยงานที่รับรอง

จากภาพที่ 4.7 สำหรับสถานศึกษาที่ได้รับการรับรองเป็นโรงเรียนต้นแบบสถานศึกษาปลอดภัยเท่าที่ระบุไว้ ส่วนใหญ่ได้รับการรับรองในปี พ.ศ. 2566 และ 2567 ในสัดส่วนที่เท่ากันคือปีละร้อยละ 12.0 โดยสถานศึกษาที่ไม่ได้ระบุคำตอบมีมากถึงร้อยละ 69.2 ส่วนหน่วยงานรับรองที่มีสัดส่วนสูงคือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานตามลำดับ

2) ข้อมูลผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารของสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,306 คน พบว่า เป็นเพศชายร้อยละ 59.0 และเพศหญิงร้อยละ 41.0 ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปี มีร้อยละ 33.8 รองลงมาคือกลุ่มอายุ 41-50 ปี และไม่เกิน 30 ปี ตามลำดับ ผู้บริหารดังกล่าวมีประสบการณ์ในการทำงานในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษามาแล้วไม่เกิน 5 ปี มากที่สุดคือมีถึงร้อยละ 42.0 รองลงมาคือกลุ่มที่มีประสบการณ์ 6-10 ปี และ มากกว่า 20 ปี ตามลำดับ ส่วนระยะเวลาปฏิบัติงานรวมของผู้บริหารในสถานศึกษาปัจจุบัน พบว่า กลุ่มใหญ่ที่สุดคือกลุ่มที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาปัจจุบันมาแล้วไม่เกิน 1 ปี รองลงมาคือ 6-10 ปี และ 11-15 ปี ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของผู้บริหาร จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

รายการข้อมูล	กลุ่มย่อย	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้บริหารสถานศึกษาทั้งหมด		1,306	100.0
เพศ	หญิง	535	41.0
	ชาย	771	59.0
อายุ	ไม่เกิน 30 ปี	262	20.1
	31-40 ปี	202	15.5
	41-50 ปี	400	30.6
	มากกว่า 50 ปี	442	33.8
ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งของผู้อำนวยการสถานศึกษา	ไม่เกิน 5 ปี	548	42.0
	6-10 ปี	239	18.3
	11-15 ปี	197	15.1
	16-20 ปี	106	8.1
	มากกว่า 20 ปี	216	16.5
ระยะเวลาปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา ณ สถานศึกษาปัจจุบัน	ไม่เกิน 1 ปี	434	33.2
	2 ปี	114	8.7
	3 ปี	76	5.8
	4 ปี	92	7.0
	5 ปี	55	4.2
ระยะเวลาปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา ณ สถานศึกษาปัจจุบัน	6-10 ปี	200	15.3
	11-15 ปี	143	10.9
	16-20 ปี	65	5.0
	มากกว่า 20 ปี	127	9.7

3) ข้อมูลครู

จากการเก็บข้อมูลครูผู้สอนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 1,330 คน พบว่า ครูผู้สอนในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.1 ครูเพศชายร้อยละ 35.9 และครูเพศทางเล็กร้อยละ 1.1 ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีอายุ 31-40 ปี รองลงมาคืออายุ 41-50 ปี และไม่เกิน 30 ปี ตามลำดับ มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปีมากที่สุด ร้อยละ 29.2 รองลงมาคือ 6-10 ปี และมากกว่า 20 ปี กับ 11-15 ปีในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ครูผู้สอนส่วนใหญ่เกือบครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 47.7 สอนนักเรียนในระดับประถมศึกษา รองลงมาคือสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายและเทียบเท่า ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน ระดับอื่น ๆ นอกจากที่กล่าวแล้วมีสัดส่วนตั้งแต่ร้อยละ 1.5 ถึงร้อยละ 6.8 สำหรับระยะเวลาปฏิบัติงาน ณ สถานศึกษาปัจจุบัน พบว่า เกือบครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 49.0 ปฏิบัติงานมาแล้วไม่เกิน 5 ปี รองลงมาคือ 6-10 ปี และ 11-15 ปี ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 จำนวนและร้อยละ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคลของครูผู้สอน

รายการข้อมูล	กลุ่มย่อย	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนครูผู้สอนทั้งหมด		1,330	100.0
เพศ	หญิง	839	63.1
	ชาย	477	35.9
	เพศทางเลือก	14	1.1
อายุ	ไม่เกิน 30 ปี	309	23.2
	31-40 ปี	438	32.9
	41-50 ปี	399	30.0
	มากกว่า 50 ปี	184	13.8
ประสบการณ์ในการทำงาน	ไม่เกิน 5 ปี	389	29.2
	6-10 ปี	296	22.3
	11-15 ปี	230	17.3
	16-20 ปี	177	13.3
	มากกว่า 20 ปี	238	17.9
ระดับที่สอน	ก่อนประถมศึกษา	85	6.4
	ก่อนประถมศึกษา และประถมศึกษา	30	2.3
	ก่อนประถมฯ ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น	20	1.5
	ประถมศึกษา	634	47.7
	ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น	91	6.8
ระดับที่สอน (ต่อ)	ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายและเทียบเท่า	44	3.3
	มัธยมศึกษาตอนต้น	116	8.7
	มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย	93	7.0
	มัธยมศึกษาตอนปลายและเทียบเท่า	86	6.5
	มัธยมศึกษาตอนปลายและสูงกว่า	110	8.2
	ไม่ระบุ	21	1.6
ระยะเวลาปฏิบัติงาน ณ สถานศึกษาปัจจุบัน	ไม่เกิน 5 ปี	652	49.0
	6-10 ปี	298	22.4
	11-15 ปี	152	11.4
	16-20 ปี	112	8.4
	มากกว่า 20 ปี	116	8.7

4) ข้อมูลนักเรียน

จากการเก็บข้อมูลนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 3,175 คน พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง ร้อยละ 61.8 เพศชายร้อยละ 35.7 และเพศทางเลือกร้อยละ 2.5 นักเรียนมากกว่าครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 53.1 กำลังเรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 รองลงมาคือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามลำดับ นักเรียนที่ตอบแบบสอบถามเกือบครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 48.4 มีเกรดเฉลี่ยสะสมอยู่ในช่วงสูงสุดคือ 3.50 - 4.00 รองลงมาคือมีเกรดเฉลี่ย 3.00-3.49 และ 2.50-2.99 ตามลำดับ นักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล/กรุงเทพมหานคร มีร้อยละ 50.2 ซึ่งมากกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลเล็กน้อย เมื่อแบ่งพื้นที่ตามภูมิภาค พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาคือภาคกลางกับภาคเหนือ ซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 จำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

รายการข้อมูล	กลุ่มย่อย	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนนักเรียนที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด		3,175	100.0
เพศ	หญิง	1,994	61.8
	ชาย	1,151	35.7
	เพศทางเลือก	80	2.5
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา	ประถมศึกษาปีที่ 6	1,711	53.1
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	716	22.2
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	456	14.1
	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และสูงกว่า	342	10.6
เกรดเฉลี่ยสะสมล่าสุด	ต่ำกว่า 2.00	31	1.0
	2.00-2.49	192	6.0
	2.50-2.99	454	14.1
	3.00-3.49	928	28.7
	3.50-4.00	1,580	48.4
	ไม่ระบุ	62	1.9
ที่ตั้งของสถานศึกษา	อยู่ในเขตเทศบาล	1,618	50.2
	อยู่นอกเขตเทศบาล	1,607	49.8
ภาคที่ตั้งของสถานศึกษา	กรุงเทพมหานคร	286	8.9
	ภาคกลาง	688	21.3
	ภาคเหนือ	665	20.6
	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1,107	34.3
	ภาคใต้	479	14.9

3.2 ผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ผลการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ระดับการดำเนินการ ตามมาตรการ 3 ป (การป้องกัน การปลูกฝัง การปราบปราม) ส่วนที่ 2 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย และ ส่วนที่ 3 ระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1) การดำเนินการตามมาตรการ 3 ป (การป้องกัน การปลูกฝัง การปราบปราม)

เป็นการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยยึดหลักตามมาตรการความปลอดภัยของสถานศึกษา 3 ป ได้แก่ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม ตามขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ผลการดำเนินการตามมาตรการ 3 ป (การป้องกัน การปลูกฝัง การปราบปราม) ในภาพรวม

ในด้านการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป พบว่าสถานศึกษาทุกแห่งมีการปฏิบัติตามมาตรการ 3 ป ในทุกประเด็นหลักและทุกประเด็นย่อย โดยในภาพรวมสถานศึกษามีการปฏิบัติตามมาตรการ 3 ป ในระดับมากที่สุดทุกหัวข้อหลักและเกือบทุกหัวข้อย่อย และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงที่สุด คือ ด้านการป้องกัน (ค่าเฉลี่ย = 4.45, SD = 0.51) รองลงมาคือ ด้านการปลูกฝัง (ค่าเฉลี่ย = 4.44, SD = 0.57) และ ด้านการปราบปราม (ค่าเฉลี่ย = 4.32, SD = 0.59) ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 4.7

เมื่อพิจารณาประเด็นย่อย พบว่า ประเด็นที่มีการปฏิบัติสูงที่สุด คือ การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความต้องการช่วยเหลือ (ค่าเฉลี่ย = 4.70, SD = 0.50) รองลงมาคือ การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.63, SD = 0.54) และการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ย = 4.56, SD = 0.57) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความเห็นของระดับการปฏิบัติในประเด็นย่อยตามกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า กลุ่มผู้บริหารและครูเห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติสอดคล้องกับภาพรวมของสถานศึกษา แต่มีความแตกต่างในประเด็นย่อยโดยผู้บริหารเห็นว่าการปฏิบัติที่สูงที่สุด คือ มีการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลด้วยเครื่องมือและวิธีการอย่างเหมาะสม เช่น การสอบถาม การเยี่ยมบ้าน และการสัมภาษณ์ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 4.77, SD = 0.57) รองลงมาคือ มีการมอบหมายให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ทำหน้าที่ในการประเมินนักเรียนรายบุคคล (ค่าเฉลี่ย = 4.76, SD = 0.50) และครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา มีการประเมินนักเรียนรายบุคคล (ค่าเฉลี่ย = 4.75, SD = 0.52) ตามลำดับ ส่วนกลุ่มครูผู้สอนเห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติสูงที่สุด คือ มีการมอบหมายให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ทำหน้าที่ในการประเมินนักเรียนรายบุคคล (ค่าเฉลี่ย รองลงมาคือ ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา มีการประเมินนักเรียนรายบุคคล (ค่าเฉลี่ย = 4.72, SD = 0.55) และ การจัดทำข้อมูลสารสนเทศรายงานผลการประเมินนักเรียนรายบุคคล (ค่าเฉลี่ย = 4.65, SD = 0.61) ตามลำดับ (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ก)

ตารางที่ 4.7 ผลการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับ ความปลอดภัย
1. การป้องกัน	4.49 (0.50)	มากที่สุด	4.40 (0.51)	มากที่สุด	4.45 (0.51)	มากที่สุด
1.1 การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย	4.42 (0.59)	มากที่สุด	4.30 (0.62)	มากที่สุด	4.36 (0.61)	มากที่สุด
1.2 การจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.48 (0.60)	มากที่สุด	4.40 (0.64)	มากที่สุด	4.44 (0.62)	มากที่สุด
1.3 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา	4.60 (0.55)	มากที่สุด	4.51 (0.58)	มากที่สุด	4.56 (0.57)	มากที่สุด
1.4 การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.46 (0.63)	มากที่สุด	4.39 (0.62)	มากที่สุด	4.43 (0.63)	มากที่สุด
1.5 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.34 (0.70)	มากที่สุด	4.21 (0.70)	มากที่สุด	4.28 (0.71)	มากที่สุด
1.6 การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย	4.38 (0.69)	มากที่สุด	4.25 (0.70)	มากที่สุด	4.31 (0.69)	มากที่สุด
1.7 การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.36 (0.64)	มากที่สุด	4.24 (0.66)	มากที่สุด	4.30 (0.65)	มากที่สุด
1.8 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.66 (0.52)	มากที่สุด	4.59 (0.55)	มากที่สุด	4.63 (0.54)	มากที่สุด
1.9 การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และ ความต้องการช่วยเหลือ	4.72 (0.47)	มากที่สุด	4.68 (0.53)	มากที่สุด	4.70 (0.50)	มากที่สุด
2. การปลูกฝัง	4.39 (0.58)	มากที่สุด	4.34 (0.57)	มากที่สุด	4.35 (0.57)	มากที่สุด
2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจด้านความ ปลอดภัยให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม	4.36 (0.63)	มากที่สุด	4.37 (0.61)	มากที่สุด	4.36 (0.62)	มากที่สุด
2.2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับ ความปลอดภัย ให้แก่นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง	4.34 (0.62)	มากที่สุด	4.27 (0.67)	มากที่สุด	4.30 (0.65)	มากที่สุด
2.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสพการณ์ และสมรรถนะ ด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน	4.39 (0.62)	มากที่สุด	4.39 (0.62)	มากที่สุด	4.39 (0.62)	มากที่สุด
3. การปราบปราม	4.35 (0.58)	มากที่สุด	4.30 (0.59)	มากที่สุด	4.32 (0.59)	มากที่สุด
3.1 การจัดการแก้ไขปัญหากรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา	4.40 (0.56)	มากที่สุด	4.33 (0.58)	มากที่สุด	4.37 (0.57)	มากที่สุด
3.2 การช่วยเหลือ เยียวยาฟื้นฟูจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย	4.27 (0.69)	มากที่สุด	4.23 (0.67)	มากที่สุด	4.25 (0.68)	มากที่สุด
3.3 การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย	4.37 (0.66)	มากที่สุด	4.32 (0.68)	มากที่สุด	4.35 (0.67)	มากที่สุด

(2) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป ในสถานศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ พบว่า กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นในด้านของระดับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป แตกต่างกัน 2 ด้านหลัก คือด้านการป้องกัน กับ ด้านการปราบปราม โดยทั้งสองด้านดังกล่าว กลุ่มผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นมากกว่ากลุ่มครูผู้สอน ส่วนด้านการปลูกฝัง ทั้งสองกลุ่มมีค่าเฉลี่ยไม่แตกต่างกัน รายละเอียดปรากฏในตารางที่ 4.8

เมื่อพิจารณารายการย่อยของแต่ละด้านหลัก พบว่า ด้านการป้องกัน มีรายการย่อย 9 รายการ ทั้ง 9 รายการกลุ่มผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการมากกว่ากลุ่มครูผู้สอน ส่วนด้านการปราบปราม ซึ่งมีรายการย่อย 3 รายการ กลุ่มผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มครูผู้สอนเพียงรายการเดียวคือ ข้อ 3.1 การจัดการแก้ไขปัญหากรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา ส่วนอีก 2 รายการ กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน (รายละเอียดปรากฏในภาคผนวก ก)

(3) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากผลการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาต่างสังกัดกันมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นด้านระดับการปฏิบัติในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา แตกต่างกันทั้ง 3 ด้านหลัก รวมทั้งทุก ๆ ด้านย่อยในแต่ละด้านหลักด้วย โดยมีรายละเอียดความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจากสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป ดังต่อไปนี้

(3.1) ด้านการป้องกัน ในภาพรวมของด้านนี้ พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาใน 5 สังกัดคือ 1) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 2) สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 3) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 4) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และ 5) กรมส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับในแต่ละด้านย่อย มีดังนี้

การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดกรุงเทพมหานคร เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

การจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดกรุงเทพมหานคร เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม และยังพบว่า สถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนอีกด้วย

การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดกรุงเทพมหานคร เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติ

การจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษา

การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย พบว่า สถานศึกษาสังกัด

การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า

การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการ

(3.2) ด้านการปลูกฝัง ในภาพรวมของด้านนี้ พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในทุกสังกัด ยกเว้นในสังกัดกรุงเทพมหานคร

ส่วนสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สำหรับในแต่ละด้านย่อย มีดังนี้

การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดอื่นทุกสังกัด

การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ และยังพบว่าสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และกรมส่งเสริมการเรียนรู้

(3.3) ด้านการปราบปราม พบว่า ในภาพรวมสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาใน 3 สังกัดคือ 1) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน 2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ 3) กรมส่งเสริมการเรียนรู้ และยังพบว่า สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และกรมส่งเสริมการเรียนรู้ สำหรับในแต่ละด้านย่อย มีดังนี้

การจัดการแก้ไขปัญหากรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่า 1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ 2) สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และ 2) สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานครมีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

การช่วยเหลือ เยียวยาฟื้นฟูจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย พบว่า 1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรมส่งเสริมการเรียนรู้ 2) สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา

วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และ 3) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย พบว่า 1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ 2) สถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และ 3) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(4) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป จำแนกตามภาคที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคต่างกัน มีระดับการปฏิบัติแตกต่างกันในทุกด้านหลักและด้านย่อย และเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละด้าน พบว่า มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (คู่ที่ไม่ได้กล่าวถึงคือคู่ที่ไม่มีความแตกต่างกัน)

(4.1) ด้านการป้องกัน พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค

ด้านการกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค

ด้านการจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค

ด้านการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ด้านการจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคใต้

ด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคกลางและภาคใต้

การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคใต้

การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และภาคใต้

การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคกลาง และสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคใต้ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

(4.2) ด้านการปลูกฝัง พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค

ด้านการสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร และสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคเหนือ

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

(4.3) ด้านการปราบปราม พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค

ด้านการจัดการแก้ไขปัญหากรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค

การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟูจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคใต้

การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค

(5) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติแตกต่างกันในด้านหลัก 2 ด้าน คือ ด้านการปลูกฝัง และด้านการปราบปราม ส่วนด้านการป้องกัน พบว่าไม่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดของความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

(5.1) ด้านการป้องกัน พบว่า ในภาพรวมสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบความแตกต่างใน 1 ด้าน ดังนี้

ด้านการประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และต้องการช่วยเหลือ พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่กว่าทุกขนาด

(5.2) ด้านการปลูกฝัง พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ เมื่อพิจารณารายด้านพบความแตกต่างใน 2 ด้าน ดังนี้

ด้านการสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่

ด้านการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลาง

(5.3) **ด้านการปราบปราม** พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่

การจัดการแก้ไขปัญหากรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กกว่าทุกขนาด

การช่วยเหลือ เยียวยา พ้นพหุจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กกว่าทุกขนาด

การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่พิเศษ มีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดเล็กกว่าทุกขนาด

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป ในสถานศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้ตอบ สังกัด ขนาด และที่ตั้ง สรุปได้ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป ในสถานศึกษา ของผู้บริหารและครู สังกัด ขนาด และภูมิภาคของสถานศึกษา

การดำเนินการตามมาตรา 3 ป	กลุ่มที่มากกว่า	สังกัดที่ต่างกัน	ขนาดที่ต่างกัน	ภูมิภาคที่ต่างกัน
1. การป้องกัน	ผู้บริหาร	สพฐ.>สช. สอศ. อปท. อว. สกร.	ไม่มี	เหนือ>กทม. อีสาน>ทุกภาค
1.1 การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย	ผู้บริหาร	สพฐ.>สช. สอศ. อว. กทม.>สช. สอศ. อว.	ไม่มี	อีสาน>ทุกภาค
1.2 การจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา	ผู้บริหาร	สพฐ.>สช. สอศ. อว. กทม.>สช. สอศ. อว. สกร.>สช.	เล็ก>กลาง และใหญ่	อีสาน>ทุกภาค
1.3 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา	ผู้บริหาร	สพฐ.>สอศ.	ไม่มี	อีสาน>กทม.
1.4 การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	ผู้บริหาร	สพฐ.> สช. สอศ. อปท. อว. กทม.> สช. สอศ. อปท. อว.	ไม่มี	อีสาน>กทม. และได้
1.5 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	ผู้บริหาร	สพฐ.> สช. ตชด. อปท. อว. กทม.> สช. ตชด. อปท.	ไม่มี	อีสาน>กลาง และได้
1.6 การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย	ผู้บริหาร	สพฐ.> สช. ตชด. อว. สอศ.> สช. ตชด. อปท.> สช.	ไม่มี	อีสาน>กทม. และได้
1.7 การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	ผู้บริหาร	สพฐ.> สช. ตชด. อว. สอศ.> สช. ตชด. อปท.>สช.	ไม่มี	อีสาน>กทม. และได้
1.8 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ผู้บริหาร	สพฐ.> สช. สอศ. ตชด. อว. สกร. อปท.>อว.	ไม่มี	อีสาน>กทม. และกลาง ใต้>กทม.
1.9 การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการช่วยเหลือ	ผู้บริหาร	สพฐ.>สอศ. อว. สกร. สช.>สอศ. อว. สกร. อปท.>สอศ. อว. สกร.	เล็ก>ทุกขนาด	อีสาน>กทม. กลาง>กทม. ใต้>กทม.

ตารางที่ 4.8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป ในสถานศึกษา ของผู้บริหารและครู สังกัด ขนาด และภูมิภาคของสถานศึกษา (ต่อ)

การดำเนินการตามมาตรการ 3 ป	กลุ่มที่มากกว่า	สังกัดที่ต่างกัน	ขนาดที่ต่างกัน	ภูมิภาคที่ต่างกัน
2. การปลูกฝัง	ไม่มี	สพฐ.>สช. สอศ. ตชด. อปท. อว. สกร. กทม.> อว.	เล็ก>ใหญ่	กลาง>กทม. อีสาน>ทุกภาค
2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจ ด้านความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม	ไม่มี	สพฐ.>สช. สอศ. ตชด. อปท.อว. สกร.	เล็ก>กลาง และใหญ่	เหนือ>กทม. อีสาน>ทุกภาค
2.2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง	ผู้บริหาร	สพฐ.> สอศ. อปท. อว. สกร. กทม.> อว.	เล็ก>กลาง	อีสาน>กทม. เหนือ
2.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสิทธิภาพ และสมรรถนะ ด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน	ไม่มี	สพฐ.>สช. อว . สกร.	ไม่มี	กลาง>กทม. เหนือ>กทม. อีสาน>กทม.
3. การปราบปราม	ผู้บริหาร	สพฐ.>สช. อปท. สกร. สอศ.>สช. อปท. สกร. กทม.>สช. สกร.	เล็ก>ใหญ่	อีสาน>ทุกภาค
3.1 การจัดการแก้ไขปัญหากรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา	ผู้บริหาร	สพฐ.>สช. อปท. สกร. กทม.>สช. สอศ. อปท. อว.	ใหญ่พิเศษ>เล็กกว่าทุกขนาด	อีสาน>ทุกภาค
3.2 การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟูจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย	ไม่มี	สพฐ.>สช. อปท. สกร. สอศ.>สช. อปท.	ใหญ่พิเศษ>เล็กกว่าทุกขนาด	อีสาน>กทม. ไต้
3.3 การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย	ไม่มี	สพฐ.>สช. อปท. สกร. สอศ.>สช. อปท.	ใหญ่พิเศษ>เล็กกว่าทุกขนาด	อีสาน>ทุกภาค

2) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย

ผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย การนำเสนอข้อมูลประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย และ 2) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ ประกอบด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลใน 2 ส่วน ได้แก่ ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา และระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ได้แก่ (1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และ (4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ จากความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและจัดอันดับผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า ในภาพรวมสถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จในการดำเนินงานเกี่ยวกับการดำเนินการความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย สอดคล้องกันในระดับมากที่สุดทุกกลุ่มภัย เมื่อจำแนกตามกลุ่มภัย สถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จสอดคล้องกัน 2 กลุ่มภัย ได้แก่ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ มีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.59, SD = 0.55) สูงที่สุด สอดคล้องกับค่าเฉลี่ยระดับผลสำเร็จ (ค่าเฉลี่ย = 4.49, SD = 0.60) รองลงมาคือ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (ค่าเฉลี่ย = 4.55, SD = 0.63) และ (ค่าเฉลี่ย = 4.47, SD = 0.67) ตามลำดับ ส่วนกลุ่มภัยที่สถานศึกษาเห็นว่ามีระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จแตกต่างกัน 2 กลุ่มภัย คือ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (ค่าเฉลี่ย = 4.48, SD = 0.64) ที่มีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุด ในขณะที่ระดับผลสำเร็จค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย = 4.41, SD = 0.63)

เมื่อจำแนกผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามกลุ่มภัยและจัดอันดับผลการวิจัยเชิงปริมาณ มีผลดังนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ สถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดทุกภัย และเมื่อจัดอันดับค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จตามภัยพบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดสอดคล้องกัน คือ ภัยที่เกิดจากความรุนแรงระหว่างครูและนักเรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.62, SD = 0.72 และ ค่าเฉลี่ย = 4.53, SD = 0.72 ตามลำดับ) ส่วนค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจรองลงมา คือ การทะเลาะวิวาท (ค่าเฉลี่ย = 4.58, SD = 0.65) และ การล่อลวงลักพาตัว (ค่าเฉลี่ย = 4.54, SD = 0.72) มีค่าเท่ากับการกลั่นแกล้งรังแก (ค่าเฉลี่ย = 4.54, SD = 0.66) และค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุด คือ การก่อเหตุระเบิด (ค่าเฉลี่ย = 4.36, SD = 0.91) ในขณะที่ค่าเฉลี่ยระดับผลสำเร็จรองลงมาคือ การล่อลวงและการลักพาตัว (ค่าเฉลี่ย = 4.52, SD = 0.72) และการคุกคาม/การแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ (ค่าเฉลี่ย = 4.49, SD = 0.70) ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยระดับผลสำเร็จที่ต่ำที่สุดเท่ากัน คือ การกลั่นแกล้งรังแกและความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย = 4.35, SD = 0.75)

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ สถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดทุกภัย และเมื่อจัดอันดับค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จตามภัยพบว่ามีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จแตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจพบว่า ค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจสูงที่สุด คือ ภัยที่เกิดจากสิ่งอำนวยความสะดวก (ตู้น้ำดื่ม แท็งก์น้ำ โต๊ะ/เก้าอี้) (ค่าเฉลี่ย = 4.64, SD = 0.60) และการจัดกิจกรรม เล่นกีฬา การทำงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.64, SD = 0.59)

รองลงมา คือ ยานพาหนะ การเดินทาง รถโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.63, SD = 0.60) และ เครื่องมือ อุปกรณ์ การจัดการเรียนการสอน ของเล่น (ค่าเฉลี่ย = 4.61, SD = 0.63) ตามลำดับ ส่วนค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุด คือ ภัยพิบัติ/ภัยธรรมชาติ (ค่าเฉลี่ย = 4.54, SD = 0.70) ในขณะที่ค่าเฉลี่ยระดับผลสำเร็จสูงสุด คือ เครื่องมือ อุปกรณ์ การจัดการเรียนการสอน ของเล่น (ค่าเฉลี่ย = 4.54, SD = 0.66) รองลงมา คือ สิ่งอำนวยความสะดวก (ตู้น้ำดื่ม แท็งก์น้ำ โต๊ะ/เก้าอี้) (ค่าเฉลี่ย = 4.53, SD = 0.67) และเครื่องมือ อุปกรณ์ การจัดการเรียนการสอน ของเล่น (ค่าเฉลี่ย = 4.52, SD = 0.69) เท่ากับการจัดกิจกรรม เล่นกีฬา การทำงาน (ค่าเฉลี่ย = 4.52, SD = 0.67) และค่าเฉลี่ยระดับผลสำเร็จต่ำที่สุด คือ การเล่นต่อสู้อยากล้อ (ค่าเฉลี่ย = 4.39, SD = 0.72)

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ สถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดทุกภัย และเมื่อจัดอันดับค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จตามภัยพบว่า สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จสูงสุดสอดคล้องกัน คือ การล่วงละเมิดทางเพศ (ค่าเฉลี่ย = 4.62, SD = 0.72 และ ค่าเฉลี่ย = 4.53, SD = 0.72 ตามลำดับ) ส่วนค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจรองลงมา คือ การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม/โรงเรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.61, SD = 0.67) และความไม่เสมอภาคทางเพศ (ค่าเฉลี่ย = 4.58, SD = 0.68) ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุด คือ การละเมิดชื่อเสียง (ค่าเฉลี่ย = 4.48, SD = 0.71) ในขณะที่ค่าเฉลี่ยระดับผลสำเร็จรองลงมา คือ ความไม่เสมอภาคทางเพศ (ค่าเฉลี่ย = 4.53, SD = 0.72) และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม/โรงเรียน (ค่าเฉลี่ย = 4.52, SD = 0.71) ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยระดับผลสำเร็จต่ำที่สุด คือ การถูกดูหมิ่น (ค่าเฉลี่ย = 4.41, SD = 0.74)

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ สถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จสอดคล้องกันในระดับมากที่สุดทุกภัย และเมื่อจัดอันดับค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จตามภัยพบว่า สถานศึกษามีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จแตกต่างกัน โดยค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจ พบว่า มีค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจสูงที่สุดเท่ากัน 3 ภัย คือ ยาเสพติด (ค่าเฉลี่ย = 4.58, SD = 0.69) โภชนาการ (อาหาร น้ำดื่ม) และสุขอนามัย (ห้องน้ำ เสื้อผ้า เครื่องใช้) (ค่าเฉลี่ย = 4.58, SD = 0.69) รองลงมา คือ ความไม่ปกติทางร่างกาย (ค่าเฉลี่ย = 4.55, SD = 0.70) และการพนัน (ค่าเฉลี่ย = 4.53, SD = 0.71) ส่วนค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุด คือ ภาวะจิตเวช (ค่าเฉลี่ย = 4.43, SD = 0.75) และโรคระบาดในสัตว์ (ค่าเฉลี่ย = 4.43, SD = 0.77) ในขณะที่ ค่าเฉลี่ยระดับผลสำเร็จสูงที่สุด คือ โภชนาการ (อาหาร น้ำดื่ม) (ค่าเฉลี่ย = 4.50, SD = 0.68) รองลงมา คือ ความไม่ปกติทางร่างกาย (ค่าเฉลี่ย = 4.48, SD = 0.71) และมลภาวะ (ความร้อน แสงสว่าง เสียง อากาศ) (ค่าเฉลี่ย = 4.44, SD = 0.71) ตามลำดับ และค่าเฉลี่ยระดับผลสำเร็จที่ต่ำที่สุด คือ ติดเกม (ค่าเฉลี่ย = 4.31, SD = 0.80) รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย	ระดับความรู้ความเข้าใจ		ระดับผลสำเร็จ	
	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับ
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.48 (0.64)	มากที่สุด	4.44 (0.64)	มากที่สุด
1.1 การคุกคาม/การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ	4.51 (0.72)	มากที่สุด	4.49 (0.70)	มากที่สุด
1.2 การล่อลวงและการลักพาตัว	4.54 (0.72)	มากที่สุด	4.52 (0.72)	มากที่สุด
1.3 การทะเลาะวิวาท	4.58 (0.65)	มากที่สุด	4.43 (0.69)	มากที่สุด
1.4 การกลั่นแกล้งรังแก	4.54 (0.66)	มากที่สุด	4.35 (0.75)	มากที่สุด
1.5 การชุมนุมประท้วงและการก่อจลาจล	4.40 (0.84)	มากที่สุด	4.44 (0.79)	มากที่สุด
1.6 การก่อวินาศกรรม	4.38 (0.86)	มากที่สุด	4.43 (0.81)	มากที่สุด
1.7 การก่อเหตุระเบิด	4.36 (0.91)	มากที่สุด	4.42 (0.83)	มากที่สุด
1.8 การปล่อยสารเคมีและวัตถุอันตราย	4.37 (0.86)	มากที่สุด	4.48 (0.75)	มากที่สุด
1.9 ความรุนแรงระหว่างครูและนักเรียน	4.62 (0.72)	มากที่สุด	4.53 (0.72)	มากที่สุด
1.10 ความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว	4.49 (0.73)	มากที่สุด	4.35 (0.75)	มากที่สุด
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.59 (0.55)	มากที่สุด	4.49 (0.60)	มากที่สุด
2.1 ภัยพิบัติ/ภัยธรรมชาติ	4.54 (0.70)	มากที่สุด	4.45 (0.70)	มากที่สุด
2.2 อัคคีภัย	4.59 (0.67)	มากที่สุด	4.51 (0.69)	มากที่สุด
2.3 อาคาร สิ่งก่อสร้าง	4.56 (0.67)	มากที่สุด	4.48 (0.70)	มากที่สุด
2.4 สนามเด็กเล่น สนามกีฬา	4.57 (0.67)	มากที่สุด	4.46 (0.69)	มากที่สุด
2.5 เครื่องใช้ไฟฟ้า	4.60 (0.64)	มากที่สุด	4.49 (0.68)	มากที่สุด
2.6 รั้ว ประตู	4.58 (0.66)	มากที่สุด	4.47 (0.72)	มากที่สุด
2.7 สระน้ำ บ่อน้ำ	4.58 (0.68)	มากที่สุด	4.52 (0.69)	มากที่สุด
2.8 เครื่องมือ อุปกรณ์ การจัดการเรียนการสอน ของเล่น	4.61 (0.63)	มากที่สุด	4.54 (0.66)	มากที่สุด
2.9 สิ่งอำนวยความสะดวก (ตึ้นน้ำดื่ม แท็งก์น้ำ โต๊ะ/เก้าอี้)	4.64 (0.60)	มากที่สุด	4.53 (0.67)	มากที่สุด
2.10 ยานพาหนะ การเดินทาง รถโรงเรียน	4.63 (0.60)	มากที่สุด	4.48 (0.69)	มากที่สุด
2.11 การจัดกิจกรรม เล่นกีฬา การทำงาน	4.64 (0.59)	มากที่สุด	4.52 (0.67)	มากที่สุด
2.12 การเล่นต่อสู้ หยอกล้อ	4.55 (0.67)	มากที่สุด	4.39 (0.72)	มากที่สุด

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ของสถานศึกษา (ต่อ)

ขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย	ระดับความรู้ความเข้าใจ		ระดับผลสำเร็จ	
	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับ
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	4.55 (0.63)	มากที่สุด	4.47 (0.67)	มากที่สุด
3.1 การละเมิดชื่อเสียง	4.48 (0.71)	มากที่สุด	4.43 (0.74)	มากที่สุด
3.2 การละเมิดความเป็นส่วนตัว	4.50 (0.70)	มากที่สุด	4.42 (0.74)	มากที่สุด
3.3 การถูกดูหมิ่น	4.52 (0.70)	มากที่สุด	4.41 (0.74)	มากที่สุด
3.4 การถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง	4.51 (0.72)	มากที่สุด	4.46 (0.73)	มากที่สุด
3.5 การล่วงละเมิดทางเพศ	4.63 (0.65)	มากที่สุด	4.54 (0.70)	มากที่สุด
3.6 ความไม่เสมอภาคทางเพศ	4.58 (0.68)	มากที่สุด	4.53 (0.72)	มากที่สุด
3.7 การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม/โรงเรียน	4.61 (0.67)	มากที่สุด	4.52 (0.71)	มากที่สุด
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	4.51 (0.61)	มากที่สุด	4.41 (0.63)	มากที่สุด
4.1 ความไม่ปกติทางร่างกาย	4.55 (0.70)	มากที่สุด	4.48 (0.71)	มากที่สุด
4.2 ภาวะจิตเวช	4.43 (0.75)	มากที่สุด	4.41 (0.75)	มากที่สุด
4.3 ติดเกม	4.46 (0.72)	มากที่สุด	4.31 (0.80)	มากที่สุด
4.4 ยาเสพติด	4.58 (0.69)	มากที่สุด	4.43 (0.75)	มากที่สุด
4.5 ภัยไซเบอร์	4.48 (0.75)	มากที่สุด	4.38 (0.78)	มากที่สุด
4.6 การพนัน	4.53 (0.71)	มากที่สุด	4.43 (0.76)	มากที่สุด
4.7 โรคระบาดในมนุษย์	4.51 (0.72)	มากที่สุด	4.40 (0.74)	มากที่สุด
4.8 โรคระบาดในสัตว์	4.43 (0.77)	มากที่สุด	4.42 (0.76)	มากที่สุด
4.9 สื่อ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และแหล่งอื่น ๆ	4.50 (0.71)	มากที่สุด	4.43 (0.72)	มากที่สุด
4.10 มลภาวะ (ความร้อน แสงสว่าง เสียง อากาศ)	4.50 (0.71)	มากที่สุด	4.44 (0.71)	มากที่สุด
4.11 โภชนาการ (อาหาร น้ำดื่ม)	4.58 (0.66)	มากที่สุด	4.50 (0.68)	มากที่สุด
4.12 สุขอนามัย (ห้องน้ำ เสื้อผ้า เครื่องใช้)	4.58 (0.66)	มากที่สุด	4.26 (0.82)	มากที่สุด

(2) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย

จากการศึกษาข้อมูลความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย สามารถวิเคราะห์ความแตกต่างของความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จ จำแนกตามสังกัด ขนาด ภูมิภาค และที่ตั้งของสถานศึกษาได้ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(2.1) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระดับความรู้ความเข้าใจ จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา

ความรู้ความเข้าใจ พบว่า สถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดต่างกัน มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาแตกต่างกัน ในขอบข่ายความปลอดภัยทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยมีรายละเอียดผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละกลุ่มภัยดังต่อไปนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า 1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา 2) สถานศึกษาในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน มีความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และกรมส่งเสริมการเรียนรู้

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ซึ่งผลดังกล่าวเหมือนกับด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ

ผลสำเร็จ พบว่า สถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดต่างกัน มีความเห็นด้านผลสำเร็จแตกต่างกัน ในขอบข่ายความปลอดภัยทั้ง 4 กลุ่มภัย ดังรายละเอียดผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละกลุ่มภัยดังต่อไปนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ และ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า 1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 2) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 3) สถานศึกษาในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ มีผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า 1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 2) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

ส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และ สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน 3) สถานศึกษาในสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม มีผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ พบว่า 1) สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เห็นว่าสถานศึกษามีผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน มีผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสังกัดกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน

โดยผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามสังกัด สรุปได้ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จ จำแนกตามสังกัด

ขอบข่ายความปลอดภัย	สังกัดที่ต่างกัน	
	ความรู้ความเข้าใจ	ผลสำเร็จ
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	สพฐ.>สช. สอศ.. บช.ตชด.>สช. สอศ. สกร.	สพฐ.>สอศ. บช.ตชด. สช.>สอศ. บช.ตชด. สกร.>สอศ.
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	สพฐ.>สอศ. สกร.	สพฐ.>สอศ.บช.ตชด. สช.>สอศ. บช.ตชด. สกร.>สอศ.
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	สพฐ.>สช. สอศ.	สพฐ.>สอศ. บช.ตชด. สช.>สอศ. บช.ตชด. อว.> ตชด.
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	สพฐ.>สช. สอศ.	สพฐ.>สอศ. บช.ตชด. อปท. สช.>สอศ. บช.ตชด.

(2.2) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระดับความรู้ความเข้าใจ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ความรู้ความเข้าใจ ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ระหว่างกลุ่มสถานศึกษาที่มีขนาดต่าง ๆ พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติแตกต่างกันในด้านหลัก 3 ด้าน ยกเว้นภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ ที่พบว่าไม่แตกต่างกัน โดยมีรายละเอียดของความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลาง

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดกลาง

ผลสำเร็จ ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับผลสำเร็จ ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีค่าเฉลี่ยของระดับผลสำเร็จแตกต่างกันเพียงด้านหลัก 1 ด้าน คือ ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ โดยพบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีระดับผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่ ส่วนอีก 3 ด้านพบว่าสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีค่าเฉลี่ยของระดับผลสำเร็จไม่แตกต่างกัน

โดยผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา สรุปได้ดังตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย	ขนาดที่ต่างกัน	
	ความรู้ความเข้าใจ	ผลสำเร็จ
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	เล็ก>กลาง และใหญ่	ไม่มี
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	เล็ก>กลาง	ไม่มี
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	ไม่มี	ไม่มี
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ	เล็ก>กลาง	เล็ก>ใหญ่

(2.3) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระดับความรู้ความเข้าใจ จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้ง

ความรู้ความเข้าใจ ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคต่างกัน มีความเห็นด้านระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาแตกต่างกัน ในขอบข่ายความปลอดภัยทั้ง 4 กลุ่มภัย ดังรายละเอียดผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละกลุ่มภัยดังต่อไปนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคกลางและในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับความรู้ความเข้าใจ มากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับความรู้ความเข้าใจ มากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและในภาคเหนือ

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคกลางและในภาคใต้

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร มีระดับความรู้ความเข้าใจ น้อยกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค

ผลสำเร็จ ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับผลสำเร็จเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างกัน มีความเห็นด้านระดับผลสำเร็จในขอบข่ายความปลอดภัยทั้ง 4 กลุ่มภัยแตกต่างกันใน 2 กลุ่มภัย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคกลางและในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคกลางและในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีระดับผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา สรุปได้ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จ จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย	ภูมิภาคที่ต่างกัน	
	ความรู้ความเข้าใจ	ผลสำเร็จ
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงข่มขู่	กลาง และอีสาน>เหนือ	กลางและอีสาน>กทม.
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	อีสาน>กทม. และเหนือ	ไม่มี
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	อีสาน>กลาง และใต้	ไม่มี
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	ทุกภาค>กทม.	กลางและอีสาน>กทม.

(2.4) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระดับความรู้ความเข้าใจ จำแนกตามที่ตั้ง

ความรู้ความเข้าใจ ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและในกรุงเทพมหานคร กับสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลและนอกกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่าสถานศึกษา มีระดับความรู้ความเข้าใจ และระดับความสำเร็จ แตกต่างกันทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล มีระดับความรู้ความเข้าใจมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและในกรุงเทพมหานคร

ผลสำเร็จ ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับผลสำเร็จเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและในกรุงเทพมหานคร กับสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลและนอกกรุงเทพมหานคร มีความเห็นว่าสถานศึกษามีระดับความสำเร็จ แตกต่างกันทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาล มีระดับผลสำเร็จมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา สรุปได้ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จ จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย	ที่ตั้งที่มากกว่า	
	ความรู้ความเข้าใจ	ผลสำเร็จ
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงข่มขู่	นอกเขตฯ	นอกเขตฯ
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	นอกเขตฯ	นอกเขตฯ
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	นอกเขตฯ	นอกเขตฯ
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	นอกเขตฯ	นอกเขตฯ

3) ระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย

ผลการวิจัยในส่วนนี้เป็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับอันตรายในสถานศึกษา และระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นปีสุดท้ายของสถานศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม โดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

(1) ระดับอันตรายในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย

ผลการศึกษาความคิดเห็นระดับอันตรายในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย การนำเสนอข้อมูลประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับอันตรายเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย และผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย รายละเอียดดังต่อไปนี้

(1.1) ผลการวิเคราะห์ระดับอันตรายในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย

จากข้อมูล พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับระดับอันตรายในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ในระดับน้อยที่สุดทุกกลุ่มภัย โดยกลุ่มภัยที่นักเรียนเห็นว่ามีความอันตรายต่ำที่สุดคือ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (ค่าเฉลี่ย = 1.58, SD = 0.66) รองลงมาคือ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (ค่าเฉลี่ย = 1.65, SD = 0.71) และ ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย = 1.71, SD = 0.79) ตามลำดับ และภัยที่มีระดับอันตรายสูงที่สุดคือ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (ค่าเฉลี่ย = 1.80, SD = 0.88) เมื่อพิจารณาตามกลุ่มภัยมีระดับอันตรายตามกลุ่มภัย ดังต่อไปนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า ในภาพรวมมีอันตรายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 1.58, SD = 0.66) โดยอันตรายในสถานศึกษาที่ต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการก่อเหตุระเบิด (ค่าเฉลี่ย = 1.19, SD = 0.64) รองลงมาคือ อันตรายที่เกิดจากการก่อวินาศกรรม เช่น การก่อการร้าย การจับตัวประกัน เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.22, SD = 0.68) และ อันตรายที่เกิดจากการล่อลวงและการลักพาตัว เช่น การหลอกให้ไปด้วยโดยมีสิ่งตอบแทน เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.28, SD = 0.74) ตามลำดับ และอันตรายในสถานศึกษาที่สูงที่สุด (อยู่ในระดับน้อย) คือ อันตรายที่เกิดจากการกลั่นแกล้งรังแก (ค่าเฉลี่ย = 2.41, SD = 1.22)

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า ในภาพรวมมีอันตรายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 1.65, SD = 0.71) โดยอันตรายในสถานศึกษาที่ต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากอัคคีภัย หรือ ไฟไหม้ (ค่าเฉลี่ย = 1.42, SD = 0.85) รองลงมาคือ อันตรายที่เกิดจากรั่วและประตูโรงเรียน และอันตรายที่เกิดจากสระน้ำ บ่อน้ำในหรือใกล้โรงเรียน (ค่าเฉลี่ย = 1.44, SD = 0.87) และ อันตรายที่เกิดจากอาคาร สิ่งก่อสร้าง เช่น ตึกหอประชุมชำรุด เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.55, SD = 0.93) ตามลำดับ และอันตรายในสถานศึกษาที่สูงที่สุด (อยู่ในระดับน้อย) คือ อันตรายที่เกิดจากการเล่นต่อสู้ หยอกล้อกัน (ค่าเฉลี่ย = 2.36, SD = 1.19)

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า ในภาพรวมมีอันตรายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 1.80, SD = 0.88) โดยอันตรายในสถานศึกษาที่ต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการล่วงละเมิดทางเพศ เช่น การใช้คำพูดเชิงขู่สาว เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.54, SD = 0.94) รองลงมาคือ อันตรายที่เกิดจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม/โรงเรียน เช่น ได้รับการปฏิบัติแบบแบ่งแยก ไม่เท่าเทียม เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.57, SD = 0.98) และ อันตรายที่เกิดจากการถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง ไม่สนใจ (ค่าเฉลี่ย = 1.63, SD = 0.98) ตามลำดับ และอันตรายในสถานศึกษาที่สูงที่สุด (อยู่ในระดับน้อย) คือ อันตรายที่เกิดจากการถูกดูหมิ่น เช่น การดูถูก การด่าหยาบคายไม่สุภาพ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 2.34, SD = 1.28)

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ พบว่า ในภาพรวมมีอันตรายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 1.71, SD = 0.79) โดยอันตรายในสถานศึกษาที่ต่ำที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ อันตรายที่เกิดจากความไม่ปกติทางร่างกาย เช่น นักเรียนพิการ มีความบกพร่องทางร่างกาย เป็นต้น และอันตรายที่เกิดจากโรคระบาดในสัตว์ เช่น โรคฉี่หนู โรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.43, SD = 0.86 และ 0.87 ตามลำดับ) รองลงมาคือ อันตรายที่เกิดจากการเล่นการพนัน (ค่าเฉลี่ย = 1.53, SD = 0.99) และอันตรายที่เกิดจากภาวะจิตเวช เช่น นักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดปกติไปจากผู้อื่น เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.57, SD = 0.94) ตามลำดับ และอันตรายในสถานศึกษาที่สูงที่สุด (อยู่ในระดับน้อย) คือ อันตรายที่เกิดจากการติดเกม (ค่าเฉลี่ย = 2.22, SD = 1.25)

(1.2) ผลการวิเคราะห์ระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย

4 กลุ่มภัย

จากข้อมูล พบว่า ในภาพรวมนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ส่วนใหญ่ในระดับน้อยที่สุด ยกเว้นภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิอยู่ในระดับน้อย โดยกลุ่มภัยที่นักเรียนเห็นว่ามีความเสี่ยงต่ำที่สุดคือ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (ค่าเฉลี่ย = 1.64, SD = 0.72) รองลงมาคือ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (ค่าเฉลี่ย = 1.71, SD = 0.77) และ ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (ค่าเฉลี่ย = 1.75, SD = 0.82) ตามลำดับ และภัยที่มีความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นสูงที่สุด (อยู่ในระดับน้อย) คือ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (ค่าเฉลี่ย = 1.80, SD = 0.91) เมื่อพิจารณาตามกลุ่มภัยมีระดับอันตรายตามกลุ่มภัย ดังต่อไปนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า ในภาพรวมมีความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 1.64, SD = 0.72) โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาที่ต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการก่อเหตุระเบิด (ค่าเฉลี่ย = 1.28, SD = 0.76) รองลงมาคือ อันตรายที่เกิดจากการก่อวินาศกรรม เช่น การก่อการร้าย การจับตัวประกัน เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.30, SD = 0.70) และ อันตรายที่เกิดจากการชุมนุมประท้วงและการก่อจลาจล (ค่าเฉลี่ย = 1.36, SD = 0.82) ตามลำดับ และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาที่สูงที่สุด (อยู่ในระดับน้อย) คือ อันตรายที่เกิดจากการทะเลาะวิวาท (ค่าเฉลี่ย = 2.35, SD = 1.22)

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า ในภาพรวมมีความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 1.71, SD = 0.77) โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาที่ต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากรั่วและประตูโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย = 1.49, SD = 0.89) รองลงมาคือ อันตรายที่เกิดจากอัคคีภัย หรือ ไฟไหม้ (ค่าเฉลี่ย = 1.53, SD = 1.03) และอันตรายที่เกิดจากสระน้ำ บ่อน้ำในหรือใกล้โรงเรียน (ค่าเฉลี่ย = 1.54, SD = 0.95) ตามลำดับ และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาที่สูงที่สุด (อยู่ในระดับน้อย) คือ อันตรายที่เกิดจากการเล่นต่อสู้หยอกล้อกัน (ค่าเฉลี่ย = 2.30, SD = 1.21)

ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า ในภาพรวมมีความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 1.80, SD = 0.91) โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาที่ต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม/โรงเรียน เช่น ได้รับการปฏิบัติแบบแบ่งแยก ไม่เท่าเทียม เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.56, SD = 0.98) รองลงมาคือ อันตรายที่เกิดจากการล่วงละเมิดทางเพศ (ค่าเฉลี่ย = 1.59, SD = 0.99) และอันตรายที่เกิดจากการถูกล่อลวงปล้นชิง ทอดทิ้ง ไม่สนใจ (ค่าเฉลี่ย = 1.66, SD = 1.03) ตามลำดับ และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาที่สูงที่สุด (อยู่ในระดับน้อย) คือ อันตรายที่เกิดจากการถูกดูหมิ่น เช่น การดูถูก การด่าทอข่มขู่ไม่สุภาพ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 2.25, SD = 1.26)

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ พบว่า ในภาพรวมมีความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 1.75, SD = 0.82) โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาที่ต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากความไม่ปกติทางร่างกาย เช่น นักเรียนพิการ มีความบกพร่องทางร่างกาย เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.48, SD = 0.91) รองลงมาคือ อันตรายที่เกิดจากโรคระบาดในสัตว์ เช่น โรคฉี่หนู โรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.54, SD = 0.96) และ อันตรายที่เกิดจากภาวะจิตเวช เช่น นักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดปกติไปจากผู้อื่น เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย = 1.58, SD = 0.96) ตามลำดับ และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษาที่สูงที่สุด (อยู่ในระดับน้อย) คือ อันตรายที่เกิดจากการติดเกม (ค่าเฉลี่ย = 2.18, SD = 1.24)

โดยผลการวิเคราะห์ระดับอันตรายในสถานศึกษาและระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย ตามความเห็นของนักเรียน มีรายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและระดับอันตรายในโรงเรียน และระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ตามความคิดเห็นของนักเรียน

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	อันตรายในสถานศึกษา		ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	
	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับ
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	1.58 (0.66)	น้อยที่สุด	1.64 (0.72)	น้อยที่สุด
1.1 อันตรายที่เกิดจากการคุกคาม/การล่วงละเมิด/การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ เช่น การแอบถ่ายภาพ การตะตึงตัวโดยไม่ยินยอม เป็นต้น	1.38 (0.82)	น้อยที่สุด	1.54 (0.94)	น้อยที่สุด
1.2 อันตรายที่เกิดจากการล่อลวงและการลักพาตัว เช่น การหลอกให้ไปด้วยโดยมีสิ่งตอบแทน เป็นต้น	1.28 (0.74)	น้อยที่สุด	1.45 (0.90)	น้อยที่สุด
1.3 อันตรายที่เกิดจากการทะเลาะวิวาท	2.35 (1.16)	น้อย	2.35 (1.22)	น้อย
1.4 อันตรายที่เกิดจากการกลั่นแกล้งรังแก	2.41 (1.22)	น้อย	2.30 (1.22)	น้อย
1.5 อันตรายที่เกิดจากการข่มขู่ประทุษร้ายและการก่อจราจล	1.30 (0.74)	น้อยที่สุด	1.36 (0.82)	น้อยที่สุด
1.6 อันตรายที่เกิดจากการก่อวินาศกรรม เช่น การก่อการร้าย การจับตัวประกัน เป็นต้น	1.22 (0.68)	น้อยที่สุด	1.30 (0.75)	น้อยที่สุด
1.7 อันตรายที่เกิดจากการก่อเหตุระเบิด	1.19 (0.64)	น้อยที่สุด	1.28 (0.76)	น้อยที่สุด
1.8 อันตรายที่เกิดจากการปล่อยสารเคมีและวัตถุอันตราย เช่น ยาปราบศัตรูพืช ยาฆ่าแมลง เป็นต้น	1.45 (0.87)	น้อยที่สุด	1.54 (0.96)	น้อยที่สุด
1.9 อันตรายที่เกิดจากความรุนแรงระหว่างครูและนักเรียน เช่น การลงโทษด้วยการทำร้ายร่างกาย เป็นต้น	1.65 (1.00)	น้อยที่สุด	1.68 (1.02)	น้อยที่สุด
1.10 อันตรายที่เกิดจากความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว เช่น การถูกทำร้ายร่างกาย เป็นต้น	1.53 (0.89)	น้อยที่สุด	1.59 (0.93)	น้อยที่สุด
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	1.65 (0.71)	น้อยที่สุด	1.71 (0.77)	น้อยที่สุด
2.1 อันตรายที่เกิดจากภัยพิบัติ/ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม พายุฝน เป็นต้น	1.84 (1.03)	น้อย	1.92 (1.12)	น้อย
2.2 อันตรายที่เกิดจากอัคคีภัย หรือ ไฟไหม้	1.42 (0.85)	น้อยที่สุด	1.53 (0.94)	น้อยที่สุด
2.3 อันตรายที่เกิดจากอาคาร สิ่งก่อสร้าง เช่น ตึกหอประชุมชำรุด เป็นต้น	1.55 (0.93)	น้อยที่สุด	1.64 (1.00)	น้อยที่สุด
2.4 อันตรายที่เกิดในสนามเด็กเล่น สนามกีฬา	2.00 (1.03)	น้อย	1.99 (1.07)	น้อย
2.5 อันตรายที่เกิดจากเครื่องใช้ไฟฟ้า	1.72 (0.97)	น้อยที่สุด	1.80 (1.03)	น้อยที่สุด
2.6 อันตรายที่เกิดจากรั่วและประตูโรงเรียน	1.44 (0.83)	น้อยที่สุด	1.49 (0.89)	น้อยที่สุด
2.7 อันตรายที่เกิดจากสระน้ำ บ่อน้ำในหรือใกล้โรงเรียน	1.44 (0.87)	น้อยที่สุด	1.54 (0.95)	น้อยที่สุด
2.8 อันตรายที่เกิดจากเครื่องมือ อุปกรณ์ การจัดการเรียนการสอน ของเล่นในห้องเรียน	1.56 (0.87)	น้อยที่สุด	1.57 (0.90)	น้อยที่สุด
2.9 อันตรายที่เกิดจากสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ตู้น้ำดื่ม แท็งก์น้ำ โต๊ะ/เก้าอี้ เป็นต้น	1.76 (1.00)	น้อยที่สุด	1.76 (0.99)	น้อยที่สุด
2.10 อันตรายที่เกิดจากยานพาหนะ การเดินทางไป-กลับโรงเรียน รถโรงเรียน	1.78 (1.02)	น้อยที่สุด	1.87 (1.09)	น้อย
2.11 อันตรายที่เกิดจากการจัดกิจกรรม แข่งขันกีฬา หรือกิจกรรมอื่น ๆ นอกห้องเรียน	1.83 (0.97)	น้อย	1.88 (1.02)	น้อย
2.12 อันตรายที่เกิดจากการเล่นต่อสู้ หยอกล้อกัน	2.36 (1.19)	น้อย	2.30 (1.21)	น้อย

ตารางที่ 4.14 ค่าเฉลี่ยและระดับอันตรายในโรงเรียน และระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ตามความคิดเห็นของนักเรียน (ต่อ)

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	อันตรายในสถานศึกษา		ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น	
	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับ	ค่าเฉลี่ย/Std.	ระดับ
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์	1.80 (0.88)	น้อยที่สุด	1.80 (0.91)	น้อย
3.1 อันตรายที่เกิดจากการถูกละเมิดชื่อเสียง เช่น การพูดจาโกหกใส่ความผู้อื่นให้ได้รับความเสียหาย เป็นต้น	1.93 (1.13)	น้อย	1.93 (1.14)	น้อย
3.2 อันตรายที่เกิดจากการละเมิดความเป็นส่วนตัว เช่น การนำข้อมูลของเพื่อนไปเปิดเผย เป็นต้น	1.90 (1.14)	น้อย	1.94 (1.18)	น้อย
3.3 อันตรายที่เกิดจากการถูกละเมิด เช่น การดูถูก การด่าทอหาภัยไม่สุภาพ เป็นต้น	2.34 (1.28)	น้อย	2.25 (1.26)	น้อย
3.4 อันตรายที่เกิดจากการถูกละเมิดพลละเลย ทอดทิ้ง ไม่สนใจ	1.63 (0.98)	น้อยที่สุด	1.66 (1.03)	น้อยที่สุด
3.5 อันตรายที่เกิดจากการคุกคามทางเพศ เช่น การใช้คำพูดเชิงขู่สาว เป็นต้น	1.54 (0.94)	น้อยที่สุด	1.59 (0.99)	น้อยที่สุด
3.6 อันตรายที่เกิดจากความไม่เสมอภาคทางเพศ เช่น การไม่ยอมรับเพื่อนเพศอื่น การล้อเลียน เป็นต้น	1.67 (1.06)	น้อยที่สุด	1.70 (1.08)	น้อยที่สุด
3.7 อันตรายที่เกิดจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม/โรงเรียน เช่น ได้รับการปฏิบัติแบบแบ่งแยก ไม่เท่าเทียม เป็นต้น	1.57 (0.98)	น้อยที่สุด	1.56 (0.98)	น้อยที่สุด
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	1.71 (0.79)	น้อยที่สุด	1.75 (0.82)	น้อยที่สุด
4.1 อันตรายที่เกิดจากความไม่ปกติทางร่างกาย เช่น นักเรียนพิการ มีความบกพร่องทางร่างกาย เป็นต้น	1.43 (0.86)	น้อยที่สุด	1.48 (0.91)	น้อยที่สุด
4.2 อันตรายที่เกิดจากภาวะจิตเวช เช่น นักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดปกติไปจากผู้อื่น เป็นต้น	1.57 (0.94)	น้อยที่สุด	1.58 (0.96)	น้อยที่สุด
4.3 อันตรายที่เกิดจากการติดเกม	2.22 (1.25)	น้อย	2.18 (1.24)	น้อย
4.4 อันตรายที่เกิดจากยาเสพติด	1.78 (1.14)	น้อยที่สุด	1.86 (1.21)	น้อย
4.5 อันตรายที่เกิดจากภัยไซเบอร์ เช่น การบูลลี่ การประจานกันในสื่อโซเชียล เป็นต้น	1.97 (1.21)	น้อย	1.98 (1.22)	น้อย
4.6 อันตรายที่เกิดจากการเล่นการพนัน	1.53 (0.99)	น้อยที่สุด	1.60 (1.04)	น้อยที่สุด
4.7 อันตรายที่เกิดจากโรคระบาดในมนุษย์ เช่น โรคโควิด-19 ไข้หวัดใหญ่ โรคเอดส์ เป็นต้น	1.82 (1.06)	น้อย	1.86 (1.13)	น้อย
4.8 อันตรายที่เกิดจากโรคระบาดในสัตว์ เช่น โรคฉี่หนู โรคพิษสุนัขบ้า เป็นต้น	1.43 (0.87)	น้อยที่สุด	1.54 (0.96)	น้อยที่สุด
4.9 อันตรายที่เกิดจากสื่อ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และแหล่งอื่น ๆ เช่น ภาพหรือวิดีโอความรุนแรง เป็นต้น	1.59 (0.95)	น้อยที่สุด	1.64 (1.00)	น้อยที่สุด
4.10 อันตรายที่เกิดจากมลภาวะ เช่น ความร้อน แสงสว่าง เสียง อากาศในห้องเรียน เป็นต้น	1.84 (1.06)	น้อย	1.84 (1.08)	น้อย
4.11 อันตรายที่เกิดจากโภชนาการ เช่น อาหาร น้ำดื่มที่ไม่สะอาด เป็นต้น	1.63 (1.00)	น้อยที่สุด	1.67 (1.03)	น้อยที่สุด
4.12 อันตรายที่เกิดจากสุขอนามัย เช่น ห้องน้ำ เสื้อผ้า เครื่องใช้ เป็นต้น	1.76 (1.08)	น้อยที่สุด	1.76 (1.10)	น้อยที่สุด

(2) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย ของนักเรียนจำแนกตามเพศ เกรดเฉลี่ย ชั้นที่กำลังศึกษา ภูมิภาค และที่ตั้งของสถานศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(2.1) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา จำแนกตามเพศของนักเรียน พบว่า

ระดับอันตราย นักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน (เพศชาย เพศหญิง เพศทางเลือก) มีความเห็นว่าระดับอันตรายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยแต่ละกลุ่มเพศเห็นว่าระดับอันตรายสอดคล้องกันว่ามีอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น พบว่า นักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานที่มีเพศต่างกัน (เพศชาย เพศหญิง เพศทางเลือก) มีความเห็นว่าระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นไม่แตกต่างกัน ทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยแต่ละกลุ่มเพศเห็นว่าระดับความเสี่ยงสอดคล้องกันว่ามีอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามเพศของนักเรียน สรุปได้ดังตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จำแนกตามเพศของนักเรียน

ขอบข่ายความปลอดภัย	เพศที่ต่างกัน	
	ระดับอันตราย	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	ไม่มี	ไม่มี
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	ไม่มี	ไม่มี
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	ไม่มี	ไม่มี
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ	ไม่มี	ไม่มี

(2.2) การวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา จำแนกตามเกรดเฉลี่ยของนักเรียน พบว่า

ระดับอันตราย มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกัน ใน 3 กลุ่มภัย และไม่แตกต่างกัน 1 กลุ่มภัย คือ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และมีรายละเอียดของความแตกต่างเป็นรายคู่ดังต่อไปนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมไม่เกิน 2.49 มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 ทั้งสองกลุ่ม

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมไม่เกิน 2.49 มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00 - 3.49 และกลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมไม่เกิน 2.50 - 2.99 มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00-3.49

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมไม่เกิน 2.49 มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00 - 3.49

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จำแนกตามเกรดเฉลี่ยของนักเรียน พบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกัน 2 กลุ่มภัย และไม่แตกต่างกัน 2 กลุ่มภัย ได้แก่ **ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์** และ **ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ** และมีรายละเอียดของความแตกต่างเป็นรายคู่ดังต่อไปนี้

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมไม่เกิน 2.49 มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมากกว่ากลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00 - 3.49 และกลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมไม่เกิน 2.50 - 2.99 มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมากกว่ากลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00 - 3.49

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมไม่เกิน 2.49 มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่มีเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00 - 3.49

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามเกรดเฉลี่ยของนักเรียน สรุปได้ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จำแนกตามเกรดเฉลี่ยของนักเรียน

ขอบข่ายความปลอดภัย	คู่ที่ต่างกัน	
	ระดับอันตราย	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	(ไม่เกิน 2.49) > (3.00-3.49) (3.50-4.00)	ไม่มี
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	(ไม่เกิน 2.49) > (3.00-3.49), (2.50-2.99) > (3.00-3.49)	(2.50-2.99) > (3.00-3.49)
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	ไม่มี	ไม่มี
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	(ไม่เกิน 2.49) > (3.00-3.49)	(2.50-2.99) > (3.00-3.49)

หมายเหตุ : รวมกลุ่มนักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 กับกลุ่ม 2.00-2.49 เป็นกลุ่ม **ไม่เกิน 2.4**

(2.3) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา จำแนกตามชั้นที่กำลังศึกษา พบว่า

ระดับอันตราย มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นต่างกันในทุกกลุ่มภัย เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ พบว่า ในทุกกลุ่มภัย กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นอื่น ๆ ทุกชั้น

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น พบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นต่างกันในทุกกลุ่มภัย เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละกลุ่มภัย มีดังนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และกลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมากกว่ากลุ่มศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช./ปวส.)

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมากกว่ากลุ่มที่ศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นประถมปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นอื่น ๆ ทุกชั้น

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นประถมปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นน้อยกว่ากลุ่มนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในชั้นอื่น ๆ ทุกชั้น

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษา สรุปได้ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จำแนกตามชั้นที่นักเรียนกำลังศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย	ชั้นที่ต่างกัน	
	ระดับอันตราย	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	ม.3 ม.6 ปวช.>ป.6	ม.3 ม.6 >ป.6 ม.6 >ป.6 ปวช./ปวส.
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	ม.3 ม.6 ปวช.>ป.6	ม.3 ม.6 >ป.6
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	ม.3 ม.6 ปวช.>ป.6	ม.3 ม.6 ปวช./ปวส.>ป.6
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	ม.3 ม.6 ปวช.>ป.6	ม.3 ม.6 ปวช./ปวส.>ป.6

(2.4) การวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า

ระดับอันตราย เมื่อจำแนกตามภาคที่ตั้งของสถานศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่ พบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในภาคต่างกันในทุกกลุ่มภัย โดยมีรายละเอียดของความแตกต่างเป็นรายคู่ดังต่อไปนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค และกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคกลาง

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค และกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคกลาง

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค และกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค และกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคกลาง

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เมื่อจำแนกตามภาคที่ตั้งของสถานศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่ พบว่า มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในภาคต่างกันในทุกกลุ่มภัย โดยมีรายละเอียดของความแตกต่างเป็นรายคู่ดังต่อไปนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค และกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค และกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ พบว่า กลุ่มนักเรียนที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคอื่น ๆ ทุกภาค และกลุ่มนักเรียนที่อยู่ในภาคเหนือ มีค่าเฉลี่ยระดับอันตรายมากกว่ากลุ่มที่อยู่ในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งที่นักเรียนศึกษาอยู่ สรุปได้ดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งที่นักเรียนศึกษาอยู่

ขอบข่ายความปลอดภัย	ภูมิภาคที่ต่าง	
	ระดับอันตราย	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง อีสาน ได้
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง อีสาน ได้
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	กทม. > ทุกภาค เหนือ > อีสาน	กทม. > ทุกภาค
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง อีสาน และ ได้

(2.4) ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า

ระดับอันตราย นักเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาล/กรุงเทพมหานคร กับที่อยู่นอกเขตเทศบาล/กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยของความเห็นด้านอันตรายในสถานศึกษาแตกต่างกันทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาล/กรุงเทพมหานคร เห็นว่าสถานศึกษามีอันตรายในสถานศึกษามากกว่าสถานศึกษาที่อยู่นอกเขตเทศบาล/กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 กลุ่มภัย

ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น พบว่า นักเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาล/กรุงเทพมหานคร กับที่อยู่นอกเขตเทศบาล/กรุงเทพมหานคร มีค่าเฉลี่ยของความเห็นด้านความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแตกต่างกันทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยกลุ่มนักเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาล/กรุงเทพมหานคร เห็นว่าสถานศึกษาที่มีความเสี่ยงมากกว่าสถานศึกษาที่อยู่นอกเขตเทศบาล /กรุงเทพมหานคร ทั้ง 4 กลุ่มภัย

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา สรุปได้ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ความแตกต่างของระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย	กลุ่มที่สูงกว่า	
	ระดับอันตราย	ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	ในเขตฯ	ในเขตฯ
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	ในเขตฯ	ในเขตฯ
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	ในเขตฯ	ในเขตฯ
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	ในเขตฯ	ในเขตฯ

ตอนที่ 4 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดำเนินการโดยศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มของหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา 2. ผลการสังเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ 3. สรุปข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ของหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม และการลงพื้นที่สัมภาษณ์ในหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาสำหรับหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ หน่วยงานระดับนโยบาย/ต้นสังกัด หน่วยงานระดับพื้นที่ ระดับสถานศึกษารวมทั้งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ	แหล่งที่มา	
	แบบสอบถาม	สัมภาษณ์
หน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ		
1. เครือข่ายและความร่วมมือ		
1.1 รัฐควรมีระบบกลไกในการบริหารงานที่กำหนดให้ทุกภาคส่วนมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินการส่วนที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมสถานศึกษาทุกแห่งโดยไม่แบ่งแยก และมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันระหว่างหน่วยงาน	✓	✓
1.2 เพิ่มการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน เช่น การจัดอบรมให้ความรู้ การดูแลสภาพแวดล้อม การให้บริการต่าง ๆ แก่สถานศึกษาทุกแห่งโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย เป็นต้น	✓	✓

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	แหล่งที่มา	
	แบบสอบถาม	สัมภาษณ์
หน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ		
2. การสร้างความตระหนักร่วมกัน		
2.1 มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกับความเสี่ยงของสถานศึกษาหรือผู้เรียนอย่างเข้มงวดพร้อมกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน รมรณรงค์ สื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ทุกส่วนในสังคมเกิดความตระหนักและร่วมมือกันในการรักษาความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นวาระแห่งชาติ		✓
2.2 รมรณรงค์ สื่อสารประชาสัมพันธ์ให้ทุกส่วนในสังคมเกิดความตระหนักและร่วมมือกันในการรักษาความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นวาระแห่งชาติ		✓
หน่วยงานระดับนโยบาย/ต้นสังกัด		
1. เครือข่ายและความร่วมมือ		
1.1 ดำเนินการทำข้อตกลง (MOU) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาให้ความร่วมมือหรือร่วมดำเนินการในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา		✓
1.2 ปรับปรุงพัฒนาระบบการรายงานผลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยที่เชื่อมโยงข้อมูลของแต่ละหน่วยงานเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการจัดทำและนำเข้าข้อมูลของสถานศึกษา		✓
2. การกำหนดนโยบายและการส่งมอบ		
2.1 กำหนดนโยบาย เป้าหมาย ของการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนและคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ		✓
2.2 ปรับปรุงแก้ไขระเบียบที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้เรียนในวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ เช่น ระเบียบทรงผมนักเรียนที่ปัจจุบันสถานศึกษาบางประเภท อาทิ อาชีวศึกษา ครูผู้สอนไม่สามารถแยกแยะผู้เรียนและประชาชนทั่วไปได้ส่งผลให้การดูแลเฝ้าระวังเป็นไปได้ยาก		✓
2.3 จัดทำมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ กิจกรรม โครงการ และการดำเนินงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้สถานศึกษายึดเป็นแนวทางการดำเนินงาน		✓
3. บุคลากร		
3.1 จัดสรรบุคลากรให้เพียงพอ เช่น นักจิตวิทยาประจำโรงเรียนหรือประจำเขตพื้นที่การศึกษา พร้อมกำหนดตำแหน่งและความก้าวหน้าในตำแหน่งที่ชัดเจน		✓
3.2 ปรับปรุงเกณฑ์การจัดสรรครูสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กที่มีความจำเป็นในการดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง		✓
4. การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน		
4.1 จัดทำคู่มือการดำเนินงานที่เป็นแนวทางและมาตรฐานการดำเนินงานอย่างชัดเจน พร้อมการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามมาตรการที่กำหนดภายใต้รูปแบบที่มีความยืดหยุ่นโดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง		✓

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	แหล่งที่มา	
	แบบสอบถาม	สัมภาษณ์
4.2 ควรมีการเพิ่มหลักสูตรการอบรมพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยให้มากขึ้น พร้อมทำการทดสอบบุคลากรก่อนการอบรมเพื่อการจัดการความรู้ที่เหมาะสมตรงตามความจำเป็น เช่น เจ้าหน้าที่ พสน. และทักษะการใช้ Digital เป็นต้น	✓	✓
4.3 กระทรวงศึกษาธิการจัดอบรมความรู้แก่ผู้ใช้งานระบบ MOE Safety Center ให้มีความรู้ความเข้าใจและเห็นประโยชน์ของระบบ พร้อมปรับปรุงระบบให้มีความเสถียรและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา		✓
4.4 สร้างช่องทางการสื่อสาร การประสานงาน การให้ความช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่สถานศึกษาหรือผู้เรียนเข้าถึงได้โดยตรง		✓
4.5 จัดสรรทรัพยากรสำหรับการดำเนินงานตามนโยบาย/กิจกรรม/โครงการ หรือแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษา		✓
4.6 สนับสนุนงบประมาณสำหรับหน่วยงานระดับพื้นที่หรือสถานศึกษาที่สามารถบริหารจัดการในการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับทักษะหรือความรู้เฉพาะด้านตามความจำเป็นของสถานศึกษา		✓
4.7 ปรับปรุงระเบียบการใช้งบประมาณของสถานศึกษาให้มีความยืดหยุ่น สามารถบริหารจัดการด้วยตนเอง โดยมีความอิสระและคล่องตัวในการใช้จ่าย เช่น การปรับปรุงสภาพแวดล้อม การจัดซื้อพัสดุที่มีความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับงานด้านความปลอดภัย เป็นต้น โดยเฉพาะหน่วยงานสังกัด อปท.		✓
5. การกำกับ ติดตามและประเมินผล		
5.1 มีเครื่องมือ แนวทาง องค์ความรู้ ในการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านจิตใจสำหรับประเมินความปลอดภัยของผู้เรียนรายบุคคลที่มีคุณภาพ วัดได้จริง หรือมีผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์ประเมินเด็กทุกแห่งให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน		✓
5.2 ใช้เทคโนโลยีในการติดตามและประเมินผลด้านความปลอดภัย	✓	
6. เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ		
6.1 จัดทำระบบฐานข้อมูลผู้เรียนที่รวบรวมข้อมูลทั้งด้านความเป็นอยู่ สุขภาพร่างกาย จิตใจ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงของเรียนได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง อีกทั้งลดความซ้ำซ้อนในการจัดทำรายงานข้อมูลผู้เรียนสำหรับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง		✓
6.2 จัดทำสื่อหรือ Knowledge Center สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในทุกด้าน และมีความปลอดภัยในการใช้งาน		✓
6.3 สนับสนุนโปรแกรม หรือแพลตฟอร์ม ในการจัดทำสื่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับสถานศึกษาที่เป็นการใช้งานอย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้สามารถจัดทำสื่อที่ทันสมัยและเข้าถึงผู้เรียนในยุคปัจจุบัน		✓

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	แหล่งที่มา	
	แบบสอบถาม	สัมภาษณ์
หน่วยงานระดับพื้นที่		
1. การส่งเสริมสนับสนุน		
1.1 จัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรม/โครงการด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยเฉพาะ ทั้งในการดำเนินงานของหน่วยงานและการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยระบุไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี		✓
1.2 ส่งเสริมสนับสนุนด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาอย่างเพียงพอ ต่อเนื่อง และชัดเจน		✓
1.3 จัดอบรมพัฒนาบุคลากรให้มีความเป็นมืออาชีพในด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา รวมถึงการจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรในการขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เหมาะสมตามสภาพบริบทและความต้องการของสถานศึกษา		✓
1.4 ส่งเสริมสนับสนุนและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยศึกษานิเทศก์		✓
1.5 หน่วยงานในระดับจังหวัดควรส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานในสถานศึกษาเอกชน ให้มีความครอบคลุมและทั่วถึงมากขึ้น เช่น การส่งมอบนโยบาย การจัดกิจกรรม การพัฒนาบุคลากร เป็นต้น		✓
2. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล		
2.1 มีระบบหรือวิธีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานที่สะท้อนผลตามสภาพจริงของสถานศึกษาแต่ละแห่ง		✓
2.2 มีการตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุขภาพจิตของครู และสมรรถนะของพนักงานขับรถ		✓
3. การกำหนดนโยบาย แผน และมาตรการ		
3.1 กำหนดนโยบาย แผนงานในการส่งเสริมสนับสนุนโครงการที่สอดคล้องและรองรับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน		✓
สถานศึกษา ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		
1. เครือข่ายและความร่วมมือ		
1.1 ส่งเสริมและสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากภายนอก โดยการสื่อสารประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากทุกส่วนให้มากขึ้น เช่น การเข้ามาให้บริการตามภารกิจของหน่วยงานรัฐ การระดมทุน การมีส่วนร่วมจากชุมชน ผู้ปกครอง เป็นต้น	✓	✓
2. การกำหนดนโยบายและการส่งมอบ		
2.1 กำหนดแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ จัดทำแผนการดำเนินงาน จัดการรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินงาน ประเมินผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็ก และประสานความร่วมมือในการดำเนินงานให้เกิดระบบการทำงานและวัฒนธรรมการทำงานที่มีเป้าหมายเดียวกัน		✓
2.2 จัดทำแผนเผชิญเหตุ มาตรการป้องกัน และแผนการซักซ้อมเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพ	✓	✓

ตารางที่ 4.20 ข้อเสนอแนะการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษา (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	แหล่งที่มา	
	แบบสอบถาม	สัมภาษณ์
3. ผู้บริหารและบุคลากร		
3.1 ครูควรมีการปรับตัว พัฒนาตนเอง ใช้การ PLC อย่างสม่ำเสมอ และมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียนในการปฏิบัติตน		✓
3.2 ผู้บริหารให้ความสำคัญ มีบทบาทในการขับเคลื่อนและกำหนดนโยบายแนวทาง พร้อมกับมีการวางแผนบริหารจัดการที่ส่งเสริมการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของบุคลากรในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา		✓
4. การสร้างความตระหนักและการรับรู้ร่วมกัน		
4.1 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน และภาคีเครือข่ายในการดูแลความปลอดภัยทั้งในและนอกสถานศึกษา	✓	✓
4.2 ชุมชน ผู้ปกครองให้ความใส่ใจและร่วมกับสถานศึกษาในการรักษาความปลอดภัยของผู้เรียนในทุกด้าน		✓
5. การส่งเสริมสนับสนุน		
5.1 บริหารจัดการและดำเนินการในส่วนที่ทำได้โดยไม่ต้องรอหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น		✓
5.2 ปรับปรุงและสร้างสภาพแวดล้อมให้มีความปลอดภัยทั้งด้านสุขลักษณะ สุภาพจิตใจ อาคารสถานที่ บรรยากาศในสถานศึกษา รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทุกคนในสถานศึกษา	✓	✓
5.3 พัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ในการช่วยเหลือผู้เรียนเบื้องต้น เช่น การทำ PCR การพุดคุยด้านจิตวิทยา กฎหมาย เป็นต้น		✓
5.4 ให้ความรู้และฝึกอบรมด้านความปลอดภัยแก่บุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง	✓	
การจัดการศึกษาของสถานศึกษา		
1. สอดแทรกความรู้ด้านความปลอดภัยในหลักสูตรของสถานศึกษา โดยกำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ตามความเหมาะสม รวมทั้งมีการวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติจริง และการวัดคุณลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียน		✓
2. จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการการเรียนรู้ทั้งภายในสถานศึกษาและการเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา	✓	
3. ปรับบทบาทของครูให้สามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้เรียนได้ในทุกเรื่อง โดยเฉพาะครูแนะแนวที่เดิมดูแลให้คำแนะนำเฉพาะการเรียนและทุนการศึกษาเท่านั้น	✓	✓
4. ให้ความสำคัญและกำหนดมาตรการการป้องกันด้านยาเสพติด การบูลลี่/เหยียดเพศ และการทะเลาะวิวาททั้งในและนอกสถานศึกษาอย่างเข้มงวด	✓	✓

จากตารางผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม และการลงพื้นที่สัมภาษณ์ในหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา พบข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกันในทุกระดับ และประเด็นที่มีข้อเสนอสอดคล้องกันได้แก่ การสนับสนุนด้านทรัพยากรในการดำเนินงาน การพัฒนาบุคลากร การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการสร้างความตระหนักแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วนเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

4.2 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่เป็นข้อมูลทั้งในประเทศและต่างประเทศ สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบายสำหรับหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยงานระดับพื้นที่ ระดับสถานศึกษารวมทั้งผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
หน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ										
1. สร้างความร่วมมือในการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ร่วมกันของหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ	✓		✓							✓
2. พัฒนากำหนดแผนงาน กลไก และตัวชี้วัดสำหรับการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ		✓								
3. จัดตั้งสภาหรืออนุกรรมการหรือคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนในหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบในการประสานงานการดำเนินการ		✓								
4. จัดทำมาตรฐาน และปรับปรุงขั้นตอนการดำเนินการของทุกหน่วยงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน		✓								
5. เพิ่มงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านการให้บริการเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา		✓								
6. กำหนดสมรรถนะ หลักสูตรการฝึกอบรมให้แก่บุคลากรวิชาชีพเฉพาะทางที่เกี่ยวข้องทั้งก่อนเริ่มปฏิบัติงานและระหว่างปฏิบัติงาน		✓								
7. ปรับปรุงพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศในระดับประเทศ และท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินการร่วมกัน		✓								
8. มีกลไกในการส่งเสริมหรือสร้างโอกาสให้เด็กหรือเยาวชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการดูแลช่วยเหลือด้านความปลอดภัย		✓								
9. สร้างความเข้มแข็งให้ระบบและการบริการในการดำเนินงานโครงการให้ทั่วถึงทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ		✓								
หน่วยงานระดับนโยบาย										
1. กำหนดนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยให้เป็นนโยบายสำคัญและต่อเนื่อง			✓							
หน่วยงานระดับพื้นที่										
1. ดำเนินการตามกฎหมาย ระเบียบ และแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างเคร่งครัด				✓						

ตารางที่ 4.21 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ต่อ)

[illegible]

4.3 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยที่ประกอบด้วยปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม สามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ หน่วยงานระดับนโยบาย/ต้นสังกัด หน่วยงานระดับพื้นที่ ระดับสถานศึกษา และข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ดังนี้

1) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ

(1) สร้างเครือข่ายความร่วมมือของหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ

(1.1) รัฐมีระบบกลไกการบริหารงานที่กำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานทุกภาคส่วนในการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการกำหนดแผนงาน มาตรฐานการดำเนินการ และตัวชี้วัดสำหรับการทำงานร่วมกัน ในรูปแบบการจัดตั้งสภาหรืออนุกรรมการหรือคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ

(1.2) รัฐเพิ่มการจัดสรรงบประมาณสำหรับการสนับสนุนการดำเนินงานให้บริการเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยเฉพาะ อาทิ การอบรมให้ความรู้ การดูแลสภาพแวดล้อม การให้บริการต่าง ๆ แก่สถานศึกษาทุกแห่งโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และสร้างความเข้มแข็งของระบบการให้บริการที่ทั่วถึงในระดับชุมชนและระดับประเทศ

(1.3) ปรับปรุงพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศให้มีความเชื่อมโยงเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

(2) การสร้างความตระหนักและความรับผิดชอบร่วมกัน

(2.1) มีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือมีผลกับความเสี่ยงของสถานศึกษาหรือผู้เรียนอย่างเข้มงวดเพื่อกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน เช่น กฎหมายการจำหน่ายและการใช้บุหรี่ไฟฟ้า กฎหมายแนวเขตพื้นที่ (Zoning) บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา เป็นต้น

(2.2) รมรณรงค์ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้ทุกส่วนในสังคมเกิดความตระหนักและร่วมกันรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เป็นวาระแห่งชาติ และมีกลไกการส่งเสริมหรือสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการดูแลช่วยเหลือด้านความปลอดภัย

2) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานระดับนโยบาย/ต้นสังกัด

(1) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

(1.1) ดำเนินการทำข้อตกลง (MOU) ในระยะยาวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

(1.2) ปรับปรุงพัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษาทุกแห่งให้เป็นระบบเดียวกัน ครอบคลุมสารสนเทศที่จำเป็นในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา กำหนดขอบเขตการเข้าถึงข้อมูล การนำเข้าข้อมูล และการรายงานผลการจัดการศึกษาของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน

(2) การกำหนดนโยบายและการนำสู่การปฏิบัติ

(2.1) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานของการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานในทุกด้าน

(2.2) ทบทวน ปรับปรุงกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย โดยการศึกษาวิจัยผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้านก่อนการประกาศใช้ เช่น ระเบียบทรงผมนักเรียนอาจส่งผลให้การดูแลเฝ้าระวังความปลอดภัยนอกสถานศึกษาเป็นไปได้ยากขึ้น

(2.3) จัดทำมาตรฐานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษา และกำหนดให้มีผลบังคับใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษา ที่ครอบคลุมด้านการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สมรรถนะของบุคลากร และการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ให้สถานศึกษาต้องยึดปฏิบัติ

(2.4) บริหารจัดการบุคลากรด้านบุคลากร ได้แก่ การทบทวนปรับปรุงเกณฑ์การจัดสรร อัตราตำแหน่งงานของบุคลากรให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินการอย่างมีคุณภาพ พร้อมกับการกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในตำแหน่งที่ชัดเจน ได้แก่ การเพิ่มจำนวนครูสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง และการเพิ่มบุคลากรเฉพาะด้าน เช่น นักจิตวิทยาประจำโรงเรียนหรือประจำเขตพื้นที่ เป็นต้น

(3) การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน

(3.1) จัดทำคู่มือการดำเนินงานที่เป็นแนวทางและมาตรฐานการดำเนินงานอย่างชัดเจน พร้อมกับมีระบบการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามมาตรการที่กำหนด ภายใต้รูปแบบที่ยืดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

(3.2) กำหนดหลักสูตร และการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษา เป็นหลักสูตรบังคับในการอบรมพัฒนาศุภกรทุกระดับ

(3.3) ปรับปรุงระบบ MOE Safety Center ให้มีประสิทธิภาพในการใช้งาน สามารถเป็นช่องทางในการสื่อสาร ประสานงาน การให้ความช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษาที่ทุกคนที่เกี่ยวข้องสามารถเข้าไปใช้งานได้

(3.4) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้หลักการบริหารจัดการ (4M) ในการจัดสรรทรัพยากร สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบาย/กิจกรรม/โครงการ หรือแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษา

(3.5) สนับสนุน และปรับปรุงระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ให้มีความอิสระ และคล่องตัว โดยการกระจายอำนาจการบริหารจัดการด้านงบประมาณสำหรับหน่วยงานระดับพื้นที่และสถานศึกษา ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวและตรงตามความต้องการจำเป็น เช่น การจัดการอบรมพัฒนาความรู้ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา การปรับปรุงสภาพแวดล้อม การดูแล สุขภาพของบุคลากร เป็นต้น

(4) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

(4.1) พัฒนาเครื่องมือ แนวทาง และองค์ความรู้ในการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ครอบคลุมทุกกลุ่มภัย เครื่องมือวัดและประเมินความเสี่ยงของผู้เรียน รายบุคคลที่มีคุณภาพ หรือมีผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์และประเมินผู้เรียนที่เป็นมาตรฐาน

(4.2) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการติดตามและประเมินผลด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษา

(5) เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ

(5.1) จัดทำระบบโปรแกรมการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล ที่สามารถบันทึกฐานข้อมูล ผู้เรียนเกี่ยวกับความเป็นอยู่ สุขภาพร่างกาย จิตใจ และสามารถวิเคราะห์ระบุความเสี่ยง พร้อมทั้งระบุแนวทางการดำเนินการสำหรับสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

(5.2) จัดทำสื่อหรือแหล่งรวบรวมความรู้ (Knowledge Center) สำหรับการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาเพื่อความปลอดภัยในทุกด้าน ที่มีประสิทธิภาพและมีความปลอดภัยในการใช้งาน

(5.3) สนับสนุนการจัดซื้อ หรือจัดสรรงบประมาณสำหรับการใช้บริการโปรแกรมสำเร็จรูป แพลตฟอร์มที่จำเป็นในการใช้จัดทำสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้ใช้งานได้อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้สามารถจัดทำสื่อที่ทันสมัยและเข้าถึงผู้เรียนได้ในยุคปัจจุบัน

3) ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานระดับพื้นที่

(1) การส่งเสริมสนับสนุน

(1.1) กำหนดนโยบาย แผนงาน และจัดสรรงบประมาณประจำปีสำหรับการจัดกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องและรองรับด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยเฉพาะ ครอบคลุม การดำเนินงานของหน่วยงานและการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัด

(1.2) กำหนดแผนการส่งเสริม สนับสนุน และจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในส่วนที่จำเป็นในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(1.3) ศึกษานวัตกรรมส่งเสริมสนับสนุนและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

(1.4) หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดนโยบาย แผนงาน กิจกรรมที่ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ครอบคลุมและทั่วถึงสถานศึกษาทุกแห่งในพื้นที่

(2) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

(2.1) พัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่สะท้อนผลการจัดการศึกษาตามสภาพบริบทจริงของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

(2.2) ควรมีการกำหนดมาตรฐาน และตรวจสอบประเมินประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา เช่น สุขภาพจิตของครู สมรรถภาพร่างกายของพนักงานขับรถ เป็นต้น

4) ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(1) การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

(1.1) สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากภายนอก โดยการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากทุกส่วนให้มากขึ้น เช่น การให้บริการองค์ความรู้ การดูแลสภาพแวดล้อม การให้บริการทางสุขภาพ เป็นต้น

(1.2) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการกำหนดแนวทางการดำเนินการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในสถานศึกษา

(2) การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติ

(2.1) กำหนดนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษา อย่างชัดเจนและเป็นระบบ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรการ เป้าประสงค์ แผนการดำเนินงานของสถานศึกษา การรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินงาน และการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น

(2.2) จัดทำแผนเผชิญเหตุและมาตรการป้องกันเหตุให้ครอบคลุมทุกกลุ่มภัย พร้อมกำหนด แผนและดำเนินการซักซ้อมอย่างเคร่งครัด

(2.3) สร้างวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ

(2.4) มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลแก้ไขกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นประจำสม่ำเสมอ

(3) ผู้บริหารและบุคลากร

(3.1) ผู้บริหาร และบุคลากรทุกคนมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการดูแลและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา

(3.2) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษามีบทบาทในการขับเคลื่อนและกำหนดนโยบาย แนวทาง พร้อมมีการวางแผนบริหารจัดการที่ส่งเสริมการดำเนินงานของบุคลากร

(3.3) ครูมีการปรับตัว พัฒนาตนเองและมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนให้แก่ผู้เรียน

(4) การสร้างความตระหนักและการรับรู้ร่วมกัน

(4.1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดูแลและตระหนักถึงการป้องกันความเสี่ยงจากภัยต่าง ๆ ของผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้เรียน โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกันในสถานศึกษา

(4.2) สร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการดูแล รักษาความปลอดภัยของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาของสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างชัดเจน

(4.3) ชุมชนและผู้ปกครองให้ความใส่ใจและร่วมกับสถานศึกษาในการรักษาความปลอดภัยแก่ผู้เรียนในทุกด้าน

(5) การส่งเสริมสนับสนุน

(5.1) สถานศึกษาบริหารจัดการและดำเนินการในส่วนที่สามารถดำเนินการได้ตามศักยภาพโดยไม่ต้องรออนุญาตหรือหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ

(5.2) ปรับปรุงและสร้างสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยทั้งด้านสุขลักษณะ สุขภาพจิตใจ อาคารสถานที่ บรรยากาศในสถานศึกษา รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทุกคนในสถานศึกษา

(5.3) พัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หรือการช่วยชีวิตเบื้องต้น เช่น การทำ PCR การพดศุญด้านจิตวิทยา กฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ เป็นต้น

(5.4) จัดกิจกรรมให้ความรู้ และฝึกอบรมด้านความปลอดภัยให้แก่บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนโดยรอบ

5) ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของสถานศึกษา

(1) จัดทำแผนป้องกันความเสี่ยง และแผนการจัดการศึกษาจากการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนรายบุคคล

(2) กำหนดให้มีการจัดหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน การสอดแทรกความรู้ด้านความปลอดภัยในทุกกลุ่มวัย พร้อมกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติจริง และการวัดคุณลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างชัดเจน

(3) ครูและบุคลากรทางการศึกษาปรับบทบาทให้สามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้เรียนได้ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาแก่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

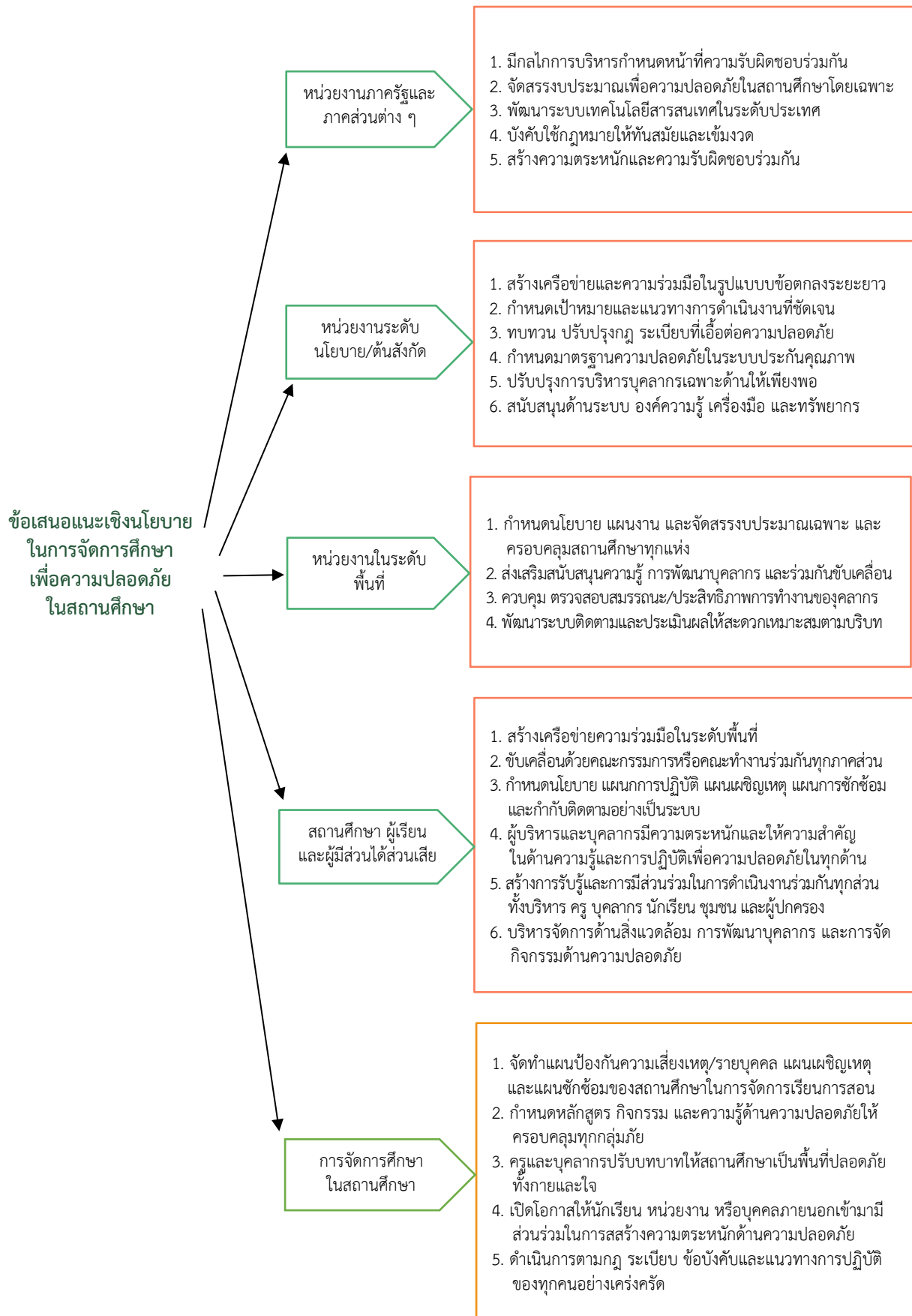
(4) เปิดโอกาสให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านความปลอดภัยจากภัยต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

(5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงออก เผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติ ต่อสถานการณ์ความเสี่ยงและความไม่ปลอดภัยด้านต่าง ๆ

(6) กำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติตนของผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน พร้อมออกแบบและทดสอบแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านอุบัติเหตุ ด้านยาเสพติด การบูลลี่/เหยียดเพศ และการทะเลาะวิวาท

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาแสดงดังภาพที่ 4.8

ภาพที่ 4.8 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ การวิจัยติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วย 1) เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา 2) เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา และ 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) เครื่องมือและกลไกสนับสนุนจากภาครัฐ และภาคส่วนต่าง ๆ 2) บทบาทและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ ระดับสถานศึกษา รวมทั้งผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) การจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการศึกษาเอกสาร การลงพื้นที่สัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม และเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม และส่วนที่ 3 การจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) แบบบันทึกข้อมูล ในการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) แบบสัมภาษณ์/สนทนากลุ่ม จำนวน 2 ฉบับ จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือผู้แทนหน่วยงานในระดับพื้นที่และสถานศึกษา และ 3) แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 3 ฉบับ จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 ฉบับ 2) แบบสอบถามสำหรับคณาจารย์ จำนวน 1 ฉบับ 3) แบบสอบถามสำหรับนักเรียน จำนวน 1 ฉบับ

แหล่งข้อมูลและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) เอกสาร รายงานของหน่วยงานระดับนโยบาย/ส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด ประกอบด้วย หน่วยงานที่จัดการศึกษาในสถานศึกษา จำนวน 8 หน่วยงาน หน่วยงานภาครัฐอื่น จำนวน 9 หน่วยงาน และหน่วยงานภาคเอกชน องค์กรอิสระ มูลนิธิ และองค์กรไม่แสวงหากำไร จำนวน 9 หน่วยงาน 2) การสัมภาษณ์/สนทนากลุ่มจากผู้แทนหรือผู้มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของหน่วยงานในระดับพื้นที่และสถานศึกษา ประกอบด้วย หน่วยงานและสถานศึกษาสังกัด ศธจ. สพป. สพม. สกร. สอจ. อว. บช.ตชด. และ อปท. และ 3) ข้อมูลแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู/บุคลากร และนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัด สพฐ. สช. สอศ. สกร. อว. บช.ตชด. และ สอ. ครอบคลุมพื้นที่กรุงเทพมหานครและ 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ กระจายตามบริบททั้งในเมืองและนอกเมือง

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลใน 3 รูปแบบ ได้แก่ 1) วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) สถิติทดสอบที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (ANOVA) และ 3) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

สรุปผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่จัดการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ระหว่างปี 2563 - 2566 ทั้งในกระทรวงศึกษาธิการและนอกกระทรวงศึกษาธิการ ในระดับนโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษา มีการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1.1 การดำเนินการของหน่วยงานระดับนโยบาย/หน่วยงานส่วนกลาง/หน่วยงานต้นสังกัด

1) นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หน่วยงานด้านการศึกษาของประเทศไทยให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและมาตรการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดแผนงาน โครงการ และแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่ปลอดภัยสำหรับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีหน่วยงานหลักได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษามีระบบการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม นโยบายดังกล่าวมุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการความปลอดภัยที่ครอบคลุมทั้งด้านการป้องกัน การเฝ้าระวัง และการช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุการณ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดจุดเน้นการดำเนินงานด้านความปลอดภัยของผู้เรียน โดยเน้นการจัดระบบการดูแลและคุ้มครองนักเรียนจากภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ภัยยาเสพติด ความรุนแรงในสถานศึกษา อุบัติเหตุ ภัยพิบัติ โรคระบาด รวมถึงภัยคุกคามจากเทคโนโลยีและสื่อออนไลน์ การดำเนินงานดังกล่าวมีการกำหนดมาตรการเชิงป้องกันควบคู่กับการพัฒนากลไกการช่วยเหลือนักเรียนที่ประสบปัญหา ในส่วนของหน่วยงานด้านการอาชีวศึกษาและการศึกษานอกระบบ ได้มีการกำหนดแผนงานและกิจกรรมที่สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น โครงการอาชีวะต้านยาเสพติด โครงการสถานศึกษาปลอดภัย และโครงการส่งเสริมสุขภาพของผู้เรียน ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความพยายามในการบูรณาการนโยบายด้านความปลอดภัยเข้าสู่การดำเนินงานของสถานศึกษาในทุกระดับ นอกจากนี้ หน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการยังมีการดำเนินโครงการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา เช่น โครงการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการโรงเรียนปลอดภัย โครงการสถานศึกษาปลอดภัย และโครงการพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน ทั้งนี้ โครงการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับผู้เรียน และส่งเสริมให้สถานศึกษามีมาตรการป้องกันปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เป็นกลไกสำคัญในการกำหนดทิศทางและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานด้านการศึกษา โดยกฎหมายและนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองและดูแลความปลอดภัยของผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา เช่น นโยบายการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด นโยบายการคุ้มครองเด็ก และนโยบายการส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนและเยาวชน ซึ่งหน่วยงานด้านการศึกษาได้นำแนวทางจากกฎหมายและนโยบายของรัฐมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดมาตรการและแนวทางการดำเนินงานในสถานศึกษา เช่น การกำหนดมาตรการป้องกันการใช้สารเสพติดในสถานศึกษา การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การส่งเสริมสุขภาพจิตของผู้เรียน และการป้องกันความรุนแรงในโรงเรียน นอกจากนี้ การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษายังมีการบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานด้านสาธารณสุข หน่วยงานด้านความมั่นคง และหน่วยงานด้านสังคม เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกมิติของการดูแลผู้เรียน

3) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยงานต้นสังกัดส่วนใหญ่ไม่ได้มีการกำหนดหลักสูตรด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยโดยเฉพาะ แต่มีการดำเนินการกำหนดนโยบาย และดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษามีการบูรณาการเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย สุขภาวะ และทักษะชีวิตเข้าไปในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมอย่างปลอดภัย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในประเด็นดังกล่าวมักปรากฏในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น วิชาสุขศึกษาและพลศึกษา วิชาหน้าที่พลเมือง รวมถึงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะชีวิต การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล และการป้องกันตนเองจากภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ นอกจากนี้ ในบางหน่วยงานมีการส่งเสริมให้สถานศึกษายังมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด การรณรงค์ด้านความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน การให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัย และการจัดกิจกรรมฝึกทักษะการรับมือกับสถานการณ์ฉุกเฉิน เป็นต้น

4) สื่อการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หน่วยงานด้านการศึกษาส่วนใหญ่ได้มีการพัฒนาและจัดทำสื่อการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัล และสื่อกิจกรรม สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาประกอบด้วยคู่มือการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะชีวิต คู่มือการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เอกสารแนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงสื่อประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการป้องกันภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ และในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการสนับสนุนการเรียนรู้และการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา เช่น ระบบฐานข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียนติดตามพฤติกรรมเสี่ยงของผู้เรียน School Health HERO และระบบแจ้งเหตุหรือร้องเรียนผ่านช่องทางออนไลน์ MOE Safety Center ซึ่งการใช้สื่อและเทคโนโลยีดังกล่าวช่วยให้การดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถเข้าถึงผู้เรียน ครู และผู้ปกครองได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง

5) การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หน่วยงานส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายและจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมความปลอดภัยและสวัสดิภาพของผู้เรียน โดยหน่วยงานส่วนใหญ่กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ กระบวนการดังกล่าวประกอบด้วยการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนที่มีความเสี่ยง การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น และการส่งต่อผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ หน่วยงานส่วนใหญ่มีการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่ช่วยเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจและสังคมให้กับผู้เรียน เช่น การให้คำปรึกษา การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต และการสร้างเครือข่ายเพื่อนช่วยเพื่อนภายในสถานศึกษา ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวช่วยให้สถานศึกษาสามารถเฝ้าระวังและป้องกันปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

6) การพัฒนาบุคลากร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา หน่วยงานด้านการศึกษามีการจัดโครงการอบรมและพัฒนาบุคลากรในประเด็นต่าง ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะชีวิตของผู้เรียน การดูแลสุขภาพจิตของนักเรียน การป้องกันปัญหายาเสพติด และการจัดการกับสถานการณ์ฉุกเฉินในสถานศึกษา การพัฒนาบุคลากรดังกล่าวมีทั้งรูปแบบการอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมสัมมนา และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูและบุคลากรจากสถานศึกษาต่าง ๆ ซึ่งช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะที่จำเป็นในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา

7) การบริหารจัดการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หน่วยงานด้านการศึกษามีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยมีการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน และมีการจัดตั้งหน่วยงานหรือศูนย์ที่รับผิดชอบด้านความปลอดภัยโดยเฉพาะ อาทิ การจัดตั้งศูนย์ความปลอดภัยในระดับหน่วยงานและสถานศึกษา เช่น MOE Safety Center และ OVEC Safety Center เพื่อบูรณาการการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในระดับสถานศึกษามีการวางแผนการดำเนินงาน และการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ร่วมกับการใช้ข้อมูลสารสนเทศในการสนับสนุนการตัดสินใจของผู้บริหาร นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาระบบการรายงานเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา และระบบการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

8) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า หน่วยงานด้านการศึกษามีการดำเนินการกำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถตรวจสอบความก้าวหน้าและประสิทธิผลของการดำเนินงาน การกำกับติดตามดังกล่าวมีทั้งในรูปแบบของการรายงานผลการดำเนินงาน การนิเทศติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด และการลงพื้นที่ตรวจเยี่ยมสถานศึกษา รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการดำเนินงาน นอกจากนี้ ยังมีการนำแนวคิดการบริหารจัดการคุณภาพ เช่น วงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) มาใช้ในการพัฒนาระบบการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

9) เครือข่ายและการมีส่วนร่วม

เครือข่ายและการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของหน่วยงานที่จัดการศึกษาในสถานศึกษาและหน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายและพัฒนาระบบการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาตามบทบาทหน้าที่ และภารกิจของหน่วยงาน ซึ่งประกอบด้วย 3 มิติหลัก คือ 1) การป้องกันและเฝ้าระวังด้านสุขภาพของผู้เรียน ได้แก่ การป้องกันโรคติดต่อ โรคพยาธิ สุขภาพจิต โภชนาการ การใช้สารเสพติด และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 2) การส่งเสริมความปลอดภัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ การกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยทางด้านอาคาร มาตรการสิ่งแวดล้อมปลอดภัย และมาตรการในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) และ 3) การพัฒนาชีวิต จิตใจ และสังคม อาทิ การส่งเสริมทักษะชีวิตวัยรุ่น การอบรมวินัยการจราจร การดูแลรักษาจิตใจ และการป้องกันยาเสพติด เป็นต้น ในส่วนของหน่วยงานภาคเอกชน องค์กรอิสระ และมูลนิธิ มีบทบาทสำคัญในการเป็นหน่วยงานเสริมหนุนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยมีการดำเนินการสรุปได้ใน 4 มิติ ได้แก่ มิติที่ 1 การป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงในเด็กและเยาวชน เช่น

ลดการสูบบุหรี่และบุหรี่ไฟฟ้า (สถานศึกษาปลอดบุหรี่) ลดปัญหายาเสพติด (บูรณาการกับโครงการ TO BE NUMBER ONE) การป้องกันการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น (เพศวิถีศึกษา) เป็นต้น มิติที่ 2 ความปลอดภัยทางถนนและการเดินทางของนักเรียน เช่น การพัฒนาหลักสูตรและกิจกรรมวินัยการจราจรในเด็กปฐมวัย การขับเคลื่อนเครือข่ายเยาวชน Gen Z ลดอุบัติเหตุ ส่งเสริมระบบรถรับส่งนักเรียนปลอดภัย เป็นต้น มิติที่ 3 ความปลอดภัยรอบด้านในสถานศึกษา เช่น พัฒนามาตรการป้องกันภัยพิบัติในโรงเรียน พัฒนาแพลตฟอร์มออนไลน์ด้านความปลอดภัย (Safe Schools) และการสร้างนวัตกรรมสื่อรณรงค์และการเรียนรู้ เป็นต้น และ ด้านที่ 4 การส่งเสริมสุขภาวะในโรงเรียน เช่น ส่งเสริมอาหารปลอดภัยและลดการบริโภคน้ำตาล ส่งเสริมสุขภาวะเชิงบวกผ่านเครือข่ายครูและนักเรียน และการปรับพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ เช่น สุขภาพกายและใจ เป็นต้น

1.2 สภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของหน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษา

ข้อมูลเชิงปริมาณ พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านในประเด็นหลักและประเด็นย่อย โดยในภาพรวมสถานศึกษามีการปฏิบัติในด้านที่สูงที่สุดคือ การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน รองลงมาคือ นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ ใกล้เคียงกับการพัฒนาบุคลากร และหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน ใกล้เคียงกับการบริหารจัดการ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาประเด็นย่อยพบว่า มีความสอดคล้องกับประเด็นหลักคือในภาพรวมสถานศึกษามีการปฏิบัติค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษาดูแล ฝั้ระวัง ช่วยเหลือ และคุ้มครองความปลอดภัยของนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา รองลงมาคือ สถานศึกษาให้ความสำคัญ และจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กในครอบครัวยากจน เด็กพิการ เด็กเล็ก เป็นต้น และสถานศึกษามีระบบการลงโทษนักเรียนที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการทำร้ายทั้งด้านร่างกายและจิตใจของนักเรียนตามลำดับ

ภาพที่ 5.1 สภาพการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาประเด็นหลัก (5 อันดับ)

เมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา สถานศึกษาสังกัดต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นด้านระดับการปฏิบัติในการดำเนินการ

จัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาแตกต่างกันทั้ง 9 ด้าน โดยส่วนใหญ่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติสูงกว่าสังกัดอื่น **ที่ตั้งของสถานศึกษาต่างกัน** มีค่าเฉลี่ยการปฏิบัติแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอนที่ไม่แตกต่างกัน โดยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลมีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและในกรุงเทพมหานคร และ**สถานศึกษาขนาดต่างกัน** มีค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติแตกต่างกันเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการพัฒนาบุคลากร และส่วนใหญ่สถานศึกษาขนาดเล็กมีการปฏิบัติสูงกว่าสถานศึกษาขนาดอื่น

ข้อมูลเชิงคุณภาพ พบว่า

1) นโยบาย แผน โครงการ มาตรการ

หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษามีการกำหนดและถ่ายทอดนโยบายด้านความปลอดภัยเป็นไปตามโครงสร้างการบังคับบัญชาและสังกัดของแต่ละหน่วยงาน โดยหน่วยงานระดับภูมิภาคในสังกัด สพฐ. สกร. บข.ตชด. และ อปท. รับนโยบายจากหน่วยงานส่วนกลางหรือหน่วยงานต้นสังกัด ก่อนส่งต่อนโยบายไปยังสถานศึกษา ขณะที่สถานศึกษาสังกัด สช. และ สอศ. รับนโยบายจากหน่วยงานส่วนกลางโดยตรง (โรงเรียนสาธิต) รับนโยบายจากมหาวิทยาลัยต้นสังกัด นอกจากนี้หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาในจังหวัดมีการดำเนินงานตามนโยบายการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการศึกษาของจังหวัด ผ่านการสั่งการของผู้ว่าราชการจังหวัด ตามบริบทและปัญหาเฉพาะของแต่ละพื้นที่ โดยส่วนใหญ่มีการสื่อสารและส่งมอบนโยบายเป็นลำดับขั้นจากหน่วยงานระดับภูมิภาคสู่สถานศึกษา และจากสถานศึกษาสู่บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ควบคู่กับการขยายผลสู่ภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ และสถานศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยโดยบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี ในรูปแบบโครงการหรือกิจกรรม และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนเผชิญเหตุ พร้อมทั้งเน้นย้ำมาตรการด้านความปลอดภัยตามบริบทความเสี่ยงของแต่ละสถานศึกษา เช่น สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเมืองซึ่งมีความเสี่ยงจากการจราจร ยาเสพติด และปัญหาสังคมอื่น ๆ นอกจากนี้ มีการเข้าร่วมโครงการสถานศึกษาปลอดภัยที่จัดโดยหน่วยงานภายนอก เช่น กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน และสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ช่วยเสริมสร้างมาตรฐาน ความรู้ และเครือข่ายความร่วมมือด้านความปลอดภัย

2) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาดำเนินงานภายใต้กรอบกฎหมาย กฎ ระเบียบ และข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง โดยยึดกฎหมายด้านความปลอดภัย อาคาร และสภาพแวดล้อมเป็นหลัก สถานศึกษาส่วนใหญ่นำกฎระเบียบของกระทรวงหรือหน่วยงานต้นสังกัดมากำหนดเป็นระเบียบและแนวปฏิบัติภายในเพื่อควบคุมความเรียบร้อย ขณะที่สถานศึกษาบางแห่งมีการส่งเสริมความรู้และปรับใช้กฎหมายให้สอดคล้องกับบริบทเฉพาะ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้กฎหมายในหลายกรณียังคงพึ่งพาหน่วยงานภายนอกเป็นหลักมากกว่าการดำเนินการเชิงรุกจากสถานศึกษาเอง

3) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยบูรณาการประเด็นด้านความปลอดภัยผ่านรายวิชาต่าง ๆ การสอดแทรกในเนื้อหาวิชา กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และกิจกรรม/โครงการหรือหลักสูตรอบรมระยะสั้น ขณะที่สถานศึกษาอาชีวศึกษามีการกำหนดเนื้อหาและมาตรฐานความปลอดภัยเฉพาะตามสาขาวิชา ส่วนสถานศึกษาเอกชนและสถานศึกษาสังกัด อว. มีแนวทางการจัดการเรียนการสอนรูปแบบเฉพาะที่มุ่งปลูกฝังผู้เรียนให้มีทักษะการดูแลตนเองทั้งด้านร่างกาย และจิตใจอย่างเป็นระบบตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน

4) สื่อการเรียนการสอน

หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษามีการส่งเสริมและใช้สื่อการเรียนการสอนด้านความปลอดภัยอย่างหลากหลาย ทั้งสื่อที่ผลิตขึ้นเอง สื่อที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เชี่ยวชาญภายนอก รวมถึงการสื่อสารผ่านกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ การรณรงค์ และการเรียนรู้จากสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง นอกจากนี้ ยังมีการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สื่อด้วยตนเอง โดยสื่อส่วนใหญ่มีความเหมาะสมกับระดับการศึกษาและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

5) การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน

หน่วยงานระดับภูมิภาคส่วนใหญ่มีบทบาทสำคัญในการกำกับ ดูแล ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน รวมถึงการประสานงานและส่งต่อข้อมูลไปยังหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานระดับนโยบาย เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางและมาตรการด้านการดูแลผู้เรียนในภาพรวม ซึ่งสถานศึกษาทุกแห่งมีการจัดทำฐานข้อมูลผู้เรียนเพื่อใช้ในการเฝ้าระวังและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มตั้งแต่การจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนเมื่อแรกเริ่มเข้าเรียน การตรวจสอบและปรับปรุงข้อมูลผ่านโครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน และการบันทึกข้อมูลในระบบสารสนเทศตามสังกัด เช่น ระบบ DMC ของ สพฐ. ระบบ RMS ของ สอศ. และระบบ LEC ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากนั้นมีการประเมินและคัดกรองผู้เรียนโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานควบคู่กับเครื่องมือและระบบประเมินด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่หลากหลาย อาทิ ระบบ School Health HERO แบบประเมิน SDQ โปรแกรม Student Care และแบบเฝ้าระวังพัฒนาการ DSPM ในระดับปฐมวัย จากนั้นนำผลการประเมินมาแบ่งกลุ่มผู้เรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มที่มีปัญหา เพื่อกำหนดแนวทางการดูแลช่วยเหลือที่เหมาะสม และการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนในระดับสถานศึกษาดำเนินการอย่างใกล้ชิดโดยครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น ทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูล สังเกตพฤติกรรม พูดคุย ให้คำปรึกษา และช่วยเหลือผู้เรียนเบื้องต้นผ่านชั่วโมงโฮมรูมและกิจกรรมเสริมอื่น ๆ ในกรณีที่ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นไม่สามารถให้ความช่วยเหลือผู้เรียนได้ สถานศึกษาจะดำเนินการส่งต่อเรื่องไปยังผู้บริหารสถานศึกษา และประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหา หากกรณีมีความรุนแรงหรือซับซ้อนเกินกว่าศักยภาพของสถานศึกษาและครอบครัว จะมีการแจ้งและส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ความช่วยเหลือในลำดับถัดไป นอกจากนี้ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีมาตรการเชิงป้องกันเพื่อลดความเสี่ยงของผู้เรียน โดยเฉพาะการให้ความช่วยเหลือด้านทุนการศึกษาแก่ผู้เรียนที่ขาดแคลน ซึ่งช่วยลดปัจจัยเสี่ยงทางเศรษฐกิจและสังคมที่อาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยและคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ในส่วนหน่วยงานส่วนภูมิภาคและสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการมีระบบสนับสนุนด้านความปลอดภัยผู้เรียน คือ ศูนย์ความปลอดภัยสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ หรือ MOE Safety Center ซึ่งทำหน้าที่รับแจ้งเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษาใน 4 กลุ่มภัย อย่างไรก็ตามปัจจุบันระบบดังกล่าวอยู่ระหว่างการปรับปรุงและยังไม่สามารถใช้งานได้เต็มรูปแบบ

6) การพัฒนาบุคลากร

หน่วยงานระดับภูมิภาคส่วนใหญ่ได้รับการพัฒนาความรู้ผ่านการอบรมจากหน่วยงานระดับนโยบาย เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย และนำไปขยายผลสู่หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัด กลุ่มเป้าหมายหลักของการพัฒนา ได้แก่ ผู้บริหารและผู้แทนหน่วยงาน ซึ่งการพัฒนาบุคลากรในระดับสถานศึกษา พบว่าดำเนินการใน 3 ลักษณะสำคัญ คือ 1) การเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานระดับนโยบายหรือหน่วยงานต้นสังกัด ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การอบรมออนไลน์ และการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ โดยส่วนใหญ่มอบหมายให้ครูหรือบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านความปลอดภัยเข้าร่วม 2) การเข้ารับการพัฒนาจากหน่วยงานภายนอกตามภารกิจ เช่น หน่วยงาน

สาธารณสุข ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตำรวจ หรือภาคเอกชน ซึ่งมักครอบคลุมทั้งบุคลากรและนักเรียน ผ่านการอบรม การฝึกปฏิบัติ และสื่อออนไลน์ และ 3) การพัฒนาที่สถานศึกษาจัดขึ้นเอง โดยเฉพาะในสังกัด สข. อปท. กทม. และ อว. เพื่อเสริมทักษะเฉพาะด้าน เช่น ครูแนะแนว ครูสอนว่ายน้ำ หรือครูพยาบาล นอกจากนี้ สถานศึกษาทุกแห่งโดยครูและบุคลากรมีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองผ่านเอกสาร สื่อออนไลน์ และการเรียนรู้ร่วมกันในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ภายในสถานศึกษา ด้านหลักสูตรเนื้อหาการพัฒนาหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรในเชิงกระบวนการ ระบบ และองค์ความรู้ โดยมีหลักสูตรและประเด็นการพัฒนาที่ชัดเจน เช่น โครงการ MOE Safety Center การจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัย 3 ป และภัยคุกคาม 9 รูปแบบ การใช้ระบบ School Health Hero การพัฒนานักจิตวิทยา เขตพื้นที่และนักจิตวิทยาโรงเรียน การจัดทำแผนเผชิญเหตุ และการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน ส่วนหน่วยงานและสถานศึกษาที่สังกัดหน่วยงานอื่น มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านการป้องกันอุบัติเหตุ การดูแล ผู้เรียนด้านสาธารณสุข สุขภาพกาย และสุขภาพจิต รวมถึงการจัดทำสื่อด้านความปลอดภัย โดยปรับให้เหมาะสม กับบริบทและแนวทางการจัดการศึกษาของแต่ละหน่วยงาน ในขณะที่สถานศึกษาบางแห่ง โดยเฉพาะในสังกัด ที่หน่วยงานต้นสังกัดไม่ได้มีการกิจด้านการศึกษาเป็นหลัก เช่น บข.ตชด. และ อปท. มีข้อจำกัดสำคัญคือ การขาดหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงด้านการพัฒนาบุคลากร และการขาดบุคลากรสนับสนุนด้านวิชาการ ส่งผลต่อความต่อเนื่องและประสิทธิภาพของการพัฒนาบุคลากรด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย

7) การบริหารจัดการ

หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการบริหารจัดการการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในทิศทางเดียวกัน โดยบรรจุกิจกรรมและโครงการด้านความปลอดภัยไว้ในแผนปฏิบัติการ ประจำปี ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านทักษะชีวิต กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์ อย่างไรก็ตาม การจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านความปลอดภัย ยังขาดความชัดเจนและไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานหลัก ส่งผลให้การดำเนินงานที่มีความจำเป็นบางด้าน ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การอบรมให้ความรู้ และการปรับปรุงซ่อมแซมอุปกรณ์และสภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา ในด้านโครงสร้าง การบริหารจัดการ หน่วยงานและสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการ จัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยอย่างชัดเจน โดยสถานศึกษาที่มีบุคลากรเพียงพอมีการจัดแบ่งฝ่ายงานและแต่งตั้ง คณะกรรมการความปลอดภัยในสถานศึกษา ขณะที่สถานศึกษาที่มีบุคลากรจำกัดต้องมอบหมายภารกิจ ดังกล่าวให้บุคลากรเพียงรายเดียวรับผิดชอบหลายบทบาท ส่งผลต่อภาระงานและประสิทธิภาพในการ ดำเนินงาน นอกจากนี้ ยังพบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรเฉพาะทาง โดยเฉพาะนักจิตวิทยาประจำเขตพื้นที่ การศึกษา ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอและยังขาดความชัดเจนด้านตำแหน่งและความก้าวหน้าในสายงานในส่วนของ ระบบบริหารจัดการและเครื่องมือสนับสนุน หน่วยงานและสถานศึกษาแต่ละสังกัดมีการใช้ระบบที่หลากหลาย ทั้งระบบที่หน่วยงานพัฒนาขึ้นเองและระบบจากหน่วยงานภายนอก เช่น ระบบ Thai School Lunch และ ระบบ MOE Safety Center ซึ่งในทางปฏิบัติยังพบข้อจำกัดด้านประสิทธิภาพและความพร้อมในการใช้งาน ส่งผลให้สถานศึกษาส่วนใหญ่มองว่าการสั่งการ กำกับติดตาม และการมอบหมายงานโดยตรงจากผู้บริหาร สถานศึกษาเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการขับเคลื่อนงานด้านความปลอดภัย ทั้งนี้ สถานศึกษา ส่วนใหญ่ยังคงต้องอาศัยความร่วมมือและการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องโดยตรง เช่น หน่วยงานด้านสาธารณสุขและหน่วยงานด้านความมั่นคง เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้การดูแล ความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นไปอย่างรอบด้านและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

8) การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล การดำเนินงานตามลำดับขั้นการสั่งการของหน่วยงานต้นสังกัด โดยเฉพาะนโยบาย กิจกรรม หรือโครงการ ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งมักดำเนินการผ่านการจัดทำรายงานผลอย่างเป็นทางการทั้งในรูปแบบหนังสือราชการ และระบบรายงานต่าง ๆ รวมถึงการรายงานตรงต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือผ่านหน่วยงานกำกับในระดับพื้นที่ โดยมีศึกษานิเทศก์หรือผู้บริหารลงพื้นที่ติดตามตรวจเยี่ยม ส่วนสถานศึกษาในสังกัด อปท. บข.ตชด. และ อว. (โรงเรียนสาธิต) มีการกำกับติดตามผ่านกลไกที่แตกต่างกันตามภารกิจและโครงสร้างการบริหาร อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลพบว่า การกำกับ ติดตาม และประเมินผลส่วนใหญ่ยังเป็นการดำเนินงานในภาพรวมของการจัดการศึกษา หรือมุ่งเน้นนโยบายเร่งด่วนเฉพาะเรื่องมากกว่าการกำกับติดตามด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย อย่างเป็นระบบและครอบคลุม โดยสถานศึกษาบางแห่งสะท้อนว่ายังขาดนโยบายและแนวทางที่ชัดเจนจาก หน่วยงานต้นสังกัด ในระดับสถานศึกษาทุกสังกัดมีระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลภายในตามแผน ปฏิบัติการประจำปีและแผนพัฒนาการศึกษา โดยเน้นการติดตามและประเมินผลโครงการหรือกิจกรรม ที่ดำเนินการ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการติดตามตรวจเยี่ยม เฝ้าระวัง และประเมินผลร่วมกับ ครูผู้สอน รวมถึงการใช้กระบวนการ PLC เพื่อการประเมินตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ สถานศึกษาทุกแห่ง มีการตรวจสอบความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนตามมาตรฐานหรือมาตรการด้านความปลอดภัยของแต่ละสังกัด และ ได้รับการกำกับติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานระดับภูมิภาค ขณะเดียวกัน สถานศึกษาบางแห่ง ยังได้รับการติดตามและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานภายนอกและผู้ปกครอง ซึ่งสะท้อนบทบาทของภาคีเครือข่าย ในการร่วมดูแลความปลอดภัยในสถานศึกษา

9) เครือข่ายและการมีส่วนร่วม

หน่วยงานระดับภูมิภาคและสถานศึกษาส่วนใหญ่ขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ผ่านเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมถึงผู้ปกครอง โดยได้รับการสนับสนุน ทั้งด้านทรัพยากรและการดำเนินกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ อย่างไรก็ตาม ความร่วมมือดังกล่าวยังขาด ความต่อเนื่องและความยั่งยืน และการประสานผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานเฉพาะด้านในบางประเด็นยังมี ข้อจำกัดด้านงบประมาณในการดำเนินการ

2. ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไขในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

2.1 ปัจจัยความสำเร็จ ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา มีปัจจัย ที่ส่งผลให้การดำเนินงานสามารถบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา จากการบูรณาการปัจจัย สำคัญหลายด้านอย่างเป็นระบบ ได้แก่ การมีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจน ผู้บริหารให้ความสำคัญ มีภาวะผู้นำ และขับเคลื่อนการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับความร่วมมือของทุกฝ่ายในการปฏิบัติตามกฎหมายและ มาตรการด้านความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน มุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียน มีความรู้และทักษะการดูแลตนเองตามพัฒนาการ ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ พร้อมเสริมสร้างบทบาทความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่เหมาะสม โดยมีครูผู้สอนที่มีความรู้ ความใส่ใจ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการ เรียนรู้ร่วมกัน (PLC) รวมถึงการใช้สื่อและองค์ความรู้ที่มีคุณภาพ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด และรอบด้าน ส่งผลให้ผู้เรียนมีความตระหนักและหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยง ขณะเดียวกันการพัฒนาบุคลากร ที่มีความเชี่ยวชาญ การมีแหล่งองค์ความรู้กลาง และการจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอและต่อเนื่อง เป็นกลไก สำคัญที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ การกำกับ ติดตาม และประเมินผล อย่างเป็นระบบในทุกระดับ รวมถึงการมีเครือข่ายความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชน

ชุมชน และครอบครัว ตลอดจนบริบทแวดล้อมของสถานศึกษา ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็ง และความยั่งยืนของการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยรวม

2.2 ปัญหาอุปสรรค การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษายังเผชิญปัญหาและอุปสรรค ในหลายด้าน โดยเฉพาะด้านนโยบาย กฎหมาย หลักสูตร การพัฒนาบุคลากร การบริหารจัดการ และเครือข่ายความร่วมมือ แม้ว่าด้านสื่อการเรียนการสอน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการกำกับติดตามจะมีความเข้มแข็ง ในระดับหนึ่งก็ตาม ในด้านนโยบายและแผนงาน พบว่านโยบายยังมีลักษณะเป็นกรอบกว้าง ขาดความชัดเจน ในการนำไปปฏิบัติ ขณะที่ด้านกฎหมายยังมีข้อจำกัดในการบังคับใช้บางประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับบริบทของ สถานศึกษา ส่งผลให้ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมเสี่ยงของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านหลักสูตรและ การจัดการเรียนการสอน ครูบางส่วนยังขาดความรู้และทักษะในการเป็นแบบอย่างที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน ในประเด็นด้านพฤติกรรม สังคม และจิตวิทยาวัยรุ่น ด้านการพัฒนาบุคลากรยังขาดการขยายผลความรู้ สู่บุคลากรทุกคนอย่างทั่วถึง ทำให้การดำเนินงานขาดความเป็นเอกภาพ ขณะที่ด้านการบริหารจัดการ ประสบปัญหาความไม่ต่อเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบ การจัดทำแผนที่ขาดการฝึกซ้อมเชิงปฏิบัติ การขาดแคลนทรัพยากรทั้งงบประมาณ บุคลากรเฉพาะทาง และระบบรายงานผลที่มีประสิทธิภาพ รวมถึง ข้อจำกัดของระบบ MOE Safety Center ที่ยังไม่เอื้อต่อการใช้งานจริง นอกจากนี้ ด้านเครือข่ายและ การมีส่วนร่วมยังพบอุปสรรคจากการประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่ทำได้ยาก มีค่าใช้จ่ายที่สถานศึกษา ต้องรับผิดชอบ สภาพแวดล้อมรอบสถานศึกษาที่ควบคุมได้ยาก รวมถึงผู้ปกครองบางส่วนที่ยังขาด ความตระหนักหรือมีข้อจำกัดด้านครอบครัว ส่งผลให้การดูแลและป้องกันความปลอดภัยของผู้เรียนไม่สามารถ ดำเนินการได้อย่างครอบคลุมและยั่งยืน

2.3 แนวทางแก้ไข การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการ อย่างเป็นระบบและบูรณาการในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับภูมิภาค ระดับสถานศึกษา ตลอดจน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสังคมโดยรวม ประกอบด้วย

ระดับนโยบาย ควรกำหนดนโยบายและเป้าหมายด้านความปลอดภัยที่ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อน และ ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พร้อมปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และมาตรการที่ส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้เรียน ให้สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน พัฒนามาตรฐานหลักสูตร สื่อการเรียนรู้อิงระบบฐานข้อมูลผู้เรียน ระบบรายงาน ผล และเครื่องมือประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการพัฒนาบุคลากร การจัดสรรทรัพยากร และ การปรับระบบบริหารจัดการให้มีความยืดหยุ่น คล่องตัว และสนับสนุนการดำเนินงานด้านความปลอดภัย อย่างแท้จริง รวมถึงการสร้างเครือข่ายความร่วมมือผ่านข้อตกลงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระดับภูมิภาค ควรมีบทบาทในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างทั่วถึง สนับสนุน การพัฒนาบุคลากร การจัดสรรงบประมาณเฉพาะด้าน และการกำกับติดตามประเมินผลที่สะท้อนสภาพจริง ของสถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานมีความต่อเนื่องและยั่งยืน

ระดับสถานศึกษา ควรกำหนดแนวทางและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน ผู้บริหารมีบทบาทนำ ในการขับเคลื่อน สอดแทรกความรู้ด้านความปลอดภัยในหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ ดูแลช่วยเหลือ นักเรียนอย่างรอบด้าน พัฒนาบุคลากรทุกคนให้มีความรู้และทักษะที่จำเป็น สามารถช่วยเหลือผู้เรียน ได้เบื้องต้น รวมถึงปรับปรุงสภาพแวดล้อมและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนและผู้ปกครอง และ

ระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภาครัฐ และสังคมโดยรวม จำเป็นต้องมีกลไกการทำงานร่วมกัน อย่างเป็นเอกภาพ บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด สื่อสารสร้างความตระหนักรู้ด้านความปลอดภัยในฐานะ วาระแห่งชาติ และส่งเสริมบทบาทของชุมชนและครอบครัวในการดูแลความปลอดภัยของผู้เรียน เพื่อให้ การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ครอบคลุม และยั่งยืนในระยะยาว

3. ความคิดเห็นต่อความปลอดภัยของสถานศึกษา

ในการวิเคราะห์ความคิดเห็น/สถานการณ์ความปลอดภัยของผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา ตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ มาตรการความปลอดภัยสถานศึกษา 3 ป ได้แก่ การป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม ครอบคลุมขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย สรุปได้ดังนี้

3.1 การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป

ผลการศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป ได้แก่ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม พบว่า สถานศึกษาทุกสังกัดมีการดำเนินงานตามมาตรการความปลอดภัยอย่างครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน และทุกประเด็นย่อย โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าหน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนนโยบายความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานในภาพรวมของสถานศึกษาตามมาตรการ 3 ป พบว่า ด้านการป้องกัน มีระดับการดำเนินงานสูงที่สุด รองลงมาคือด้านการปลูกฝัง และด้านการปราบปรามตามลำดับ และผลการศึกษายังพบว่า ประเด็นที่สถานศึกษามีการปฏิบัติสูงสุด คือ การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการช่วยเหลือ โดยมีการมอบหมายให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ทำหน้าที่ในการประเมินนักเรียนรายบุคคลสูงสุด รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัย โดยมีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างประสบการณ์โดยเน้นการลงมือปฏิบัติให้เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา และการจัดการแก้ไขปัญหาระบบเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา โดยมีการติดตั้งระบบเตือนภัย เช่น กล้องวงจรปิด เป็นต้น ตามลำดับ

ภาพที่ 5.2 การดำเนินงานตามมาตรการ 3 ป

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า **ด้านการป้องกัน** สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ทั้งการกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย การจัดทำแผนความปลอดภัย การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม การจัดโครงสร้างบริหารจัดการด้านความปลอดภัย การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก การจัดช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัย รวมถึงการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

และการประเมินผู้เรียนรายบุคคล ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานที่ครอบคลุมทั้งด้านการบริหารจัดการ บุคลากร สภาพแวดล้อม และการดูแลผู้เรียน

ด้านการปลูกฝัง พบว่า สถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกด้านความปลอดภัยแก่ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง ผ่านการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งการสร้างความตระหนักรู้ การพัฒนาองค์ความรู้ และการเสริมสร้างทักษะด้านความปลอดภัย ในสถานการณ์ต่าง ๆ อันเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันทางความคิดและพฤติกรรมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้สามารถป้องกันตนเองและรับมือกับสถานการณ์เสี่ยงได้อย่างเหมาะสม

ด้านการปราบปราม แม้ว่าจะมีระดับของค่าเฉลี่ยการดำเนินงานต่ำกว่าด้านอื่นเล็กน้อย แต่ยังคงอยู่ในระดับมากที่สุด โดยสถานศึกษามีการดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเมื่อเกิดเหตุความไม่ปลอดภัย การช่วยเหลือ เยียวยา พื้นฟูผู้ได้รับผลกระทบ และการดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายอย่างเหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องจากกิจกรรมในด้านดังกล่าวเป็นมาตรการที่เกิดขึ้นภายหลังการเกิดเหตุ จึงมีโอกาสดำเนินการน้อยกว่ามาตรการด้านการป้องกันและการปลูกฝังที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป *ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอน* พบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อระดับการดำเนินงานด้านการป้องกันและด้านการปราบปรามสูงกว่าครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญ ขณะที่ด้านการปลูกฝังมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษาตามมาตรการ 3 ป *จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา* ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาที่อยู่ในสังกัดต่างกันมีระดับการปฏิบัติแตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน (ป้องกัน ปลูกฝัง ปราบปราม) โดยส่วนใหญ่สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีระดับการปฏิบัติสูงกว่าสังกัดอื่น

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป *จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา* ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีระดับการปฏิบัติต่างกัน 2 ด้านคือ ด้านการปลูกฝัง และด้านการปราบปราม ส่วนระดับการปฏิบัติด้านการป้องกันพบว่าไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการป้องกัน สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน แต่มีความแตกต่างในประเด็นย่อยคือ ด้านการประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และต้องการช่วยเหลือพบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่กว่าทุกขนาด ด้านการปลูกฝังพบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่กว่า และด้านการปราบปรามพบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษมีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กกว่าทุกขนาด และสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป *จำแนกตามภูมิภาคของสถานศึกษา* ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ภูมิภาคต่างกันมีระดับการปฏิบัติที่แตกต่างกันทั้ง 3 ด้าน (ป้องกัน ปลูกฝัง ปราบปราม) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับการปฏิบัติมากกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ภาคอื่น ๆ ในทุกด้าน

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยผลการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป *จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา* ในภาพรวมพบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและในกรุงเทพมหานคร กับสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลมีระดับการปฏิบัติแตกต่างกัน

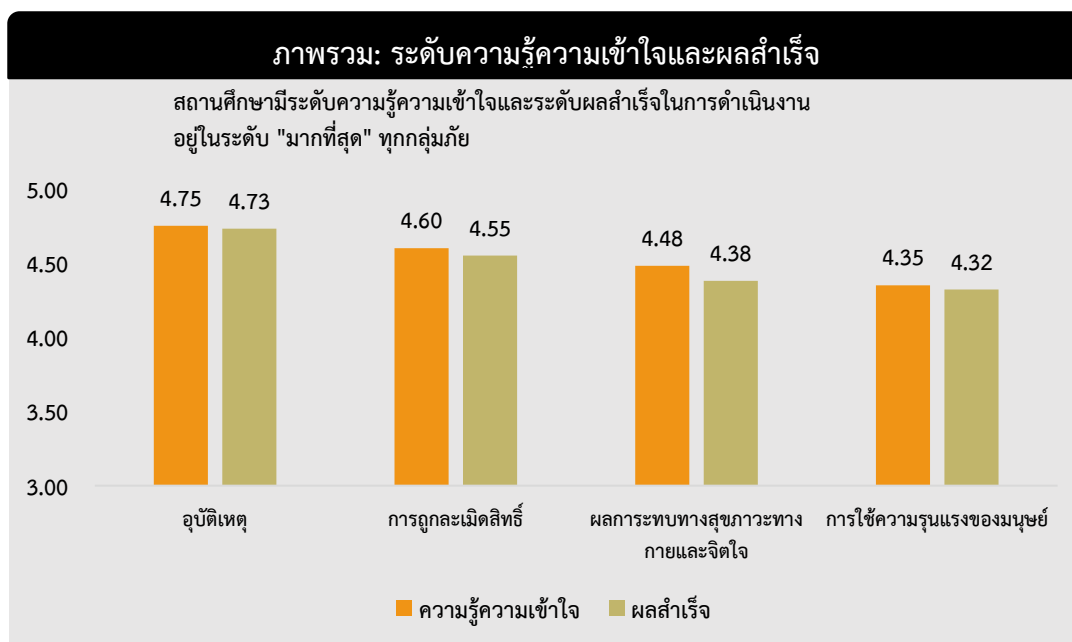
ทั้ง 3 ด้าน (ป้องกัน ปลุกฝัง ปราบปราม) โดยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลมีระดับการปฏิบัติสูงกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและกรุงเทพมหานครในทุกด้าน

3.2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ผลการศึกษาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ประกอบด้วยการศึกษาความเห็นใน 2 ส่วน ได้แก่ ความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จเกี่ยวกับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย พบว่า โดยภาพรวมสถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุดทุกกลุ่มภัย โดยระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จมีแนวโน้มสอดคล้องกันในทุกกลุ่มภัย

เมื่อจัดอันดับตามกลุ่มภัย พบว่า ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงที่สุด และมีระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานสูงที่สุดเช่นเดียวกัน รองลงมาคือ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ ส่วนภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์เป็นกลุ่มภัยที่มีระดับความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุด ขณะที่ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจเป็นกลุ่มภัยที่มีระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานต่ำที่สุด

ภาพที่ 5.3 ภาพรวมระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย

เมื่อพิจารณารายด้านตามกลุ่มภัย 4 กลุ่มภัย ได้ดังนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า สถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จสูงที่สุดสอดคล้องกัน คือ ความรุนแรงระหว่างครูและนักเรียน รองลงมา คือ การทะเลาะวิวาท การล่อลวงและลักพาตัว และการกลั่นแกล้งรังแก ขณะที่การก่อเหตุระเบิดมีระดับความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุด ส่วนประเด็นที่มีระดับผลสำเร็จต่ำที่สุด ได้แก่ การกลั่นแกล้งรังแกและความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า สถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงที่สุด ได้แก่ ภัยจากสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสถานศึกษา และการจัดกิจกรรม การเล่นกีฬา หรือการทำงาน รองลงมา ได้แก่ ยานพาหนะและ

การเดินทาง รวมถึงเครื่องมือและอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน ส่วนภัยพิบัติและภัยธรรมชาติมีระดับความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุด ขณะที่ประเด็นที่มีระดับผลสำเร็จสูงที่สุด ได้แก่ เครื่องมือและอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอน สิ่งอำนวยความสะดวก และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่วนการเล่นต่อสู้หรือหยอกล้อ มีระดับผลสำเร็จต่ำที่สุด

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า สถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จสูงที่สุดสอดคล้องกัน คือ การล่วงละเมิดทางเพศ รองลงมา ได้แก่ การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคมหรือสถานศึกษา และ ความไม่เสมอภาคทางเพศ ขณะที่การละเมิดชื่อเสียงมีระดับความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุด ส่วนการถูกดูหมิ่น มีระดับผลสำเร็จต่ำที่สุด

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ พบว่า สถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จอยู่ในระดับมากที่สุดทุกประเด็น โดยประเด็นที่มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงที่สุด ได้แก่ ยาเสพติด โภชนาการและอาหารน้ำดื่ม รวมถึงสุขอนามัย รองลงมา ได้แก่ ความไม่ปกติทางร่างกายและการพนัน ขณะที่ภาวะจิตเวชและโรคระบาดในสัตว์มีระดับความรู้ความเข้าใจต่ำที่สุด ส่วนประเด็นที่มีระดับผลสำเร็จสูงที่สุด คือ โภชนาการและอาหารน้ำดื่ม รองลงมา ได้แก่ ความไม่ปกติทางร่างกาย และมลภาวะทางสิ่งแวดล้อม ขณะที่การติดยาเสพติดมีระดับผลสำเร็จต่ำที่สุด

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาและระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย มีดังนี้

จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่สังกัดหน่วยงานต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานแตกต่างกันในทุกกลุ่มภัย ได้แก่ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ โดยด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า สถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าสถานศึกษาในหลายสังกัด โดยเฉพาะในกลุ่มภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ ซึ่งมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าสถานศึกษาสังกัด สช. และ สอศ. นอกจากนี้ ในกลุ่มภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ยังพบว่า สถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าสถานศึกษาสังกัด สอศ. และ สกร. ขณะเดียวกัน สถานศึกษาสังกัด บข.ตชด. มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ สูงกว่าสถานศึกษาสังกัด สช. สอศ. และ สกร. สำหรับด้านผลสำเร็จในการดำเนินงาน พบว่า สถานศึกษาต่างสังกัดมีความคิดเห็นต่อผลสำเร็จในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยแตกต่างกันในทุกกลุ่มภัย โดยในกลุ่มภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์และภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบรูปแบบความแตกต่างที่ใกล้เคียงกัน กล่าวคือ สถานศึกษาสังกัด สพฐ. มีผลสำเร็จในการดำเนินงานสูงกว่าสถานศึกษาสังกัด สอศ. และ บข.ตชด. นอกจากนี้ สถานศึกษาสังกัด สช. มีผลสำเร็จสูงกว่าสถานศึกษาสังกัด สอศ. และ บข.ตชด. และ สถานศึกษาสังกัด สกร. มีผลสำเร็จสูงกว่าสถานศึกษาสังกัด สอศ.

จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันใน 3 กลุ่มภัย ได้แก่ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ และภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ ส่วนภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มภัย พบว่า ด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ สถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางและขนาดใหญ่ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับความรู้

ความเข้าใจสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง ด้านภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ พบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าสถานศึกษาขนาดกลางเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพกาย สุขภาพจิต และการเฝ้าระวังปัจจัยเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียน และภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า สถานศึกษาทุกขนาดมีระดับความรู้ความเข้าใจไม่แตกต่างกัน ในส่วนของระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับผลสำเร็จแตกต่างกันเพียง 1 กลุ่มภัย คือ ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ โดยสถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับผลสำเร็จสูงกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่กว่าทุกขนาด ขณะที่ผลการวิเคราะห์ในอีก 3 กลุ่มภัย ได้แก่ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ และภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างกันมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาแตกต่างกันทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคเหนือ ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคเหนือ ด้านภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคกลางและภาคใต้ สำหรับภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครมีระดับความรู้ความเข้าใจต่ำกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศ ทั้งภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ในส่วนของระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างกันมีระดับผลสำเร็จแตกต่างกันใน 2 กลุ่มภัย ได้แก่ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ และภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ สำหรับภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานสูงกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ขณะที่ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับผลสำเร็จสูงกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครเช่นเดียวกัน ส่วนผลการวิเคราะห์ด้านภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุและภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างกันมีระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน

จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและกรุงเทพมหานครกับสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลและนอกกรุงเทพมหานคร มีระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานแตกต่างกันในทุกกลุ่มภัย ในด้านความรู้ความเข้าใจ พบว่า สถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลและนอกกรุงเทพมหานครมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาสูงกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและกรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญในทุกกลุ่มภัย เมื่อพิจารณาภาพรวมของทั้ง 4 กลุ่มภัย พบว่า ความแตกต่างดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างสอดคล้องกันในทุกด้าน โดยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลมีระดับความรู้ความเข้าใจสูงกว่าทั้งในด้านภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ และภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ ในส่วนของระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานด้านความปลอดภัย พบว่า สถานศึกษาที่มีที่ตั้งแตกต่างกันมีระดับผลสำเร็จแตกต่างกันในทุกกลุ่มภัยเช่นเดียวกับด้านความรู้ความเข้าใจ โดยสถานศึกษาที่ตั้งอยู่

นอกเขตเทศบาลและนอกกรุงเทพมหานครมีระดับผลสำเร็จในการดำเนินงานสูงกว่าสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลและกรุงเทพมหานครในทุกกลุ่มภัย

3.3 ระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย

ผลการวิเคราะห์ความเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับระดับอันตรายในโรงเรียนและระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ในภาพรวมนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับระดับอันตรายในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ในระดับน้อยที่สุดทุกกลุ่มภัย โดยกลุ่มภัยที่นักเรียนเห็นว่ามีความอันตรายต่ำที่สุดคือ ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ รองลงมาคือ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ และภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ ตามลำดับ และภัยที่มีระดับอันตรายสูงที่สุดคือ ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ เมื่อพิจารณาตามกลุ่มภัย พบว่า มีระดับความปลอดภัย ดังนี้

ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ ในภาพรวมพบว่า มีระดับอันตรายในสถานศึกษาและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด โดยมีความเห็นว่าอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาต่ำที่สุดคืออันตรายที่เกิดจากการก่อเหตุระเบิด และอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาสูงที่สุดคืออันตรายที่เกิดจากการกลั่นแกล้งรังแก ในส่วนความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการก่อเหตุระเบิด และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นสูงที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการทะเลาะวิวาท

ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ ในภาพรวมพบว่า มีระดับอันตรายในสถานศึกษาและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีความเห็นว่าอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากอัคคีภัยหรือไฟไหม้ และอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาสูงที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการเล่นต่อสู้หยอกล้อกัน ในส่วนความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากรั่วและประตูโรงเรียน และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นสูงที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการเล่นต่อสู้หยอกล้อกันเช่นเดียวกับอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ ในภาพรวมพบว่า มีระดับอันตรายและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีความเห็นว่าอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการคุกคามทางเพศ เช่น การใช้คำพูดเชิงขู่สาว เป็นต้น และอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาสูงที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการดูหมิ่น เช่น การดูถูก การด่าหยาบคายไม่สุภาพ เป็นต้น ในส่วนความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม/โรงเรียน เช่น การปฏิบัติแบบแบ่งแยก ไม่เท่าเทียม เป็นต้น

ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ ในภาพรวมพบว่า มีระดับอันตรายในสถานศึกษาและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในระดับน้อยที่สุด โดยมีความเห็นว่าอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากความไม่ปกติทางร่างกาย เช่น นักเรียนพิการ มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย เป็นต้น และอันตรายที่เกิดจากโรคระบาดในสัตว์ อันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาสูงที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากการติดเกม ในส่วนความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นต่ำที่สุดคือ อันตรายที่เกิดจากความไม่ปกติทางร่างกาย และความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นสูงที่สุดเช่นเดียวกับอันตรายที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา คือ อันตรายที่เกิดจากการติดเกม

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับระดับอันตรายในโรงเรียนและระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย มีดังนี้

จำแนกตามเพศของนักเรียน พบว่า นักเรียนในสถานศึกษาที่มีเพศต่างกันเห็นวาระดับอันตรายในสถานศึกษาไม่แตกต่างกันทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยแต่ละกลุ่มเพศเห็นสอดคล้องกันว่าอันตรายในสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด และนักเรียนที่มีเพศต่างกันเห็นวาระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นไม่แตกต่างกันทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยแต่ละกลุ่มเพศเห็นสอดคล้องกันว่าความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด

จำแนกตามเกรดเฉลี่ยของนักเรียน พบว่า นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกันส่วนใหญ่มีความเห็นว่า

จำแนกตามภูมิภาคของสถานศึกษา พบว่า นักเรียนที่อยู่ในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างกัน

จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า นักเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาลและ

กรุงเทพมหานครกับที่อยู่นอกเขตเทศบาลมีความเห็นว่ารระดับอันตรายในสถานศึกษาแตกต่างกันทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยนักเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาลและกรุงเทพมหานครเห็นว่ามียระดับอันตรายในสถานศึกษา

มากกว่าสถานศึกษาที่อยู่นอกเขตเทศบาลทั้ง 4 กลุ่มภัย ในส่วนความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา พบว่า นักเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาลและกรุงเทพมหานครกับที่อยู่นอกเขตเทศบาลมีความเห็นว่ารระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นแตกต่างกันทั้ง 4 กลุ่มภัย โดยนักเรียนในสถานศึกษาที่อยู่ในเขตเทศบาลและกรุงเทพมหานครเห็นว่ามีระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นมากกว่าสถานศึกษาที่อยู่นอกเขตเทศบาลทั้ง 4 กลุ่มภัย

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาครอบคลุม 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) เครื่องมือและกลไกสนับสนุนจากภาครัฐ และภาคส่วนต่าง ๆ 2) บทบาทและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ ระดับสถานศึกษา รวมทั้งผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 3) การจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา พบว่าข้อเสนอแนะเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบและบูรณาการทุกระดับ โดยครอบคลุมตั้งแต่ภาครัฐ หน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานระดับพื้นที่ สถานศึกษา ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งด้านกายภาพ จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ประเด็นสำคัญประการแรก คือ **บทบาทของภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ** ซึ่งควรสร้างกลไกความร่วมมือที่ชัดเจน มีการกำหนดบทบาท หน้าที่ แผนงาน มาตรฐาน ตัวชี้วัด และคณะทำงานร่วมกัน อย่างเป็นรูปธรรม พร้อมเพิ่มงบประมาณเฉพาะด้านความปลอดภัย พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศที่เชื่อมโยงกันทุกระดับ และบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มงวด ควบคู่กับการรณรงค์สร้างความตระหนักให้ความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนมีส่วนร่วม

ประเด็นที่สอง คือ บทบาทและแนวทางการดำเนินงานของหน่วยงานในระดับนโยบาย ระดับพื้นที่ ระดับสถานศึกษา รวมทั้งผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดย**บทบาทของหน่วยงานระดับนโยบาย**และต้นสังกัด ที่ต้องกำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง มีการทบทวนกฎ ระเบียบ โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อความปลอดภัย จัดทำมาตรฐานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินคุณภาพการศึกษา บริหารจัดการกำลังคนให้เพียงพอและเหมาะสม ส่งเสริมการพัฒนابุคลากร พัฒนาเครื่องมือกำกับติดตามและประเมินผล รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ เช่น MOE Safety Center และระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล **บทบาทของหน่วยงานระดับพื้นที่** ที่ต้องทำหน้าที่สนับสนุนและขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ โดยจัดระบบงบประมาณ วางแผนพัฒนابุคลากร สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และพัฒนาระบบกำกับติดตามที่สะท้อนบริบทจริงของสถานศึกษา รวมถึงการดูแลมาตรฐานและประสิทธิภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย และ**บทบาทของสถานศึกษา ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** ซึ่งสถานศึกษาต้องกำหนดนโยบาย แผน และมาตรการด้านความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ จัดทำแผนเผชิญเหตุ สร้างวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ผู้บริหารและครูต้องเป็นผู้นำและแบบอย่างที่ดี ขณะที่ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต้องมีส่วนร่วมในการดูแลและป้องกันความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง

ประเด็นสุดท้าย คือ **การจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษา** ควรมีการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในระดับสถานศึกษา ที่เน้นการใช้ข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลในการวิเคราะห์ความเสี่ยง การบูรณาการความรู้ด้านความปลอดภัยในหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายภายนอกมีส่วนร่วม และการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ ถ่ายทอด และปฏิบัติตน

อย่างปลอดภัย ซึ่งทั้งหมดนี้จะช่วยให้การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมครอบคลุม และยั่งยืนในระยะยาว

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยมีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลและนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. การดำเนินงานของหน่วยงานระดับนโยบายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย พบว่า หน่วยงานหลักที่จัดการศึกษามีการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาในระดับมากถึงมากที่สุดโดยเฉพาะในประเด็นการกำหนดนโยบายและการจัดตั้งกลไกกลาง เช่น ระบบ MOE Safety Center และศูนย์ความปลอดภัยในระดับพื้นที่ ซึ่งชี้ให้เห็นว่ามีการขับเคลื่อนในลักษณะ โครงสร้าง แนวตั้ง จากนโยบายส่วนกลาง (มาตรการ 3 ป) และเครือข่ายแนวราบ ร่วมกับหน่วยงานภายนอก เช่น สสส. กรมสุขภาพจิต เป็นต้น หากพิจารณาตามกรอบแนวคิดการบริหารนโยบายสาธารณะ (Public Policy Implementation) การดำเนินงานยังสะท้อนรูปแบบการขับเคลื่อนนโยบายจากส่วนกลางไปสู่ส่วนปฏิบัติ (Top-down approach) ซึ่งช่วยสร้างมาตรฐานกลางและทิศทางการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ต้องมีสภาพแวดล้อมและสภาวะที่ปลอดภัย โดยคำนึงถึงจำนวนและสภาพของผู้เรียน ระยะทางหรือการอำนวยความสะดวกในการเดินทาง รวมถึงการมีทรัพยากรครบถ้วนสอดคล้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในส่วนการดำเนินงานของเครือข่ายภายนอกที่เข้ามามีบทบาทและมีการดำเนินการในหลากหลายด้าน สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นเรื่องซับซ้อนเกินกว่าที่กระทรวงศึกษาธิการจะดำเนินการได้เพียงลำพัง การมีภาคีเครือข่ายช่วยทำให้เกิดความครอบคลุมในมิติที่สถานศึกษาขาดแคลน เช่น งานเฉพาะทางด้านจิตวิทยาและการแพทย์ สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) และงานวิจัยของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2565) ที่พบว่าปัจจัยความสำเร็จของการจัดการความปลอดภัยคือ ความร่วมมือระหว่างภาคีเครือข่ายในพื้นที่ (Area-based Collaboration) ซึ่งช่วยลดรอยต่อในการส่งต่อผู้เรียนที่เผชิญภาวะวิกฤต และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐและครอบครัวสถานศึกษา ดำเนินการรักษาความปลอดภัยจากอันตรายต่าง ๆ ทั้งภัยธรรมชาติและอุบัติเหตุ และภัยที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ ในขณะเดียวกันก็พบว่าหน่วยงานส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในเชิงองค์รวม ครอบคลุมมิติสุขภาพกาย สุขภาพจิต ความปลอดภัยทางสังคม และภัยคุกคามรูปแบบใหม่ สอดคล้องกับกรอบแนวคิด School Safety และ Learner Well-being ที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ซึ่งเชื่อมทิศการเรียนรู้แห่งอนาคต หรือ Learning Compass 2030 ได้กำหนดให้ประเด็น Well - Being 2030 คือจุดมุ่งหมายสูงสุดของการศึกษาที่ไม่ใช่แค่ความสำเร็จทางวิชาการ แต่คือความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เรียนและโลก (Individual and Collective Well - being) ขณะที่ผลการวิจัยพบว่าการเปลี่ยนผ่านแนวคิดดังกล่าวช่วยลดการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และป้องกันเชิงระบบในระยะยาว อย่างไรก็ตามผลการวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณสะท้อนว่าการนำสู่การปฏิบัติยังมีความแตกต่างกันตามบริบทของหน่วยงานและพื้นที่ รวมถึงความแตกต่างของการดำเนินงานตามกลุ่มเป้าหมายและระดับการศึกษา โดยสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในวัยเด็กและเยาวชนตอนต้น (ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา) มีคะแนนเฉลี่ยด้านการป้องกันและดูแลช่วยเหลือผู้เรียนสูงกว่าสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในกลุ่มวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ (ระดับมัธยมศึกษาและการศึกษานอกระบบ) และผลการวิจัยเชิงคุณภาพสนับสนุนผลดังกล่าวคือ การออกแบบมาตรการด้านความปลอดภัยหรือการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยต้องมีความสอดคล้องกับพัฒนาการช่วงวัย

และความเสี่ยงเฉพาะของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาแบบคำนึงถึงผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered Approach) และแนวคิดความแตกต่างของผู้เรียน (Differentiated Policy Implementation)

2. สภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีการดำเนินงานสูงสุด ได้แก่ ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนว ให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง ที่กำหนดให้โรงเรียนและสถานศึกษามีระบบงานและกิจกรรมแนะแนวให้คำปรึกษาและฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครองตามระดับการศึกษา รวมถึงการพัฒนาระบบป้องกันคุ้มครองช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล รองลงมาคือ ด้านนโยบาย แผน และมาตรการ ด้านการพัฒนาบุคลากร และด้านหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ ผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า สถานศึกษามีการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในลักษณะเชิงรุกและครอบคลุมหลายมิติ ไม่ได้จำกัดเฉพาะการป้องกันอุบัติเหตุหรือเหตุรุนแรงเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการศึกษาแบบองค์รวม (Holistic Education) และ Whole School Approach ที่เสนอว่าสถานศึกษาควรดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ซึ่งจากข้อค้นพบสอดคล้องกับข้อมูลการจัดการศึกษาทั้งในและต่างประเทศที่ชี้ให้เห็นว่า การมีนโยบายความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ชัดเจนและมีระบบสนับสนุนเชิงโครงสร้าง จะส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ความผาสุก และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย (2565) ที่เสนอให้บูรณาการการดูแลสุขภาพจิตและการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงเข้ากับระบบการศึกษาอย่างเป็นระบบ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งเด็กมีสิทธิ 4 ด้าน ได้แก่ สิทธิในการอยู่รอด สิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา และสิทธิในการมีส่วนร่วม ภายใต้การไม่เลือกปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ยังพบประเด็นที่แตกต่างจากงานวิจัยบางส่วน โดยเฉพาะด้านความสม่ำเสมอของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนข้อจำกัดด้านทรัพยากรและบริบทพื้นที่ที่แตกต่างกัน และผลการวิจัยชี้ว่าแผนนโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาจะมีทิศทางที่เหมาะสม แต่จำเป็นต้องพัฒนาในเชิงกลไกการบริหารจัดการและการประเมินผล เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและประสิทธิภาพในระยะยาว โดยเฉพาะการเปลี่ยนจากการประเมินผลเชิงกิจกรรมไปสู่การประเมินผลเชิงผลลัพธ์และผลกระทบต่อผู้เรียน

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา พบว่าการมีนโยบายและแผนงานที่ชัดเจนและสอดคล้องกันทุกระดับ การมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษา การบูรณาการประเด็นความปลอดภัยในหลักสูตรและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน รวมถึงการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิด ภาวะผู้นำเชิงการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) Hoy and Miskel (2001) อ้างถึงใน จันทรานี สงวนนาม (2553), สุกัญญา พรน้อยและคณะ (2563) และ ก้องภพ ยี่หว้า (2550) ซึ่งชี้ให้เห็นว่าพฤติกรรมของผู้บริหารส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์สามารถสร้างแรงจูงใจและกระตุ้นให้บุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของเป้าหมายร่วม ส่งผลให้การนำนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) ซึ่งช่วยเสริมสร้างการเป็นหุ้นส่วนและความยั่งยืนของการดำเนินงาน นอกจากนี้ การทำงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของครูและบุคลากรผ่านกระบวนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

(PLC) ยังช่วยให้ครูในฐานะที่เป็นบุคลากรสำคัญในการช่วยดูแลความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ ของผู้เรียน ซึ่งองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย (2021) ระบุว่าครูสามารถทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการเสริมสร้างความสุขผ่านการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ปลอดภัย จะช่วยให้เด็กมีความยืดหยุ่น เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่แข็งแกร่งและรู้รอบ สอดคล้องกับ เปมิกา ไทยชัยภูมิ (2561) ที่พบว่าบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมของเด็กวัยอนุบาล ด้านสภาพแวดล้อม การดูแลปกป้องคุ้มครอง และการปลูกฝังความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุด รวมถึงผลการวิจัยยังพบว่า การสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกและภาคีเครือข่ายยังสะท้อนแนวคิดการบริหารเชิงเครือข่าย (Network Governance) ที่มองว่าการจัดการปัญหาที่มีความซับซ้อน เช่น ความปลอดภัยในสถานศึกษา จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วน ไม่ใช่หน้าที่ของสถานศึกษาเพียงฝ่ายเดียว

4. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ถึงแม้ว่าผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จะมีการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับสูง แต่ยังพบปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ได้แก่ ข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากรเฉพาะทาง การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรที่ยังไม่ครอบคลุมทุกกลุ่ม ความไม่ต่อเนื่องของการดำเนินงานจากการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบ รวมถึงข้อจำกัดของระบบรายงานและการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่พบว่าระบบดิจิทัลที่ใช้ อาทิ ระบบ MOE Safety Center และระบบรายงานอื่น ๆ ยังไม่สามารถเข้าใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ ซึ่งสะท้อนปัญหาทางเทคนิคของระบบสารสนเทศที่สร้างภาระงานที่ซ้ำซ้อนแก่ครู แทนที่จะเป็นการอำนวยความสะดวก และสถานศึกษายังขาดนักจิตวิทยา การที่ตำแหน่งนักจิตวิทยาในพื้นที่ยังมีไม่เพียงพอ ทำให้การเยียวยาจิตใจนักเรียนทำได้เพียงการดูแลเบื้องต้น ซึ่งไม่ทันต่อภัยคุกคามรูปแบบใหม่ สอดคล้องกับรายงานผลการติดตาม กลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการภาค 3 (2566) ที่ระบุว่า ข้อจำกัดสำคัญของระบบความปลอดภัยในโรงเรียนคือ งบประมาณที่ไม่ต่อเนื่อง และการขาดแคลนบุคลากรสายสนับสนุนที่มีความรู้เฉพาะทางด้านสุขภาพจิตและการเผชิญเหตุ นอกจากนี้ข้อค้นพบของปัญหาอุปสรรคในภาพรวมยังสอดคล้องกับแนวคตินำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งระบุว่า ความสำเร็จของนโยบายขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ความชัดเจนของนโยบาย ทรัพยากร ความพร้อมของผู้ปฏิบัติ และบริบทขององค์กร ช่องว่างระหว่างนโยบายระดับชาติและการปฏิบัติในระดับสถานศึกษาที่ปรากฏในผลการวิจัย สะท้อนถึงความจำเป็นในการพัฒนากลไกสนับสนุนและการกำกับติดตามที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งแนวทางการพัฒนาตามผลการวิจัยเน้นการบูรณาการการดำเนินงานในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับหน่วยงานต้นสังกัดและภูมิภาค ไปจนถึงระดับสถานศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนากระบวนการสนับสนุน เครื่องมือและฐานข้อมูลด้านความปลอดภัย การเสริมสร้างสมรรถนะของครูและบุคลากร และการสร้างเครือข่ายความร่วมมืออย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง สอดคล้องกับทฤษฎีเชิงระบบ (System Theory) และงานวิจัยของ เตชินพัฒน์ โชติวีรธนานนท์ (2567) และ สุชาดา เกตุแก้ว (2566) ซึ่งมองว่าสถานศึกษาเป็นระบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยที่เชื่อมโยงและพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งนวัตกรรมและการบริหารจัดการ การพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นองค์รวม ไม่ใช้การแก้ไขเฉพาะจุด ต้องครอบคลุมความปลอดภัย สุขอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมถึงเป็นไปตามหลัก 3 ป คือ การป้องกัน ปลูกฝัง และปราบปราม

5. การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาตามมาตรการ 3 ป (ป้องกัน ปลูกฝัง ปราบปราม) พบว่า สถานศึกษามีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดทุกด้าน สะท้อนให้เห็นว่านโยบายด้านการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของกระทรวงศึกษาธิการ และของหน่วยงานต้นสังกัดได้รับการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในระดับสถานศึกษาและ

มีประสิทธิภาพในระดับหนึ่ง สอดคล้องกับการศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียนของ ธนัทธวัฒน์ วรวัชรบรรชัย (2567) และ ศตวรรษ ถวิลคำ (2566) ที่พบว่า รูปแบบการบริหารความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ประกอบด้วย การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม เป็นองค์ประกอบที่เหมาะสมและการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษาภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในส่วนผลการวิจัยที่พบว่า การดำเนินการด้านการป้องกันมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการปลูกฝัง และด้านการปราบปรามสามารถอธิบายได้ว่าการป้องกันเป็นมาตรการเชิงรุกที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและเป็นกิจวัตร เช่น การจัดทำแผนความปลอดภัย การประเมินนักเรียนรายบุคคล และการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นภารกิจที่กำหนดไว้ในนโยบายและมาตรฐานการบริหารงานของสถานศึกษาอยู่แล้ว สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าประเด็นที่สถานศึกษามีการดำเนินการสูงที่สุด คือ การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการสร้างความปลอดภัยเชิงป้องกัน เนื่องจากการรู้จักและเข้าใจผู้เรียนเป็นรายบุคคลช่วยให้สามารถคัดกรอง เฝ้าระวัง และให้ความช่วยเหลือได้อย่างทันทั่วถึง อันเป็นกลไกสำคัญในการลดความเสี่ยงจากปัญหาด้านพฤติกรรม สุขภาพจิต และความรุนแรงในสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาของ อติสร ดีปานธรรม (2562) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของครูและผู้ปกครองในการดูแลเอาใจใส่ผู้เรียนและคอยสังเกตพฤติกรรม รวมถึงการดำเนินการตรวจตราและเฝ้าระวัง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลในด้านมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาทางสังคมได้

ในส่วนความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา 4 กลุ่มภัย ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษามีระดับความรู้ความเข้าใจและผลสำเร็จในการดำเนินการด้านความปลอดภัยอยู่ในระดับมากที่สุดสอดคล้องกันทุกกลุ่มภัย แสดงให้เห็นว่าความรู้ความเข้าใจของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษามีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดด้านการเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) ที่มองว่าการมีองค์ความรู้และความสามารถของบุคลากรเป็นปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพของการดำเนินงาน สอดคล้องกับ สำนักงานศึกษาธิการภาค 2 (2566) ที่มีข้อเสนอแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในด้านกระบวนการ (Process) ที่สถานศึกษาควรสร้างการรับรู้และความเข้าใจ ให้เกิดความตระหนักเพื่อส่งเสริมให้บุคลากรสามารถดำเนินการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เกิดผลอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรมมากขึ้น อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าระดับความรู้ความเข้าใจและระดับผลสำเร็จตามความเห็นของผู้บริหารและครูในการดำเนินงานทุกกลุ่มภัยจะอยู่ในระดับมากที่สุดแต่ผลการวิจัยกลับพบว่า กลุ่มภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์มีระดับความรู้ความเข้าใจในระดับต่ำที่สุด และกลุ่มภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจมีผลสำเร็จต่ำที่สุด นอกจากนี้ในมุมมองของผู้เรียนยังพบว่าปัญหาการกลั่นแกล้งรังแก การทะเลาะวิวาท การดูหมิ่นเหยียดหยาม และการติดเกม เป็นประเด็นที่มีความเสี่ยงสูงกว่าประเด็นอื่น สอดคล้องกับ องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย (2566) รายงานว่าเด็กในประเทศไทยจำนวนมากกว่า 10,000 คนต้องเผชิญกับการละเมิดรวมถึงการกระทำความรุนแรงและเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลเพราะอาการบาดเจ็บที่เป็นผลมาจากความรุนแรงทุกปี สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาดังกล่าวยังคงเป็นภัยใกล้ตัวที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของผู้เรียน และเป็นประเด็นปัญหาที่มีความซับซ้อน เนื่องจากมีสาเหตุหลายมิติและต้องอาศัยความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานภายนอกในการแก้ไข

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบประเด็นความแตกต่างกันในการปฏิบัติ ความรู้ความเข้าใจ และระดับความปลอดภัยตามบริบทและขนาดของสถานศึกษา โดยพบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กและสถานศึกษาที่ตั้งอยู่นอกเขตเทศบาลเห็นว่ามีระดับการปฏิบัติ ความรู้ความเข้าใจ และความปลอดภัยสูงกว่าสถานศึกษาอื่น ๆ

ซึ่งสามารถวิเคราะห์ได้ว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีความได้เปรียบในเรื่องความทั่วถึงในการดูแลผู้เรียนและความสัมพันธ์ กล่าวคือ ครูและผู้บริหารในสถานศึกษาขนาดเล็กหรือสถานศึกษานอกเขตเทศบาลมีความใกล้ชิดและสามารถเข้าถึงนักเรียนและชุมชนได้แบบตัวต่อตัว ทำให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการเยี่ยมบ้านมีประสิทธิภาพสูง ในขณะที่สถานศึกษาขนาดใหญ่หรือสถานศึกษาในเมืองมีปัจจัยความเสี่ยงที่ซับซ้อนกว่า เช่น ภัยไซเบอร์ และปัญหาสังคมรอบด้าน ทำให้การควบคุมดูแลทำได้ยากกว่า สอดคล้องกับศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2562) ที่ระบุว่าลักษณะของการศึกษาในชนบทก็มีข้อดีคือการที่โรงเรียนขนาดเล็กมีจำนวนนักเรียนน้อย อัตราส่วนของนักเรียนต่อครูก็น้อยกว่า ทำให้มีโอกาสดีกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ ที่อาจจะได้รับการดูแล ส่งเสริมสนับสนุนที่ดีกว่าจากครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Fullan (2007) เกี่ยวกับการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่ระบุว่าขนาดขององค์กรที่เล็กลงช่วยให้การสื่อสารนโยบายมีความชัดเจนและนำไปสู่การปฏิบัติได้รวดเร็วขึ้น

6. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จากผลการวิจัยและการอภิปรายผลข้างต้น พบว่า การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของประเทศไทยมีระดับการดำเนินงานและระดับความปลอดภัยอยู่ในระดับสูง สะท้อนถึงความเข้มแข็งของกรอบนโยบายและการขับเคลื่อนในระดับสถานศึกษา อย่างไรก็ตามแน้นโยบายด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาจะมีทิศทางที่เหมาะสม แต่ผลการวิจัยชี้ให้เห็นช่องว่างเชิงโครงสร้างและเชิงระบบบางประการ โดยเฉพาะด้านความต่อเนื่องของนโยบาย การกระจายทรัพยากร การพัฒนาศักยภาพบุคลากร และระบบติดตามและประเมินผลเชิงผลลัพธ์ ดังนั้น จำเป็นต้องพัฒนาในเชิงกลไกการบริหารจัดการและการประเมินผล เพื่อให้เกิดความยั่งยืนและประสิทธิผลในระยะยาว โดยเฉพาะการเปลี่ยนจากการประเมินผลเชิงกิจกรรมไปสู่การประเมินผลเชิงผลลัพธ์และผลกระทบต่อผู้เรียน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายจากการวิจัยครั้งนี้ จึงมิได้มุ่งเน้นเพียงการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่มุ่งเสริมสร้างความยั่งยืนของระบบการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยเชื่อมโยงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเชิงระบบ การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และการบริหารจัดการเชิงเครือข่าย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ผลการวิจัยเสนอให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนากลไกการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ เพิ่มการสนับสนุนทรัพยากร พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศร่วม และเสริมบทบาทของผู้บริหารและครูให้สามารถดูแลผู้เรียนได้อย่างรอบด้าน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เครื่องมือและกลไกของหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่าง ๆ

1.1 กำหนดประเด็นการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้มีลักษณะเชิงระบบ และมีความยั่งยืน โดยเชื่อมโยงกับแผนการศึกษาแห่งชาติและแผนพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ รวมทั้งกำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และกลไกการติดตามที่ชัดเจนในระยะกลางและระยะยาว

1.2 กำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของหน่วยงานทุกภาคส่วน ในการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการกำหนดแผนงาน มาตรฐานการดำเนินการ และตัวชี้วัดสำหรับการทำงานร่วมกัน ในรูปแบบการจัดตั้งสภาหรืออนุกรรมการหรือคณะกรรมการที่เป็นผู้แทนหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ

1.3 เพิ่มการจัดสรรงบประมาณภาครัฐ สำหรับการสนับสนุนการดำเนินงานให้บริการเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยเฉพาะ อาทิ การอบรมให้ความรู้ การดูแลสภาพแวดล้อม การให้บริการต่าง ๆ

แก่สถานศึกษาทุกแห่งโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และสร้างความเข้มแข็งของระบบการให้บริการที่ทั่วถึงในระดับชุมชนและระดับประเทศ

1.4 ปรับปรุงพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น ให้มีความเชื่อมโยงเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาร่วมกัน

1.5 บังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง หรือมีผลกับความเสี่ยงของสถานศึกษาหรือผู้เรียน อย่างเข้มงวดพร้อมกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจน เช่น กฎหมายการจำหน่ายและการใช้บุหรี่ไฟฟ้า กฎหมายแนวเขตพื้นที่ (Zoning) บริเวณใกล้เคียงสถานศึกษา เป็นต้น

1.6 ผนวก สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ ให้ทุกส่วนในสังคมเกิดความตระหนักและร่วมกันรับผิดชอบในการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เป็นวาระแห่งชาติ และมีกลไกการส่งเสริมหรือสร้างโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและแผนงานในการดูแลช่วยเหลือด้านความปลอดภัย

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานระดับนโยบาย/ต้นสังกัด

2.1 การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

1) ดำเนินการทำข้อตกลง (MOU) ในระยะยาวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

2) ปรับปรุงพัฒนาระบบสารสนเทศของสถานศึกษาทุกแห่งให้เป็นระบบเดียวกัน ครอบคลุมสารสนเทศที่จำเป็นในการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา กำหนดขอบเขตการเข้าถึงข้อมูล การนำเข้าข้อมูล และการรายงานผลการจัดการศึกษาของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน

2.2 การกำหนดนโยบายและการนำสู่การปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินงาน

1) กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานของการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานในทุกด้าน โดยกำหนดเป็นนโยบายถาวร (Institutionalized Policy) แทนการดำเนินงานในลักษณะโครงการระยะสั้น

2) ทบทวน ปรับปรุงกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย โดยการศึกษาวิจัยผลกระทบที่เกิดขึ้นอย่างรอบด้านก่อนการประกาศใช้ และคำนึงถึงความสะดวกของบริบทของสถานศึกษาทั้งที่ตั้ง ระดับ ขนาดและประเภทการศึกษา

3) จัดทำมาตรฐานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษา และกำหนดให้มีผลบังคับใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษา ที่ครอบคลุมด้านการจัดหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ สมรรถนะของบุคลากร และการบริหารจัดการด้านต่าง ๆ ให้สถานศึกษาต้องยึดปฏิบัติ

2.3 การส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงาน

1) จัดทำคู่มือการดำเนินงานที่เป็นแนวทางและมาตรฐานการดำเนินงานอย่างชัดเจน พร้อมกับมีระบบการวิเคราะห์ความเสี่ยงตามมาตรการที่กำหนด ภายใต้รูปแบบที่ยืดหยุ่นตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

2) กำหนดหลักสูตร และการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นหลักสูตรบังคับในการอบรมพัฒนาบุคลากรทุกระดับ

3) พัฒนาระบบฐานข้อมูลและแพลตฟอร์มกลางด้านความปลอดภัย ให้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจมากกว่าการเป็นเพียงระบบรายงานผลการดำเนินงาน และส่งเสริมให้มีการบูรณาการข้อมูลด้านความปลอดภัยระหว่างหน่วยงานกระทรวงศึกษาธิการ หน่วยงานด้านสาธารณสุข และองค์การปกครอง

ส่วนท้องถิ่นให้เป็นระบบเดียวกัน อาทิ การปรับปรุงระบบ MOE Safety Center ให้สามารถใช้งานได้จริงในทุกพื้นที่ ลดความซ้ำซ้อนในการรายงานผล เป็นต้น

4) พัฒนาศักยภาพบุคลากรเชิงลึกและเฉพาะด้าน คือ การกำหนดนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในประเด็นจิตวิทยาวัยรุ่น สุขภาพจิต การจัดการความเสี่ยง และการดูแลเด็กกลุ่มเปราะบางอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5) วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น โดยใช้หลักการบริหารจัดการ (4M) ในการจัดสรรทรัพยากร สนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบาย/กิจกรรม/โครงการ หรือแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาให้เหมาะสมสอดคล้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานศึกษา

6) สนับสนุน และปรับปรุงระเบียบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ให้มีความอิสระและคล่องตัว โดยการกระจายอำนาจการบริหารจัดการด้านงบประมาณสำหรับหน่วยงานระดับพื้นที่ และสถานศึกษา ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างคล่องตัวและตรงตามความต้องการจำเป็น เช่น การจัดอบรมพัฒนาความรู้ การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์การรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา การปรับปรุงสภาพแวดล้อม การดูแลสุขภาพของบุคลากร เป็นต้น

7) ทบทวนปรับปรุงเกณฑ์การจัดสรรอัตราตำแหน่งงานของบุคลากรให้เหมาะสมและเพียงพอต่อการดำเนินการอย่างมีคุณภาพ พร้อมกับกำหนดเส้นทางความก้าวหน้าในตำแหน่งที่ชัดเจน ได้แก่ การเพิ่มจำนวนครูสำหรับโรงเรียนขนาดเล็กให้สามารถดูแลผู้เรียนได้อย่างทั่วถึง และการเพิ่มบุคลากรเฉพาะด้าน เช่น นักจิตวิทยาประจำโรงเรียนหรือประจำเขตพื้นที่ให้ครบทุกแห่ง เป็นต้น

2.4 การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

1) จัดทำแนวทาง และองค์ความรู้ในการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาด้านต่าง ๆ ครอบคลุมทุกกลุ่มวัย ที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome) และผลกระทบ (Impact) ต่อผู้เรียน

2) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินความเสี่ยงของผู้เรียนรายบุคคลที่มีคุณภาพ และระบบการวิเคราะห์และประเมินผู้เรียนที่เป็นมาตรฐาน

3) นำเทคโนโลยีมาใช้ในการกระบวนการติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

2.5 เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ

1) จัดทำระบบโปรแกรมการดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล ที่สามารถบันทึกฐานข้อมูลผู้เรียนเกี่ยวกับความเป็นอยู่ สุขภาพร่างกาย จิตใจ และสามารถวิเคราะห์ระบุความเสี่ยง พร้อมทั้งระบุแนวทางการดำเนินการสำหรับสถานศึกษาหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

2) จัดทำสื่อหรือแหล่งรวบรวมความรู้ (Knowledge Center) สำหรับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาครอบคลุมทุกด้าน ให้มีคุณภาพและมีความปลอดภัยในการใช้งาน

3) สนับสนุนการจัดซื้อ หรือจัดสรรงบประมาณสำหรับการให้บริการโปรแกรมสำเร็จรูปแพลตฟอร์มที่จำเป็นในการใช้จัดทำสื่อการเรียนการสอนในสถานศึกษาให้ใช้งานได้อย่างเต็มรูปแบบ เพื่อให้สามารถจัดทำสื่อที่ทันสมัยและเข้าถึงผู้เรียนได้ในยุคปัจจุบัน

3. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานระดับพื้นที่

3.1 การส่งเสริมสนับสนุน

1) กำหนดนโยบาย แผนงาน และจัดสรรงบประมาณประจำปีสำหรับการจัดกิจกรรม/โครงการที่สอดคล้องและรองรับด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาโดยเฉพาะ ครอบคลุมการดำเนินงานของหน่วยงานและการดำเนินงานของสถานศึกษาในสังกัด

2) กำหนดแผนการส่งเสริม สนับสนุน และจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในส่วนที่จำเป็นในการขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3) ส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำด้านความปลอดภัย (Safety Leadership) พร้อมสนับสนุนการดำเนินงานเชิงพื้นที่และเครือข่าย

4) ศึกษานวัตกรรมส่งเสริมสนับสนุนและสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

5) หน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดนโยบาย แผนงาน กิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่ครอบคลุมและทั่วถึงสถานศึกษาทุกแห่งในพื้นที่

3.2 การกำกับ ติดตาม และประเมินผล

1) พัฒนาระบบการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาที่สะท้อนผลการจัดการศึกษาตามสภาพบริบทจริงของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

2) ควรมีการกำหนดมาตรฐาน และตรวจสอบประเมินประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษา เช่น สุขภาพจิตของครู สมรรถภาพร่างกายของพนักงานขับรถ เป็นต้น

4. ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา ผู้เรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

4.1 การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ

1) สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจากภายนอก โดยการสื่อสารประชาสัมพันธ์ขอความร่วมมือจากทุกส่วนให้มากขึ้น เช่น การให้บริการองค์ความรู้ การดูแลสภาพแวดล้อม การให้บริการทางสุขภาพ เป็นต้น

2) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน เพื่อดำเนินการกำหนดแนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาความปลอดภัยในสถานศึกษา

4.2 การกำหนดนโยบายและการปฏิบัติ

1) กำหนดแนวนโยบายและแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นระบบ ประกอบด้วย การกำหนดมาตรการ เป้าประสงค์ แผนการดำเนินงานของสถานศึกษา การรวบรวมข้อมูลระหว่างดำเนินงาน และการประเมินผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น

2) จัดทำแผนเผชิญเหตุและมาตรการป้องกันเหตุให้ครอบคลุมทุกกลุ่มภัย พร้อมกำหนดแผนและดำเนินการซักซ้อมอย่างเคร่งครัด

3) สร้างวัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยทั้งด้านกายภาพและด้านจิตใจ

4) มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลแก้ไขกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินการบริหารความปลอดภัยของสถานศึกษาเป็นประจำสม่ำเสมอ

4.3 ผู้บริหารและบุคลากร

1) ผู้บริหาร และบุคลากรทุกคนมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการดูแลและพัฒนาความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา

2) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา มีบทบาทในการขับเคลื่อนและกำหนดนโยบาย แนวทาง พร้อมมีการวางแผนบริหารจัดการที่ส่งเสริมการดำเนินงานของบุคลากร

3) ควรมีการปรับตัว พัฒนาตนเองและมีความกระตือรือร้นในการศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา พร้อมทั้งเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนให้แก่ผู้เรียน

4.4 การสร้างความตระหนักและการรับรู้ร่วมกัน

- 1) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดูแลและตระหนักถึงการป้องกันความเสี่ยงจากภัยต่าง ๆ ของผู้บริหาร ครู บุคลากร และผู้เรียน โดยใช้กระบวนการการมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกันในสถานศึกษา
- 2) สร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติในการดูแลรักษาความปลอดภัยของผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาของสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนอย่างชัดเจน
- 3) สร้างความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และเครือข่ายท้องถิ่น อาทิ การจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยรอบด้านของสถานศึกษา ที่ประกอบด้วยผู้แทนผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อยกระดับความปลอดภัยอย่างยั่งยืน
- 4) ชุมชนและผู้ปกครองให้ความใส่ใจและร่วมกับสถานศึกษาในการรักษาความปลอดภัยแก่ผู้เรียนในทุกด้าน

4.5 การส่งเสริมสนับสนุน

- 1) สถานศึกษาบริหารจัดการและดำเนินการในส่วนที่สามารถดำเนินการได้ตามศักยภาพ โดยไม่ต้องรออนุญาตหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานอื่น ๆ
- 2) ปรับปรุงและสร้างสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีความปลอดภัยทั้งด้านสุขลักษณะ สุขภาพจิตใจ อาคารสถานที่ บรรยากาศในสถานศึกษารวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทุกคนในสถานศึกษา
- 3) พัฒนาบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ในการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน หรือการช่วยชีวิตเบื้องต้น เช่น การทำ PCR การพดศยด้านจิตวิทยา กฎหมายเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิ เป็นต้น
- 4) จัดกิจกรรมให้ความรู้ และฝึกอบรมด้านความปลอดภัยให้แก่บุคลากร นักเรียนผู้ปกครอง และชุมชนโดยรอบ
- 5) พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เป็นลักษณะเชิงรุก โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐาน (Data-driven Decision Making)

5. ข้อเสนอแนะในการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาของสถานศึกษา

- 5.1 จัดทำแผนป้องกันความเสี่ยงรายบุคคล และแผนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจากการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของผู้เรียนรายบุคคล
- 5.2 กำหนดให้มีการจัดหลักสูตร กิจกรรมการเรียนการสอน ที่บูรณาการประเด็นความปลอดภัย สุขภาวะ และทักษะชีวิตในทุกกลุ่มภัย พร้อมแนวทางการปฏิบัติในรูปแบบตารางเวลาโดยเน้นการฝึกทักษะ (Skill-based) มากกว่าการสอนทฤษฎี และเกณฑ์การวัดและประเมินผลจากการปฏิบัติจริง และการวัดคุณลักษณะพฤติกรรมของผู้เรียนอย่างชัดเจน
- 5.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษาปรับบทบาทให้สามารถเป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้เรียนได้ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีในการดูแลรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษาแก่ผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- 5.4 เปิดโอกาสให้หน่วยงานหรือบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านความปลอดภัยจากภัยต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
- 5.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้แสดงออก เผยแพร่ความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติตนต่อสถานการณ์ความเสี่ยงและความไม่ปลอดภัยด้านต่าง ๆ
- 5.6 กำหนดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แนวทางการปฏิบัติตนของผู้บริหาร ครู บุคลากร และนักเรียน พร้อมออกแบบและทดสอบแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านยาเสพติด การบูลลี่/เหยียดเพศ และการทะเลาะวิวาท

ข้อเสนอในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับรูปแบบหรือโมเดลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยที่ประสบความสำเร็จในบริบทที่แตกต่างกัน เช่น สถานศึกษาในเขตเมือง ชนบท หรือพื้นที่พิเศษ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวปฏิบัติที่เหมาะสม
2. การประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานโยบายด้านสุขภาพจิตในแต่ละระดับการศึกษา เพื่อกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาที่เหมาะสมแต่ละระดับการศึกษา
3. การศึกษามุมมองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสะท้อนภาพรวมของระบบความปลอดภัยในสถานศึกษาที่แท้จริง
4. ศึกษาการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม เช่น ระบบเฝ้าระวังอัจฉริยะ หรือแพลตฟอร์มการแจ้งเหตุ เพื่อกำหนดแนวทางการสนับสนุนในการยกระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา
5. ศึกษาวิจัยผลกระทบระยะยาวของการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาต่อพฤติกรรม สุขภาวะ และคุณภาพชีวิตของผู้เรียน

บรรณานุกรม

- กฎกระทรวง กำหนดความประพฤติของนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.2548 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2562. (2562, 30 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 136 ตอนที่ 94 ก หน้า 7.
- กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับไฟฟ้า พ.ศ.2558. (2558, 6 กุมภาพันธ์). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 132 ตอนที่ 7 ก หน้า 3.
- กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับการป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.2555. (2555, 9 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 130 ตอนที่ 2 ก หน้า 24
- กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับความร้อน แสงสว่าง และเสียง พ.ศ. 2559. (2559, 17 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 133 ตอนที่ 91 ก หน้า 48.
- กฎกระทรวง กำหนดมาตรฐานในการบริหาร จัดการ และดำเนินการด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงานเกี่ยวกับงานก่อสร้าง พ.ศ.2564. (2564, 2 มีนาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 138 ตอนที่ 15 ก หน้า 38.
- กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดระบบงานและกิจกรรมในการแนะแนวให้คำปรึกษา และฝึกอบรมแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง. (2559, 6 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 123 ตอนที่ 1 ก หน้า 14.
- กนกอร อุ่นสถานนท์ (2563). การบริหารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*. 10(2), หน้า 1-14.
- กรมกิจการเด็กและเยาวชน. (ม.ป.ป.). *อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Convention on the Rights of the Child) และพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child)*. <http://km.dcy.go.th/km/pdf-file/1.1.pdf>
- กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. (2565). *รายงานสถานการณ์การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน 1 ตุลาคม 2564-30 กันยายน 2565*. สถาบันวิจัยและพัฒนา กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน. <https://portal.djop.go.th>
- กรมสุขภาพจิต. (2563). *ข่าวประชาสัมพันธ์*. <https://dmh.go.th/news-dmh/view.asp?id=30148>
- ก้องภพ ยี่หระ. (2550). *พฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เขตตรวจราชการที่ 6*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ภาควิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- กัญญา สมมณิดวงและคณะ. (2561, พฤษภาคม-สิงหาคม). การจัดการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรมของประเทศไทย: ความสำเร็จของการศึกษาภายใต้ความหลากหลาย. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์*, 8(2), หน้า 52-63.
- กิตติศักดิ์ มโนพัฒนกร. (2565, พฤษภาคม-สิงหาคม). การศึกษาเปรียบเทียบเรื่องการส่งเสริมการศึกษาเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ตามเป้าหมายเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้านที่ 4 (SDG 4) ของประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น และประเทศแคนาดา. *วารสารวิจัยราชภัฏเชียงใหม่*, 23(2), หน้า 65-80.

- กุลธิดา รุ่งเรืองเกียรติ. (2565, 25 มกราคม). สอนตั้งแต่เกิด-มัธยมศึกษา วิชา “ถนนปลอดภัย” ในห้องเรียน
ฟินแลนด์. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. <https://www.eef.or.th/article-road-safe-250122/>
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่3. นนทบุรี: บุ๊คพอยท์.
- ชัยวัฒน์ อุทัยแสน. (2555). *กลยุทธ์การบริหารความปลอดภัยสถานศึกษา* [วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์].
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เดชินท์พัฒน์ โชติวัชรธนานนท์. (2567, กรกฎาคม - ธันวาคม). นวัตกรรมและความปลอดภัยของสถานศึกษา
ในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*. 25(2) หน้า 272-287.
- ธนัทวัฒน์ วรวัชรบวรชัย. (2567). *การพัฒนาแบบการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน* [วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.
- นงลักษณ์ อัจฉปัญญา. (2565, 26 กันยายน). ‘สิงคโปร์’ ตั้งสภาด้านการศึกษาใหม่ มุ่งปรับหลักสูตรกิจกรรม
การศึกษากลางแจ้ง. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. <https://www.eef.or.th/news-council-outdoor-adventure-education-safety-infrastructure/>
- นันท์ชนก คามชิตานนท์. (2021, 13 January). *Phenomenal Learning from Finland – สมรรถนะที่ 3 การดูแล
ตนเองและการจัดการชีวิตประจำวัน*. bookscape. <https://bookscape.co/self-care-and-managing-everyday-life/>
- เปมิกา ไทยชัยภูมิ. (2561). *การศึกษาบทบาทครูในการส่งเสริมพฤติกรรมความปลอดภัยของเด็กวัยอนุบาล
ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พชฎ นรสิงห์ และสิริญา โภชะ. (2567). การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา.
วารสารวิชาการนอร์ทเทิร์น, 10(2), 107-118.
- พระราชบัญญัติ ความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. 2554. (2554, 17 มกราคม).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 128 ตอนที่ 4 ก หน้า 5.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542, 19 สิงหาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนพิเศษ
74 ก. หน้า 1-23.
- พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522. (2522, 14 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา* เล่ม 96 ตอนที่ 80
ฉบับพิเศษ หน้า 1.
- พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546. (2546, 2 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 120 ตอนที่ 95 ก.
- ยูนิเซฟ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม สถาบันเบอร์เน็ต. (2565). *การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้ระบบและบริการ
สนับสนุนทางจิตใจและจิตสังคมสำหรับเด็กและวัยรุ่นในเอเชียตะวันออกเฉียงและแปซิฟิก: ประเทศไทย*. ยูนิเซฟ
ประเทศไทย. <https://www.unicef.org/thailand/media/8876/file/MHPSS%20Report%202022.pdf>
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา
ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษา พ.ศ. 2559. (2559, 26 พฤษภาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*.
เล่ม 123 ตอนพิเศษ 63 ง หน้า 12.
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการควบคุมดูแลการใช้รถโรงเรียน พ.ศ.2562. (2562, 6 ธันวาคม).
ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 300 ง หน้า 2
- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานที่ส่งเสริมความประพฤตินักเรียนและ
นักศึกษา พ.ศ.2548. (2548, 26 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 35 ง หน้า 15.

- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการลงโทษนักเรียนและนักศึกษา พ.ศ.2548. (2548, 26 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 35 ง หน้า 18.
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.2552. (2552, 13 มีนาคม) ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 126 ตอนพิเศษ 39 ง หน้า 15.
- วโร เพ็งสวัสดิ์. (2554). การวิจัยทางการบริหารการศึกษา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 3(6), หน้า 63-71.
- วิฑูรย์ สิมะโชคดี และ วีรพงษ์ เณลิมจิระรัตน์. (2558). วิศวกรรมและการบริหารความปลอดภัยในโรงงาน (พิมพ์ครั้งที่ 35) . กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วัชรินทร์ รักเสนาะ. (2550, มกราคม– มิถุนายน). ยุทธวิธีการจัดระบบความปลอดภัยในสถาบันอาชีวศึกษา. วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, 3(1), หน้า 57-60.
- ศตวรรษ ถวิลคำ. (2566, พฤษภาคม-สิงหาคม). ดำเนินการศึกษาการจัดการความปลอดภัยในโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายที่ 42- 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร. วารสารวิชาการการจัดการภาครัฐและเอกชน. 5(2) หน้า 209-222.
- ศรัญญ์ศรณ์ ศรประสิทธิ์ (2022, 10 January). *เชื่อใจในตัวครู: กุญแจสู่การศึกษาชั้นนำฉบับฟินแลนด์*. bookscape. <https://bookscape.co/read-in-teachers-we-trust>
- ศิริชัย กาญจนวาสี (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว (คิด for คิดส์). (2566). รายงาน “เด็กและครอบครัวไทยในสองทางแพร่ง: รายงานสถานการณ์เด็กและครอบครัว ประจำปี 2023. <https://www.eef.or.th/news-190723/>
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549). *วิธีวิทยาการประเมินศาสตร์แห่งคุณค่า* (พิมพ์ครั้งที่ ๓). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถานเอกอัครราชทูต ณ สิงคโปร์. (2568). *ปรับโฉมการศึกษาสิงคโปร์! ยกเลิก GEP เพื่อความเท่าเทียมยกระดับคุณภาพชีวิตครู-นักเรียน พร้อมเสริมความปลอดภัยไซเบอร์*. ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทย (BIC). <https://thaibizsingapore.com/news/main/strategies/sgeducation/>
- สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย. *ข้อมูลการศึกษาของประเทศไทยญี่ปุ่น*. สำนักข่าวสารญี่ปุ่น
- สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย. <http://www.th.emb-japan.go.jp/th/>
- สุกัญญา พรน้อย, ณัฐกฤตา งามมีฤทธิ์, และ สมโภชน อเนกสุข. (2563). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความปลอดภัยในโรงเรียนประถมศึกษา. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, 10(3), หน้า 733–744.
- สุชาดา เกตุแก้ว. (2566). *แนวทางการบริหารสถานศึกษาปลอดภัยตามหลักปาปนิกรรม โรงเรียนวัดบัวขวัญ (มีที่บารุราษฎร์บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรีเขต 1*. [ปริญญาฉบับพิมพ์ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). *มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระภูมิศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2564). *คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ*. <https://online.anyflip.com/lmrvo/awlh/mobile/index.html>

- สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2556). *ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ฉบับเด็กและเยาวชน* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2565). รายงานผลการตรวจราชการสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปี 2565. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. https://sp.moe.go.th/web_sp_66/info/?module=policy_report_1
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____. (2561). *รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี*. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____. (2562). *มาตรฐานการศึกษาของชาติ พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- _____. (2565). *รายงานการวิจัย มาตรการและรูปแบบของการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นอิสระของสถานศึกษาโดยใช้จังหวัดเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- _____. (2567ก). *การติดตามและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- _____. (2567ข). *การติดตามและประเมินผลการพัฒนาครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- _____. (2567ค). *การพัฒนานวัตกรรมกระบวนการนำนโยบายสู่การปฏิบัติของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา*. <https://backoffice.onec.go.th/uploads/Book/2100-file.pdf>
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 2. (2566). *รายงานการวิจัยการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่รับผิดชอบ ของสำนักงานศึกษาธิการภาค 2. กลุ่มตรวจราชการและติดตามประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการภาค 2*. https://reo2.moe.go.th/wp-content/uploads/2023/10/รายงานวิจัย-การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย_compressed-1.pdf
- สำนักงานศึกษาธิการภาค 3. (2566). *การติดตามการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในพื้นที่รับผิดชอบสำนักงานศึกษาธิการภาค 3*. <https://reo3.moe.go.th/wp-content/uploads/2023/11/12การติดตามการดำเนินงานการจัดการศึกษาเพื่อ.pdf>
- องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2021). *คู่มือดูแลสุขภาพใจฉบับครูผู้สอน*. องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. <https://www.unicef.org/thailand>
- องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2566). *Formative evaluation of the implementation of MoPH–UNICEF pilot child protection initiatives (Thailand)*. องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. <https://www.unicef.org/thailand>
- อดิสร ตีปานธรรม. (2562, กรกฎาคม – ธันวาคม). การพัฒนารูปแบบการจัดการด้านความปลอดภัยแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารบริหารการศึกษา มศว*. 16(31) หน้า 66-75.
- อำนาจ เหลือน้อย. (2568). นวัตกรรมการบริหารจัดการส่งเสริมความปลอดภัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. *วารสารวิจัยวิชาการ*, 9(1) หน้า 278–288. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jra/article/view/282305>

- Advanced Safety. (2024, September 4). *Safe Work New Zealand - Creating a Culture of Workplace Safety in NZ*. Advanced Safety. <https://www.advancedsafety.co.nz/blog/post/134336/safe-work-new-zealand/#:~:text=WorkSafe%20New%20Zealand%20%E2%80%93%20The%20Champion%20of%20Safe%20Work%20in%20NZ&text=WorkSafe%20NZ%20is%20the%20regulatory,reduce%20workplace%20injuries%20and%20fatalities>
- Bullying-Free NZ. (2024). <https://www.bullyingfree.nz>
- Cabinet Secretariat JAPAN. (2020). *Act on the Promotion of Measures to Prevent Bullying (Act No. 71 of 2013)*. <https://www.japaneselawtranslation.go.jp/en/laws/view/3748/en>
- Canadian Centre for Child Protection. (2025). <https://www.protectchildren.ca>
- CS Global Partners. (2025). *World Citizenship Report 2025*. <https://csglobalpartners.com/world-citizenship-report/>
- Finnish National Agency for Education. (n.d.). *Education system in Finland*. Finnish National Agency for Education (EDUFI). <https://www.oph.fi/en>
- Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change (4th ed.)*. New York: Teachers College Press.
- KiVa Anti-Bullying Program. (n.d.). *Finnish program against bullying*. KiVa Anti-Bullying Program. <https://www.kivaprogram.net>
- Land Transport Authority of Singapore. (2024). *Safe Routes to School Programme*. Land Transport Authority (LTA). <https://www.lta.gov.sg>
- Ministry of Education Canada. (n.d.). *Education in Canada*. Ministry of Education. <https://www.canada.ca/en/education>
- Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology Japan (MEXT). (2025). *Education*. <https://www.mext.go.jp/en>
- Ministry of Education New Zealand. (2024). *Health and safety responsibilities for schools*. Ministry of Education. <https://www.education.govt.nz>
- Ministry of Education New Zealand. (n.d.). *Policy*. Ministry of Education <https://www.education.govt.nz>
- Ministry of Education Singapore. (2024). *Anti-bullying and anti-cyberbullying policies in schools*. Ministry of Education. <https://www.moe.gov.sg/news/parliamentary-replies/20210201-anti-bullying-and-anti-cyberbullying-policies-in-schools>
- Ministry of Education Singapore. (n.d.). *Education policies*. Ministry of Education. <https://www.moe.gov.sg>
- National Emergency Management Agenc. (2024). *New Zealand Civil Defence*. <https://www.civildefence.govt.nz>
- OECD. (2020). *Education Policy Outlook in Finland*. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2020/12/education-policy-outlook-in-finland_47abebf6/f162c72b-en.pdf

- OECD. (2025). *Government at a Glance 2025*. https://www.oecd.org/en/publications/government-at-a-glance-2025_0efd0bcd-en/full-report/public-policy-evaluation_e59d50bb.html
- PISA THAILAND. (2562, 17 พฤษภาคม). โรงเรียนในชนบทกับโรงเรียนในเมืองแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร. ศูนย์ดำเนินงาน PISA แห่งชาติ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. <https://drive.google.com/file/d/1muC-x5GM6Ydp38PdL1e4YbXvNRvmUO9q/view>
- PREVNet. (2021). *Bullying-Free Canada*. <https://www.prevnet.ca>
- Safe Schools Act (Ontario). (2000). [https://www.ontario.ca/laws/statute/00s12The Safe Schools Act : restoring segregation in Ontario](https://www.ontario.ca/laws/statute/00s12The%20Safe%20Schools%20Act%20-%20restoring%20segregation%20in%20Ontario)
- The Government of Japan. (2025). *Japan's Disaster Prevention Education*. <https://www.japan.go.jp>
- Thongchai Cholsiripong. (2018, 5 มิถุนายน). สิงคโปร์ขึ้นแท่นเบอร์ 1 โลก เป็นประเทศที่ดีที่สุดในโลกสำหรับ “เด็ก” ในการเจริญเติบโต. Brandinside. <https://.asia/singapore-world-best-for-children/>

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานผู้ให้ข้อมูล

ภาคผนวก ก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณผลการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในด้านสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา

สภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ
1. นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ	4.60 (0.53)	มากที่สุด	4.55 (0.62)	มากที่สุด	4.56 (0.52)	มากที่สุด
1.1 หน่วยงานระดับนโยบายและต้นสังกัด มีการกำหนดให้การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษาเป็นนโยบายสำคัญที่สถานศึกษาต้องดำเนินการ	4.64 (0.61)	มากที่สุด	4.62 (0.58)	มากที่สุด	4.63 (0.59)	มากที่สุด
1.2 หน่วยงานระดับนโยบายและต้นสังกัด มีการกำหนดแนวทางและสื่อสาร สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยอย่างชัดเจน	4.54 (0.66)	มากที่สุด	4.55 (0.62)	มากที่สุด	4.55 (0.64)	มากที่สุด
1.3 หน่วยงานระดับนโยบายและต้นสังกัด มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเพื่อให้การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยบรรลุผล	4.56 (0.64)	มากที่สุด	4.46 (0.67)	มากที่สุด	4.51 (0.66)	มากที่สุด
1.4 สถานศึกษามีการสื่อสารนโยบายการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยให้นักเรียน ครู บุคลากร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบ	4.75 (0.59)	มากที่สุด	4.60 (0.59)	มากที่สุด	4.60 (0.59)	มากที่สุด
1.5 สถานศึกษามีการวิเคราะห์นโยบาย และจัดทำแผนงาน/โครงการของสถานศึกษาให้รองรับการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย	4.52 (0.63)	มากที่สุด	4.53 (0.63)	มากที่สุด	4.53 (0.63)	มากที่สุด
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.48 (0.63)	มากที่สุด	4.46 (0.67)	มากที่สุด	4.47 (0.61)	มากที่สุด
2.1 หน่วยงานระดับนโยบายและต้นสังกัดมีการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานหรือกรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เป็นต้น	4.44 (0.70)	มากที่สุด	4.48 (0.67)	มากที่สุด	4.46 (0.69)	มากที่สุด
2.2 หน่วยงานระดับนโยบายและต้นสังกัดมีการจัดทำกรอบกฎหมายในระดับ ประเทศ หรือระดับพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกการดำเนินงานตามองค์ประกอบหลักของการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย	4.44 (0.73)	มากที่สุด	4.39 (0.70)	มากที่สุด	4.42 (0.71)	มากที่สุด
2.3 สถานศึกษามีการดำเนินการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานหรือกรอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก พ.ร.บ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 เป็นต้น	4.54 (0.66)	มากที่สุด	4.52 (0.65)	มากที่สุด	4.53 (0.66)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในด้านสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา (ต่อ)

สภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ
3. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.55 (0.51)	มากที่สุด	4.52 (0.64)	มากที่สุด	4.53 (0.53)	มากที่สุด
3.1 สถานศึกษามีหลักสูตรที่ปลูกฝัง เสริมสร้างให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้เกิดความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.62 (0.63)	มากที่สุด	4.58 (0.65)	มากที่สุด	4.57 (0.64)	มากที่สุด
3.2 สถานศึกษามีการพัฒนาและปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรเกี่ยวกับทักษะและคุณลักษณะของผู้เรียนให้มีความสอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน	4.55 (0.62)	มากที่สุด	4.53 (0.65)	มากที่สุด	4.54 (0.63)	มากที่สุด
3.3 สถานศึกษามีการบูรณาการสอดแทรกความรู้ด้านความปลอดภัย และการลดความเสี่ยงในเนื้อหารายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก	4.58 (0.58)	มากที่สุด	4.55 (0.60)	มากที่สุด	4.57 (0.59)	มากที่สุด
3.4 สถานศึกษามีการจัดทำแนวทางการสอนแบบคิดเชิงวิเคราะห์ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะความรู้ในการดูแลป้องกันตนเองจากภัยต่าง ๆ	4.53 (0.60)	มากที่สุด	4.45 (0.65)	มากที่สุด	4.49 (0.62)	มากที่สุด
3.5 สถานศึกษามีการออกแบบและจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกแบบบูรณาการด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.47 (0.61)	มากที่สุด	4.47 (0.67)	มากที่สุด	4.47 (0.64)	มากที่สุด
4. สื่อการเรียนการสอน	4.50 (0.52)	มากที่สุด	4.44 (0.67)	มากที่สุด	4.47 (0.53)	มากที่สุด
4.1 สถานศึกษาใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับช่วงอายุ ความสนใจ และธรรมชาติของผู้เรียนในการส่งเสริมความรู้ด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.45 (0.62)	มากที่สุด	4.43 (0.64)	มากที่สุด	4.44 (0.63)	มากที่สุด
4.2 สถานศึกษามีการออกแบบ หรือจัดให้มีสื่อการเรียนรู้ด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาที่หลากหลาย และมีประสิทธิภาพ	4.47 (0.64)	มากที่สุด	4.41 (0.69)	มากที่สุด	4.44 (0.66)	มากที่สุด
4.3 สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศแห่งความเอื้ออาทรเข้าถึงจิตใจซึ่งกันและกันระหว่างครู นักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน	4.55 (0.62)	มากที่สุด	4.54 (0.61)	มากที่สุด	4.54 (0.62)	มากที่สุด
4.4 สถานศึกษามีการใช้เครือข่ายการเรียนรู้ที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ด้านความปลอดภัย เช่น การอบรมความรู้โดยวิทยากร การให้ความรู้โดยนักวิชาชีพ เป็นต้น	4.47 (0.66)	มากที่สุด	4.39 (0.71)	มากที่สุด	4.43 (0.69)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในด้านสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา (ต่อ)

สภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ
4.5 การใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษาสามารถส่งเสริม และสร้างความปลอดภัยให้เกิดขึ้นภายในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.58 (0.57)	มากที่สุด	4.43 (0.69)	มากที่สุด	4.50 (0.64)	มากที่สุด
5. การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน	4.68 (0.45)	มากที่สุด	4.65 (0.58)	มากที่สุด	4.65 (0.46)	มากที่สุด
5.1 สถานศึกษาดูแล เฝ้าระวัง ช่วยเหลือ และคุ้มครองความปลอดภัยของนักเรียนทั้งในและนอกสถานศึกษา	4.72 (0.51)	มากที่สุด	4.69 (0.56)	มากที่สุด	4.70 (0.54)	มากที่สุด
5.2 สถานศึกษามีระบบการลงโทษนักเรียนที่เหมาะสม เพื่อป้องกันการทำร้ายทั้งด้านร่างกายและจิตใจของนักเรียน	4.67 (0.59)	มากที่สุด	4.62 (0.62)	มากที่สุด	4.64 (0.60)	มากที่สุด
5.3 สถานศึกษาให้ความสำคัญและจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือเด็กกลุ่มเสี่ยง เช่น เด็กในครอบครัวยากจน เด็กพิการ เด็กเล็ก เป็นต้น	4.71 (0.52)	มากที่สุด	4.66 (0.56)	มากที่สุด	4.68 (0.54)	มากที่สุด
5.4 สถานศึกษามีการแก้ไขปัญหาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพสูงสุด ตรงกับความต้องการจำเป็นของผู้เรียน	4.61 (0.59)	มากที่สุด	4.57 (0.60)	มากที่สุด	4.59 (0.59)	มากที่สุด
6. การพัฒนาบุคลากร	4.60 (0.46)	มากที่สุด	4.53 (0.63)	มากที่สุด	4.55 (0.49)	มากที่สุด
6.1 สถานศึกษามีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร บูรณาการ และนำหลักสูตรด้านความปลอดภัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	4.63 (0.57)	มากที่สุด	4.58 (0.63)	มากที่สุด	4.61 (0.60)	มากที่สุด
6.2 สถานศึกษาส่งเสริมให้ครู บุคลากรเข้าร่วมการประชุม สัมมนา อบรมความรู้ตามโครงการส่งเสริมความปลอดภัยในด้านต่าง ๆ	4.66 (0.59)	มากที่สุด	4.47 (0.63)	มากที่สุด	4.53 (0.61)	มากที่สุด
6.3 สถานศึกษาพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ ครอบคลุมและเข้าถึงผู้เรียนในทุกมิติ	4.66 (0.54)	มากที่สุด	4.52 (0.63)	มากที่สุด	4.59 (0.59)	มากที่สุด
6.4 สถานศึกษามีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการวัดและประเมินผู้เรียนรายบุคคล	4.60 (0.56)	มากที่สุด	4.56 (0.61)	มากที่สุด	4.58 (0.59)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในด้านสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา (ต่อ)

สภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ
6.5 สถานศึกษามีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	4.47 (0.63)	มากที่สุด	4.43 (0.66)	มากที่สุด	4.45 (0.65)	มากที่สุด
7. การบริหารจัดการ	4.51 (0.53)	มากที่สุด	4.55 (0.65)	มากที่สุด	4.52 (0.53)	มากที่สุด
7.1 สถานศึกษามีระบบสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.50 (0.62)	มากที่สุด	4.38 (0.67)	มากที่สุด	4.44 (0.65)	มากที่สุด
7.2 สถานศึกษามีระบบ กลไก และโครงสร้างผู้รับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมเพื่อรับภาวะฉุกเฉินต่าง ๆ	4.62 (0.58)	มากที่สุด	4.54 (0.60)	มากที่สุด	4.58 (0.59)	มากที่สุด
7.3 สถานศึกษามีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งกายภาพ บุคคล อาคาร สถานที่อย่างเหมาะสมและมีความปลอดภัย	4.64 (0.65)	มากที่สุด	4.58 (0.60)	มากที่สุด	4.57 (0.62)	มากที่สุด
7.4 สถานศึกษาดำเนินการตามแนวทางการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยของหน่วยงานระดับนโยบายและต้นสังกัด	4.44 (0.66)	มากที่สุด	4.38 (0.68)	มากที่สุด	4.41 (0.67)	มากที่สุด
7.5 สถานศึกษามีการจัดสรรทรัพยากรสำหรับการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยโดยเฉพาะ	4.44 (0.66)	มากที่สุด	4.59 (0.68)	มากที่สุด	4.41 (0.67)	มากที่สุด
8. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล	4.48 (0.55)	มากที่สุด	4.41 (0.68)	มากที่สุด	4.44 (0.57)	มากที่สุด
8.1 สถานศึกษามีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	4.46 (0.63)	มากที่สุด	4.46 (0.64)	มากที่สุด	4.46 (0.64)	มากที่สุด
8.2 สถานศึกษามีการวัดและประเมินผลทักษะและคุณลักษณะผู้เรียนในด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.44 (0.64)	มากที่สุด	4.35 (0.70)	มากที่สุด	4.39 (0.67)	มากที่สุด
8.3 สถานศึกษามีการประเมินความปลอดภัยของผู้เรียนตามสภาพจริงจากกิจกรรมและชีวิตประจำวัน	4.53 (0.62)	มากที่สุด	4.41 (0.70)	มากที่สุด	4.45 (0.66)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 1 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในด้านสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา (ต่อ)

สภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ การปฏิบัติ
8.4 สถานศึกษามีการวิเคราะห์ผลการประเมินด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา และนำมาดำเนินการป้องกันและแก้ไข	4.48 (0.63)	มากที่สุด	4.42 (0.66)	มากที่สุด	4.45 (0.65)	มากที่สุด
9. เครือข่ายและการมีส่วนร่วม	4.52 (0.55)	มากที่สุด	4.48 (0.64)	มากที่สุด	4.49 (0.57)	มากที่สุด
9.1 สถานศึกษามีการกำหนดแนวทาง มาตรการในการดูแลความปลอดภัยทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ร่วมกับชุมชน องค์กรท้องถิ่น และหน่วยงานภายนอก	4.53 (0.61)	มากที่สุด	4.42 (0.66)	มากที่สุด	4.48 (0.64)	มากที่สุด
9.2 สถานศึกษามีการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน องค์กรท้องถิ่น และหน่วยงานภายนอกในการมีส่วนร่วม ส่งเสริมและดูแลความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.54 (0.62)	มากที่สุด	4.53 (0.63)	มากที่สุด	4.53 (0.62)	มากที่สุด
9.3 สถานศึกษาดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพให้ชุมชน พัฒนาเครือข่ายทางสังคม และสร้างวัฒนธรรมความปลอดภัย เช่น การให้ความรู้ด้านอุบัติเหตุ การสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีในครอบครัว เป็นต้น	4.48 (0.65)	มากที่สุด	4.43 (0.64)	มากที่สุด	4.45 (0.64)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

สภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัย ในสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ย		t	Sig.	กลุ่มที่มากกว่า
	ผู้บริหาร (1,306 คน)	ครูผู้สอน (1,330 คน)			
1. นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ	4.60	4.57	1.142	.254	-
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.48	4.46	0.498	.619	-
3. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.55	4.52	1.019	.308	-
4. สื่อการเรียนการสอน	4.50	4.44	2.839	.005	ผู้บริหาร
5. การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน	4.68	4.65	2.554	.011	ผู้บริหาร
6. การพัฒนาบุคลากร	4.60	4.53	3.855	.000	ผู้บริหาร
7. การบริหารจัดการ	4.51	4.55	0.294	.769	-
8. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล	4.48	4.41	2.553	.011	ผู้บริหาร
9. เครือข่ายและการมีส่วนร่วม	4.52	4.48	2.622	.000	ผู้บริหาร

ตารางภาคผนวกที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามสังกัด

สภาพการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ยของแต่ละสังกัด								F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	สพฐ. (1,515)	สช. (387)	สอศ. (261)	อว. (76)	อปท. (138)	ตชด. (44)	กทม. (82)	สกร. (133)			
1. นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ	4.65	4.41	4.40	4.48	4.51	4.24	4.65	4.45	19.509	.000	สพฐ.>สช. สอศ. ตชด. สกร.
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.54	4.36	4.33	4.38	4.42	4.36	4.67	4.30	9.269	.000	สพฐ.>สช. สอศ. สกร.
3. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.54	4.51	4.50	4.39	4.46	4.75	4.54	4.51	2.507	.014	ตชด.>อว.
4. สื่อการเรียนการสอน	4.50	4.39	4.43	4.41	4.42	4.58	4.52	4.47	2.847	.006	สพฐ.>สช.
5. การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน	4.72	4.57	4.59	4.46	4.65	4.72	4.67	4.41	14.901	.000	สพฐ.>สช. สอศ. อว. สกร. ตชด. อปท. ตชด.>สกร.
6. การพัฒนาบุคลากร	4.60	4.46	4.49	4.30	4.45	4.80	4.63	4.53	10.116	.000	สพฐ.>สช. สอศ. อว. / ตชด.>สช. อปท. อว. กทม.>อว.
7. การบริหารจัดการ	4.57	4.34	4.45	4.42	4.48	4.63	4.60	4.56	5.254	.000	สพฐ.>สช.
8. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล	4.50	4.33	4.31	4.24	4.39	4.32	4.52	4.42	8.369	.000	สพฐ.>สช. สอศ. อว.
9. เครือข่ายและการมีส่วนร่วม	4.57	4.29	4.37	4.32	4.55	4.52	4.46	4.42	14.247	.000	สพฐ.>สช. สอศ. อว. / อปท.>สช. / สกร.>สช. สอศ. อว.

ตารางภาคผนวกที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา

การดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ย		t	Sig.	กลุ่มที่มากกว่า
	ในเขตฯ (1,269 คน)	นอกเขตฯ (1,367 คน)			
1. นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ	4.51	4.62	5.465	.000	นอกเขตฯ
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.43	4.51	3.336	.001	นอกเขตฯ
3. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.53	4.53	0.026	.979	-
4. สื่อการเรียนการสอน	4.46	4.49	1.392	.164	-
5. การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน	4.63	4.68	2.624	.009	นอกเขตฯ
6. การพัฒนาบุคลากร	4.52	4.58	3.366	.001	นอกเขตฯ
7. การบริหารจัดการ	4.47	4.56	3.103	.002	นอกเขตฯ
8. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล	4.38	4.49	4.965	.000	นอกเขตฯ
9. เครือข่ายและการมีส่วนร่วม	4.40	4.56	7.329	.000	นอกเขตฯ

ตารางภาคผนวกที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา

การดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ภาคที่ตั้งของสถานศึกษา					F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	กทม. (281 คน)	กลาง (509 คน)	เหนือ (543 คน)	อีสาน (899 คน)	ใต้ (404 คน)			
1. นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ	4.50	4.55	4.57	4.64	4.44	11.436	.000	กลาง>ใต้, เหนือ>ใต้, อีสาน>กทม. ใต้
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.39	4.45	4.48	4.54	4.38	6.603	.000	อีสาน>กทม. และใต้
3. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.43	4.54	4.51	4.50	4.43	10.908	.000	กลาง>กทม. และใต้
4. สื่อการเรียนการสอน	4.40	4.49	4.47	4.53	4.38	6.801	.000	กลาง>ใต้, อีสาน>กทม. และใต้
5. การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน	4.55	4.65	4.63	4.72	4.63	8.597	.000	อีสาน>กทม. และเหนือ, ใต้>กทม.
6. การพัฒนาบุคลากร	4.45	4.54	4.51	4.63	4.52	10.309	.000	อีสาน>กทม. และใต้
7. การบริหารจัดการ	4.43	4.52	4.52	4.59	4.42	4.879	.001	กลาง>ใต้, อีสาน>ใต้
8. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล	4.33	4.42	4.44	4.50	4.38	6.593	.000	อีสาน>กทม.
9. เครือข่ายและการมีส่วนร่วม	4.38	4.48	4.47	4.57	4.40	10.275	.000	อีสาน>กทม. และเหนือ

ตารางภาคผนวกที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของสภาพการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

สภาพการดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ขนาดของสถานศึกษา				F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	เล็ก (830 คน)	กลาง (1,150 คน)	ใหญ่ (392 คน)	ใหญ่พิเศษ (257 คน)			
1. นโยบาย/แผน/โครงการ/มาตรการ	4.67	4.52	4.51	4.58	10.058	.000	เล็ก>กลาง และใหญ่
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.50	4.45	4.40	4.54	3.746	.011	เล็ก และใหญ่พิเศษ>ใหญ่
3. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน	4.57	4.48	4.55	4.56	5.109	.002	เล็ก>กลาง
4. สื่อการเรียนการสอน	4.49	4.44	4.47	4.55	3.253	.021	ใหญ่พิเศษ>กลาง
5. การดูแลให้ความช่วยเหลือนักเรียน	4.69	4.83	4.63	4.70	5.056	.002	เล็ก>กลาง
6. การพัฒนาบุคลากร	4.59	4.54	4.52	4.52	2.394	.067	ไม่มี
7. การบริหารจัดการ	4.56	4.46	4.50	4.66	6.618	.000	ใหญ่พิเศษ>กลางและใหญ่
8. การกำกับ ติดตาม และประเมินผล	4.50	4.42	4.38	4.40	4.979	.000	เล็ก>กลาง และใหญ่
9. เครือข่ายและการมีส่วนร่วม	4.54	4.46	4.40	4.60	9.993	.000	เล็ก และใหญ่พิเศษ>กลาง, เล็ก>ใหญ่

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย
1. การป้องกัน	4.49 (0.50)	มากที่สุด	4.40 (0.51)	มากที่สุด	4.45 (0.51)	มากที่สุด
1.1 การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย	4.42 (0.59)	มากที่สุด	4.30 (0.62)	มากที่สุด	4.36 (0.61)	มากที่สุด
1.1.1 สถานศึกษามีการประชุม ชี้แจง วางแผนการดำเนินงานด้านความปลอดภัยร่วมกันทั้งภายในและผู้นมีส่วนเกี่ยวข้องภายนอก	4.47 (0.63)	มากที่สุด	4.39 (0.67)	มากที่สุด	4.43 (0.65)	มากที่สุด
1.1.2 สถานศึกษากำหนดพื้นที่ควบคุมความปลอดภัย และอุปกรณ์ควบคุมความปลอดภัยส่วนบุคคล	4.43 (0.68)	มากที่สุด	4.35 (0.69)	มากที่สุด	4.39 (0.69)	มากที่สุด
1.1.3 สถานศึกษามีการติดตั้งป้ายสัญลักษณ์แสดงความเสี่ยงในจุดหรือพื้นที่ที่มีความเสี่ยง	4.39 (0.75)	มากที่สุด	4.22 (0.81)	มากที่สุด	4.30 (0.78)	มากที่สุด
1.1.4 สถานศึกษามีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.41 (0.72)	มากที่สุด	4.27 (0.75)	มากที่สุด	4.34 (0.74)	มากที่สุด
1.2 การจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.48 (0.60)	มากที่สุด	4.40 (0.64)	มากที่สุด	4.44 (0.62)	มากที่สุด
1.2.1 สถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.44 (0.74)	มากที่สุด	4.42 (0.71)	มากที่สุด	4.43 (0.72)	มากที่สุด
1.2.2 มีการเสนอแผนความปลอดภัยของสถานศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.42 (0.76)	มากที่สุด	4.35 (0.73)	มากที่สุด	4.39 (0.75)	มากที่สุด
1.2.3 กำหนดระยะเวลาการดำเนินงานและผู้รับผิดชอบงาน	4.49 (0.69)	มากที่สุด	4.41 (0.71)	มากที่สุด	4.45 (0.70)	มากที่สุด
1.2.4 กำหนดนโยบายความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.60 (0.66)	มากที่สุด	4.46 (0.68)	มากที่สุด	4.50 (0.67)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย
1.2.5 มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์นโยบายและแผนความปลอดภัยของสถานศึกษาให้รับทราบร่วมกัน	4.57 (0.65)	มากที่สุด	4.38 (0.74)	มากที่สุด	4.44 (0.70)	มากที่สุด
1.3 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา	4.60 (0.55)	มากที่สุด	4.51 (0.58)	มากที่สุด	4.56 (0.57)	มากที่สุด
1.3.1 มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพภูมิทัศน์ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องน้ำ ห้องพิเศษ และห้องอื่น ๆ ให้มีความปลอดภัย	4.64 (0.58)	มากที่สุด	4.59 (0.60)	มากที่สุด	4.62 (0.59)	มากที่สุด
1.3.2 สถานศึกษามีการจัดทำแหล่งเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาอย่างหลากหลาย	4.56 (0.63)	มากที่สุด	4.43 (0.68)	มากที่สุด	4.50 (0.66)	มากที่สุด
1.4 การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.46 (0.63)	มากที่สุด	4.39 (0.62)	มากที่สุด	4.43 (0.63)	มากที่สุด
1.4.1 ดำเนินการสำรวจและประเมินสภาพความเสี่ยงด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.50 (0.65)	มากที่สุด	4.43 (0.66)	มากที่สุด	4.46 (0.66)	มากที่สุด
1.4.2 จัดทำโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.48 (0.71)	มากที่สุด	4.39 (0.69)	มากที่สุด	4.44 (0.70)	มากที่สุด
1.4.3 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ภาระงานของคณะกรรมการความปลอดภัยอย่างชัดเจน	4.46 (0.72)	มากที่สุด	4.42 (0.69)	มากที่สุด	4.44 (0.71)	มากที่สุด
1.4.4 จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงานของคณะกรรมการความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.40 (0.74)	มากที่สุด	4.33 (0.75)	มากที่สุด	4.37 (0.74)	มากที่สุด
1.4.5 มีการประสานความร่วมมือของคณะกรรมการกับภาคีเครือข่าย และหน่วยงานต้นสังกัด	4.45 (0.73)	มากที่สุด	4.40 (0.72)	มากที่สุด	4.42 (0.73)	มากที่สุด
1.5 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.34 (0.70)	มากที่สุด	4.21 (0.70)	มากที่สุด	4.28 (0.71)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย
1.5.1 มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.38 (0.78)	มากที่สุด	4.29 (0.75)	มากที่สุด	4.33 (0.76)	มากที่สุด
1.5.2 สถานศึกษามีการจัดหาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ	4.35 (0.74)	มากที่สุด	4.22 (0.75)	มากที่สุด	4.28 (0.75)	มากที่สุด
1.5.3 ดำเนินการเก็บข้อมูลด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาอย่างครบถ้วนและรอบด้าน	4.31 (0.77)	มากที่สุด	4.20 (0.75)	มากที่สุด	4.25 (0.76)	มากที่สุด
1.5.4 ดำเนินการวิเคราะห์ จัดระบบหมวดหมู่ และจัดทำรายงานข้อมูลสารสนเทศที่จัดเก็บอย่างเป็นระบบ	4.34 (0.77)	มากที่สุด	4.13 (0.79)	มากที่สุด	4.24 (0.79)	มากที่สุด
1.6 การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย	4.38 (0.69)	มากที่สุด	4.25 (0.70)	มากที่สุด	4.31 (0.69)	มากที่สุด
1.6.1 มีการประสานความร่วมมือในการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในพื้นที่และภาคส่วนต่าง ๆ	4.43 (0.71)	มากที่สุด	4.32 (0.74)	มากที่สุด	4.38 (0.73)	มากที่สุด
1.6.2 มีการจัดประชุมวางแผนเพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยในสถานศึกษาร่วมกันกับภาคีเครือข่าย	4.42 (0.71)	มากที่สุด	4.25 (0.76)	มากที่สุด	4.33 (0.74)	มากที่สุด
1.6.3 มีการจัดกิจกรรม/การดำเนินการในการเสริมสร้างความปลอดภัยร่วมกับภาคีเครือข่าย	4.42 (0.74)	มากที่สุด	4.29 (0.76)	มากที่สุด	4.35 (0.75)	มากที่สุด
1.6.4 มีการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย	4.38 (0.76)	มากที่สุด	4.21 (0.79)	มากที่สุด	4.29 (0.78)	มากที่สุด
1.6.5 มีการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานร่วมกันของสถานศึกษา และภาคีเครือข่าย	4.32 (0.80)	มากที่สุด	4.26 (0.78)	มากที่สุด	4.29 (0.79)	มากที่สุด
1.6.6 สถานศึกษามีการยกย่องชมเชยหรือเชิดชูเกียรติแก่หน่วยงานภาคีเครือข่ายที่ร่วมดำเนินการในด้านความปลอดภัย	4.29 (0.83)	มากที่สุด	4.17 (0.82)	มากที่สุด	4.23 (0.83)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย
1.7 การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.36 (0.64)	มากที่สุด	4.24 (0.66)	มากที่สุด	4.30 (0.65)	มากที่สุด
1.7.1 มีการแต่งตั้งคณะทำงานด้านการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของสถานศึกษา	4.42 (0.73)	มากที่สุด	4.37 (0.75)	มากที่สุด	4.40 (0.74)	มากที่สุด
1.7.2 สื่อสารประชาสัมพันธ์ความปลอดภัยแบบ On Ground เช่น การจัดป้ายนิเทศการ จัดทำเอกสาร ประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมรณรงค์ในวันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น	4.38 (0.75)	มากที่สุด	4.28 (0.77)	มากที่สุด	4.33 (0.76)	มากที่สุด
1.7.3 สื่อสารประชาสัมพันธ์ความปลอดภัยแบบ On Line โดยการเผยแพร่ข้อมูลทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook, Line, Tik Tok, Youtube เป็นต้น	4.35 (0.77)	มากที่สุด	4.27 (0.79)	มากที่สุด	4.31 (0.78)	มากที่สุด
1.7.4 สื่อสารประชาสัมพันธ์ความปลอดภัยแบบ On Air เช่น ระบบเสียงตามสายในสถานศึกษาและในชุมชน เป็นต้น	4.28 (0.87)	มากที่สุด	4.01 (0.92)	มากที่สุด	4.11 (0.90)	มากที่สุด
1.7.5 มีการปรับรูปแบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทและสภาพการณ์ของสถานศึกษา	4.44 (0.70)	มากที่สุด	4.30 (0.73)	มากที่สุด	4.37 (0.72)	มากที่สุด
1.8 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.66 (0.52)	มากที่สุด	4.59 (0.55)	มากที่สุด	4.63 (0.54)	มากที่สุด
1.8.1 แต่งตั้งคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับสถานศึกษา	4.67 (0.58)	มากที่สุด	4.60 (0.62)	มากที่สุด	4.63 (0.60)	มากที่สุด
1.8.2 มีการคัดกรองนักเรียนกลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา อย่างชัดเจน	4.67 (0.60)	มากที่สุด	4.60 (0.64)	มากที่สุด	4.64 (0.62)	มากที่สุด
1.8.3 มีการจัดเก็บข้อมูลผู้เรียนรายบุคคลด้วยเครื่องมือและวิธีการอย่างเหมาะสม เช่น การสอบถาม การเยี่ยมบ้าน และการสัมภาษณ์ เป็นต้น	4.77 (0.57)	มากที่สุด	4.66 (0.59)	มากที่สุด	4.68 (0.58)	มากที่สุด
1.8.4 มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละกลุ่ม เช่น จัดกิจกรรมส่งเสริมความสามารถตามปกติ สำหรับนักเรียนกลุ่มปกติ จัดกิจกรรมป้องกันเหตุสำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง จัดกิจกรรมแก้ไขปัญหา และ จัดระบบส่งต่อสำหรับนักเรียนกลุ่มมีปัญหา เป็นต้น	4.62 (0.62)	มากที่สุด	4.54 (0.68)	มากที่สุด	4.58 (0.65)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย
1.8.5 มีการจัดทำสรุป รายงานผลการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.66 (0.60)	มากที่สุด	4.56 (0.66)	มากที่สุด	4.61 (0.63)	มากที่สุด
1.9 การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการช่วยเหลือ	4.72 (0.47)	มากที่สุด	4.68 (0.53)	มากที่สุด	4.70 (0.50)	มากที่สุด
1.9.1 มีการมอบหมายให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ทำหน้าที่ในการประเมินนักเรียนรายบุคคล	4.76 (0.50)	มากที่สุด	4.72 (0.55)	มากที่สุด	4.74 (0.53)	มากที่สุด
1.9.2 มีการจัดทำเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินนักเรียนรายบุคคลที่ครอบคลุมทุกด้าน	4.73 (0.54)	มากที่สุด	4.64 (0.61)	มากที่สุด	4.68 (0.57)	มากที่สุด
1.9.3 ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา มีการประเมินนักเรียนรายบุคคล	4.75 (0.52)	มากที่สุด	4.72 (0.55)	มากที่สุด	4.73 (0.54)	มากที่สุด
1.9.4 มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศรายงานผลการประเมินนักเรียนรายบุคคล	4.65 (0.58)	มากที่สุด	4.65 (0.61)	มากที่สุด	4.65 (0.60)	มากที่สุด
2. การปลูกฝัง	4.39 (0.58)	มากที่สุด	4.34 (0.57)	มากที่สุด	4.35 (0.57)	มากที่สุด
2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ผู้อื่นและสังคม	4.36 (0.63)	มากที่สุด	4.37 (0.61)	มากที่สุด	4.36 (0.62)	มากที่สุด
2.1.1 ดำเนินการสำรวจข้อมูลด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.52 (0.66)	มากที่สุด	4.53 (0.63)	มากที่สุด	4.53 (0.64)	มากที่สุด
2.1.2 มีการจัดลำดับความรุนแรง เร่งด่วน ของความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.48 (0.70)	มากที่สุด	4.44 (0.68)	มากที่สุด	4.42 (0.69)	มากที่สุด
2.1.3 ดำเนินการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีเนื้อหาสอดคล้องกับความปลอดภัยที่มีความรุนแรงและเร่งด่วน	4.35 (0.71)	มากที่สุด	4.39 (0.71)	มากที่สุด	4.37 (0.71)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย
2.1.4 มีการจัดทำคู่มือ/แนวทางว่าด้วยความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.33 (0.81)	มากที่สุด	4.31 (0.76)	มากที่สุด	4.32 (0.79)	มากที่สุด
2.1.5 สถานศึกษามีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาให้กับนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา	4.30 (0.81)	มากที่สุด	4.38 (0.72)	มากที่สุด	4.34 (0.77)	มากที่สุด
2.1.6 มีศูนย์บริหารสื่อด้านความปลอดภัยในสถานศึกษา เผยแพร่สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	4.25 (0.88)	มากที่สุด	4.16 (0.86)	มากที่สุด	4.20 (0.87)	มากที่สุด
2.2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง	4.34 (0.62)	มากที่สุด	4.27 (0.67)	มากที่สุด	4.30 (0.65)	มากที่สุด
2.2.1 มีการจัดประชุมชี้แจงแนวทางเกี่ยวกับการดำเนินการความปลอดภัยในสถานศึกษาแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.45 (0.68)	มากที่สุด	4.42 (0.71)	มากที่สุด	4.43 (0.69)	มากที่สุด
2.2.2 มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยบูรณาการเนื้อหาความปลอดภัยในสถานศึกษาในรายวิชาต่างๆ	4.34 (0.71)	มากที่สุด	4.33 (0.72)	มากที่สุด	4.33 (0.72)	มากที่สุด
2.2.3 มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้ด้านความปลอดภัยแก่ผู้ปกครองและชุมชน	4.27 (0.80)	มากที่สุด	4.25 (0.77)	มากที่สุด	4.26 (0.78)	มากที่สุด
2.2.4 มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องความปลอดภัยในสถานศึกษาผ่านกิจกรรม Classroom meeting ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง	4.29 (0.78)	มากที่สุด	4.07 (0.90)	มากที่สุด	4.18 (0.85)	มากที่สุด
2.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน	4.39 (0.62)	มากที่สุด	4.39 (0.62)	มากที่สุด	4.39 (0.62)	มากที่สุด
2.3.1 มีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะประสบการณ์ โดยเน้นการลงมือปฏิบัติให้เชื่อมโยงกับการดำเนินชีวิตประจำวันให้แก่ นักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เช่น การปฐมพยาบาลเบื้องต้น	4.51 (0.65)	มากที่สุด	4.45 (0.66)	มากที่สุด	4.48 (0.66)	มากที่สุด
2.3.2 มีการสอดแทรกกิจกรรมสร้างความรู้ด้านความปลอดภัยในกิจกรรมวันสำคัญต่าง ๆ	4.39 (0.76)	มากที่สุด	4.49 (0.64)	มากที่สุด	4.44 (0.71)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย
2.3.3 มีการค้นหาต้นแบบผู้จัดกิจกรรม และการจัดกิจกรรมเสริมทักษะด้านความปลอดภัยที่เป็นเลิศ	4.27 (0.83)	มากที่สุด	4.22 (0.86)	มากที่สุด	4.25 (0.84)	มากที่สุด
3. การปราบปราม	4.35 (0.58)	มากที่สุด	4.30 (0.59)	มากที่สุด	4.32 (0.59)	มากที่สุด
3.1 การจัดการแก้ไขปัญหารณณเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา	4.40 (0.56)	มากที่สุด	4.33 (0.58)	มากที่สุด	4.37 (0.57)	มากที่สุด
3.1.1 มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติการจัดการ หรือการระงับเหตุ การช่วยเหลือเมื่อเกิดเหตุในสถานศึกษา และสร้างการรับรู้ ร่วมกันทุกภาคส่วน	4.30 (0.81)	มากที่สุด	4.35 (0.71)	มากที่สุด	4.32 (0.76)	มากที่สุด
3.1.2 มีการจัดตั้งคณะทำงานเคลื่อนที่เร็ว (Roving Team) หรือชื่ออื่น ที่ทำหน้าที่เข้าระงับเหตุได้อย่างทันเหตุการณ์	4.21 (0.84)	มากที่สุด	4.06 (0.86)	มากที่สุด	4.14 (0.85)	มากที่สุด
3.1.3 มีการเตรียมบุคลากร เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ที่พร้อมรับสถานการณ์การเกิดเหตุต่าง ๆ	4.42 (0.72)	มากที่สุด	4.28 (0.78)	มากที่สุด	4.35 (0.75)	มากที่สุด
3.1.4 มีการติดตั้งระบบเตือนภัย เช่น กล้องวงจรปิด สามารถตรวจสอบข้อเท็จจริงได้	4.52 (0.75)	มากที่สุด	4.58 (0.71)	มากที่สุด	4.55 (0.73)	มากที่สุด
3.1.5 มีการซักซ้อมการระงับเหตุอย่างต่อเนื่อง เช่น การดับเพลิง การซ้อมหนีไฟการปฐมพยาบาลเบื้องต้น เป็นต้น	4.47 (0.75)	มากที่สุด	4.30 (0.82)	มากที่สุด	4.36 (0.79)	มากที่สุด
3.1.6 มีการประสานงานกับเครือข่ายเพื่อความพร้อมในการให้ความช่วยเหลือได้ทันเหตุการณ์	4.49 (0.64)	มากที่สุด	4.37 (0.73)	มากที่สุด	4.43 (0.69)	มากที่สุด
3.1.7 มีการส่งต่อผู้ประสบเหตุเพื่อให้ได้รับการช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.46 (0.69)	มากที่สุด	4.38 (0.72)	มากที่สุด	4.42 (0.70)	มากที่สุด
3.1.8 มีการดำเนินการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานการจัดการปัญหา	4.38 (0.72)	มากที่สุด	4.36 (0.74)	มากที่สุด	4.37 (0.73)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย
3.2 การช่วยเหลือ เยียวยา พ้นทุกข์จิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย	4.27 (0.69)	มากที่สุด	4.23 (0.67)	มากที่สุด	4.25 (0.68)	มากที่สุด
3.2.1 มีการจัดทำข้อมูลบุคคลและหน่วยงานในพื้นที่ตั้งของสถานศึกษาที่สามารถติดต่อ ประสานงานและให้การช่วยเหลือ เยียวยา พ้นทุกข์จิตใจได้อย่างรวดเร็วทันท่วงที	4.21 (0.83)	มากที่สุด	4.22 (0.78)	มากที่สุด	4.22 (0.81)	มากที่สุด
3.2.2 มีการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือ เยียวยา พ้นทุกข์ และให้คำปรึกษาโดยการมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่าง ๆ	4.14 (0.92)	มาก	4.00 (0.89)	มาก	4.07 (0.90)	มาก
3.2.3 มีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการช่วยเหลือที่เหมาะสม	4.23 (0.85)	มากที่สุด	4.22 (0.83)	มากที่สุด	4.22 (0.84)	มากที่สุด
3.2.4 มีการประสานงานเครือข่ายการมีส่วนร่วมของหน่วยงาน องค์กร ในการให้ความช่วยเหลือเยียวยาพ้นทุกข์จิตใจ	4.37 (0.81)	มากที่สุด	4.22 (0.79)	มากที่สุด	4.27 (0.80)	มากที่สุด
3.2.5 มีการจัดระบบประกันภัยรายบุคคลหรือรายกลุ่มที่สามารถให้ความคุ้มครองสำหรับนักเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.45 (0.75)	มากที่สุด	4.40 (0.73)	มากที่สุด	4.42 (0.74)	มากที่สุด
3.2.6 สถานศึกษามีการสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ประสบเหตุโดยการติดตามเยี่ยมเยียนอย่างสม่ำเสมอ	4.30 (0.88)	มากที่สุด	4.35 (0.75)	มากที่สุด	4.32 (0.82)	มากที่สุด
3.3 การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย	4.37 (0.66)	มากที่สุด	4.32 (0.68)	มากที่สุด	4.35 (0.67)	มากที่สุด
3.3.1 มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการด้านกฎหมายในสถานศึกษา	4.04 (1.01)	มาก	3.99 (1.00)	มาก	4.02 (1.00)	มาก
3.3.2 ดำเนินการให้ผู้ประสบเหตุได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด	4.33 (0.80)	มากที่สุด	4.25 (0.84)	มากที่สุด	4.29 (0.82)	มากที่สุด
3.3.3 มีการรายงานเหตุการณ์ต่อผู้บังคับบัญชา หน่วยงานที่กำกับดูแล หรือหน่วยงานต้นสังกัด	4.43 (0.78)	มากที่สุด	4.39 (0.79)	มากที่สุด	4.41 (0.78)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 7 ค่าเฉลี่ย และระดับการปฏิบัติ ในการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรการ 3 ป	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		รวม (2,636 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความปลอดภัย
3.3.4 เมื่อเกิดเหตุสถานศึกษา มีการติดต่อประสานกับผู้ปกครอง เพื่อให้ดำเนินการหรือดำเนินการแทนผู้ปกครองในการดำเนินคดีตามประเภทของเหตุที่เกิดขึ้น	4.52 (0.73)	มากที่สุด	4.45 (0.75)	มากที่สุด	4.49 (0.74)	มากที่สุด
3.3.5 ดำเนินการให้การคุ้มครองนักเรียนให้อยู่ในความปลอดภัย	4.52 (0.71)	มากที่สุด	4.54 (0.66)	มากที่สุด	4.53 (0.69)	มากที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป ในสถานศึกษา จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

การดำเนินการตามมาตรา 3 ป	ค่าเฉลี่ย		t	Sig.	กลุ่มที่มากกว่า
	ผู้บริหาร (1,306 คน)	ครูผู้สอน (1,330 คน)			
1. การป้องกัน	4.49	4.40	4.781	.000	ผู้บริหาร
1.1 การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย	4.42	4.30	5.059	.000	ผู้บริหาร
1.2 การจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.48	4.40	3.115	.002	ผู้บริหาร
1.3 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา	4.60	4.51	3.986	.000	ผู้บริหาร
1.4 การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.46	4.39	2.638	.008	ผู้บริหาร
1.5 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.34	4.21	4.915	.000	ผู้บริหาร
1.6 การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย	4.38	4.25	4.733	.000	ผู้บริหาร
1.7 การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.36	4.24	4.692	.000	ผู้บริหาร
1.8 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.66	4.59	3.410	.001	ผู้บริหาร
1.9 การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการช่วยเหลือ	4.72	4.68	2.061	.039	ผู้บริหาร
2. การปลูกฝัง	4.39	4.34	1.049	.294	ไม่มี
2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม	4.36	4.37	0.298	.766	ไม่มี
2.2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัย ให้แก่ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง	4.34	4.27	2.965	.003	ผู้บริหาร
2.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสพการณ์ และ สมรรถนะด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน	4.39	4.39	0.126	.900	ไม่มี
3. การปราบปราม	4.35	4.30	2.173	.030	ผู้บริหาร
3.1 การจัดการแก้ไขปัญหาคriminalเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา	4.40	4.33	3.010	.003	ผู้บริหาร
3.2 การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟูจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย	4.27	4.23	1.4286	.154	ไม่มี
3.3 การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย	4.37	4.32	1.752	.080	ไม่มี

ตารางภาคผนวกที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา

การดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ค่าเฉลี่ยของแต่ละสังกัด								F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	สพฐ. (1,515)	สช. (387)	สอศ. (261)	อว. (76)	อปท. (138)	ตชด. (44)	กทม. (82)	สกร. (133)			
1. การป้องกัน	4.53	4.28	4.36	4.23	4.38	4.30	4.50	4.37	17.311	.000	สพฐ.>สช. สอศ. อปท. อว. สกร.
1.1 การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย	4.45	4.18	4.24	4.17	4.31	4.19	4.51	4.34	13.464	.000	สพฐ.>สช. สอศ. อว. กทม.>สช. สอศ. อว.
1.2 การจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.55	4.18	4.30	4.24	4.36	4.25	4.63	4.37	23.822	.000	สพฐ.>สช. สอศ. อว. กทม.>สช. สอศ. อว. สกร.>สช.
1.3 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา	4.59	4.50	4.46	4.53	4.53	4.68	4.56	4.45	3.580	.001	สพฐ.>สอศ.
1.4 การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.51	4.32	4.31	4.23	4.23	4.29	4.59	4.34	10.978	.000	สพฐ.> สช. สอศ. อปท. อว. กทม.> สช. สอศ. อปท. อว.
1.5 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.36	4.10	4.25	4.06	4.07	3.89	4.38	4.27	11.822	.000	สพฐ.> สช. ตชด. อปท. อว. กทม.> สช. ตชด. อปท.
1.6 การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย	4.43	4.01	4.27	3.93	4.18	4.33	4.30	4.33	21.500	.000	สพฐ.> สช. ตชด. อว. สอศ.> สช. ตชด. อปท.> สช.
1.7 การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.39	4.08	4.26	4.07	4.13	3.96	4.31	4.24	14.506	.000	สพฐ.> สช. ตชด. อว. สอศ.> สช. ตชด. อปท.>สช.
1.8 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.73	4.42	4.55	4.39	4.68	4.44	4.59	4.46	22.786	.000	สพฐ.> สช. สอศ. ตชด. อว. สกร. อปท..>อว.
1.9 การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการช่วยเหลือ	4.75	4.70	4.57	4.48	4.79	4.66	4.60	4.53	10.843	.000	สพฐ.>สอศ. อว. สกร. สช.>สอศ. อว. สกร. อปท.>สอศ. อว. สกร.

ตารางภาคผนวกที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ค่าเฉลี่ยของแต่ละสังกัด								F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	สพฐ. (1,515)	สช. (387)	สอศ. (261)	อว. (76)	อปท. (138)	ตชด. (44)	กทม. (82)	สกร. (133)			
2. การปลูกฝัง	4.45	4.21	4.25	4.06	4.22	4.15	4.41	4.23	17.268	.000	สพฐ.>สช. สอศ. ตชด. อปท. อว. สกร. กทม.> อว.
2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจ ด้านความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม	4.48	4.20	4.21	4.09	4.21	4.09	4.39	4.23	19.494	.000	สพฐ.>สช. สอศ. ตชด. อปท. อว. สกร.
2.2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้ เกี่ยวกับ ความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง	4.41	4.15	4.18	4.00	4.18	4.09	4.37	4.17	15.225	.000	สพฐ.> สอศ. อปท. อว. สกร. กทม.> อว.
2.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสพการณ์ และสมรรถนะ ด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน	4.46	4.27	4.34	4.08	4.29	4.26	4.46	4.27	9.703	.000	สพฐ.>สช. อว . สกร.
3. การปราบปราม	4.40	4.16	4.33	4.20	4.18	4.14	4.41	4.13	13.330	.000	สพฐ.>สช. อปท. สกร. สอศ.>สช. อปท. สกร. กทม.>สช. สกร.
3.1 การจัดการแก้ไขปัญหากรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยใน สถานศึกษา	4.44	4.24	4.34	4.25	4.20	4.26	4.60	4.18	13.528	.000	สพฐ.>สช. อปท. สกร. กทม.>สช. สอศ. อปท. อว.
3.2 การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟูจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ ปลอดภัย	4.34	4.08	4.30	4.02	4.05	4.00	4.29	4.12	12.102	.000	สพฐ.>สช. อปท. สกร. สอศ.>สช. อปท.
3.3 การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย	4.42	4.17	4.37	4.31	4.24	4.16	4.33	4.11	10.584	.000	สพฐ.>สช. อปท. สกร. สอศ.>สช. อปท.

ตารางภาคผนวกที่ 10 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา

การดำเนินการตามมาตรา 3 ป	ค่าเฉลี่ย		t	Sig.	กลุ่มที่มากกว่า
	ในเขตฯ (1,269 คน)	นอกเขตฯ (1,367 คน)			
1. การป้องกัน	4.39	4.49	5.084	.000	นอกเขตฯ
1.1 การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย	4.29	4.43	5.684	.000	นอกเขตฯ
1.2 การจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.36	4.51	6.285	.000	นอกเขตฯ
1.3 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา	4.53	4.58	2.573	.010	นอกเขตฯ
1.4 การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.38	4.47	3.884	.000	นอกเขตฯ
1.5 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.22	4.33	3.880	.000	นอกเขตฯ
1.6 การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย	4.24	4.38	4.981	.000	นอกเขตฯ
1.7 การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.27	4.33	2.348	.019	นอกเขตฯ
1.8 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.57	4.68	5.262	.000	นอกเขตฯ
1.9 การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความต้องการช่วยเหลือ	4.68	4.73	2.361	.018	นอกเขตฯ
2. การปลูกฝัง					
2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม	4.24	4.36	4.948	.000	นอกเขตฯ
2.2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง	4.24	4.36	4.948	.000	นอกเขตฯ
2.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสพการณ์ และสมรรถนะด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน	4.33	4.44	4.458	.000	นอกเขตฯ
3. การปราบปราม	4.28	4.36	3.822	.000	นอกเขตฯ
3.1 การจัดการแก้ไขปัญหากรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา	4.33	4.40	3.077	.002	นอกเขตฯ
3.2 การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟูจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย	4.20	4.30	3.599	.000	นอกเขตฯ
3.3 การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย	4.30	4.39	3.640	.000	นอกเขตฯ

ตารางภาคผนวกที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ภาคที่ตั้งของสถานศึกษา					F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	กทม. (281 คน)	กลาง (509 คน)	เหนือ (543 คน)	อีสาน (899 คน)	ใต้ (404 คน)			
1. การป้องกัน	4.33	4.43	4.44	4.52	4.39	10.691	.000	เหนือ>กทม. อีสาน>ทุกภาค
1.1 การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย	4.27	4.36	4.33	4.46	4.27	10.164	.000	อีสาน>ทุกภาค
1.2 การจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.35	4.44	4.39	4.53	4.37	9.010	.000	อีสาน>ทุกภาค
1.3 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา	4.46	4.56	4.53	4.61	4.55	4.150	.002	อีสาน>กทม.
1.4 การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.37	4.40	4.43	4.51	4.31	8.330	.000	อีสาน>กทม. และใต้
1.5 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.23	4.25	4.26	4.36	4.18	5.685	.000	อีสาน>กลาง และใต้
1.6 การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย	4.18	4.28	4.31	4.41	4.22	9.334	.000	อีสาน>กทม. และใต้
1.7 การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.22	4.30	4.29	4.37	4.23	4.982	.001	อีสาน>กทม. และใต้
1.8 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.40	4.57	4.67	4.69	4.65	19.045	.000	อีสาน>กทม. และกลาง ใต้>กทม.
1.9 การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และ ความต้องการช่วยเหลือ	4.51	4.70	4.71	4.76	4.70	13.908	.000	อีสาน>กทม. กลาง>กทม. ใต้>กทม.
2. การปลูกฝัง	4.22	4.34	4.31	4.45	4.30	11.877	.000	กลาง>กทม. อีสาน>ทุกภาค
2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัยให้แก่ ตนเอง ผู้อื่น และสังคม	4.21	4.31	4.34	4.48	4.31	13.654	.000	เหนือ>กทม. อีสาน>ทุกภาค
2.2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับ ความปลอดภัยให้แก่ นักเรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครอง	4.22	4.29	4.25	4.39	4.25	6.715	.000	อีสาน>กทม. เหนือ
2.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสบการณ์ และสมรรถนะด้าน ความปลอดภัยแก่นักเรียน	4.23	4.42	4.34	4.48	4.32	11.764	.000	กลาง>กทม. เหนือ>กทม. อีสาน>กทม.

ตารางภาคผนวกที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ภาคที่ตั้งของสถานศึกษา					F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	กทม. (281 คน)	กลาง (509 คน)	เหนือ (543 คน)	อีสาน (899 คน)	ใต้ (404 คน)			
3. การปราบปราม	4.19	4.31	4.31	4.41	4.26	9.387	.000	อีสาน>ทุกภาค
3.1 การจัดการแก้ไขปัญหากรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา	4.30	4.6	4.35	4.44	4.31	5.665	.000	อีสาน>ทุกภาค
3.2 การช่วยเหลือ เยียวยา ฟ้นฟูจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย	4.10	4.26	4.24	4.34	4.17	9.330	.000	อีสาน>กทม. ใต้
3.3 การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย	4.19	4.33	4.33	4.44	4.30	8.873	.000	อีสาน>ทุกภาค

ตารางภาคผนวกที่ 12 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามมาตรา 3 ป	ขนาดของสถานศึกษา				F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	เล็ก (830 คน)	กลาง (1,150 คน)	ใหญ่ (392 คน)	ใหญ่พิเศษ (257 คน)			
1. การป้องกัน	4.47	4.43	4.41	4.47	1.778	.149	ไม่มี
1.1 การกำหนดพื้นที่ความปลอดภัย	4.40	4.30	4.37	4.38	1.737	.157	ไม่มี
1.2 การจัดทำแผนความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.50	4.42	4.40	4.42	3.802	.010	เล็ก>กลาง และใหญ่
1.3 การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศของสถานศึกษา	4.56	4.56	4.54	4.58	0.275	.843	ไม่มี
1.4 การจัดโครงสร้างบริหารจัดการความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.46	4.42	4.36	4.46	2.473	.060	ไม่มี
1.5 การจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.28	4.28	4.24	4.32	0.860	.461	ไม่มี
1.6 การสร้างการมีส่วนร่วมของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย	4.34	4.30	4.28	4.36	1.761	.152	ไม่มี
1.7 การจัดระบบช่องทางการสื่อสารด้านความปลอดภัยของสถานศึกษา	4.28	4.30	4.33	4.36	1.210	.305	ไม่มี
1.8 การจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.66	4.62	4.59	4.64	2.045	.105	ไม่มี
1.9 การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และต้องการช่วยเหลือ	4.76	4.67	4.64	4.74	7.818	.000	เล็ก>ทุกขนาด
2. การปลูกฝัง	4.40	4.34	4.28	4.39	4.664	.003	เล็ก>ใหญ่
2.1 การสร้างจิตสำนึก ความตระหนัก การรับรู้และความเข้าใจด้านความปลอดภัย ให้แก่ตนเอง ผู้อื่น และสังคม	4.42	4.34	4.25	4.44	8.522	.000	เล็ก>กลาง และใหญ่
2.2 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจพัฒนาองค์ความรู้ฯ	4.36	4.29	4.22	4.31	3.974	.008	เล็ก>กลาง
2.3 การจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะ ประสิทธิภาพ และสมรรถนะด้านความปลอดภัยแก่นักเรียน	4.41	4.38	4.36	4.44	1.429	.232	ไม่มี
3. การปราบปราม	4.30	4.30	4.33	4.49	7.856	.000	เล็ก>ใหญ่
3.1 การจัดการแก้ไขปัญหากรณีเกิดเหตุความไม่ปลอดภัยในสถานศึกษา	4.34	4.36	4.36	4.51	5.710	.001	ใหญ่พิเศษ>เล็กกว่าทุกขนาด
3.2 การช่วยเหลือ เยียวยา ฟื้นฟูจิตใจบุคคลผู้ประสบเหตุความไม่ปลอดภัย	4.25	4.21	4.27	4.44	8.357	.000	ใหญ่พิเศษ>เล็กกว่าทุกขนาด
3.3 การดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย	4.30	4.33	4.37	4.52	7.119	.000	ใหญ่พิเศษ>เล็กกว่าทุกขนาด

ตารางภาคผนวกที่ 13 ค่าเฉลี่ย และระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา ในด้านระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับอันตราย และระดับผลสำเร็จ/ระดับความเสี่ยงของสถานศึกษา

การดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับอันตราย						ระดับความสำเร็จ/ระดับความเสี่ยง					
	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		นร. (3,225 คน)		ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		นร. (3,225 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความรู้	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความรู้	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ อันตราย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความเสี่ยง
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.50 (0.63)	มากที่สุด	4.46 (0.65)	มากที่สุด	1.58 (0.66)	น้อยที่สุด	4.42 (0.72)	มากที่สุด	4.46 (0.56)	มากที่สุด	1.64 (0.72)	น้อยที่สุด
1.1 การคุกคาม/การแสวงหาประโยชน์ทางเพศ	4.51 (0.73)	มากที่สุด	4.50 (0.71)	มากที่สุด	1.38 (0.82)	น้อยที่สุด	4.49 (0.76)	มากที่สุด	4.48 (0.64)	มากที่สุด	1.54 (0.94)	น้อยที่สุด
1.2 การล่อลวงและการลักพาตัว	4.54 (0.72)	มากที่สุด	4.54 (0.72)	มากที่สุด	1.28 (0.74)	น้อยที่สุด	4.52 (0.76)	มากที่สุด	4.52 (0.67)	มากที่สุด	1.45 (0.90)	น้อยที่สุด
1.3 การทะเลาะวิวาท	4.58 (0.66)	มากที่สุด	4.70 (0.65)	มากที่สุด	2.35 (1.16)	น้อย	4.45 (0.73)	มากที่สุด	4.41 (0.64)	มากที่สุด	2.35 (1.22)	น้อย
1.4 การกลั่นแกล้งรังแก	4.55 (0.66)	มากที่สุด	4.53 (0.66)	มากที่สุด	2.41 (1.22)	น้อย	4.34 (0.84)	มากที่สุด	4.36 (0.67)	มากที่สุด	2.30 (1.22)	น้อย
1.5 การชุมนุมประท้วงและการก่อจลาจล	4.43 (0.81)	มากที่สุด	4.37 (0.87)	มากที่สุด	1.30 (0.74)	น้อยที่สุด	4.40 (0.86)	มากที่สุด	4.47 (0.71)	มากที่สุด	1.36 (0.82)	น้อยที่สุด
1.6 การก่อวินาศกรรม	4.42 (0.83)	มากที่สุด	4.34 (0.88)	มากที่สุด	1.22 (0.68)	น้อยที่สุด	4.38 (0.90)	มากที่สุด	4.56 (0.70)	มากที่สุด	1.30 (0.75)	น้อยที่สุด
1.7 การก่อเหตุระเบิด	4.39 (0.87)	มากที่สุด	4.32 (0.94)	มากที่สุด	1.19 (0.64)	น้อยที่สุด	4.35 (0.92)	มากที่สุด	4.49 (0.72)	มากที่สุด	1.28 (0.76)	น้อยที่สุด
1.8 การปล่อยสารเคมีและวัตถุอันตราย	4.39 (0.85)	มากที่สุด	4.35 (0.87)	มากที่สุด	1.45 (0.87)	น้อยที่สุด	4.47 (0.82)	มากที่สุด	4.49 (0.67)	มากที่สุด	1.54 (0.96)	น้อยที่สุด
1.9 ความรุนแรงระหว่างครูและนักเรียน	4.64 (0.68)	มากที่สุด	4.59 (0.74)	มากที่สุด	1.65 (1.00)	น้อยที่สุด	4.50 (0.80)	มากที่สุด	4.57 (0.63)	มากที่สุด	1.68 (1.02)	น้อยที่สุด
1.10 ความรุนแรงจากบุคคลในครอบครัว	4.50 (0.72)	มากที่สุด	4.48 (0.74)	มากที่สุด	1.53 (0.89)	น้อยที่สุด	4.35 (0.82)	มากที่สุด	4.35 (0.66)	มากที่สุด	1.59 (0.93)	น้อยที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 13 ค่าเฉลี่ย และระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา ในด้านระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับอันตราย และระดับผลสำเร็จ/ระดับความเสี่ยงของสถานศึกษา (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับอันตราย						ระดับความสำเร็จ/ระดับความเสี่ยง					
	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		นร. (3,225 คน)		ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		นร. (3,225 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความรู้	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความรู้	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ อันตราย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความเสี่ยง
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.61 (0.55)	มากที่สุด	4.57 (0.56)	มากที่สุด	1.65 (0.71)	น้อยที่สุด	4.49 (0.66)	มากที่สุด	4.49 (0.53)	มากที่สุด	1.71 (0.77)	น้อยที่สุด
2.1 ภัยพิบัติ/ภัยธรรมชาติ	4.57 (0.67)	มากที่สุด	4.51 (0.73)	มากที่สุด	1.84 (1.03)	น้อย	4.43 (0.77)	มากที่สุด	4.48 (0.63)	มากที่สุด	1.92 (1.12)	น้อย
2.2 อัคคีภัย	4.61 (0.67)	มากที่สุด	4.57 (0.67)	มากที่สุด	1.42 (0.85)	น้อยที่สุด	4.49 (0.76)	มากที่สุด	4.54 (0.61)	มากที่สุด	1.53 (0.94)	น้อยที่สุด
2.3 อาคาร สิ่งก่อสร้าง	4.63 (0.62)	มากที่สุด	4.50 (0.71)	มากที่สุด	1.55 (0.93)	น้อยที่สุด	4.48 (0.74)	มากที่สุด	4.49 (0.66)	มากที่สุด	1.64 (1.00)	น้อยที่สุด
2.4 สนามเด็กเล่น สนามกีฬา	4.58 (0.66)	มากที่สุด	4.57 (0.68)	มากที่สุด	2.00 (1.03)	น้อย	4.47 (0.75)	มากที่สุด	4.44 (0.64)	มากที่สุด	1.99 (1.07)	น้อย
2.5 เครื่องใช้ไฟฟ้า	4.62 (0.63)	มากที่สุด	4.58 (0.66)	มากที่สุด	1.72 (0.97)	น้อยที่สุด	4.51 (0.73)	มากที่สุด	4.46 (0.63)	มากที่สุด	1.80 (1.03)	น้อยที่สุด
2.6 รั้ว ประตู	4.60 (0.66)	มากที่สุด	4.56 (0.66)	มากที่สุด	1.44 (0.83)	น้อยที่สุด	4.48 (0.76)	มากที่สุด	4.45 (0.67)	มากที่สุด	1.49 (0.89)	น้อยที่สุด
2.7 สระน้ำ บ่อน้ำ	4.60 (0.67)	มากที่สุด	4.57 (0.68)	มากที่สุด	1.44 (0.87)	น้อยที่สุด	4.53 (0.74)	มากที่สุด	4.52 (0.64)	มากที่สุด	1.54 (0.95)	น้อยที่สุด
2.8 เครื่องมือ อุปกรณ์ การจัดการเรียนการสอน ของเล่น	4.62 (0.63)	มากที่สุด	4.60 (0.63)	มากที่สุด	1.56 (0.87)	น้อยที่สุด	4.52 (0.72)	มากที่สุด	4.55 (0.59)	มากที่สุด	1.57 (0.90)	น้อยที่สุด
2.9 สิ่งอำนวยความสะดวก (ตู้น้ำดื่ม แท็งก์น้ำ โต๊ะ/เก้าอี้)	4.66 (0.60)	มากที่สุด	4.62 (0.60)	มากที่สุด	1.76 (1.00)	น้อยที่สุด	4.53 (0.73)	มากที่สุด	4.52 (0.60)	มากที่สุด	1.76 (0.99)	น้อยที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 13 ค่าเฉลี่ย และระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา ในด้านระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับอันตราย และระดับผลสำเร็จ/ระดับความเสี่ยงของสถานศึกษา (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับอันตราย						ระดับความสำเร็จ/ระดับความเสี่ยง					
	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		นร. (3,225 คน)		ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		นร. (3,225 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความรู้	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความรู้	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ อันตราย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความเสี่ยง
2.10 ยานพาหนะ การเดินทาง รถโรงเรียน	4.63 (0.60)	มากที่สุด	4.62 (0.60)	มากที่สุด	1.78 (1.02)	น้อยที่สุด	4.50 (0.74)	มากที่สุด	4.46 (0.63)	มากที่สุด	1.87 (1.09)	น้อย
2.11 การจัดกิจกรรม เล่นกีฬา การทำงาน	4.63 (0.61)	มากที่สุด	4.65 (0.56)	มากที่สุด	1.83 (0.97)	น้อย	4.51 (0.75)	มากที่สุด	4.54 (0.58)	มากที่สุด	1.88 (1.02)	น้อย
2.12 การเล่นต่อสู้ หยอกล้อ	4.56 (0.70)	มากที่สุด	4.54 (0.65)	มากที่สุด	2.36 (1.19)	น้อย	4.40 (0.79)	มากที่สุด	4.39 (0.64)	มากที่สุด	2.30 (1.21)	น้อย
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์	4.57 (0.62)	มากที่สุด	4.52 (0.65)	มากที่สุด	1.80 (0.88)	น้อยที่สุด	4.47 (0.73)	มากที่สุด	4.48 (0.60)	มากที่สุด	1.80 (0.91)	น้อยที่สุด
3.1 การละเมิดชื่อเสียง	4.54 (0.69)	มากที่สุด	4.43 (0.73)	มากที่สุด	1.93 (1.13)	น้อย	4.43 (0.82)	มากที่สุด	4.44 (0.66)	มากที่สุด	1.93 (1.14)	น้อยที่สุด
3.2 การละเมิดความเป็นส่วนตัว	4.53 (0.68)	มากที่สุด	4.47 (0.72)	มากที่สุด	1.90 (1.14)	น้อย	4.41 (0.81)	มากที่สุด	4.43 (0.66)	มากที่สุด	1.94 (1.18)	น้อยที่สุด
3.3 การถูกดูหมิ่น	4.54 (0.68)	มากที่สุด	4.49 (0.71)	มากที่สุด	2.34 (1.28)	น้อย	4.41 (0.81)	มากที่สุด	4.41 (0.67)	มากที่สุด	2.25 (1.26)	น้อย
3.4 การถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง	4.53 (0.71)	มากที่สุด	4.50 (0.72)	มากที่สุด	1.63 (0.98)	น้อยที่สุด	4.49 (0.78)	มากที่สุด	4.43 (0.69)	มากที่สุด	1.66 (1.03)	น้อยที่สุด
3.5 การล่วงละเมิดทางเพศ	4.64 (0.64)	มากที่สุด	4.62 (0.66)	มากที่สุด	1.54 (0.94)	น้อยที่สุด	4.53 (0.77)	มากที่สุด	4.55 (0.63)	มากที่สุด	1.59 (0.99)	น้อยที่สุด
3.6 ความไม่เสมอภาคทางเพศ	4.59 (0.68)	มากที่สุด	4.57 (0.69)	มากที่สุด	1.67 (1.06)	น้อยที่สุด	4.51 (0.78)	มากที่สุด	4.54 (0.65)	มากที่สุด	1.70 (1.08)	น้อยที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 13 ค่าเฉลี่ย และระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา ในด้านระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับอันตราย และระดับผลสำเร็จ/ระดับความเสี่ยงของสถานศึกษา (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับอันตราย						ระดับความสำเร็จ/ระดับความเสี่ยง					
	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		นร. (3,225 คน)		ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		นร. (3,225 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความรู้	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความรู้	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ อันตราย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความเสี่ยง
3.7 การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม/โรงเรียน	4.63 (0.65)	มากที่สุด	4.58 (0.69)	มากที่สุด	1.57 (0.98)	น้อยที่สุด	4.51 (0.78)	มากที่สุด	4.54 (0.64)	มากที่สุด	1.56 (0.98)	น้อยที่สุด
4.ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	4.53 (0.59)	มากที่สุด	4.49 (0.63)	มากที่สุด	1.71 (0.79)	น้อยที่สุด	4.41 (0.67)	มากที่สุด	4.41 (0.59)	มากที่สุด	1.75 (0.82)	น้อยที่สุด
4.1 ความไม่ปกติทางร่างกาย	4.56 (0.69)	มากที่สุด	4.53 (0.70)	มากที่สุด	1.43 (0.86)	น้อยที่สุด	4.47 (0.77)	มากที่สุด	4.49 (0.66)	มากที่สุด	1.48 (0.91)	น้อยที่สุด
4.2 ภาวะจิตเวช	4.47 (0.71)	มากที่สุด	4.40 (0.79)	มากที่สุด	1.57 (0.94)	น้อยที่สุด	4.41 (0.80)	มากที่สุด	4.40 (0.70)	มากที่สุด	1.58 (0.96)	น้อยที่สุด
4.3 ติดเกม	4.46 (0.70)	มากที่สุด	4.45 (0.74)	มากที่สุด	2.22 (1.25)	น้อย	4.45 (0.80)	มากที่สุด	4.22 (0.79)	มากที่สุด	2.18 (1.24)	น้อย
4.4 ยาเสพติด	4.56 (0.68)	มากที่สุด	4.60 (0.69)	มากที่สุด	1.78 (1.14)	น้อยที่สุด	4.42 (0.80)	มากที่สุด	4.43 (0.71)	มากที่สุด	1.86 (1.21)	น้อย
4.5 ภัยไซเบอร์	4.50 (0.71)	มากที่สุด	4.45 (0.78)	มากที่สุด	1.97 (1.21)	น้อย	4.39 (0.81)	มากที่สุด	4.36 (0.75)	มากที่สุด	1.98 (1.22)	น้อย
4.6 การพนัน	4.56 (0.69)	มากที่สุด	4.51 (0.73)	มากที่สุด	1.53 (0.99)	น้อยที่สุด	4.43 (0.81)	มากที่สุด	4.43 (0.70)	มากที่สุด	1.60 (1.04)	น้อยที่สุด
4.7 โรคระบาดในมนุษย์	4.53 (0.70)	มากที่สุด	4.49 (0.74)	มากที่สุด	1.82 (1.06)	น้อย	4.40 (0.81)	มากที่สุด	4.41 (0.67)	มากที่สุด	1.86 (1.13)	น้อย
4.8 โรคระบาดในสัตว์	4.45 (0.74)	มากที่สุด	4.42 (0.80)	มากที่สุด	1.43 (0.87)	น้อยที่สุด	4.43 (0.81)	มากที่สุด	4.41 (0.71)	มากที่สุด	1.54 (0.96)	น้อยที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 13 ค่าเฉลี่ย และระดับความปลอดภัยในสถานศึกษา ในด้านระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับอันตราย และระดับผลสำเร็จ/ระดับความเสี่ยงของสถานศึกษา (ต่อ)

การดำเนินการจัดการศึกษา เพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา	ระดับความรู้ความเข้าใจ/ระดับอันตราย						ระดับความสำเร็จ/ระดับความเสี่ยง					
	ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		นร. (3,225 คน)		ผู้บริหาร (1,306 คน)		ครู (1,330 คน)		นร. (3,225 คน)	
	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความรู้	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความรู้	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ อันตราย	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความสำเร็จ	ค่าเฉลี่ย/ Std.	ระดับ ความเสี่ยง
4.9 สื่อ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์และแหล่งอื่น ๆ	4.52 (0.72)	มากที่สุด	4.49 (0.71)	มากที่สุด	1.59 (0.95)	น้อยที่สุด	4.45 (0.77)	มากที่สุด	4.41 (0.68)	มากที่สุด	1.64 (1.00)	น้อยที่สุด
4.10 มลภาวะ (ความร้อน แสงสว่าง เสียง อากาศ)	4.53 (0.69)	มากที่สุด	4.47 (0.73)	มากที่สุด	1.84 (1.06)	น้อย	4.50 (0.73)	มากที่สุด	4.39 (0.68)	มากที่สุด	1.84 (1.08)	น้อย
4.11 โภชนาการ (อาหาร น้ำดื่ม)	4.61 (0.62)	มากที่สุด	4.55 (0.69)	มากที่สุด	1.63 (1.00)	น้อยที่สุด	4.55 (0.70)	มากที่สุด	4.46 (0.65)	มากที่สุด	1.67 (1.03)	น้อยที่สุด
4.12 สุขอนามัย (ห้องน้ำ เสื้อผ้า เครื่องใช้)	4.61 (0.62)	มากที่สุด	4.55 (0.69)	มากที่สุด	1.76 (1.08)	น้อยที่สุด	4.05 (0.92)	มากที่สุด	4.46 (0.65)	มากที่สุด	1.76 (1.10)	น้อยที่สุด

ตารางภาคผนวกที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความรู้ความเข้าใจ และระดับผลสำเร็จเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ระดับความรู้ความเข้าใจ				ระดับผลสำเร็จ			
	ค่าเฉลี่ย		t	Sig.	ค่าเฉลี่ย		t	Sig.
	ผู้บริหาร (1,306 คน)	ครูผู้สอน (1,330 คน)			ผู้บริหาร (1,306 คน)	ครูผู้สอน (1,330 คน)		
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.50	4.46	1.545	.123	4.42	4.46	1.507	.132
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.61	4.57	1.896	.058	4.49	4.49	0.122	.903
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	4.57	4.52	1.928	.054	4.47	4.48	0.264	.792
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	4.53	4.49	1.553	.120	4.41	4.41	0.028	.978

ตารางภาคผนวกที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ค่าเฉลี่ยของแต่ละสังกัดของสถานศึกษา								F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	สพฐ. (1,515คน)	สช. (387คน)	สอศ. (261คน)	อว.(76คน)	อปท. (138คน)	ตชด. (44คน)	กทม. (82คน)	สกร. (133คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.54	4.33	4.36	4.44	4.46	4.75	4.49	4.38	8.177	.000	สพฐ.>สช. สอศ.. ตชด.>สช. สอศ. สกร.
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.64	4.56	4.43	4.66	4.58	4.71	4.59	4.43	7.173	.000	สพฐ.>สอศ. สกร.
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	4.60	4.45	4.44	4.56	4.54	4.64	4.60	4.44	4.696	.000	สพฐ.>สช. สอศ.
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	4.58	4.42	4.34	4.50	4.48	4.65	4.42	4.41	8.150	.000	สพฐ.>สช. สอศ.

ตารางภาคผนวกที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความรู้เกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ภาคที่ตั้งของสถานศึกษา					F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	กทม. (281 คน)	กลาง (509 คน)	เหนือ (543 คน)	อีสาน (899 คน)	ใต้ (404 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.42	4.48	4.41	4.56	4.45	4.992	.001	กลาง และอีสาน>เหนือ
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.54	4.61	4.54	4.63	4.58	2.919	.020	อีสาน>กทม. และเหนือ
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	4.52	4.50	4.52	4.62	4.50	4.179	.000	อีสาน>กลาง และใต้
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ	4.38	4.51	4.49	4.58	4.51	7.385	.000	ทุกภาค>กทม.

ตารางภาคผนวกที่ 17 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ขนาดของสถานศึกษา				F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	เล็ก (830 คน)	กลาง (1,150 คน)	ใหญ่ (392 คน)	ใหญ่พิเศษ (257 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.55	4.43	4.45	4.51	6.388	.000	เล็ก>กลาง และใหญ่
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.64	4.56	4.57	4.59	3.256	.021	เล็ก>กลาง
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	4.58	4.51	4.55	4.59	2.525	.056	ไม่มี
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะทางกายและจิตใจ	4.57	4.47	4.51	4.49	4.199	.006	เล็ก>กลาง

ตารางภาคผนวกที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับผลสำเร็จของการดำเนินงานเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย
จำแนกตามสังกัดของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	สังกัดของสถานศึกษา								F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	สพฐ. (1,515)	สช. (387)	สอศ. (261)	อว. (76)	อปท. (138)	ตชด. (44)	กทม. (82)	สกร. (133)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.51	4.45	4.21	4.30	4.32	4.11	4.40	4.45	10.613	.000	สพฐ.>สอศ. ตชด. สช.>สอศ. ตชด. สกร.>สอศ.
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.54	4.54	4.29	4.51	4.46	4.15	4.47	4.40	8.764	.000	สพฐ.>สอศ. ตชด. สช.>สอศ. ตชด. สกร.>สอศ.
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	4.54	4.47	4.26	4.47	4.41	4.00	4.43	4.46	9.490	.000	สพฐ.>สอศ. ตชด. สช.>สอศ. ตชด. อว.> ตชด.
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	4.49	4.40	4.16	4.35	4.23	4.07	4.35	4.34	13.892	.000	สพฐ.>สอศ. ตชด. อปท. สช.>สอศ. ตชด.

ตารางภาคผนวกที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความสำเร็จเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ภาคที่ตั้งของสถานศึกษา					F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	กทม. (281 คน)	กลาง (509 คน)	เหนือ (543 คน)	อีสาน (899 คน)	ใต้ (404 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.33	4.49	4.40	4.49	4.43	4.308	.002	กลางและอีสาน>กทม.
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.47	4.53	4.45	4.51	4.49	1.286	.273	ไม่มี
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	4.39	4.48	4.47	4.50	4.46	1.675	.153	ไม่มี
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	4.29	4.45	4.37	4.44	4.41	4.438	.001	กลางและอีสาน>กทม.

ตารางภาคผนวกที่ 20 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับผลสำเร็จเกี่ยวกับภัยในสถานศึกษาตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

การจัดการศึกษาเพื่อความปลอดภัยในสถานศึกษา ตามขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ขนาดของสถานศึกษา				F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	เล็ก (830 คน)	กลาง (1,150 คน)	ใหญ่ (392 คน)	ใหญ่พิเศษ (257 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	4.48	4.48	4.40	4.53	2.586	.052	ไม่มี
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	4.49	4.50	4.45	4.52	0.926	.427	ไม่มี
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	4.48	4.48	4.40	4.53	2.318	.074	ไม่มี
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ	4.57	4.40	4.33	4.39	3.208	.022	เล็ก>ใหญ่

ตารางภาคผนวกที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับอันตรายในสถานศึกษา จำแนกตามเพศของนักเรียน

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ค่าเฉลี่ย			F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	หญิง (1,994 คน)	ชาย (1,151 คน)	เพศทางเลือก (80 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	1.58	1.58	1.58	0.004	.996	ไม่มี
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	1.66	1.64	1.62	0.343	.710	ไม่มี
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์	1.80	1.78	1.98	1.843	.158	ไม่มี
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสภาวะทางกายและจิตใจ	1.71	1.72	1.67	0.125	.882	ไม่มี

ตารางภาคผนวกที่ 22 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จำแนกตามเพศของนักเรียน

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ค่าเฉลี่ย			F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	หญิง (1,994 คน)	ชาย (1,151 คน)	เพศทางเลือก (80 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	1.64	1.64	1.67	0.091	.913	ไม่มี
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	1.71	1.71	1.80	0.513	.599	ไม่มี
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์	1.80	1.80	2.00	1.945	.143	ไม่มี
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสภาวะทางกายและจิตใจ	1.75	1.76	1.62	1.064	.345	ไม่มี

ตารางภาคผนวกที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับอันตรายในสถานศึกษา จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ค่าเฉลี่ย		t	Sig.	กลุ่มที่สูงกว่า
	ในเขตฯ (1,618 คน)	นอกเขตฯ (1,607 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	1.62	1.54	3.672	.000	ในเขตฯ
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	1.70	1.60	4.227	.000	ในเขตฯ
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์	1.90	1.69	7.035	.000	ในเขตฯ
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสภาวะทางกายและจิตใจ	1.80	1.63	6.198	.000	ในเขตฯ

ตารางภาคผนวกที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จำแนกตามที่ตั้งของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ค่าเฉลี่ย		t	Sig.	กลุ่มที่สูงกว่า
	ในเขตฯ (1,618 คน)	นอกเขตฯ (1,607 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	1.68	1.59	3.574	.000	ในเขตฯ
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	1.74	1.68	2.337	.020	ในเขตฯ
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์	1.90	1.71	5.902	.000	ในเขตฯ
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพะทางกายและจิตใจ	1.82	1.67	5.121	.000	ในเขตฯ

ตารางภาคผนวกที่ 25 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับอันตรายในสถานศึกษา จำแนกตามภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ภูมิภาคที่ตั้งของสถานศึกษา					F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	กทม. (286 คน)	กลาง (688 คน)	เหนือ (665 คน)	อีสาน (1,170 คน)	ใต้ (479 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	1.87	1.49	1.65	1.53	1.55	21.702	.000	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	1.90	1.53	1.73	1.62	1.63	17.618	.000	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์	2.31	1.71	1.84	1.70	1.75	30.993	.000	กทม. > ทุกภาค เหนือ > อีสาน
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพะทางกายและจิตใจ	2.05	1.61	1.78	1.67	1.67	19.089	.000	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง

ตารางภาคผนวกที่ 26 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น จำแนกตามภาคที่ตั้งของสถานศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ภาคที่ตั้งของสถานศึกษา					F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	กทม. (286 คน)	กลาง (688 คน)	เหนือ (665 คน)	อีสาน (1,170 คน)	ใต้ (479 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	2.01	1.56	1.73	1.58	1.54	29.145	.000	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง อีสาน ใต้
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	2.00	1.58	1.83	1.68	1.64	21.300	.000	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง อีสาน ใต้
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์	2.33	1.72	1.85	1.73	1.74	29.515	.000	กทม. > ทุกภาค
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพะทางกายและจิตใจ	2.11	1.64	1.82	1.71	1.67	20.079	.000	กทม. > ทุกภาค เหนือ > กลาง อีสาน ใต้

ตารางภาคผนวกที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับอันตรายในสถานศึกษา
จำแนกตามเกรดเฉลี่ยของนักเรียน

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	เกรดเฉลี่ย*				F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	(2) ไม่เกิน 2.49 (223 คน)	(3) 2.50-2.99 (454 คน)	(4) 3.00-3.49 (926 คน)	(5) 3.50-4.00 (1,560 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ ความรุนแรงของมนุษย์	1.74	1.63	1.55	1.55	7.269	.000	(2) > (4) (5)
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	1.80	1.74	1.60	1.63	7.338	.000	(2) > (4), (3) > (4)
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	1.89	1.81	1.74	1.81	2.482	.059	ไม่มี
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทาง สุขภาวะทางกายและจิตใจ	1.84	1.78	1.66	1.71	4.300	.005	(2) > (4)

ตารางภาคผนวกที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
จำแนกตามเกรดเฉลี่ยของนักเรียน

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	เกรดเฉลี่ย*				F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	(2) ไม่เกิน 2.49 (223 คน)	(3) 2.50-2.99 (454 คน)	(4) 3.00-3.49 (926 คน)	(5) 3.50-4.00 (1,560 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์	1.72	1.71	1.67	1.59	2.475	.060	ไม่มี
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	1.78	1.72	1.79	1.64	4.353	.000	(3) > (4)
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	1.81	1.78	1.83	1.75	1.792	.146	ไม่มี
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาวะ ทางกายและจิตใจ	1.79	1.77	1.81	1.68	3.166	.023	(3) > (4)

ตารางภาคผนวกที่ 29 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับอันตรายในสถานศึกษา
จำแนกตามชั้นที่กำลังศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ชั้นที่กำลังศึกษา				F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	ป. 6 (1,711 คน)	ม. 3 (716 คน)	ม. 6 (456 คน)	ปวช./ปวส. (342 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรง ของมนุษย์	1.50	1.66	1.71	1.60	18.112	.000	ม.3 ม.6 ปวช.>ป.6
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	1.57	1.76	1.74	1.70	16.691	.000	ม.3 ม.6 ปวช.>ป.6
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	1.65	1.94	2.01	1.93	34.019	.000	ม.3 ม.6 ปวช.>ป.6
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทาง สุขภาวะทางกายและจิตใจ	1.57	1.89	1.92	1.81	45.772	.000	ม.3 ม.6 ปวช.>ป.6

ตารางภาคผนวกที่ 30 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
จำแนกตามชั้นที่กำลังศึกษา

ขอบข่ายความปลอดภัย 4 กลุ่มภัย	ชั้นที่กำลังศึกษา				F	Sig.	คู่ที่ต่างกัน
	ป. 6 (1,711 คน)	ม. 3 (716 คน)	ม. 6 (456 คน)	ปวช./ปวส. (342 คน)			
1. ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรง ของมนุษย์	1.57	1.72	1.78	1.64	14.826	.000	ม.3 ม.6 >ป.6 ม.6 >ป.6 ปวช./ปวส.
2. ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ	1.64	1.82	1.80	1.72	11.666	.000	ม.3 ม.6 >ป.6
3. ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ	1.68	1.93	2.01	1.92	25.533	.000	ม.3 ม.6 ปวช./ ปวส.>ป.6
4. ภัยที่เกิดจากผลกระทบทาง สุขภาวะทางกายและจิตใจ	1.63	1.90	1.90	1.81	27.047	.000	ม.3 ม.6 ปวช./ ปวส.>ป.6

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางและกรอบการประเมิน

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิจรูญ

อดีตอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิจรูญ

อดีตอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง

อดีตอาจารย์ประจำแขนงวิชาการวัดและประเมินผล

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

นายสิทธิพงษ์ รอดคุ้ม

ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ สพป. กระบี่

หน่วยงานและสถานศึกษาผู้ให้ข้อมูลระดับภูมิภาค**ภาคเหนือ**

ศึกษาธิการจังหวัดลำปาง

โรงเรียนอนุบาลพิจิตรวิทยา

โรงเรียนทุ่งฝางวิทยา

วิทยาลัยเทคนิคลำปาง

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

ภาคกลาง

โรงเรียนวัดท่าทราย (พิมพ์านุสร)

สำนักงานเทศบาลเมืองนครนายก

โรงเรียนเทศบาล 1 วัดศรีเมือง

สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดนครนายก

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองนครนายก

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สกลนคร

โรงเรียนธาตุนารายณ์วิทยา

โรงเรียนสกลนคร (วันครู 2501)

โรงเรียนวิถีธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนค้อกนิสไทย

ภาคใต้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ตรัง เขต 1

โรงเรียนวัดควนวิเศษ

โรงเรียนตรูไธย

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอเมืองตรัง

โรงเรียนเทศบาลห้วยยอดวิทยา

หน่วยงานและสถานศึกษาผู้ให้ข้อมูลระดับภูมิภาค (ต่อ)

กรุงเทพมหานคร

สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร

โรงเรียนพระยามนธราธุราชศรีพิจิตร

สำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร

วิทยาลัยประมงสมุทรสาคร

โรงเรียนกุศลวิทยา

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอราวรรณ
ดร.นิติ นาชิต
ดร.สุภชัย จันทน์ปุ่น
นางอำภา พรหมวาทย
นายวีระพงษ์ อุ่เจริญ
นางสาวกิ่งกาญจน์ เมฆา

เลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการจัดการศึกษา
ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาแนวทางและกรอบการวิจัย

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิจิรญาณ

อดีตอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือ

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิจิรญาณ

อดีตอาจารย์คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง

อดีตอาจารย์ประจำแขนงวิชาการวัดและประเมินผล
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศฯ สพป. กระบี่

นายสิทธิพงษ์ รอดคุ้ม

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณารายงาน

ดร.รังสรรค์ มณีเล็ก

อดีตรองเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา แซ่มซ้อย

ประธานสาขาวิชาภาวะผู้นำการบริหารระบบการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัสนีย์ ทองศิลป์

อาจารย์ประจำสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

คณะผู้วิจัย

นางสาวกิ่งกาญจน์ เมฆา

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา

ดร.ภูริต วาจาบัณฑิตย์

นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ

นางสาวสุภารัตน์ ศรีหลัก

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

นายธนกฤต ศรีกิตติพงศ์

นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล เรียบเรียง เขียนรายงาน

นางสาวสุภารัตน์ ศรีหลัก

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

ออกแบบปก

นายวรจักร จอจศักดิ์

นักวิชาการศึกษาชำนาญการ

ผู้รับผิดชอบโครงการ

นายธีระพงษ์ คำรณฤทธิศร
 นายจิรวิทย์ ไทภูวไพบูลย์
 ดร.ภูริต วาจาบัณฑิตย์
 นางสาวกนกวรรณ ศรีลาเลิศ
 นางสาวสุภารัตน์ ศรีหลัก
 นายวรจักร จอจศักดิ์
 นายธนกฤต ศรีกิตติพงศ์
 นางสาวอุมาพร พนมเขต

ผู้อำนวยการกลุ่มติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
 นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
 นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ
 นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
 นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
 นักวิชาการศึกษาชำนาญการ
 นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ
 นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สิ่งพิมพ์ สกศ. อันดับที่ 16/2569
ISBN (e-book) : 978-616-270-554-0